

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — naročnina izdaja celoletne 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate
Saraievo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Sestra Smrt

Božji vrtni — bela pokopališča — so danes znova oživila v cvetočih jesenskih barih, v rdečih in belih rožah in gorečih svečkah, kakor je tudi živo zagorel v naših dušah spomin na naše drage ranike in topla molitev za njihovo večni mir in pokoj v Bogu. Ustvaril je ves hrušč okrog nas, tišina je prevzela naše domove, sveta misel se je dvignila v vsakem srcu in dala v sebi prostora mrtvim, njim, ki so že prestali življenjsko izkušnjo, šli skozi vse radosti in boli — delež vsakega živga bitja — in se preselili iz svetnega vrvenja na najlepše odpočivališče — na božji vrt, v kraljestvu dobre, svetle Smrti. Srčna bolečina slehema človeka najde v Smrti svoj večni lek, vsaka pot se romarju konča na robu groba, vsaka zakrita misel uzre razodele ob zadnji uri in vsaka ljubezen je deležna izpolnitve svojega hrepenenja v trenutku, ko se zave v objemu same Ljubezni, kamor jo vodi sveta Smrt. Brivka je smrt telesa, ki se upira zadnjemu sunku krvi, zviti so krči prstov in rok, ki grabijo za zadnjimi žarki življenja, moten je zadnji pogled na ta svet — toda mir je ogromen in človek je nem, utone v njem kot v najmekkejšem, materinskem naročju. Duša pride domov, tja, odkoder je izšla v življenja hup, skloni pobožno roke in se zamakne Vanj, ki je njen Začetek in Konec, pravo življenje našega življenja, Bog sam, do dna razodej dušam, ki ga ljubijo. Nad močjo tesnih grobov gon večni dan božjega očesa!

Blagor jim, ki živijo v sveti veri: njihova smrt bo lahka in sveta, ker se ne bodo trgali od sveta s krivici in kletvami, temveč bodo pozdravljali Odraščanje — smrt s svetim Frančkom: Pozdravljena sestra Smrt! — in z Březino: Prijateljica moja! In tudi vse njihovo življenje bo obhajano z novo lučjo, z mavrično svetlobo, ki bo bridke stvari življenja pobarvala z mehkim sijom, ki bo dale zastrtemu pogledu gledal in tudi videli v daljave, ki jih naše srce komaj služi in le vera pove. Vse stvari se v zornem kotu smrti podaljšajo v perspektivi in vsako dejanje ima svojo najglobljejšo in bistveno točko šele v enostranskosti. In človek, ki gleda vse življenje v senci svoje smrti, mora biti dober, plemenit, čist in človekoljuben, kajti njegovega duha ne moli blesk zlata, ne da se vodi krivici mamonom, ki kot polni stiskajo ubogo dušo, se ne bo zaskopal do vratu in še čez v sladkosti telesa, se ne bo topil v sovraštvo do sočloveka. Tak človek bo ljubil, ljubil vse: — zemljo, človeka, živali, sonce in vodo in ogenj, vse prvine sveta z ljubeznijo čistega srca, ki jim ve pravo ceno in to v večni misli na svojo smrt, ki je najglobljejša vsebina vsega življenja, njegova najtesnejša rodna sestra! Tak človek ve, da od trenutka, ko se rodi, že tudi umira ter da je vse njegovo življenje samo priprava za smrt, v katero bo utonil s svojim zadnjim dihom, pa ne brez ostanka — temveč kot očističen človek, ki mu je zadnja smrt vstop v novo življenje. O, kako strašna mora biti smrt človeka, ki misli, da se enota njegovega telesa, sestavljena iz čudo majhnih molekul, trese za obsto in se sili v novo razvezano snov, v prah brez vsebine, v nič, v veliki Nič, kakor bi padlo v pozabljeno. V nov nič — tudi njegovo kratko bivanje in delo med ljudmi! »Prazno brezno brez vse resne poti« živa v tak obupen obraz, ki sega iz gnusa do vse ničevosti po strelu — da uniči prej sam to, kar nima smisla in mu je uničenje usodno! Človek pa, ki veruje v svojo smrt —, kako bogat je v svoji notranjosti; kakšno ljubezen mora imeti do življenja, ki bo preiskoval njegovo večnostno vrednost, kako samozaveš mora imeti v srcu, ko ve, da je od človeških materialistov bogatejši za — celo človeško dušo! In v tej sladki zavesti uravnava življenje na zemlji: rodi in trpi in se muči dan in noč; dela in bedi in ljubi in moli; ustvarja družine in države in nove miselne svetove; piše življenjske zgodbe, ki dvigajo občutek božanstva v nas; riše podobe, ki odpirajo pogled v stvarstvo do dna, kleše kipe, ki so kot sklenjene roke in kot krize, iztrgan iz srca, uglašajo melodije, ki so kot izpoved ali zaslonjano gledanje v zamaknjenju; sestavlja slavbe in like, ki so kot visoka pesem in topla molitve: vse, ker ljubi svojo smrt in veruje v posmrtnost. Dela neutrudno, ker ve, da stoji na robu groba, v katerega mora pasti zrel in se izkazati vrednega milosti življenja. In potem zapre oči, se nasmeje v sreči, da je prišel njegov čas, sklone roke in izdihne. Vleže se v grob — na božji vrt, kjer vzevelo nove rože.

Za njim pa ostane spomin, svet spomin na človeka, ki je živel med nami in z nami, katerega telo trohni v tem ozkem grobu, katerega prah cvete v teh živih rožah in katerega duša poje hvalnice svojemu Bogu, ki ga gleda iz obličja v obličje, čakajoč, da vstane — po Besedi iz Pisma — tudi s svojim povečanim telesom. Toda mi, ki smo ostali, smo še vse preveč ljudje, preveč povezani med seboj s krvjo in ljubeznijo, z družino in prijateljem ter nas spomin na našega dragega mrtvega boli v srcu ter nam kliče v spomin vse tiste hipe, ki smo jih preživeli in skupnem bivanju do trenutka, ko smo mu dali roke, da se nikdar več ne snidemo na zemlji, v naši hiši, pri isti mizi. Smrt je brivka za nas, ki smo ostali brez matere, brez očeta, brez žene, brez moža, brez sina, brez hčere, brez prijatelja in prijateljice, brez sorodnikov in dobrotnikov, brez tistih, ki so nam dali življenje in nas vzgojili v ljubezni in žrtvi, brez tistih, ki so se nam dojali do dna iz ljubezni in ki so nas ljubili z otroško vdanostjo in hvalečnostjo, brez tistih, s katerimi smo si družno krčili pot skozi življenje. Vso to ljubezen zakriva božji vrt, cvetoči grob. Grob pa zakriva tudi vse sovraštvo, uravnava vse račune in vsa trpka razmerja življenja, bogastvo in siromaštvo, oblasnike in podložnike, ječarje in jetnike... vse z rušo pozabljeno in odpuščeno. Mir in pokoj — vlada med mrtvimi in iz umirjenih src gore le bele, bele rože.

Danes je praznik njihovega spomina. Vseh mrtvih — vseh svetlih Božji vrtni so oživil v cvetovih in lučih, ki naj gore kot zvest spomin na ranike v naših srcih. In sin bo obiskal svojo dobro mater na grobu, prižgal ji svečo, zasadi grobo, iztrgano iz svojega srca, pomoli goreče za njen večni mir in bo šel v življenje z osveženo podobo materinega lika in materine pobožne besede ter mu bo laže in hči bo zrahljala očelo grudo in bo mislila, kako se mu je nekdo igrala na kolenih in s kako ljubeznijo ji je ravnal pot v

Predsednik vlade v Carigradu

Velik političen pomen prijateljstva s Turčijo v zvezi s srednjeevropskimi dogajanjem

Ankara, 31. okt. AA. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je imel včeraj popoldne dolg sestanek s predsednikom turške vlade g. Izmetom Inenijem in z zunanjim ministrom Ruždij Arasom.

Snoči je jugoslovanski poslanik v Ankari priredil v prostorih poslaništva gala banket na čast ministrskega predsednika in zunanjega ministra g. dr. Milana Stojadinovića in gospe Stojadinovićeve. Tega banketa so se udeležili predsednik turške vlade g. Izmet Ineni s soprogo, turški zunanji minister g. Ruždij Aras s soprogo, vsi člani vlade s soprogi, ves diplomatski zbor v Ankari. Od Jugoslovancev so se udeležili oba šefa kabineta gg. dr. Protić in Gašić, svetnik poslaništva v Ankari g. dr. Džuli, generalni konzul v Carigradu in gospe Vukotić, vojni ataše polkovnik g. Novica Rakovević, tajnik poslaništva g. Marković, trgovinski ataše g. dr. Mihajlović in jugoslovanski časnikarji. Po banketu je bil velik sprejem, ki so se ga udeležili člani visoke družbe v Ankari.

S posebnim vlakom, ki mu ga je stavila na razpolago turška vlada, je v teku noči odpotoval v Carigrad jugoslovanski minist. predsednik in zun. minister g. dr. Milan Stojadinović s soprogo.

Carigrad, 31. okt. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović in njegova gospe sta se danes popoldne ob 14.30 pripeljala s posebnim vlakom v Carigrad. Z dr. Stojadinovićem so se pripeljali v Carigrad tudi zastopniki predsednika turške vlade Izmeta Inenija in turškega zunanjega ministra Ruždija Arasa, ki so mu dodeljeni za njegovega bivanja na Turškem. V istem vlaklu so se nahajali tudi jugoslovanski poslanik na Turškem Branko Lazarević, kabineta šefa dr. Protić in dr. Gašić, jugoslovanski generalni konzul v Carigradu Vukotić z gospo, jugoslovanski trgovinski ataše dr. Mihajlović in jugoslovanski novinarji, ki so bili v spremstvu predsednika vlade. Na železn. postaji Hajdar Paši so ga pozdravili carigradski župan, poveljnik mesta in mnogo visokih vojaških in civilnih osebnosti. Na peronu je stala častna četa z vojaško godbo, ki je zavrnila jugoslovansko himno, ko je stopil iz vlake dr. Milan Stojadinović, nato pa še turško himno. — Po odhodu z železniške postaje sta se predsednik vlade dr. Stojadinović in njegova gospe vkrcala na zasebno jahto predsednika turške republike Kemala Atatürka in se v njej prepeplila z malazijskega obrežja Carigrada na evropsko stran. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović se je s svojim spremstvom nastanil v hotelu »Pera Palace«.

Danes se je končalo uradno poslanstvo predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića. Predsednik vlade bo ostal v Carigradu še dan ali dva kot zasebnik.

Ob koncu tega izredno uspelega uradnega potovanja je treba poudariti, da so jugoslovanskemu premierju ves čas njegovega uradnega obiska izkazovali kar največjo čast, ne samo njegovi osebnosti, temveč preko nje tudi vsemu jugoslovanskemu narodu. V Ankari in v Carigradu se zmerom komentirajo izredno pozornost, ki jo je predsednik republike Kemal Ataturk izkazal dr. Stojadinoviću in njegovi gospe za velikih slavnosti ob trinajstletnici republike, ko je prebil v družbi dr. Stojadinovića in njegove gospe od 10 zvečer globoko v noč. Svojo veliko pozornost je izkazal predsednik dr. Stojadinoviću tudi s zelo toplim

posvetilom na veliki fotografiji, ki jo je osebno poslal jugoslovanskemu predsedniku vlade. — V dveh, treh dneh se je moglo ugotoviti, da je Kemalova Turčija vse bolj in bolj vdana zvezi in prijateljstvu s Jugoslavijo. Danes poudarjajo vsi turški krogi, da je še v svežem spominu obisk, ki ga je storil Carigradu pokojni kralj Aleksander I. Zedinitelj. Kemal Ataturk je od tistih dob nadaljeval s svojo odločnostjo izgradnjo in okrepitve te zveze. Poglavar turške države je to tudi zdaj ponovno potrdil, ko je pri obisku dr. M. Stojadinovića pokazal, kako zelo je vsej Turčiji do prijateljstva s Jugoslavijo. Uradna Turčija gleda danes v kraljevini Jugoslaviji konsolidiranost in zelo močno državo, ki predstavlja glavni element miru na Balkanu, v jugovzhodni in podonavski Evropi. Današnja Turčija se pod vodstvom Kemala Atatürka razvija v moderno in krepko državo, ki ima misijo dvigniti kulturni nivo ljudskih množic vse Turčije, katere ozemlje je dvakrat tolikšno kakor vsa Francija, pa ima vendar samo 17 milijonov prebivalcev. Ta Turčija bo v bližnji bodočnosti pomenila močen ščitelj miru na bližnjem in Daljnem vzhodu na Balkanu in na zahodu. In Turčija šeli pri tej svoji akciji posebej, da bi tudi v bodoče imela za iskrenega zaveznika kraljevino Jugoslavijo. Turški narod je sprejel te šelje od velikega poglavarja svoje države, Kemala Atatürka, ki ga narod ne samo ljubi s brezmerno ljubeznijo, temveč ga tudi iskreno obožuje kot največjega sina Turčije v zadnjih stoletjih. To je vzrok, zakaj Kemalova Turčija iskreno in od srca ljubi prijateljski jugoslovanski narod. Kemal Ataturk bo še

z večjo odločnostjo nadaljeval politiko zbliznanja in zaveznitva, politiko bratstva, ki jo je uvedel s pokojnim kraljem Aleksandrom Zediniteljem.

Italija o zbliznanju z Jugoslavijo

Rim, 31. okt. AA. Havas: Češkoslovaški poslanik v Rimu je bil sprejet pri zunanjem ministru grofu Cianu. Njun razgovor je trajal dovolj dolgo in politični krogi pripisujejo temu razgovoru veliko važnost, posebno zaradi tega, ker se je vršil kmalu po vrnitvi grofa Ciana iz Berlina. Govori se, da sta oba državnika razpravljala o sodelovanju Češkoslovaške s državami rimskega protokola, čigar zunanji ministri se bodo kmalu sestali na Dunaju. Na drugi strani pa italijanski krogi izjavljajo, da so zelo zadovoljni zaradi zbliznanja odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

„Piccolo“ agitira dalje

Trst, 31. oktobra. b. Tudi današnji »Piccolo« je posvetil daljši članek jugoslovansko-italijanskim odnosom. Članek opozarja na potrebo, da se poleg gospodarskega sodelovanja čimprej ustvarijo tudi politični sporazumi, tako, da bo med obema državama nastalo mirno sožitje. Dalje poudarja, da bodo dobri gospodarski odnosi med Italijo in Jugoslavijo brez dvoma odstranili tudi politične ovire, kar bo koristilo miru v Evropi.

Madrid bombardiran Tudi Barcelona in Malaga

La Coruña, 31. okt. AA. Havas: Nacionalistična vlada je po tukajšnji radiopostaji objavila naslednje uradno poročilo: Čete madriške vlade so ponovno izvedle več hudih napadov med Grijonom in Toremom della Cascada in na sosednjih odsekih. Nasprotnikova ofenziva je bila takoj ustavljena. Marksisti so imeli veliko upanja v to ofenzivo, zaupajoč posebno številnim sovjetskimi letalom, ki so jih nedavno dobili. Na odseku Guadalarja se nadaljuje prodiranje nacionalistov, ki so zavzeli Sierra della Buena. Na madriški fronti je bilo sestreljenih trije marksistični letal. Nacionalistično letalstvo je bombardiralo madriške železniške postaje, letališče Getafe in okolico Escoriala.

Po vesteh, ki so bile zbrane do polnoči, nacionalisti v Asturiji uspešno čistijo pokrajino kljub hudemu odporu marksistov. Zavzetih je bilo nekaj vasi okoli Ovieda. Pri Alba Bracini je bil odbit hud napad. Pristaki madriške vlade so imeli mnogo izgub. Odbit je bil tudi napad pri Estirijasu, kjer je nasprotnik pustil na bojišču tri tanke. Na odseku pri Soriji so nacionalisti prodrli za tri kilometre in se učvrstili na novih položajih.

Pariz, 31. okt. b. Po vesteh agencije Radio so izvršile nacionalne letalske sile včeraj popoldne

dva velika napada na Madrid. Prvi napad je bil okoli 5. ure popoldne. Nacionalna letala so letela tako visoko, da jih ni nihče opazil. Šele, ko so pričele padati bombe, so se ljudje zavedli, da krožijo nad prestolico sovražna letala. Nacionalna letala so bombardirala več javnih zgradb, med drugim tudi dom strokovnih delavskih organizacij. Eksplozije bomb so zahtevale 31 smrtnih žrtev in 90 ranjencev. Ko se je pričelo mračiti, so se nacionalna letala zopet pojavila nad mestom ter so obsula zlasti gledališče Calderon, kjer se je pravkar vršila manifestacija za špansko-sovjetsko prijateljstvo. Tudi tukaj je bilo 30 oseb ubitih in 70 ranjenih. V Madridu je zaradi bombardiranja zavladala velika panika. »Le Jour« poroča, da so nacionalistična letala bombardirala včeraj Barcelono in Malago. Cilj letalskega napada na Barcelono je bila tamkajšnja tovarna orojna in pa luka, v kateri je zasidranih več sovjetskih ladij, ki so natovorene z orožjem, municijo in življenjskimi potrebščinami. Nekaj teh ladij so letala zadela. Dve ladiji sta pričeli goreti. V Malagi pa so nacionalistična letala bombardirala postojanke rdečih v okolici mesta. V luki je bila zasidrana vladna križarka »J. Aime I.«, ki jo menda popravljajo. Na to križarko je padlo več bomb, ki pa niso povzročile posebne škode.

Vse pripravljeno za zasedbo Madrida

London, 31. oktobra. b. Jutranje vesti z madriških bojišč so popolnoma nejasne. Madriška vlada zopet poroča o uspehih in trdi, da so njene čete napredovale proti jugu že nad 15 km in popolnoma vzpostavile prometno zvezo med Valencijo in Alicante. Nacionalne čete so na tej fronti tako oslabilene, da komaj še držijo svoje postojanke. Na strani madriške vlade so se prvič pojavile močne organizirane čete, ki so sestavljene izključno iz mednarodnih dobrovoljcev. Bržkone

Komunisti hočejo razbiti Blumovo vlado

Srditi izpadi komunističnega voditelja Thoreza

Pariz, 31. oktobra. b. Tajnik komunistične stranke Thorez je imel snoči govor pred delavskimi delegacijami raznih organizacij, v katerem je ostro napadel politiko ljudske fronte in celo samega predsednika delavske vlade Bluma. Thorez je odkrito zagrozil, da bodo komunisti razbili ljudsko fronto. Izjavil je, da Blumova vlada ni ničesar storila v korist ljudstva in ni izvršila niti ene točke programa ljudske fronte. Thorez se je pritoževal zaradi protikomunističnega pokreta, ki ga ne vidi samo opozicija iz radikalne stranke, temveč celo socialistični »Populaire«, v katerem je izšlo več protikomunističnih člankov. Istočasno je Thorez odločno zahteval, da Francija preneha nevtralnno politiko v španski meščanski vojni.

Blum najema 25 milijard frankov

Pariz, 31. oktobra. b. V finančnih krogih zelo mnogo govorijo o dejstvu, da je vlada prisiljena razpustiti posojilo 25 milijard francoskih frankov za izvedbo njenega socialnega programa in za potrebe državne obrambe. Poudarja se, da je za takšno tran-

sakcijo sedaj izredno neugoden čas in bi razpis notranjega posojila brez dvoma končal s popolnim neuspehom. Neuspeh je pričakovati tudi zaradi tega, ker je ministrski predsednik Leon Blum večkrat napadel veleindustrijo in že itak kritično stanje še bolj poodrli. Industrija bo pretrpela z uvedbo 40-urnega tedna silno škodo, ter produkcija zaradi tega silno trpi. Takšna vprašanja se ne dajo reševati kar tako, temveč se rešujejo lahko samo z mednarodnim sporazumom, kajti Francija ni upoštevala, da mora ruski delavec garati tedensko 60, pa tudi do 100 ur. Razen tega se je premožni podražil za 60 odstotkov. Ni izključeno, da bo moral finančni minister skleniti nov sporazum s francosko banko, toda takšen sporazum ne bo v stanju, da krije vse državne potrebe. Zaradi tega pričakujejo gospodarski krogi, da bo skušala vlada to posojilo plasirati v severnih ameriških državah, ker na domačem trgu to ni mogoče.

... in pomnožuje letalstvo

Pariz, 31. oktobra. AA. Havas: Letalsko ministrstvo objavlja: Zaradi povečanja oboroževanja v zraku, se bo moštvo v letalstvu zvišalo za 50 odstotkov. Nova letala bodo najmoderneje opremljena in bodo močnejša in hitrejša od dosedanjih. Letalske enice bodo organizirane tako, da bodo lahko sodelovale s pehoto in mornarico. Opremljena bodo z najmodernejšimi aparati za sprejemanje in oddajanje vesti. Konstrukcija bo taka, da jih praktično ne bo mogoče razbiti. Za ta ojačenja so določeni posebni krediti v višini pet milijard frankov. Moštvo v letalski službi bo zvišano za 10.000. Istočasno je vse odredeno, da se vzgoji 1000 novih letalskih častnikov.

Spanija s Katalonijo, kjer hoče Rusija ustanoviti sovjetsko republiko.

(Nadaljevanje na 2. strani zgoraj.)

gre za organizacijo mednarodnih anarhistov. Nacionalisti sicer poročajo, da so ujeli 300 Rusov, to gre pa menda za Poljake, po večini brezposelne delavce, ki so se v velikem številu javili obnem s francoskimi brezposelnimi proletarci. Te čete štejejo nad 2000 mož, ki so šli žrtvovati svojo mladost in svoje življenje v Španijo, kjer jim je rdeča madridska vlada obljubila visoke plače, nato pa lep zaslužek v španskih rudnikih.

Kljub hudi vladni ofenzivi pa trdijo nacionalne čete, da ne bo dolgo, ko bodo vkorakale v Madrid, ker bodo milični kmalu popolnoma izkpravili v svojih brezupnih in brezuspešnih napadih na nacionalne trdnjave. Splošno pa se opaja, da so madridske čete sedaj mnogo bolj oborožene in razpolagajo z modernim vojnim materijalom. Discipline med njimi pa še vedno ni. Posamezni nižji poveljniki še vedno delajo na svojo roko kljub strogim nalogom vrhovnega vojnega poveljstva.

Nacionalne čete zbirajo izza svojih postojank velike množine hrane, da bodo lahko takoj preskrbele pravilno prehrano Madrida, ko jim pade v roke. Razen tega je pripravljen že tudi civilni oddelek varnostne garde, ki bo takoj prevzel varnostno službo v mestu. Vrhovno vodstvo nacionalnih čet je objavilo, da bodo danes razdeljene častnikarjem izkaznice, tako, da bodo lahko po padcu Madrida imeli svoboden dostop v mesto.

Na Balearih plebiscit?

Rim, 31. oktobra. b. Po tukajšnjih informacijah je prebivalstvo Balearskih otokov izrazilo željo, da se izvrši na tih otokih plebiscit, ali naj ostanejo še naprej v sestavi španske republike, ali ne. Radikalni »L'Ouvre« pa poroča, da vojni krogi, ki sedaj kontrolirajo Balear, vršijo hudo propagando med tukajšnjim ljudstvom za plebiscit in za avtonomijo otokov. Mnogi so mnenja, da je že dosežen sporazum med generalom Francim in Italijo glede teh otokov.

Pariz, 31. okt. b. Radio-agentura poroča iz Perpignana, da so večer popoldne tri nacionalne ladje v zalivu Ronas, ki leži nekaj kilometrov južno od francosko-španske mejne luke Port Bouts, izkrcale svoje čete. Ena ladja rdečih je skušala preprečiti to izkrcavanje, pa so jo nacionalne pomorske enote potopile.

Pariz, 31. okt. b. Nacionalna vlada v Burgosu je po nemškem primeru uvedla sistem, da se dva dni v mesecu sme jesti samo ena vrsta jedi in sicer vsakega 1. in 15. v mesecu. Prihranki iz tega varčevanja se bodo porabili za brezposelne. Prvi postni tednik belih bo 15. novembra.

London, 31. okt. b. »Daily Mail« poroča iz Gibraltara, da so znanega angleškega človekoljuba Hutchesinsona, ki je v sedanjih meščanski vojni v Španiji križaril s svojo ladjo ob španski obali in reševal privatne osebe, v Malagi ujeli komunisti.

„Rusija nas mnogo stane...“

Kako gleda na francosko-sovjetsko zvezo član francoske Akademije Louis Madelin

Moskva nam še nikoli ni prinesla sreče. Danes Moskva ni samo kroga, ki visi na naši nogi, marveč kroga, ki nam je obesena okrog vasu. Mi smo svojo roko položili v roko boljševikov. To ni bilo nič drugega kakor pakt s čarovniškim vajencem ali še boljše, z glavnim čarovnikom samim. In tako smo bili proti naši volji potegnjeni v vražji ples, ki ga sovjetska Rusija danes vodi po vsem svetu.

Ko se je podpisoval francosko-ruski pakt, smo vsi uvideli, kakšne nevarne posledice bo imel za Francijo. Te slabe posledice so se pokazale mnogo prej, kot smo si domnevali, in daleč prekašajo, na žalost, vsa naša pričakovanja v tem pogledu, čeprav je še vedno mogoče končno katastrofo preprečiti. V začetku smo se zadovoljili z dokazovanjem brezvrstnosti te zveze za našo državno varnost. Osebnost sem o tem že večkrat pisal v tem listu. Poglejte! Francosko-ruska zveza, sklenjena v letih 1889 do 1892, je imel svoj pomen. Takrat namreč je Rusija bila neposredna sosedna Nemčije. Četudi nismo takrat imeli Bog ve kajšna zaupanja v vojaško moč Rusije, toda res je vendarle, da je francoska vlada zaupala, da bodo ruske armade v primeru vojne z Nemčijo zavezale nase nekaj bojnih sil Nemčije in olajšale naše meje. To je bila brez dvoma kompenzacija za zvezo, ki sama na sebi tudi ni bila brez nevarnosti, kajti kot vsaka zveza nas je tudi ta lahko zapletla v vse spore, ki jih je imel naš zaveznik. Ko je nastopila usodna ura nam je ta zveza tudi prinesla mnogo razočaranja. Res pa le ostane, da je ruski vdor v Prusijo, čeprav je bil samo trenuten, prisilil nemški generalni štab, da je vrgel proti Rusom nekaj divizij, ki so že korakale proti Franciji, in je tako svoje prispeval k porazu Nemčije na Marni in s tem k njenemu porazu sploh.

Današnja Rusija pa, ki je od Nemčije ločena po ogromnih ozemljih Poljske in baltskih držav, Nemčije ne more niti napasti, niti vdirati v njo. Od zveze z njo torej nimamo nobenih koristi, marveč nam ostanejo le še same neugodnosti. Rusija nas lahko zaplete v vojno, v kateri bi nam dolge in dolge mesece ne mogla resno pomagati. Že samo ta misel bi morala zadostovati, da bi bili zavrgli pakt, ki je prazen in ničvreden v pogledu naše lastne varnosti in ki je povrh še nevaren, če pomislimo, da nam je zvezel roke in odvzel svobodo našega gibanja.

Zveza s sovjetsko Rusijo pa je vsebovala še eno nevarnost Barthou, ki je to zvezo pripravljaval, in Laval, ki jo je končno podpisal, sta mislila, da bosta s to zvezo francoskim komunistom doma malo pomagala. Misli sta si, da bo sovjetska vlada izvajala pritisk na francoske komuniste in zaustavila njihovo razkrajajočo revolucionarno gibanje, ki je slabo državno obrambo. Komunistično delovanje bi se moralo sploh ustaviti in izgledati komunistične stranke pri bodočih volitvah bi zaradi tega morali silno pasti. Ta račun seveda je bil popolnoma napačen. Kajti na eni strani so si sedaj mogli francoski komunisti na povelje Moskve obesiti na obraz novo krinko, ki jim je omogočila, da so se začeli tem lažje pajdšiti z drugimi strankami bodoče »ljudske fronte«, na drugi strani pa tretja internacionala nikakor ni bila pripravljena zaustaviti delovanja svoje podružnice v Franciji. Nadalje se je zgodilo tudi to, da je nenkrat velik del javnega mnenja, ko je videl, kako se francoska vlada brati s sovjetsko Rusijo, iz tega sklepal, da boljševizem vendar le ni tako strašen, kot so ga do sedaj slikali in da je tista pripovedka o nožu med zobmi le prazna pravljica ter da je prav, če se pri volitvah glasuje za Lenineve vernike v Franciji. Tako smo sami svoje do-prinesli do ustanovitve »ljudske fronte«, ne da bi bili to predvideli. Sami tudi k zmagi komunistov. Sami smo torej pakt z Rusijo napravili še stokrat bolj škodljivega, kot je bil v začetku. Marksistična vlada v Franciji, ki se opira na mogočno komunistično stranko, bi že sama po sebi napravila svo-

Madrid, 31. okt. b. Vsa večerajšnji dan je trajala protiofenziva vladnih čet na južnem bojišču. Vodila se je borba z letali in borba težkega topništva. Kljub hudim napadom in bombardiranju so nacionalne čete vzdržale in ostale skoraj povsod na svojih mestih, le postaja v Cezani je padla v roke komunistom.

Dardanale ostanejo nevtralne

London, 31. okt. b. Po vesteh iz Carigrada je turška vlada sklenila, da bo ostala popolnoma nevtralna v vprašanju ruskih transportov municije za španske rdeče čete, ki gredo skozi Dardanele. Turška vlada se pri tem sklicuje na pogodbo, ki jo je sklenila s sovjetsko Rusijo.

Hitler — Mussolini?

Pariz, 31. oktobra. b. Nemški poslanik v Rimu von Hassel je izjavil »Intransigeant«, da ni izključeno, da bo v kratkem prišlo do sestanka med šefom italijanske vlade Mussolinijem in nemškim državnim kanclerjem Hitlerjem. Uradno o tem še ni ničesar znanega.

V dobro poučenih krogih v Pragi trdijo, da je bilo najvažnejše vprašanje prškega zasedanja zblizanje držav Male zveze z državami rimskega protokola z namenom, da se izogne nevarnosti, da bi trčili v Podonavju skupaj dve gospodarski ekspanziji, kar bi brez dvoma dovedlo do nevarnih sporov.

Britansko-sovjetski pomorski sporazum

London, 31. okt. AA. (Havas.) V Londonu je izšlo uradno poročilo, po katerem se je po predaji nemške note, ki vsebuje razne pripombe glede načrta britansko-sovjetskega pomorskega dogovora, vršilo več razgovorov med britansko vlado in sovjetskim poslanstvom v Londonu. Uradni krogi se omejujejo na to, da izjavljajo, da se bodo ti razgovori nadaljevali še nekaj časa. V zvezi temu pa prevladuje v diplomatskih krogih vtis, da se britansko-sovjetski pomorski dogovor danes nahaja v stadiju končne redakcije in da sovjetsko stališče ne bo prav nič spremenjeno glede na nemške ombe.

Kralj Karol odpotoval iz Prage

Praga, 31. oktobra. AA. Nj. Vel kralj Karol in Nj. kr. Vis. prestolonaslednik Mihajlo sta odpotovala snci iz Prage na Moravsko, kjer bosta obiskala grad Zidohovice pri Brnu. Vseoka gosta se bosta udeležila tamkaj v njuno čast prirejenega lova.

jevtrsten vtis v svetu. Toda v okoliščinah, kot jih je ustvaril pakt s sovjeti, je bila marksistična vlada v Parizu dejstvo, ki je zaneslo nemir v vse vladne pisarne po Evropi.

Pod Lavalom se je še lahko reklo, da je Francija sklenila pakt z Rusijo, a ne z boljševiki in da torej s tem, da sklepa zvezo z rusko vlado, še ne izpoveduje svojega namena, da bo odslej pustila, da bi ruski boljševizem svobodno razvil svojo propagando pri nas. Toda takoj, ko smo pakt podpisali, smo se že lahko pričeli, da bo naša zveza z Rusijo dobila drugi značaj, da bo namreč izgledala kot idejno zavezništvo in bo okrepila revolucionarno delovanje boljševizma od bregov Visle pa do Gibraltara.

Če so se v takšnih okoliščinah naši ostali zaveznički, do sedaj z nami tesno povezani, začeli od nas odmikati, nas to ne sme začuditi, k večjemu zaprepostiti. Lahko namreč rečemo, da je ni danes v Evropi države — male ali velike — ki bi boljševiško nevarnost ne smatrala za največjo, proti kateri se mora svet braniti. Če Berlin in Rim, kjer je zmagal fašizem zlasti iz groze pred anarhističnim razkrojem, našo zvezo z Moskvo smatrala za poniževalno, toda to nas ne sme začuditi. Toda celo v Londonu, kjer smo si ohranili prijateljske, četudi nekoliko ohlajene, so to zvezo z nemirom opazovali. Angleške strokovne delavske organizacije odklanjajo komunizem. Zaman se trudimo, da bi našli v vseh plasteh angleškega naroda niti najmanjše opore če bi se pripetilo, da bi nas naša zveza z Moskvo zavlekla v kakšne vojne pustolovščine. Ni je!

V kolikor tiče naših drugih zaveznikov, je njihovo mnenje ravno izbruhnilo na dan. Francija, ki je zaradi svoje zveze z Moskvo opazila, da se Mala zveza oddaljuje, je te dni dobila še hujši udarec, hujšega, ker je bolj javno zadan. Naša belgijska sestra namreč se trga od zveze z nami, ker jo smatra za nevarno in za poniževalno. Vsakdo, kdor hoče ostati zdrav, brez nadaljnjega ponudi svojo roko zdravemu človeku. Toda če ta drugi človek ponuja svojo roko kakšnemu okuženemu tretjemu, potem jo prvi začne s strahom izmikati. Če pa vidi, da je tudi drugi že okužen, potem jo naravnost iztrga iz njegove. To je vsa zgodovina Belgije!

Tudi v španskem vprašanju, navzlic najboljši volji zunanega ministra Delbosa in vojnega ministra Daladiera, Evropa nima nobenega zaupanja v Blumovo vlado. Da, da, Moskva nam drago pride. Pazimo, da nas ne bo stala še več.

(Napisal član francoske akademije Louis Madelin v »Eclho de Paris« dne 29. oktobra 1936.)

Jesensko in zimsko blago za obleke, površnike, plašče, suknje itd. v bogati izbiri nudi

Drago Schwab
Ljubljana, Aleksandrova c. 7.

Velika zaloga konfekcije
za gospode in dečke.

Amerika dobi nuncija

Washington, 31. okt. TG. Kot prva posledica potovanja državnega tajnika kardinala Pacellija v Ameriki prihaja vest da bo sveta stolica ustanovila v Washingtonu apostolsko nunejaturu, ameriška država pa pri Vatikanu svoje posebno veleposlaništvo. Topredmetne priprave se bodo v kratkem začele, nakar bodo sledila imenovanja nuncija in veleposlanika.

Pravilnik k uredbi o kmetskih dolgovih

Belgrad, 31. okt. m. Danes je izšel pravilnik za izvrševanje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Iz pravilnika posnemamo sledeče glavne misli:

Čl. 1. (k čl. 1 uredbe). Pod dolg spadajo vse obveze, ki so nastale zaključno z 19. aprilom 1932. Za kmeta se smatra tudi tistega, ki je po 26. septembru 1936 prenehal biti kmet. Kmetje, ki so uživali varstvo po prejšnjem zakonu in uredbah, pa ne izpolnjujejo pogojev sedanje uredbe, se ne morejo posluževati iste. Osebe, ki so izgubile zaščito po prejšnjem zakonu in uredbah, pa uživajo vse pravice te uredbe, razen če so jo izgubile zaradi namernega odškodovanja svojih upnikov v smislu prejšnjih predpisov.

Čl. 2. (k čl. 2 uredbe). Vsi poklici, kakor trgovci, industrijski, obrtniki itd., se smatrajo kot glavni poklici v vsakem primeru. Tudi osebe, ki se bavijo s preprodatjo živine, se ne smatrajo kot kmetje. Za kmete se smatrajo osebe, ki same obdelujejo zemljišče ali pa njihove družine, oziroma najete delovne sile, ne zahteva se pa, da prebiva na ozemlju, ki ga obdeluje. Osebe, ki dajejo zemljišča v najem, se ne smatrajo za kmete.

Čl. 3. (k čl. 3 uredbe). Za kmeta se bo smatrala tudi ona oseba, ki bo njen obdavčen dohodek iz poljedelstva večji kakor na od skupnega zneska ostalih njegovih obdavčenih dohodkov. Če kmet živi z ženo in otroci skunaj, se smatrajo vsi njihovi dohodki kot skupni dohodki.

Kot obdavčen dohodek prihaja v poštev tudi dohodek, ki ima davčno podlago, pa je po zakonitih predpisih oproščen davka.

Čl. 4. (K čl. 2 uredbe). Pod ničvrednim zemljiščem se razumejo vrtovi, sadovnjaki, vinogradi in travniki ter ona zemljišča, ki se ne obdelujejo ali se ne morejo obdelovati (zapuščeni vinogradi itd.). Med te pa ne spadajo pašniki. Seveda pa se za pašnike lahko smatrajo samo ona zemljišča, ki stalno služijo v ta namen. Pravilnik točno predpisuje postopek v tem pogledu.

Čl. 5. (K čl. 2 uredbe). Ta člen obravnava vprašanje, kdaj se smatra družina za zadrugo.

Čl. 6. (K čl. 2 uredbe). Za posest se ne smatra ono zemljišče, ki ga je kmetovalec najel.

Čl. 7. (K čl. 2 uredbe). Obdavčeni dohodek na poslopje, v katerem kmetovalec stanuje sam ali s svojo družino, se nanaša na hišo, brez oziroma to, ali se nahaja na vasi, v mestu, v kopališču, letovišču ali v kakšnem drugem kraju. Obdavčeni dohodek od onih prostorov te hiše, ki se dajejo v najem, se bo upšteval pri oceni višine obdavčnega dohodka.

Čl. 8. (K čl. 2 uredbe). Dolžnik je dolžan, da v prošnji za izdajo potrdila izjavi, če so njegovi skupni dolgovi na dan 26. oktobra 1936 znašali več kot 250 Din, oziroma manj kot 500.000 Din, kakor tudi to, če je bil ves čas svoje zadolžitve kmetovalec v smislu te uredbe.

Občinska oblast bo zahtevala podatke o višini davčne osnove za zemljarino od pristojne katastrske uprave, podatke o višini ostalih davčnih podlag pa od pristojne davčne uprave. Te podatke so dolžne davčne in katastrske uprave dostaviti v roku osmih dni. Če zainteresirana oseba pred izdajo potrdila proti občinski oblasti ali pa v pritožbi proti izdanemu potrdilu od sodišča ovzre, da je bil dolžnik kmet v trenutku, ko se je zadolžil v smislu te uredbe, in za to navede podatke, mora dolžnik dokazati, da je v navedenem trenutku izpolnjeval izpodbijane pogoje uredbe. Če dolžnik občinski oblasti ne predloži potrebnih dokazov, da je bil v dotičnem času kmet v smislu uredbe, bo oblast izdala negativen sklep ter ga bo dostavila zainteresiranemu.

Čl. 9. (k čl. 2 uredbe). Ta člen govori o izdaji potrdila in obsega tudi vzorec potrdila. Dalje govori o vseh formalnostih, ki jih je treba izpolniti, da uživa zaščito po tej uredbi.

Čl. 10. (k čl. 3 uredbe). Uredba zadeva samo one obveznosti kmetov, ki se glasijo na dinar. Terjatve, ki se glasijo na zlato ali tujo valuto, se bodo preračunale na dinarje zaradi določitve skupnega dolga. Pri obračunu velja tečaj v trenutku ugotovitve višine dolga po predpisih uredbe. Tako

šne terjatve, četudi znifane, se bodo še naprej glasile na zlato, oziroma na tujo valuto. Če dolžnik dokaže, da je v svrhu varstva izvršil prenos nepremičnine na upnika, bo sodišče ta prenos uničilo, če je nepremičnina v lasti upnika ali njegovih naslednikov. To pravico pa ima dolžnik samo tedaj, če do 20. aprila 1932 ni izgubil pravice, da se po izplačilu dolga izvrši nanj ponoven prenos njegovih nepremičnin. Pravice, ki so si jih tretje osebe pridobile na teh nepremičninah do dneva, ko je izšel ta pravilnik, pa ostanejo veljavne.

Čl. 11. (k čl. 3 uredbe). Ta člen govori o mečnih dolgovih, dalje o žirantih, ki tudi uživajo enake pravice z dolžnikom, o zadrukah z neomejeno zavezo in o njihovih dolžnostih.

Čl. 12. (k čl. 3 uredbe). Ta člen določa, da je sodišče dolžno odpraviti konkurz na zahtevo dolžnika.

Čl. 13. (k čl. 3 uredbe). Ta člen govori o varstvu dolga do višine, ki je določena z uredbo. Terjatve, ki izhajajo iz kaznivih dejanj, vsebujejo tudi vse ostale terjatve, če jih je ugotovilo kazensko ali okrajno sodišče ali pa upravna oblast.

Čl. 14. (k čl. 3 uredbe). Ta člen govori o dedščinah in tarifah.

Čl. 15. (k čl. 3 uredbe). Ta člen govori o terjavah.

Čl. 16. (k čl. 4 uredbe). Vsa odplačila glavnice, ki so bila izvršena do dneva, ko je postala uredba veljavna, se odbijejo od glavnice dolga pred znižanjem. V maksimalni znesek letnega obrestovnja se računajo tudi vsa stranska plačila ali dajatve.

Čl. 17. (K čl. 4 uredbe). Zastarelost zapadlih obresti je ukinjena z dnem, ko stopi v veljavo zakon o zaščiti kmetov. Obresti od 20. aprila 1932 do 15. novembra 1936 odstavka prvega čl. 7 uredbe z dne 1. novembra 1936 (čl. 28 uredbe) se morajo obračunati ob neznižitvi glavnice. Hipotekarno zavarovanje, če ne prekaša zneska znižanega dolga, ostane v polnem iznosu, če pa prekaša ta znesek, se črta. Preveč plačane obresti v smislu odstavka tretjega čl. 4 uredbe se odbijejo od znižane glavnice.

Čl. 18. (K čl. 5 uredbe). Za površino od 50 ha odnosno 100 ha iz odstavka petega čl. 5 uredbe veljajo vsi predpisi uredbe, v kolikor niso v tem odstavku izrecno spremenjeni. Ta člen določa tudi odplačilni načrt.

Ostali členi obravnavajo splošna določila v smislu omenjene uredbe.

Opomba uredništva. Pravilnik smo sprejeli šele ob zaključku lista, tako da ga nismo mogli objaviti v celoti. Tudi je tako obširen, da bi ga iz tehničnih razlogov ne mogli objaviti. Druge izdaje lista se ni izplačalo delati, ker bi pravilnik dobil v roke samo en del naših naročnikov. Zato ga bomo prinesli v eni številki tega tedna izčrno in z razlogo, tako da ga bodo lahko razumeli vsi, ki se jih tiče.

Vzrok mnogih obolenj

leži večinoma v slabi in neredni prebavi, ki ima za posledico nakopičenje telesu škodljivih snovi v organizmu, ki je na ta način oviran v svojem rednem delovanju. Zato je potrebno, da se predvsem skrb za temeljito čiščenje. S tem vzdržujete telo zdravo in odporno. V to svrhu dobro služijo »Planinka« čaj Bahovec, vsled svojih preizkušenih in zdravilnih sestavnih delov. To ima že po 6—12 tedenskem zdravljenju za posledico izboljšanje vsega organizma, a posebno pri onih osebah, katere trpe od slabe prebave, slabega delovanja črevesja in napetosti telesa, omotici, glavobolu, nespečnosti in zgagi, hemoroidih in odebelenju.

Zahtevajte v apotekah izrecno le »Planinka« čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč samo v zaprtih in plombriranih paketih po Din 20,—, polovčnih paketih po Din 12,— in poskusnih vrečkah po Din 3/50 z napisom proizvajalca: Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg.

Reg. S. br. 287/1/35

Domači odmevi

Važnost občinskih volitev na Slovenskem

V sobotni belgrajski »Samoupravi« je senator g. Franc Smodej napisal uvodni članek o občinskih volitvah na Slovenskem, kjer pod naslovom »Triumf politike dr. Korošca« naglašja med drugim tudi ta-le misli: »Občinske volitve v dravski banovini so pokazale, da je med Slovenci globoko ukoreninjeno prepričanje, da je nujno potrebno politično sodelovanje Srbov, Hrvatov in Slovencev, če hočemo doseči končno ureditev države, in da ljudstvo od takega sodelovanja pričakuje boljše bodočnost. ... Pri Slovencih vsake volitve, tudi občinske, nosijo idejni značaj ter ne pomenijo le boja za oblast, ampak boj za politične ideale, čeprav se ta značaj pri občinskih volitvah ne pokaže tako jasno, kakor pri volitvah za narodno skupščino. ... Vse politične stranke med Slovenci so si bile v svesti velikega političnega značaja teh volitev. Zaradi tega tudi noben politični boj prejšnjih let ni bil tako napet niti bojevan a tako strastno kakor se je to dogajalo ob zadnjih občinskih volitvah 25. oktobra. Dr. Korošec ni govoril na nobenem shodu. Geslo za politiko dr. Korošca ali pa proti njej je bilo dovolj, da je dvignilo množice naroda, ki med seboj tako rekoč nima nobenih analfabetov. ... Iz tega hudega boja je izšla JRZ kot velika zmagovalka, ki je dokazala, da za njo etoje vsi Slovenci. Toda ta boj je nakazal tudi že prve obrise bojev v prihodnosti. Odpor JNS in drugih opozicijskih skupin je na Slovenskem pokazal le še zadnje drgete. V prihodnosti bodo zoper JRZ samo še pristajali skrajni marksistični struji.«

Program „združene opozicije“

Pred kratkim je v Loznici imel javni shod bivši minister in Davidovičev prijatelj g. dr. Milan Grol, ki je govoril tudi o hrvaškem vprašanju. Zagrebški »Obzor« je oazno zasleduje vse, kar bi moglo biti koristno za hrvaško narodno stvar, pa je o tem Grolovem govoru napisal tole mišljenje:

»Dr. Grol se je izogibal, da bi bil povedal, kako si demokrati zamišljajo končno rešitev hrvaškega vprašanja. Namesto tega je povedal svoje mišljenje, da bi bilo treba ustvariti nekak »splošni nov red«, v katerem bi, kakor je rekel, »hrvaški okvir bil seveda tudi priključen.« Te besede je kajpada mogoče različno tolmačiti. Manjka pa jim jnsnost, kar žal označuje vse Grolove govore o hrvaškem vprašanju. Sicer pa je Grol povedal nekaj misli, ki jih je vredno naglasiti. Tako je na primer priznal, da se v Belgradu politični faktorji in politične skupine še niso zedinile na skupnem gledanju za reševanje obstoječih političnih vpra-

šanj. Kratko povedano, se vidi, da g. Grol še ni sprejel temeljnih zahtev dr. Mačka za rešitev hrvaškega vprašanja. A sam govor jasno pojasnjuje besede dr. Mačka, ki je rekel, da se skupine belgrajske izvenparlamentarne opozicije v zadnjem letu niso nikamor premaknile proti stvarnemu sporazumu, tako da se človeku zdi, kakor bi tudi pri njih volja za sporazum bila prav za prav vedno le vprašanje sporazuma za oblast.«

Dr. Sucher, novi deželni glavar Koroške

Celovec, 31. okt. TG. Dosedanji deželni glavar koroške dežele feldmarsalltenant Hülgerth je bil imenovan za vrhovnega poveljnika avstrijske milice. Svoje glavarstvo mesto je odločil in se je preselil na Dunaj. Za novega deželnega glavarja na Koroškem je zvezni predsednik Miklas imenoval dosedanega deželnega namestnika dr. Arnolda Sucherja in to na podlagi predloga avstrijskega deželnega zbora, ki ima po ustavi pravico, da zvezenemu predsedniku predloži tri imena, med katerimi slednji svobodno izbira. Dr. Sucher je koroškim Slovincem znan kot najbolj objektivna osebnost, s katero so imeli opraviti in kot človek, ki kaže največ razumevanja za težnje slovenske narodne manjšine. Slovenci novega deželnega glavarja v okoliščinah, v katerih žive, iskreno pozdravljajo, ker so prepričani, da jim bo bolj kot katerikoli drugi delil — pravico.

Papeška akademija znanosti

Vatikansko mesto, 31. okt. TG. S posebnim pismom z dne 28. oktobra je sv. oče Pij XI. predpisal reformo papeške akademije »de Nuovi Lincei«, ki se naj spremeni v »Papeško akademijo znanosti«. Nova akademija bo štela 70 članov, h katerim se prištejejo še vodja papežev zvezdarne, vodja stratiotičnega zbora, vodja vatikanske knjižnice, vodja tajnega arhiva in vodja etnološkega muzeja. Vse člane bo imenoval papež osebno in sicer iz vrst znanstvenikov vsega sveta. Dana je tudi možnost, da se imenujejo za člane akademije nekatoličani, ki v svojih spisih nikoli niso napadli vere in morale in se odlikovali po svojem znanstvenem delovanju. Imenovanja so že končana. Med člani se nahaja 32 Italijanov.

Dunajska vremenska napoved. Oblačno in megleno. Ponokod bo morda nekoliko deževalo.

Zagrebska vremenska napoved: Deževno in oblačno, hladno. V zapadnih krajih je pričakovati zboljšanje vremena.

„Šli so pred nami, bratje in sestre“

O. Župančič

Kristjani svojih dragih rajnih ne obožujemo kakor pogani, pa tudi ne zametujemo za njimi sleherni spomin, kakor delajo to sodobni ateisti. Nam je spomin nanje drag in ljub. Kadarkoli se spominamo na svoje drage pokojnike, se nam zdi, da so vnovič oživilni med nami in da nas s svojim zgledom vzpodbujajo. Globoko v naših čustvih je zavest, da naš obisk na grobovih ni noben mrtvaški kult, temveč samo potrjevanje našega globokega prepričanja o tem, da je smrt samo ločnica med dvema življenji: med sedanjim in večnim. Brv med temi dvema življenji pa je smrt. Žalost in obujanje spomina na pokojnike je našim dragim v večnosti v uteho, nam samim pa je priprava, kadar bomo morali iti čez isto brv. Moštev za pokojnike pa je edini dar, ki ga moremo nim, ki so že zunaj našega življenja, še podariti.

Iz vrst slovenskega naroda so se v času od lanskega praznika vernih duš poslovili nešteti. Za vsakomer nam je žal in slehernega bi se morali spomniti, ker je sleherni napravil nekaj dobrega. Spomniti pa se moremo na tem mestu le nekatere, katerih dela so bila bolj vidna ali pa smo zanje morda bolj vedeli. Ne moremo objaviti vseh, ker vemo, da je bil marsikdo v življenju luč, ki pa je znal svojo svetlobo v svoji skromnosti zastreti. Toda tudi tem skromnim delavcem posvečamo spomin.

V začetku meseca novembra 1935 je v Železnikih umrl prijelubljivi župnik Anton Pajfar, ki je 45 let zvesto služil Gospodu. Bil je osebni prijatelj dr. J. E. Kreka, zelo ljudomil in uslužen mož ter vnet planinec. Tudi naš voditelj dr. Korošec je bil večkrat pri njem v gosteh. — V Radovljici je umrla ga. Francka Kleindinstova, posestnikova soproga, zelo dobra in usmiljena žena. — Dne 9. novembra je v Mariboru umrl kot žrtev usodne prometne nesreče g. Janko Mlakar, železniški uradnik. Bil je agilen katoliški prosvetni delavec. — V Novi Oselici je umrl 5. novembra g. Ivan Lončar, župni upravitelj, zgraditelj tamkajšnjega Prosvetnega doma. Za katoliško prosvetno življenje ima veliko zaslug. — V Vrbovskem pri Ogulinu je umrl g. Anton Hreščak, župnik. Bil je dober dušni pastir katoliških Hrvatov. — V Zgornji Polskavi je umrl v začetku novembra zaslužni narodni vzgojitelj g. Jožef Rajner. — V Črnomlju je v starosti 81 let umrla gostilničarka gđ. Fani Sprajcer. — V Kamniku je umrl g. Joško Stele, občinski tajnik v pokoju, znan prosvetni delavec, pevec in igralec. — V Mali vasi pri Ptujju je umrl g. Franc Prelog, ki je bil tam 19 let župan. — 12. novembra je umrl v ljubljanski bolnišnici g. Franc Osolnik, ekspozit iz Izlok pri Zagorju. — V Kranju je umrla učiteljica gđ. Angela Hafnerjeva, vzorna slovenska krščanska vzgojiteljica. Delala je mnogo v otroških društvih, trpela pa je tudi preganjanje zaradi svojih krščanskih nazorov. — Dne 25. novembra je v Ljubljani umrl sostrski župnik v pokoju g. Martin Poljak, zvest dopisnik in sostranec »Slovenca«. Duše je pasel 28 let ter je mnogo dobrega storil za cerkev. — V Skaljah je umrl 25. novembra msgr. Ivan Rotner, župnik. Bil je vnet javni delavec in dober dušni pastir.

Dne 1. decembra je umrl v St. Vidu pri Stični v starosti 84 let g. Anton Puš, ugleden gospodar. — V začetku decembra so v Mariboru pokopali v pokojnega inšpektorja dr. Janka Bezjaka, ki je umrl v starosti 74 let. Bil je odličen pedagoški pisatelj. — 3. decembra je na Glincah umrl gosp. Anton Boc, barvarski mojster, star 72 let. — Na Dunaju je umrl dvorni svetnik g. Jože Slurm, po rodu Slovenec in radodaren podpornik naših dijakov. — 11. decembra je umrla gđ. Ivana Kopač, ki je nad 50 let službovala kot kuharica v raznih župniščih. — Globoka žalost je obela ves slovenski svet, ko smo dne 13. decembra zvedeli, da je na Brdu v Zilski dolini umrl g. Franc Grafenauer, bivši slovenski državni poslanec za Koroško, dolgoletni junaški bорец za slovensko na Koroškem. — Dne 12. decembra je v celjski bolnišnici umrla ga. Angela Planinc, resnična misionarka v trboveljskem revirju in dobrotnica revežev. — V Metavi pri Sv. Petru niže Maribora je umrla ga. Rozalija Kranjc, mati g. Marka Kranjca iz Maribora, vzorna in spoštovana žena ter dobrotnica revežev. — V Brezicah je 15. decembra umrl g. Ignacij Supan, šolski upravitelj v p., dolgoletni župan v Brezicah in znan dobrotnik revežev. — V Novem mestu pa je istega dne umrl dr. Tomaž Romih, ravnatelj meščanske šole v p. v Krškem. — Pri Sv. Petru pod Sv. Gorami je umrl g. Jože Novak, občinski tajnik štirih občin. — 23. decembra je umrl dr. Edo Slajmer, pionir moderne kirurgije na Slovenskem, univ. prof. in častni meščan ljubljanski. — 24. decembra je umrl gosp. Peter Žmleek, profesor risanja in znan umetnik. Ustvaril je mnogo umetnin ter vzgojil mnogo dijakov. — 30. decembra je gorenski kot objokaval g. Vinka Resmana, ki je umrl v starosti 67 let. Bil je trgovec v Radovljici, odličen politik in župan, ki je skrbel za blagor ljudstva. — Dne 31. decembra je v ljubljanskem Leonišču umrl mariborski kanonik gosp. Franc Časl, dolgoletni trbovelski župnik in pravi ljudski duhovnik, odličen javni delavec, zlasti na združnem polju.

Dne 2. januarja 1936 je v Ljubljani umrl višji kontrolor dr. železnice g. Teodor Drogenik. — 5. januarja je v Ljubljani umrl odvetnik dr. Fran Tekavčič. — 6. januarja je umrl v Brezicah g. Franc Lipej, veletrgovec. Bil je značilen katoliški mož, vedno v vrstah SLS in si je za napredok slovenskega ljudstva pridobil mnogo zaslug. Zastopal je tudi ljudstvo v raznih samoupravnih korporacijah. — 12. januarja je v Ljubljani umrl g. Albin Erklavec, dolgoletni operni pevec. — V Podbrezju na Gorenškem je 13. januarja umrl 88-letni gosp. Anton Keršič, oče predsednika okrož. sodišča g. Petra Keršiča. — 14. januarja je umrl v Ljubljani g. Jakob Žilko, državni vpokojenec. — V Zabnici pod Sv. Višarjami je 15. januarja umrl g. Albin Erlich, posestnik in lesni trgovec. — 24. januarja je umrl 23-letni Stanko Koželj, sin trgovca iz Mokronoga, ki se je na sveti večer ponesrečil ter je po enomesečnem trpljenju umrl. — V Mengšu je umrl 79-letni Peter Lipar. Bil je 36 let organist. — 25. januarja je slovenska javnost žalovala za g. Franjem Thalerjem, večletnim županom St. Ilija. Spomniti smo se tedaj srdite borbe leta 1910 za obmejni St. Ili, ko je bil g. Thaler izvoljen za slovenskega župana naše obmejne poštolanke. — 27. januarja je pri Sv. Pavlu pri Prebodu umrl duh. svetnik in župnik g. Fortunat Končan, organizator in vnet duhovnik. — 27. januarja je v Ljubljani umrl znan veletrgovec g. Janko Popovič. — 26. januarja je v Marenbergu umrl g. Anton Domanjko, ki je bil 52 let organist. — Dne 1. februarja je v Ljubljani umrl g. Maks Repše. Bil je 40 let fiskarski stavec. — Istega dne je v Ljubljani umrl g. Anton Slacul, znan trgovec.

— 3. februarja je umrla v Celju ga. Fanica Stermecki, soproga znanega veletrgovca, zelo ljudomila gospa. — Žrtev viharja je postal 4. februarja inž. Lojze Pikel, star 48 let. — V Ljubljani je 8. februarja umrl g. Martin Novak v starosti 86 let. Bil je soustanovitelj Prometne zveze ter odličen sodelavec v krščansko-socialnem gibanju. — V starosti 78 let je 8. februarja umrl na Polniku g. Anton Zavrl, izvrsten gospodar in katoliški mož. V svoji občini je bil 18 let župan. — 12. februarja je v Ljubljani umrla ga. Avgusta Munda. — V Šoštanju je 12. februarja umrl g. Ivan Smolnikar, šolski upravitelj v p., vnet planinec. Bil je 41 let učitelj v Zavodnem. — Mnogim dijakom, duhovščini in drugemu prebivalstvu nepozabni učitelj, prof. Luka Arh, vzgojitelj generacij na šentiviški gimnaziji, je umrl 17. februarja. Storil je mnogo dobrega za pravo izobrazbo svojih di-

ga. Uršula Kreč, lastnica splošno znane kuhinje na Kongresnem trgu. — V začetku marca je umrl g. Franc Hrovat, katoliški akademik in Zarian. — 12. marca je v Medvodah umrl lesni trgovec g. Ivan Bohine, posestnik in gostilničar. — 17. marca je umrl v Skofji Loki veletrgovec g. Josip Deisinger. — 18. marca je umrl g. Peter Gorjup, župnik in duh. svetnik iz Dola pri Hrasniku. Bil je zgleden duhovnik. — 17. marca je v Kranju umrl g. Mihael Mohor, dolgoletni cerkveni organist. — V St. Juriju ob Taboru je umrl v starosti 83 let posestnik g. Josip Debeljak. — 21. marca je v Pečovniku pri Celju umrla ga. Uršula Lupše, posestnica. — 17. marca je umrla v Makarski ga. Matilda Morauc, stara 90 let. — 17. marca je umrl carinski kontrolor g. Andrej Bole z Rakeka, ki se je smrtno ponesrečil z avtomobilom. — V začetku marca je umrl v Gradcu dr. Karel Pečnik,

trgovec in posestnik. — Istega dne je umrla v Slovenjgradcu ga. Marija Soklič, mati tamkajšnjega mestnega župnika. — V Preku pri Šibeniku je 4. aprila umrl dr. Ljudevit Jenko, san. svetnik, iz znane ljubljanske zdravniške družine. — V St. Vidu pri Stični je umrl v starosti 75 let tesarski mojster in cerkveni klučar g. Anton Venuli. — 8. aprila je v Olševku pri Kranju umrl Jaka Koželj, višji železniški svetnik in vojni dobrovoljec. — V Ljubljani je 12. aprila umrl g. Jernej Stele, posestnik in trgovec v Šiški, podpornik Vmcencijske konference. — Na Kredarici se je ponesrečil 12. aprila g. Stanko Dolhar, 23letni mladenič iz Ljubljane. — V Lesičnem pri Pilištanju je 15. aprila umrla gospa Ana Gubenškova, mati 10 otrok. — V visoki starosti 72 let je dne 16. aprila v Mozirju umrl g. Ivan Česar, akad. kipar in pozlatar. — 12. aprila je na Rečici ob Savinji umrla Prislanova mati, vrta slovenska žena, ki je poznala le delo in žrtve. — 18. aprila je v Ljubljani umrl g. Karel Kauschegg v starosti 80 let. — V Slavini na Krasu je 21. aprila umrl župnik g. Luka Smolnikar, eden najbolj zaslužnih delavcev za razvoj katoliškega tiska na Slovenskem, bivši odbornik KTD in soustanovitelj Slovenske krščansko-socialne zveze. — 24. aprila je umrl v Mariboru g. Vladimir Pušenjak, narodni poslanec in odličen voditelj bivše SLS, star 54 let. Bil je vnet združni organizator našega ljudstva. — Pri Sv. Križu pri Rogasli Slatini je 24. aprila umrl g. Franc Ogrižek, znani posestnik in gostilničar. — 26. aprila je v Seničici pri Medvodah umrl g. Jožef Sušteršič, bil je svoji občini 26 let župan. — 30. aprila se je pri St. Janžu na Dravskem polju pripetila na Dravi grozna nesreča, pri kateri so ugonili trije mladi moški, namreč Ivan Sekola, Alojzij Kranjc in Friderik Pečnik. — 30. aprila je v Ljubljani umrl g. ing. Ballazar Baebler, ravnatelj trdnice »Sisa«. — Konec aprila je v Loki pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju umrl posestnik in gostilničar g. Rajmund Dimnik. — Konec aprila je v gradiču Vrhuvo pri St. Jerneju na Dolenjskem umrl dr. Anton Schoeppl, ravnatelj Kranjske hranilnice v p.

V začetku maja je v Kamniku umrl g. Anton Svetlic v starosti 82 let. Bil je velik dobrotnik cerkve. — 7. maja je v Podnartu umrla ga. Gabrijela Pogačnikova, vdova po prvem predsedniku deželne vlade za Slovenijo. — Istega dne sta umrli dve stari korenini, 91letni Jurij Janežič iz Tomišlja in 96letni Franc Rus iz Velikih Češnjic pri St. Vidu pri Stični. — 10. maja je v Kandiji umrl franciskan p. Jurij Sušnik, znani pridigar in misionar na Brezjah. — Na Muljavi je 12. maja umrl 90letni Anton Jurčič, brat slovenskega pisatelja. Umrl je v revščini. — 17. maja se je v Ljubljani ponesrečil ing. Jože Skubic, agronom. Do letih preganjanja je komaj prišel zopet do kruha, toda smrt mu je prekržila njegove načrte za blagostanje naroda. — 17. maja je v Benetkah umrl slovenski učenjak dr. Alojzij Res, Krekov učenec in zaslužen posedovalec med slovensko in italijansko književno kulturo, tolmač Danteja med Slovenci. — 19. maja je v starosti 71 let umrl p. Hilarij Perpar, kapucin iz Celja. Bil je vnet pridigar in spovednik. — V Gorici je 21. maja umrl prof. msgr. dr. Franc Zigon, pisatelj, ki je pisal filozofsko-teološke obravnave v slovenskem, nemškem in latinskem jeziku. Bil je zaveden Slovenec. — 26. maja je v Višnji gori umrl g. Jože Erjavec, ki je bil tamkaj 25 let župan, bivši deželni in oblasni poslanec. — V Novem mestu je 26. maja umrla ga. Fani Petrič, stara 81 let. Bila je 60 let pevka na koroški kapiteljske cerkve, 60 let članica Mohorjeve družbe in prav toliko let naročnica »Slovenca«. — V Belgradu je umrl 26. maja g. Josip Jernejčič, vodja podružnice Vzajemne zavarovalnice v prestolnici. Zavezal je odlično mesto med belgradskimi Slovenci. Bil je zaveden katoličan in kremenit Slovenec. — 28. maja je v Zdenski vasi pri Dobropoljah umrl g. Jakob Prelesnik, ki je bil 25 let videmski župan. — 29. maja je v Starem trgu pri Ložu umrl gosp. Anton Ponuda, posestnik iz Pudohe. — 27. maja je v St. Jerneju pri Ložu umrl 74letni posestnik in cerkveni klučar Franc Arbeiter. — V Lutomeru je umrl g. Fric Divjak, star 70 let, oče dveh redovnic in sina franciskana. — Pod Kalško goro v Kamniških planinah se je konec maja smrtno ponesrečil Bojan Lovša, akademik iz Ljubljane.

V začetku meseca junija je v Ljubljani umrl v starosti 55 let g. Anton Grapar, strojni slavec. — 2. junija je v Skofji Loki umrla 96letna Marička Johan, najstarejša Ločanka, znana dijaška gospodinja, pri kateri je stanoval tudi dr. J. E. Krek. — 3. junija je v Ljubljani umrl g. Ernest Vargazon, železniški načelnik in bivši občinski svetnik. — 5. junija je umrl v Ljubljani g. Evgen Jarc, profesor v pokoju, bivši državni, deželni in oblasni poslanec in odbornik ter podžupan ljubljanski. Za Slovenijo in za mesto Ljubljano je pridobil mnogo koristnega in trajno vrednega. — 8. junija je v Ljubljani umrl g. Alojzij Lilleg, posestnik in bivši trgovec. — 11. junija je v Oslavju pri Gorici umrla ga. Fiegl Marija, posestnica. — V starosti 90 let je 13. junija v Rajhenburgu umrla ga. Frančiška Tratnik, mati tamkajšnjega župnika in pa znanega slovenskega likovnega umetnika. — Sava je 4. junija zahtevala prvo žrtev gđ. Cirilo Kožuhovo, mlado uslužbenko Nove založbe v Ljubljani. — 18. junija je umrl v Ljubljani mesarski mojster g. Pavel Košenina. — V Stoparjah pri Logatcu je umrla 19. junija ga. Frančiška Cvirnova, stara 86 let, vdova po nadučitelju. — 19. junija je v Mariboru umrl g. Janez Pelikan, slaščičar in ugleden obrtnik. — Dne 18. junija se je na Kalški gori ponesrečil abiturient Srečko Vavpočič. Njegovo truplo so našli šele po treh tednih. — 21. junija je v Radencih umrl bivši narodni poslanec g. Jakob Zemljčič, ki je bil 30 let župan v Radencih. — 23. junija je v Kranju umrl v starosti 59 let g. Mihael Zevnik, bivši župnik iz Beguni pri Lescah. Bil je vzoren duhovnik in vnet spovednik. — 25. junija je umrl v Ljubljani ravnatelj I. drž. reoale gimnazije g. Josip Mazi, bivši prosvetni šef, avtor mnogih srednješolskih učnih knjig ter dober vzgojitelj. — 29. junija je v Murski Soboti umrl kanonik, dekan in župnik Ivan Zlepec, star 64 let.

V začetku julija je umrl v ljubljanski bolnišnici Matej Trepal, duhovnik krške škofije v pok. — Dne 7. julija je umrl v Ljubljani g. Jernej Ložar, krojaški mojster in gostilničar, star 59 let. Bil je odličen bojevnik za naše gibanje. Pred voino je bil občinski svetnik, po vojni pa svetnik Zbornice za TOI ter vnet organizator obrtnišтва. — 15. julija je Ljubljana ponovno doživela strašno letalsko nesrečo, pri kateri so izgubili življenje mladi odvetnik dr. Adolf Korče, učiteljica Stana Kante in Tilka Pivk, pilot, ruski emigrant Mihajlo Jarošenko, radiotelegrafist Srb Tomo Anušič ter dva

Franc Grafenauer
† 13. dec. 1935Vinko Resman
† 30. dec. 1935Franc Časl
† 31. dec. 1935Franc Lipej
† 6. jan. 1936Franc Thaler
† 25. jan. 1936Fanica Stermecki
† 3. febr. 1936Luka Arh
† 17. febr. 1936Luka Smolnikar
† 21. apr. 1936Vlado Pušenjak
† 24. apr. 1936dr. Alojzij Res
† 17. maja 1936Evgen Jarc
† 5. jun. 1936Jernej Ložar
† 7. jul. 1936Andrej Ažman
† 19. jul. 1936dr. Ivan Svetina
† 22. jul. 1936Janko Petrič
† 11. avg. 1936dr. Jos. Somrek
† 23. okt. 1936

jakov. — V Ljubljani je 15. februarja umrl g. Fran Merljak, okrajni prosvetni referent v pokoju. — Na Bohinjski Bistrici je 17. februarja v starosti 72 let umrl g. Martin Ravnik, dolgoletni cerkveni klučar, zadružni delavec in vnet katoličan. — Kranjska dekanija je 18. februarja žalovala za g. dekanom Franom Dolinarjem, župnikom iz Cerkelj, ki je umrl v starosti 77 let. — Istega dne je umrl v Spodnjih Gorah pri Braslovcah 69-letni Jožef Puncer. — Dne 16. februarja je v Cerkljah umrla ga. Evgenija Vavken, vdova po skladatelju in ljudskem pevcu. — Na Bledu je 22. februarja umrl g. Franc Dobrč, vpokojeni orožniški stražmojster. — 24. februarja je v Mostah v starosti 78 let umrla ga. Helena Hočevar, znana dobrotnica revežev. — 23. februarja je umrla v Spodnjih Poljanah ga. Nežika Orešič. — 25. februarja je umrl v Celju g. Josip Slergar, dolgoletni slavec Mohorjeve tiskarne. — V vasi Jakovici pri Planini na Notranjskem je v starosti 75 let umrl g. Andrej Milavec, dolgoletni občinski odbornik. — V Ljubnem ob Savinji je konec februarja smrt pokosila g. Boža Ermenca, konc. iur. — 29. februarja je v Ljubljani umrl gostilničar g. Valentin Mrak.

V Moravčah je 2. marca umrl posestnik in gostilničar g. Janez Bergant. — Dne 2. marca je postal žrtev malomarnega avtomobilista na cesti iz Ljubljane v St. Vid družinski oče g. Ivan Usor. — Dne 5. marca je v Ljubljani umrla ga. Jospina Kozak, ugledna Strajzlova mama, gostilničarka na Polanski cesti. — Dne 8. marca pa je umrla

Slovenec s Koroškega, odličen slovenski rodoljub, zdravnik, mecen in podpornik slovenskih dijakov. — Pri Sv. Lenartu v Slov. gorah je umrl g. Karel Aubelj, gostilničar posestnik in večletni župan. — 27. marca nas je pretresla vest o smrti g. Franca Pečka, po prejšnjem režimu tako preganjanega učitelja iz Velikih Lašč. Veličasten pogreb pokojnega Pečka je dokazal, da slovensko ljudstvo spoštuje žrtve preganjanja. — V Zabnici pri Skofji Loki je dne 28. marca umrla ga. Marija Kuralt, podpornica cerkve in revežev. — V Novem Celju je 28. marca umrl g. Karel Salesin v starosti 68 let, dolgoletni strelni mojster TPD iz Trbovelj. — Istega dne je v Ljubljani umrl gosp. Franc Pogačnik, dolgoletni sluga Zbornice za TOI. — V Hallu pri Inostu je umrla redovnica Jospina Kos, ki se je pred 20 leti po dolgoletnem karitativnem delovanju v Ljubljani posvetila strogu redovniškemu življenju. — 30. marca je umrl v Hraslju na Pohorju dr. Otmar Reiser, svetovno znani ornitolog in muzejski kustos.

Dne 2. aprila je v Skofji Loki umrl v starosti 78 let g. Avgust Sušnik, brat ljubljanskega kanonika, mnogoletni občinski odbornik in odličen pristaš našega gibanja. — V Kamniku je istega dne umrla ga. Marija Lap, mati ljubljanskega nadzornika mestnih nasadov. — V Ormim gradu je 1. aprila umrl okrajni glavar g. Marko Kandič. — 3. aprila je v Ljubljani umrla ga. Evgenija Hribar, vdova industrijalca Dragotina H. in mati 15 otrok. — 3. aprila je umrl v Ljubljani g. Ivo Fabian,

Karel Bervar:

Ob gomili

I.

Srce tvoje več ne bije, ločil si se le za čas; onkraj lepše sonce sij, tam je pravi dom za nas. Pregloboka ni gomila, previsok ni sveti raj, da ljubezen ne združila bi nas tam na vekomaj. —

II.

Večno Bog ti daj plačilo, ker si svetu dal slovó; naš spomin ti bo v darilo, spavaj v grobu zdaj [sladko. — Pregloboka ni gomila, previsok ni sveti raj, da ljubezen ne združila bi nas tam na vekomaj. —

nemška potnika dr. Viljem Horn in Ana Brüglacherjeva. — V začetku julija je v Gorici umrl g. Franc Klanjšček, župnik v Levpi na Kanalskem, velik dobrotorni diakon. — 16. julija je v Dravogradu umrl koroški rojak Volbenk Serajnik, infilirani proš in dekan, doma iz Poreč ob Vrbskem jezeru. Po koroških bojih se je moral umakniti s Koroškega ter je bil nekaj časa generalni vikar Meziške doline. — 12. julija je v Ljubljani umrl g. Ivan Sušnik, trgovec. Prepoštoval je skoraj vse svet. — Nenadne smrti je 19. julija umrl v Ljubljani duh svetnik in katehet Andrej Ažman. Bil je vzgleden vzgojitelj mladine. Med drugim je tudi ustanovil Hranilnico in posojilnico v Poslojini. — 20. julija je umrl mlad in idealen zdravnik dr. Simon Zalcetel, zaveden katoličan. — Biseromašnik in profesor dr. Ivan Svelina, čigar stara mati je bila sestra matere pesnika Prešerna, je umrl dne 22. julija v starosti 86 let v svojem domačem kraju Žirovnici. Njegove zaslugе so znane. — Sredi julija sta se ponesrečila v Kamnških planinah mlada planinca Vid Janša in Mladen Nikšič. Njun trupli so našli šele 23. julija. Bila sta oba vrta, podjetna mladenci. — 24. julija je umrl g. Venčeslav Kubelka, korvetni kapitan in posestnik na Bledu. Pridobil si je mnogo zaslug za reorganizacijo jugoslovanske mornarice. — 25. julija sta se v Triglavski steni ponesrečila akademika Savo Domicelj z Raketa in Egon Lettner iz Maribora.

V začetku avgusta je v Ljubljani umrl g. Ivan Hleng, podpravnik Krednega zavoda. — 4. avgusta je umrl v Brezicah franciskanec p. Vincencij Kunstelj, ki je bil 39 let redovnik. Do vojne je bil na Kostanjevici pri Gorici. — 8. avgusta je v Ljubljani umrl topničarski polkovnik v pokoj Vladimir Pirnat. — 9. avgusta je umrl 73 letni učitelj v pok. Bogomir Lesković, dne 10. avgusta pa šolski upravitelj Andrej Tomažič. — 11. avgusta je v Kostanjevici na Dolenjskem nenadno umrl g. Janko Petrič, mestni župnik pri Sv. Petru v Ljubljani. Vse obilne zaslugе, ki si jih je pridobil za svojo župnijo in svoje župljane, so trajen spomenik njegovemu delu. — 20. avgusta je umrl nenadno mestni gasilec v pokolu Gašper Kumelj, ki je skoraj tri desetletja sodeloval pri reševanju ljubljanskega prebivalstva. — 21. avgusta je padel kot žrtev napada Marlin Radaj, posestnik, gostilničar in bivši župan občine Catež ob Savi. — Eden najstarejših in najbolj zaslužnih ljubljanskih prostovoljnih gasilcev g. Jože Lapajnar je umrl v starosti 80 let dne 24. avgusta. — V Makolah pri Poličanah je dne 26. avgusta umrl v starosti 66 let g. Ludvik Černež, ugledni slovenski vzgojitelj in pedagoški pisatelj. — 27. avgusta je v Motniku umrl šolski upravitelj p. Ulrik Konjar. — V vasi Studenec pri Sevnici je umrl g. Janez Štrubelj v starosti 84 let.

1. septembra je umrl v Ljubljani g. Valentin Premk, nadstrojnik jugoslovanske tiskarne v p., star 72 let. Odlično je sodeloval pri razvoju naše tiskarne. — Na Pohorju je 2. septembra umrl g. Anton Koder, notar iz Murske Sobote. — V Ljubljani na Gorenjskem je umrl g. Edvard Markošek, šolski upravitelj v p. — 9. septembra je umrl g. Bernard Andoljšek, nadučitelj v p. — 17. septembra je umrl v Mariboru g. Ferdo Karis, viši poštini upravitelj v p. — V St. Juriju ob južni železnici je umrl 17. septembra g. Franc Povalej, posestnik in občinski odbornik. — 22. septembra je umrl v Vojniki g. Valentin Kos, star 93 let, vzoren katoliški mož, ki ga je v mladosti birmal škof Slomšek. — V starosti 86 let je na Visokem nad Kranjem umrla 26. septembra g. Jera Pikš, sestra pokojnega ljubljanskega prošta Sajovca. — V Velikih Dolencih v Prekmurju je konec septembra umrl g. Jožef Klekl ml. v starosti 57 let, ugleden župnik in zaslužni javni delavec. — 30. septembra je umrl v Rajhenburgu g. Franc Pieterski, star 73 let. Bil je znan cerkveni slikar, udeleževalec se je pa tudi v gasilstvu in v katoliških organizacijah.

V Rečici ob Savinji je 6. oktobra umrl 66 letni Anton Fürst, marljiv združni organizator. — Dne 7. oktobra je v Ljubljani umrl slušatelj filozofije g. Geza Grabar, doma iz Prekmurja, nadarjen dijak in odlični vodja katoliških akademikov. — 7. oktobra je v Kranju v starosti 79 let umrl po vsem Gorenjskem znani veletrgovec Franc Chrobath. — V Ljubljani je 9. oktobra umrl banski svetnik g. Anton Mencinger, sin pisatelja Ioneza Mencingerja. — 12. oktobra je v Ljubljani umrl v starosti 80 let g. Anton Črnivec, ravnatelj učiteljskega p. p., znani pisatelj slovenskih šolskih knjig. — 13. oktobra je v starosti 82 let umrl v Ljubljani zidarski mojster g. Franc Jenko. — 16. oktobra je umrl v Ljubljani dr. Ivan Arnejc, profesor klasične gimnazije, odlični koroški rodoljub. — 20. oktobra je umrl g. Jože Pajnič, bivši cerkovnik pri Sv. Jakobu in vnet delavec pri šentjakobski prosevi in katoliški akciji. — V visoki starosti 88 let je 22. oktobra v Ljubljani umrl zaslužni pisatelj in znanstvenik prof. Marlin Čilenšek, ki je našemu narodu napisal mnogo knjig in spisov iz prirodoslovnih znanosti. — 23. oktobra je umrl v Smartnem pri Slovenskogradu dr. Josip Somrak, profesor mariborskega bogoslovja in bivši ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru, odlični teološki znanstvenik lavantinske škoije in pobožen duhovnik. — Sredi oktobra je umrl v ljubljanski bolnišnici 13 letni Ludvik Bartol iz kočevske vasi Drage, ki je izkazal plemenito junaštvo, ko je reševal iz ognja svoje starše in brate ter je tri tedne potrpečljivo prenašal strašne bolečine zaradi opeklin.

Izmed tisočev nam dragih Slovencev, rojakov in sokristjanov, ki smo jih od lanskega praznika vernih duš pa do letošnjega spremili na njihova zadnja zemeljska počivališča smo se mogli spomniti le nekaterih. Z nami pa naj bo počasi spomin vseh, ki so odšli s sveta s čistim mislijo, z dobro vesho in ki so mogli pred božjo prestol položiti vsaj eno dobro delo, storjeno v tem življenju. Danes, ko prizigamo svečke na grobove onih, ki so prestopili ločeno tega in onstranskega življenja, ko jim poklanjamo v spomin cvetje, dodajmo še iskreno molitev za njihove duše. Iskrena molitev, porojena v srcu, bo padla na božji tehnični dušam obikovanih v prid kot težka utež.

Da jih ne pozabimo...

Grobovi junakov na severni meji

Guštanj, koncem oktobra.

Saj ne spim,
le čakam čas in čakam Vas
Da gremo skupaj na Šent Vid
med brate našo Zilo pit.
(Napis na Malgajevem spomeniku.)

Kako dobro se še spominjam, ko sem pred sedemnajstimi leti spomladl pasel očetovo živino na Prežibovem vrhu in se je tam nekje nad Guštanjem nenadoma oglasila mrtvaška ragla. V srce je šinila kri, v divjem taku je zbesnela po žilah malih pastirkov Vedelsmo, da je Malgajeva četa stopila v boj, da zaustavi nemško prodiranje od Prevalj dol proti Guštanju. Dobro se spominjam tega zgodovinskega 6. majnika 1919. Borba je čedalje postala hujša, veliko število strojnice je raglalo. Malgaj, Malgaj, tako smo vpili mladi fantje, ko smo gledali dol v dolino, Malgaj, le trdno stoji!

Anton Ermenc

Okoli 3. ure popoldne je dobil poročnik Malgaj, legendarni junak Meziške doline, ki je pri svojem prihodu v Prevalje prisegel: »Živ ne grem s Koroškele, povelje, da se umakne s svojo četo, ki se je borila med kmetoma Zmolakom in Lamprehtom nad Guštanjem, proti Oliškem vrhu. Dravograd so namreč že bile zasedle volksehrovske čete. Ko je prišlo povelje za umik, je redov Anton Ermenc, ko je moral zapustiti svojo postojanko, še zaklicala: Živela Jugoslavija! a v istem hipu je dobil strel v glavo ter dal svoje mlado življenje za domovino, ki jo je v prvem svitu njenega rojstva komaj poznal. En dan pred smrtjo je še dobil dopust, toda ni hotel domov, ko je zvedel, da bo jutri napad in boj za meziško dolino, za zadnji kosček izgubljene koroške dežele. Šel je v smrt, mesto domov. Njegovo truplo počiva sedaj pri sv. Antonu v Guštanju. Ko so Volksehrovci videli, da je Ermenc padel, so zagnali divji krik zmagoslavja, drveli so k njemu, mu preiskali vse žepa, vzeli seboj, kar je imel pri sebi, nato so ga mrtvega opljuvali in ga končno zavlekli v trg. Pogreb je bil žalosten. Nekaj slučajno navzočih nemških redovnikov je opravil pogrebne molitve in pohvalil junaštvo tega vojaka, ki je, čeprav nasprotnik, do zadnjega diha izpolnil svojo dolžnost. Dejal je tudi, da ga je sram dejanj s katerimi so nemški rojaki oskrnili truplo tega junaka. To je bila prva žrtev.

Orob Zapundžiča in Ermenca

Jovo Zapundžič

Pri umiku Malgajevih borcev je prišel v roke Volksehrovcev tudi redov Jovo Zapundžič, dobrovoljec s solunske fronte, ki je mimo svojega doma v južni Srbiji, doma, ki ga ni videl dolgo vrsto let, hitel po prebitju solunske fronte takoj proti severu da reši najsevernejše bratce. Volksehrovci so z njim grdo ravnali. Zmerjali so ga s »srbsko svinjco in ga neumiljeno prepevali. Toda Zapundžič je bil junak. Uprl se jim je ter zahteval, da naj z njim ravnajo kot to zahteva mednarodno pravo. To pa je bilo zanj usodno. Nekim feldvebel je dal povelje, naj se ga ustrel v zaporu. Ustrelil ga je nemški redov, ki je za svoje dejanje od feldvebela sprejel kot nagrado 10 ogrskih cigaret (Drahtnagel). Truplo tega junaka počiva ob njegovem vojnem tovarišu Ermencu pri sv. Antonu v Guštanju. Ko je Malgaj zvedel za smrt teh dveh junakov, se je onesvestil in takratni podčastnik Rajko Kotnik ga je moral spravljati k zavesti.

Francé Malgaj

Malgajeva četa se je umikala na severni strani Meže. Poročnik Malgaj in narednik Rajko Kotnik sta šla kot zadnja proti kmetu Spodnjemu Lečniku, kjer so čete razpadle topovske granate. Narednik Kotnik, ki je moral v dolino proti cesti, je še videl poročnika Malgaja, kako se je povzpel na visoko lesto, da pregleda gibanje Volksehrovcev. Ker pa je nosil za pasom več ročnih granat, se je bržkone kje odstranila varnostna kapica in se je vžigalna vrstica zamotala v kakšno vejčje. Ktisi naenkrat strašen pok, dim in potem — tiho. Eksplozija je raztrgala poročnika Malgaja spodnji del telesa, prsni koš pa je ostal še nepoškodovan. Zdravnik je pozneje ugotovil, da je moral poročnik Malgaj še živeti kakšnih 15 minut. Našli so ga mrtvega, ležečega na trebuhu. Vojna je drvela mimo. Šele pozno so Malgajevci zvedeli za smrt svojega vodje in so vsi bridko jokali. Guštanjaki nemčurji pa so kar od veselja ponoreli. Malgajevo truplo za zavlekli v Guštanj med pljuvanjem in obmetavanjem s kamenjem. »No, jetzi bi kriepert, du windische Schweine, tako so guštanjaki nemčurji pozdravljali truplo padlega vojaka in junaka. Guštanjaki župan g. Matija Cas, sicer nasprotnega mišljenja, a poštenjak od nog do glave, je javno grajal tako barbarsko početje nad truplom junaka, ki je dal svoje življenje za idejo, ki ji je prisegel zvestobo. Takratni zdravnik dr. Skazza (Skaza iz Gornjega grada) je Malgaju vzel iz žepa še vse listine, med njimi tudi imena vseh vojakov, ki jih je Malgaj priporočil za odklopanje. Predlagani so bili podporočnik Luka Potočnik, narednik Jelenko iz Slov. Konjice, narednik-dijak Krošelj, sedaj železniški uradnik, narednik Rajko Kotnik, sedaj tovarniški uradnik v Guštanju in še nekateri drugi, ki so sedaj že pozabljeni. Naj ostane imena teh Malgajevih junakov zapisana tu.

kaj, da jih bo vsaj odlikovala slovenska hvaležnost. Malgaj je imel pri sebi tudi denar za moštvo. 12.500 kron gotovine je bilo. Ukradel ga je neki nemški »feldwebel«, ki je pobral tudi zlato uro in srebrno dozo za cigarete. Z nog mu je potegnili tudi škornje in jih sam obul... Pokopan je bil z duhovnikom, toda nemška drha je divje razgrajala celo pri pogrebu. Ko je bil že v grobu, so nemške trafilje, plesale ob njegovi sveži gomili. Ko pa so meziško dolino zopet zasedli Jugoslovani, so Malgajevo truplo izkopali in ga prepeljali v rojstni kraj Sv. Jurij ob južni železnici, kjer čaka lepšega vstajenja, kot pa je bil njegov pogreb. Pri predaji mrtvega junaka je njegov vojni tovariš rekel pri Sv. Juriju naslednje ganljive besede: »Mati, ne preklinjajte nas, ker ni prišel Vaš sin s ščitom domov. marveč smo ga njegovi vojni tovariši iz koroških bojev prinesli na ščit, ker takšna je bila volja božja in domovine! Ti pa dragi junak si izpolnil svojo prisego: Živ ne grem s Koroške! Res, slovenska koroška zemlja je bila Tvojo mlado krič!

Zadnji grob

Od 6. majnika do 28. majnika so ležali ti trije junaki v zemlji, kjer je gospodaril Nemec. Toda dne 28. majnika rano jutraj so davno pred sončnim vzhodom zopet razgrajale strojnice tem nekje za Brdinjani in Zelovecem. Jugoslovani prihajajo! Zopet je šinila kri v srca nas vseh, ki smo trepetajoče čakali, da jih zagledamo. Smrtne raglje so topot trosile strah med Volksehrovci in nemčurji. Pri Dravogradu je takrat napadel general Maister, pri Slovenjgradu polkovnik Jovanovič, na Jezerskem general Smiljanič. Ves dan je trajal boj. Končno je Jovanovič prebil fronto pri Gruberju na Selovcu, nato nad Kotljami pod Uršno goro. Nemška fronta je bila zlomljena in proti večeru so že koralake skozi osvobojeno meziško dolino proti pliberskim ravnem dolge kolone prve združene jugoslovanske vojske. Po gozdovih so takrat nabrali šest nemških vojakov, ki so padli v bojih. To so bili Vitus Kumpel, Maks Morak, August Atadehofer, Herman Schupp, Aleksander Rudolf in Albin Winkler. Sami mladi fantje, ki so dali življenje za par strahopetnih celovških huj-

Vseh mrtvih junakov dan

Tiha, temna noč. Težki oblaki visijo nizko nad Dravskim poljem. Nočne ptice obletavajo nemirno cerkveni stolp Sv. Lovrenca, v bližnjem gozdu poje sova svojo mrtvaško pesem, iz stolpa odbije ura polnoč...

Vojško pokopališče v Strnišču oživi. Grobovi se odpirajo in iz njih vstajajo okostnjaki, oblečeni v raztrgane, okrvavljene vojške uniforme, čez pleča jim visijo trobojniče države, kateri bi po Wilsonovem načrtu o samoodločbi narodov moral po-kojni pripadati. Med njimi so Rusi, Nemci, Srbi, Francozi, Turki, Italijani itd., cela podzemna Zveza narodov. Nekaterim okostnjakom manjkajo posamezni udi, kakor roke in noge, ti počivajo ob Soči, v Tirolah ali v Karpatih, ako jih niso že pred leti divje zveri izkopalce, ogledale in pogoltnile.

Zalostno se ozirajo okostnjaki po prostornem pokopališču, nikjer nobene svečke, nobene cvetlice ali skromnega venca, vsi grobovi so s plevelom in trnjem porasli, pohojeni in opustošeni, leseni nagrobni križi ležijo strohnili in polomljeni po tleh. Okostnjaki se zberejo v sredini pokopališča pred spomenikom, na katerem je napis »Hvaležna domovina« komaj še čitljiv. Po činu najstarejši vojak, ruski ujetnik, stopi med nje in reče s povzdignjenim glasom: »Tovariši, ali, ki sem jih razposlal na vse kraje sveta, da obiščejo naše mrtve sobojnike vseh narodov, so se vrnili in poročajo, da so danes na naš praznik, na praznik Vseh mrtvih, vsa vojska pokopališča lepo okrašen in svečano razsvetljena. povsod opravljajo duhovniki raznih veroizpovedi mrtvaške molitve. Samo mi smo ostali pozabljeni in zapušteni! Ni se našla usmiljena roka, ki bi položila vsaj eno cvetko na naše grobove, ki bi prižgala vsaj eno svečko nam v spomin, ki bi zrahljala trdo, poteptano zemljo naših zadnjih počivališč. V glavnih mestih polagajo visoki dostoj-

Jesen na Vseh vernih duš dan

Nad našim gorovjem in hribovjem žari čudovito lepa jesen. Pred kmetijskimi domovi leže v velikih kupih buče ter se blešče kakor rumeno zlato; v dolgih vrstah vise pod propuščimi slamnatih streh žuži koruzni storži. Skednji in parne so napolnjeni, iz zidanice diši po vinskem moštu. Kak osamel, poznen grozd, temnoplav ali rumen kakor topaz, visi še pod neizrečno pestrim trsnim listjem; svetlo-zelena, temno-plavo-zelena, rdeča, karminasto in žametno rdeča ali zlaorumenasto žari in razodevališče v ubranosti svojih barv čudovite učinke poletnega sonca.

Zito na polju je požeto. Nekje še sameva v globoki brazdi kak pozabljen krompir; repa edina bogohti s sočnimi, zelenimi listnimi šopki na njivi. Svetlozelene zelne glave in temnozeleni ohrovi še čakajo na njihah in v vrhovih; v živih mejah plamene zadnji veliki cveti. Gobe stoje s temnimi in plavimi glavicami na volžnih gozdnihi tleh. Kostanje z zelenimi iglami in polnim glaznim jedrom se kotolijo po poteh kakor močkeni, braneči se ježki. Pozna posamezna jabolka še vise na vejah ali leže v travi, rumena, zelena, rdeča. Svetlo rdeči plodovi žive meje podpirajo iz razvedenega rumenečega listja. Dim pastirskega ognja se vije sinčev preko polja.

Gozd stoji v svoji najlepši obleki. Ta plamen košatih bukev, to rumenec viškov, belih brez, to rjavoredeča ugašanje visokih macesnov, ta žoltorjavozelena resnost grčevinih hrastov in dobov, pisana pestrost padajočega listja na topolih, jagnjedi, jesenih, javorih in leskah pripoveduje o zadnji, neskončno lepi ljubezni do barv in do sreče življenja.

Pogledi in razgledi so odprti v neskončnost. Jasna in prozorna kakor staklo je daljava, v čudovitih barvah usmerjena in ubrana od sinčev-zelene do nanežnejše sinje in vijoličaste barve v izginjajočih razdaljah. Vrhovi visokih gora v Karavankah in Savinskih Alpah se blišče v belem snegu. V njihovih višavah je že zima. Jeli tam gori že konec življenja in brstenja, smrt?

Ob sončnatih gozdnihi robovih in pobočjih v vinskih gorah se bečijo v jesenskem soncu novi, drugi cvetovi nizkega jagodnjaka; nekje v sadovnjaku se leskečejo v pajčevinah babega poljetja na jablani nenavadni novi cveti. Rumeni jegličji se silijo na dan. Ob strnišču že kliče zelene nove ozimne. Lahni oblaki nad njo se svelijo

Orob šestih Nemcev

skačevl Pokopani so bili na dan sv. Trojice tudi pri sv. Antonu v Guštanju z vsemi vojaškimi častmi. Jugoslovanska četa jim je izkazala zadnjo čast, pogrebne molitve pa je opravil takratni črnski kaplan-begunec g. K., ki je sedaj v Ljubljani. Tako časti Jugoslavija mrtve junake.

Vojnim žrtvam iz l. 1919. v guštanjski kotlini želimo večni mir. Naša državna meja je a krvi oškropljena. Grobove lepo oskrbuje domačin iz nekdanje Malgajeve čete in ko ga vidim postajati ob teh grobovih na severni meji naše države, se mi zdi, da se je gotovo zamislil v tisto našo narodno pesem, ki so jo Malgajeve čete svoje dni prepevale, ki so jo pele jugoslovanske čete, ko so koralake zmagoslavno skozi Kotlje in ki sem si jo kot mlad pastirček zapomnil:

Tam za Gospo Sveto,
tam so naše meje,
tam je naša kri...

Večni mir junakom, ki tudi mrtvi branijo našo severno mejo in katerih žrtve nas spominjajo na nove, ki so potrebne, da se izpolni želja, zapisana v kamen Malgajevega spomenika...

Ivan Kuhar.

Od daleč se sliši oster žvižg železniškega stroja. Vlak iz Budimpešte brzi težko sopihajoč mimo. Okostnjaki hitijo na pokopalištni zid, da vidijo predrežnja, ki si jih upa. danes na njih praznik, na dan Vseh mrtvih, moliti. Na zid se vzpne okostnjak starega črnovojnika, Slovaka in reče: »Prijetelj, s tem brzovalkom potujejo diplomati raznih držav v zasedanju Zveze narodov v Zenevo, kjer se že dolgih 18 let baranta z usodo naših osirotilih otrok, naših staršev in sorodnikov! Če pojde tako naprej, ni več daleč dan, ko bo vzplamtel še strašnejši, še silovitejši svetovni požar, ki bo podvojil vrste sirot, brezdomovincev in zločincev, ki bo pomnožil armade mrtvih junakov in opustošil sedaj še cvetoča polja...«

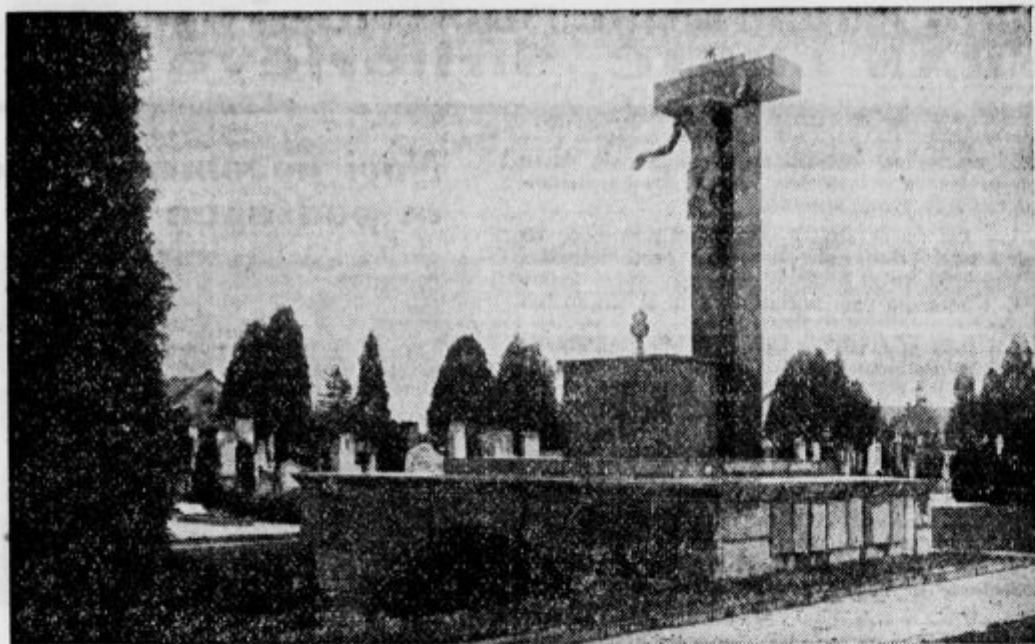
Po činu najstarejši okostnjak ga prekine in da s košeno roko znak »nazaj«. Pred spomenikom se okostnjaki zopet zberejo, star polkovni trobentač stopi pred zbrane in zatrobil polglasno, zamolklo »mizrozove«, nakar se okostnjaki poizgubijo na vse strani širnega pokopališča in legajo zopet v svoje zapuščene grobove...

Tiha, črna noč povsod. Težki oblaki visijo nizko nad Dravskim poljem. Nočne ptice obletavajo nemirno cerkveni stolp Sv. Lovrenca, v bližnjem gozdu poje sova svojo mrtvaško pesem.

... Danes je Vseh mrtvih dan.

V.B. Ptuj.

Skupni duhovniški nagrobnik pri Sv. Križu

Že večkrat se je pojavila misel, da bi si duhovniki postavili nagrobnik pri Sv. Križu, ki naj bi bil za vse duhovnike, umrle v Ljubljani, skupen. Razlogov je dovolj. Tem več v sedanji dobi, ko zlepa kak duhovnik ne zapusti toliko, da bi mu bilo mogoče postaviti dostojen nagrobnik. Ta misel pa je dozorela v dejanje, ko je umrl prelät Kalan. Blaga duša je vse razdal v življenju in ni zapustil nič. Dolžnost duhovnikov sovaršev in drugih, za katere je toliko žrtvoval, bi bila, da mu postavijo dostojen nagrobnik. Ob tej priliki je ljubljanska duhovščina sklenila, da postavi spomenik, ki naj ne bo samo za pokojnega prelata Kalana, marveč za vse duhovnike. Naprosili so prof. arhitekta Plečnika, da bi napravil načrt. Ko je bil načrt že gotov, pa se je zglasil tudi nadškof dr. Anton Bon. Jeglič in izjavil, da želi počivati tudi med duhovniki na ljubljanskem pokopališču. Ob tej vesti je prof. Plečnik načrt izpremenil. Napravil ga je tako, da je nastala kripa, v kateri naj bo grob Jegličev. Tako bo vladika med svojimi sobratji, pa vendarle kot škof in kot mož, ki je celotno generacijo vernikov in duhovnikov vodil versko in narodno in si z velikanskimi deli in žrtvami sam ustvaril »spomenik aere perennius«.

Spomenik je odlično monumentalno delo, zaeno pa resno preprosto in za ta namen povsem simbolno. Kripa je iz klesane kamna, brez lepoticja, sam trdnost in močnost, kot je Jegličev značaj. Porabilo se je zanj krog 6 vagonov podpeškega marmorja. Kripa je proti vzhodu odprta, da ima z glavne poti pokopališča vsak pogled vanjo. V kripti je že pripravljena jama (ne grobnica kot so navadne), kamor bo pokopan nadškof Jeglič. Kamen bo obraščal bršljin, v grobnici bo izpod stropa visela svetilka. Tu bodo ob Vseh svetih lahko gorele lučke za vse duhovnike, tam pokopane. Globina je za sedaj na vseh treh straneh obdana z rušami. Je pa to samo za sedaj, kasneje pridejo tja stopnice, ki bodo vodile v kripto. Med obokom kripte je kamenita ploščad, kaj pripravnica, da se po njej razpostavljajo cvetlice in zelenje. Na ploščadi stoji simbol mašništva: kamnita menza iz enega kosa (1 m x 1,20 m x 0,90 m), kakor so bili tudi prvi krščanski in rimski grobovi klesani iz enega kamna. Sredi menze je kelih s hostijo — iz kamna. Kelih je visok 0,51 m. Je iz nenavadno lepega kosa podpeškega marmorja v resni formi. Na menzi je napis:

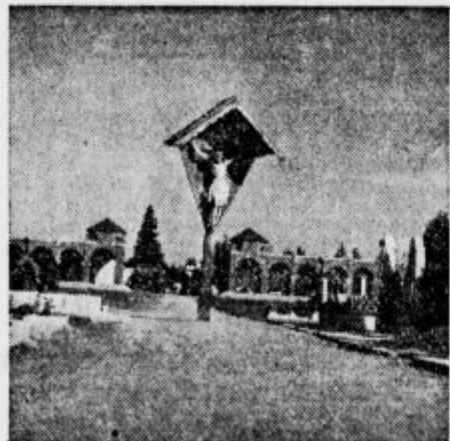
Sacerdotes Christi in pace (Kristusovi duhovniki v miru) in Kristusov monogram. Spet preprosti, kratak napis, prav kakor so jih klesali prvi kristjani v katakombah. Na nasprotni strani menze je napis: Fratres fratibus posuerunt (bratje bratom postavili). Ob menzi se dviga krasen križ. Drevo križa je iz švedskega granita. Pokončni steber je iz enega kosa, širok 50 cm in skupno višino do vrha s prečnim tramom vred je 4,20 m. Ta kamen je nenavadna lepota. V temnosivem dnu je oskropljen z rdečimi kapljami — tudi simbolično pomembno. Na križu visi Kristus. Prava umetnina kiparja Pengova. Kristus iztrga v nepopisni ljubezni in skrbi za ves svet in njegovo odrešenje desno roko z žeblija in jo spusti, da sega proti kelihu, v katerega kaplja neprenehoma Njegova Rešnja kri iz rane na oltarje za rešenje sveta. Večna daritev od vzhoda do zapada! Bolj pomembnega mašniškega simbola pač ni bilo mogoče zamisliti. — Za kripto in križem se prostira ravan, po kateri bodo v lepem redu razvrščeni grobovi, čisto preprosti: vsak bo dobil oklep iz umetnega kamna, pri glavi pa bo stala preprosta kamenita ploščica z napisom pokopanega duhovnika. Doslej tega ni bilo mogoče dokončno urediti. Zasajenih bo nekaj dreves, pride še ograja, kar vse je delo prihodnjega leta. Je pa tudi pomembno, da Kristus stoji pred in med grobovi. Ni samo to vzrok, da je kripa ob poti, da ima vsak s ceste pogled vanjo. Tudi ta pomen ima, da Kristus vodi duhovščino: »Kdor hoče za mano« — On je veliki duhovnik. On vzor, od Njega sv. daritev, On vabi: »To delajte v moj spomin!«

Telo Kristusovo je iz bronu (vili Mostar z Illovice), kamnoseško delo je izvršil Toman Feliks, vodil pa je delo na pokopališču inž. Suhadolec. S tem monumentalnim spomenikom iz plemenitega, takorekoč večnega materijala je dobilo pokopališče najlepši okras, duhovniki pa miren kotiček za posmrtni pokoj. — Ker so duhovniški grobovi vedno hitro pozabljeni in zapuščeni — s koliko nežnostjo in ljubeznijo krase in ljubijo druge grobove na ljubljanskem pokopališču svoji umrli! — je prevzela skrb to grobišče pokopališka uprava pri Sv. Križu. Zato to planica ne bo nikoli zapuščena gmaina, marveč skromen negovan božji vrtec, kjer bodo sobratje duhovniki pričakovali klica Zveličarjevega k poslednjemu svetovnemu obračunu.

Po mariborskih pokopališčih

Čudovito občutje objema misli, dušo in srce, ko stopa človek po drevoredu vedno zelenih cipres med dolgimi vrstami grobov. Božja njiva, poslednje počivališče od življenja omamljenega in izmučenega človeštva, konec vsega, kar je nekoč živelo, ljubilo, sovražilo in ustvarjalo... Kaj vse krije zemlja, posvečena večnemu snu... Tu je konec velikih misli, utešena so vsa hrepenenja, ki jim burno srce ni moglo najti smotra... Koliko strh in nad počiva tu, ki jim ni bilo dano, da bi našle v življenju izžvetja in ki sedaj nalik pobožni rozi trohne pod skopo odmerjeno grudo.

Prostrane so te blagoslovljene poliane. Sai je vseeno kjerkoli. Ali ob vaški cerkvi s skromnimi belimi kamni in okornimi napismi, ali ob razkošnih velemestih, kjer so grobnice prava premoženja. Ali pa ogromne grobnice in prostrane polja lesenih križev, kjer počivajo junaki, morda sovražniki, ki jih je zedinila smrt. Vsi ti domovi

Novo frančiškansko pokopališče

imajo isto svrhu: hraniti pozemske ostanke človeškega bitja, dokler ne stohni v prah. »Prah si in v prah se povrneš...« največja vseh resnic, ki se ji ne more izogniti nihče. Pa umirajo milijoni ljudi s pojemajočimi prošnjami na ustnih, z velikim upenjem v srcu na Kristusovo usmiljenje. Za posmrtno življenje človeštva so križali Boga in skozi temnice smrti udarja tolažba... »Jaz sem Vstajenje in sem Življenje, kdor v mene veruje, bo živel vekomaj...«

Naša pokopališča so svet zase, so kos naše preteklosti, so podoba naše miselnosti in hofenja. Sprehodi med grobovi, ki so za nas in zaradi nas ločeni po dragocenih nagrobnikih in lesenih križih, odkrivajo vedno znova osebnosti in dogodeke, ki že tonejo skoraj v pozabo. V tem enem samem dnevu v letu, ko smo v mislih pri rajnih, je prav, da se spomnimo z nekaj vrslami tudi njih domovanja.

Mesto Maribor, razdeljeno cerkveno na tri župnije, ima štiri pokopališča: staro stolno, novo mestno, magdalensko in frančiškansko. Med tem ko je staro stolno pokopališče že opuščeno, pokopavajo na ostalih treh mrliče posameznih župnij. Čeprav so vsa pokopališča precej razsežna, vendar bodo v sedanjem obsegu zadostna komaj za kaka desetletja. Tik ob vseh treh pokopališčih na Pobrežju pa se razvija vedno živahnejša gradnja večnomoma enostanovanjskih hišic, zato bo razširitev pokopališč v doglednem času skoraj nemogoča. Maribor bo torej moral čim prej najti na periferiji mesta primeren prostor za bodoče pokopališče.

Staro stolno pokopališče ob Ljudskem vrtu je bilo odprto leta 1783. Spočetka so na njem pokopavali samo mrliče iz stolne župnije, pozneje pa tudi one iz sedanje frančiškanske župnije. Do leta 1783 so mrliče iz mestne župnije pokopavali okoli stolne cerkve. Prvotno pokopališče ob Ljudskem vrtu ni imelo sedanjega obsega, zato je bilo kmalu pretesno in so dokupili še znaten, sedanji severni del ter ga slovesno blagoslovili leta 1868. Istega leta so katoliškemu pokopališču pridružili še protestantsko, ki pa zavzema samo nekaj vrst grobov. Pokopališče je služilo potrebam Maribora skoraj 130 let, po letu 1916 pa se je pričelo opuščati pokopavanje in je sedaj sploh prenehalo. Večina grobov je že prekopanih in zrvnanih. Preko pokopališča je projektiranih več mestnih ulic in po kakem desetletju o tem pokopališču skoraj ne bo več sledu. Ostala bo samo kapelica, okoli nje pa predvidoma lično urejen nasad. Za Slovence je kapelica sredi pokopališča največja znamenitost, saj je v njej pokopan veliki škof Slomšček. Kapelico je l. 1827 pozidala iz svoje zapuščine v čast Žalostni Materi božji Elizabeta Ledisak, poleg Slomška pa je v njej pokopan še Slomškov naslednik škof Maksimilijan Stepišnik. Ob 70-letnici Slomškove smrti so vzidali na pročelje kapelice spominsko ploščo. Ob kapelici je pokopanih še več cerkvenih in posvetnih velikašev, katerih nagrobni napis pa so vsi v nemščini in latinščini. Sploh pa bi pregled nagrobnikov šrom tega pokopališča nevednega opazovalca pripravil do čudnega zaključka, ker se da slovenske napise sešeli na prstih. Kje je torej oni slovenski del Mariborčanov iz preteklega stoletja, ki ga je omenjala celo pristranska avstrijska uradna statistika? Na vprašanje je odgovorjeno, čim človek pomisli na ime na kamnihi, ki jih je dobra polovica pristno slovenskih ali pa nerodno popačenih. Slovenska narodna zavesl je bila takrat pač po tuji, še bolj pa po lastru krivdi precej skromna in se ni upala na plan niti na pokopališčih. S tem v zvezi je treba omeniti grob slovenskega novinarja Antona Tomšiča, ki so mu njegovi prijatelji postavili leta 1875 lep nagrobnik z za takrat kar korajžnim posvetilom: »Hrabremu vojnku in v svobodi in napredku slovenskega naroda 1875. leta.« Nadalje imajo slovenske nagrobnike še nekateri duhovniki, profesorji in učitelji, katerih imena so tudi

Na kaj moški posebno gledajo...

Samo tista žena, ki gleda nase, je vedno mikavna. Zares negovan videz Vam lahko da samo dobro milo. Kajti slabo milo pomeni stalno nevarnost za Vašo polt. Ali ni torej to zadosten vzrok, da vzamete vedno le milo, katerega ime jamči za kakovost?

Med temi 4 vrstami boste našli za Vas pravo

Elida Favorit Elida 7 Coetie
že deset let luksuzno milo, ki si ga
ljubljenec raz- lahko vsakdo privoščl,
vajenih žen. posebno močnega vonja.

Elida beli španski bezeg Elida Lanolin
milo snežnobele barve posebno blago za
— omamljivega vonja. občutljivo kožo.

ELIDA MILA

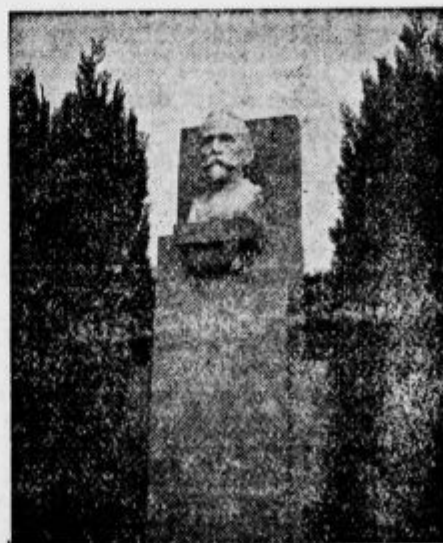
Ime jamči za kakovost!

sicer zapisana pri delu za bujenje slovenskih Slojercev. Poleg navadnih meščanov je pokopanih na tem pokopališču tudi mnogo plemenitajev, o čemer pričajo številni »Edler von«, »Freiherr« itd., ki so pa le še spomin na nekdanje čase. Nagrobniki so vsi grajeni v štlu prežvetih let, brez večjih umetniških kvalit. Tipična slika solidnega nemškega malomeščanstva, zaljubljenega v toplo idiličnost.

»Jaz sem Vstajenje in sem Življenje...«

Nastoj sedanjih treh pokopališč na Pobrežju pa dalina v letu 1879. Do tega leta so pokopavali mrliče iz magdalenske župnije na pokopališču ob koroški železnici. Dne 31. julija 1879 pa je občina pokopališče zaprla, grobovi so bili prekopani in nekaj let pozneje so na tem mestu zasodili park — sedanji Magdalenski park. Iz dobe, ko je bila na tem kraju pokopališče, so

Spomenik dr. Pavla Turnerja

še nekatera drevesa in pa mrtvašnica, ki je preurejena v stanovanje za paznika. — Za vse magdalensko župnijo pa je istega leta občina uredila pokopališče na Pobrežju, ki pa je bilo blagoslovljeno šele leta 1914. Kmalu nato pa si je leta 1888 omislil lašno pokopališče župnijski urad pri Sv. Magdaleni in je tako nastalo dvojje pokopališče, drugo ob drugem: mestno in magdalensko. Ko so pričeli opuščati mestno pokopališče ob Ljudskem vrtu, so pokopavali mrliče iz mestne župnije na novem mestnem pokopališču na Pobrežju, one iz magdalenske župnije pa na magdalenskem pokopališču. Tako pokopavajo še danes. Leta 1932 pa se je obema pokopališčema pridružilo še

trehje. Tik mestnega si je uredila za svoje forane pokopališče še frančiškanska župnija. Tekom let sta bili mestno kot magdalensko pokopališče razširjeni.

Pokopališča na Pobrežju so urejena precej enotno in kar je treba priznati — tudi po okusu. Lepo speljane aleje med grobovi, krase arkade in pa deloma umetniško ustvarjeni nagrobniki, dajo sliko sodobnosti, modernosti, pa kljub temu občutek, da je vse to ustvarjeno iz globokega spoštovanja do mrtvih. Žalostno sliko nudijo pa še vedna sicer maloštevilni vojaški grobovi, ki jih edino ob Vseh svetnikih nekoliko uredi in okraši s cvetjem šolska mladina. Z ozirom na krasno urejena vojaška pokopališča drugod, bi bilo potrebno, da bi tudi Maribor ne zaostajal. Sai s tem pokažemo, kako cenimo žrtve za našo mlado svobodo.

Bežen sprehod po pobreških pokopališčih odkriva vrsto grobov mož, katerih imena so zapisana pri delu za ustvarjenje naše nove dobe v zadnjih desetletjih. Tu snivajo večni sen osvoboditelj Maribora general Rudolf Maister, njegov sodelavec dr. Karel Verstovšek, vedno nasmejan dr. Anton Medved, velik narodnjak dr. Pavel Turner, pisatelj Jože Kostanjevec, slikar prof. Anton Gvajc in še vrsta drugih, pri katerih je na mestu svetopisemski izrek: »Slava ovenčai jim grob.« In kolika je še vrsta drugih, katerih srca in misli so bila za življenja vsa vnela do vsega dobrega, poštenega in našega. Tu počiva tudi trpin-delavec Avgust Kelnarič, ki je leta 1935 umrl strašne smrti, zasut v vodnjaku Mariborsko delavstvo mu je postavilo veličasten spomenik s pomenljivim opominom: »Obtožujem...« Veličasten je spomenik žrtvam letalske nesreče leta 1916. — Končno človek ne ve, kje bi obstal in misli. Grob ob grobu, letnice, presunljivi napis... Mladost, starost, vse je pomešano, zedinjeno pod zemljo, la vpije vase, kar je njenega.

Ljudje umirajo... Eri legajo v grobove v razkošnih krstah, z nakitom na sebi. Drugi v preprostih počmenih zabojih — pa je smrt pri vseh enaka. Človek ostane človek, dokler živi. Tak je, kot je življenje tam v mestu, ki buči odzrač Drove...

Peter Križman:

Umiranje

Betežno listje pada k tlom,
veje vse razgaljene
drhté v žumeti pesmi vetra,
ki veje preko njih hiteč tež vrti.

Zemljo so kot mrtvo truplo preoblekli,
zadnji dih življenja še lebdeč ugaša,
skoz oblake kot mrtvaška sveča
sonce meče žarke in počasi ugaša.

Nekje s križpotja je omahnil človek
z bledim licem in utonil v mračnih
seneah. Blodijo oči in iščejo
življenja, a povsod, povsod
se sklanja, gladna, črna smrt
in strastno poljubljuje svoja bitja

Karel Bervar:

Slovo na grobu

I.

Zemlje rodne in cveteče gledal ti ne bodeš več,
Srce božje je ljubeče te otele vseh nesreč.
Hladna zemlja naj te krije, nepozabljeni ti nam,
slave luč ti jasno sije, ko dospes tja v rajski [hram. —

II.

V solzni tu dolini z nami nikdar ni več srečanja,
čakamo te boguđani vsi veseli svidenja.
Gleda tam Boga presrečni, ki tu v grobu mirno spi,
ki kraljuje v slavi večni in se v Bogu veseli. —

Drobne novice

Položnice

prilagamo v današnji izdaji »Slovenca« za vse poštne naročnike, da se z njo poravnajo naročnina za čas od 1. novembra 1936 dalje in morebitni zaostanki iz prejšnje dobe. — Prosimo vljudno vse prizadete, posebno pa one, ki so v zadnjih dneh prejeli položnice z označenim zaostankom, da se položnice poslužijo čim prej mogoče, da ne bo ovire pri dostavljanju lista.

Po teh položnicah p. n. naročniki, ki morda nimajo pri roki prave položnice, tudi lahko plačajo naročnino za »Ponedeljski Slovenec«, vendar naj na vrhu srednjega dela izrečno pripomnijo.

Pri tej prilici ponovno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenčeve« smrtno-nezgodne podpore samo dediči onih p. n. naročnikov, ki so imeli ob času nesreče naročnino plačano vsaj za tisti mesec, v katerem se je pripetila nezgoda.

Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trenutno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali naj pridobe z njo novega naročnika.

Koledar

Nedelja, 1. novembra: (22. pobinkoština nedelja). Praznik vseh svetnikov. Ta mesec se dan skrči od 9 ur 57 minut za 1 uro 16 minut na 8 ur 41 minut.

Ponedeljek, 2. novembra: Spomin vernih duš. Just, mučenec.

Osebnostne vestil Premestitve v finančni kontroli

Iz Dol. Logatec je premeščen v Plevlje podpoverjenik Leopold Konradi, na njegovo mesto pride podpoverjenik Gašper Markelj iz Plevlje; iz Dol. Logatec je premeščen v Čahusan pri Ohridskem jezeru podpreglednik Janez Mlakar, na njegovo mesto pride Anton Legan, podpreglednik v Preki v Dalmaciji; iz Dol. Logatec je premeščen v Preko pomožni podpreglednik Mitrozan Gnadčenko, na njegovo mesto pride podpreglednik Albin Jakše iz Čahusana; iz Domžal je premeščen pomožni preglednik Ivan Kalčič v Prokuplje, na njegovo mesto pride podpreglednik Stefan Petkovšek iz Prokuplje; iz Žužemberka je premeščen podpreglednik Janez Jevnikar v Tuzo, v zetski banovini, na njegovo mesto pride podpreglednik Ivan Rakelj iz Tuze.

— Izpit za specialista kirurgije je napravil g. dr. Ivan Peršič, zdravnik tuk. bolnišnice. G. doktorju, ki odhaja v svrhu nadaljevanja študija v Francijo, iskreno čestitamo.

— Iz vojaške službe. Peh. podpolkovnik Dragotin Maras je odrejen v službo v štab I. planinskega polka in je določen, da zastopa pomočnika. Peh. stotnik II. razr. Lav Škodlar je sprejet za pripravnika v generalštabni stroki — prvo leto. — Imenovan je za učitelja letenja v VIII. pol. skupini Gabriel Segedi, doslej uradniški pripravnik.

Triumph trajno gorila peč za drva

okusna, cenena

ogromen prihranek na kurjivo

proizvod

Osješke livarne železa in tovarne strojev d. d. Osijek

Samoprodaja za Ljubljano: **Franc Golob**
za Maribor: **Pinter & Lenard**

— Za mrtve in žive ubožce. Niso vsi ubožci, ki njih imena beremo na spomenikih. Gotovo jih je med njimi mnogo, ki uživajo deležni božje narave in vlade že vse nedoumno in nedopovedljivo bogastvo vekovitega blaženstva. Pa je med njimi tudi mnogo ubožcev, zapuščenih, osamljenih, ki v pekoči preizkušnji očistevanja željno pričakujejo milostinje ev. daritve, molitev in dobrih del. Slušimo ob grobih njih klice na pomoč, ali bi ne mogli jim nakloniti milostinje, da nekaj milostinje naklonimo njihovim trepečim bratom tu na zemlji, tistim, ki jih imamo za vratarje svetih nebes. Dokaj razkošja je po grobovih naših rajnikov, dokaj stvari, ki velja o njih beseda, da so bolj v tolažbo živim kot v pomoč mrtvim... O vsi, ki obiskujete te dni grobove svojih dragih, spomnite se te dni tudi ubožcev tu med nami — v tolažbo živim, v resnično pomoč mrtvim, ki so nam prav te dni tako pri srcu!

— XXXVII. redni občni zbor Prosvetne zveze bo v četrtek 5. novembra ob 9 dopoldan v verandni dvorani hotela Uniona. Poleg običajnega dnevnega reda je na sporedu tudi predavanje g. dr. I. Ahčina: Najvažnejša naloga prosvetnih društev v bodočem letu. Vsako društvo ima pravico, da pošlje za 50 članov svojega delegata, ki pa se morajo izkazati s pismenimi pooblastili in žigom Prosvetnega društva, ki ga zastopajo.

Volitve jeseni

— Socialno prosvetni tečaj priredi Prosvetna zveza 4. novembra t. j. v sredo v verandni dvorani hotela Union. Na sporedu so sledeči referati: 1. Kaj nas uči Rusija, Mehika in Španija (dr. I. Ahčin). 2. Naše narodno obrambno delo (dr. I. Ahčin). 3. Občni zbor Slovenske Straže, popoldan ob 3. 4. Pomen ljudskih knjižnic za narodno prosveto (ravn. A. Dokler). 5. Smernice in delo sodobnega odra (prof. N. Kuret). Koncem vsakega referata je debata. Na ta tečaj posebno vabimo voditelje in voditelje prosvetnih društev, knjižničarje, režiserje itd. Prosvetna zveza je zaprosila tudi za polovično vožnjo za tečajnike in udeležence obnega zbora.

— Vsem gg. naročnikom Vzemnost. Ponavljamo opozorilo v 10. številki, da sedanja 11. številka nima priloge Praeditate, zato naj reklamacije izostanejo. Uprava Vzemnost v Mariboru.

— Pogodbene zdravniške specialiste s pravico prakse, in to enega za bolezni v ušesih, vratu in nosu in enega za ustne in zobne bolezni potrebuje poveljstvo mornarice za stalno mornariško bolnišnico v Boki Kotorski. Interesenti morajo biti člani zdravniške zbornice in ne smejo biti starejši od 50 let. Prošnje je poslati poveljstvu mornarice v Zemunu, in sicer najkasneje do 15. novembra t. l. Sprejemni pogoji in katere priloge je priložiti prošnji, je razvidno iz »Službenega vojnega lista« stran 2273—2276, ki je interesentom na vpogled pri pristojnih voj. okrožjih in na vseh orlojskih postajah.

— Zbor vodnikov Slovenskega planinskega društva bo v soboto, dne 7. novembra t. l., ob 10 v prostorih Slovenskega planinskega društva v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 4, I. nad. Pooblašeni gorski vodniki se morajo udeležiti zbora, in sicer v polni gorski opremi. Vsak vodnik mora prinesiti s seboj svojo vodniško knjižico.

Če bolujete na želodcu ali črevesih

poslužite se preizkušene naravnega
zdravila Rogaske mineralne vode
»STYRIA« vrelica.

Vprašajte Vaše a zdravnik!

Reg. pod br. 336/36

— Društvo za zaščito interesov vlagateljev bivše avstrijske poštne hranilnice s sedežem v Ljubljani obvešča svoje člane, da namerava vlada glasom dopisa generalne direktorije v Beogradu na večkratni ponovni pritisk od strani društva vendar enkrat prirediti za likvidacijo oziroma za izplačilo pred in med vojno v bivši avstrijski poštni hranilnici na Dunaju naloženih vlog upravičenim lastnikom. Na razna vprašanja od strani vlagateljev in imetnikov čekovnih računov, ali bodo pri izplačilu vpoštevani samo člani društva, odgovarjamo, da društvo zastopa edino le svoje člane, kateri so pravilno vplačali enkratno pristopnino in članarino, t. j. za vsakeh 100 kron 1 din; za druge vlagatelje društvo ne jamči. Prijavitelji, kateri zadnjemu odstavku še niste zadostili, storite to takoj. Za odgovor je priložiti znamke za 2 din. Prosimo uredništva drugih časopisov, da ta dopis objavijo. — Društvo za zaščito interesov vlagateljev bivše avstrijske poštne hranilnice, Ljubljana.

— Vsem našim cenjenim naročnikom, ki jim zadnjič nismo mogli posrečiti z 2. številko »Lucie«, sporočamo, da s tekočim tednom izide drugi ponatis. Pohitite z naročili, ker sedaj je zopet vseh števil dovolj na razpolago. — Uprava »Lucie«, Ljubljana, Kopitarjeva 2, Ničman.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15483 od 25. V. 1933.

— Naše občine in zakonodaja. Novoizvoljene župane in občinske odbornike bodo gotovo zanimali zakoni, ki se posebno nanašajo na občine. Zato navajamo tukaj nekaj takih zakonov: Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov, 3 Din; Potrdilo o zaščiti kmečkih dolgov, komad 1 Din; Zakon o občinah, II. pregledani in izpopolnjeni ponatis, 10 Din; Pravilnik o finančnem poslovanju v občinah, 16 Din; Uredba o občinskih uslužbencih. Dodatek: Uredba o činu strokovnih šol nasproti srednji šoli in fakultetam, 24 Din; dr. Bagatje; Cestni promet. Zbirka zakonov, uredb, naredb in predpisov o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih itd., 18 Din, vezano 24 Din; Zakon o nadzorstvu nad živili — Zakon o kontroli zdravil biološke izvora 350 Din; Pravilnik o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živili, 5 Din; Turk. Navodila oglednikom klavnih živali, mesa in ostalih živil živalskega izvora, 18 Din; Naredba o mliško-preglednem redu — Navodila za mliške preglednike, 5 Din. Jugoslovanska knjigarna ima v zalogi tudi druge zakone, ki so izšli v slovenskem jeziku na književnem trgu.

Advokat DR. V. KISOVEC v BEOGRADU

je preselil svojo pisarno v

Kralja Ferdinanda ulico št. 8/I.

— Ne bo dražbe ribolova. Na nad 3. nov. 1936 ob 9 odredjena dražba ribarskega zakupnega okraja št. 42. Bokalice pri okrajnem načelnstvu v Ljubljani se ne bo vršila, kar naj interesi upoštevajo.

— Okrajni cestni odbor Ljubljana preseli svojo pisarno iz sedanjih prostorov v Tavčarjevi ulici št. 11 v Beethovno ulico 7, kjer je bila dosedaj meščanska šola. Zaradi tega ne bo dne 2., 3. in 4. novembra sprejemal strank.

— Koča SPD na Mrzlici (1119 m) je dobro oskrbovana tudi preko zime. Stari bukoví gozdovi ravno v tem času kar gorijo v pestrih barvah. Z vrha (par minut od koče) uživajo obsežen razgled po Zasavju, Savinjski dolini in belo odeto verigo naših alpskih velikánov. Vsa pota so dobro markirana. Najbližji dostop je iz Trbovelj ali Hrastnika. — (2 do 230.)

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognje vsaki lenivi prebavi, posebno za prtoje v uporabi naravne »Franz-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15483, 25. V. 33.

— Vsem krajevnim Kmečkim zvezam. Ta teden bo izšel žepni koledar Kmečke zveze, ki je dosedaj izhajal kot koledar Slovenskega gospodarja. Da bodo naročniki že iz vsebine spoznali kako dobro jim more služiti ta koledar, smo razposlali na vse krajevne organizacije Kmečke zveze primerno število letakov. Vse interese za koledar prosimo, da se zgledajo pri domači Kmečki zvezi. Kjer pa te še ni, pa naj pišejo na Tiskarno sv. Cirila, ki bo doposlala prospekt. Koledar je tudi letos dobro opremljen. Vezan v celo platno, ima predal za denar ter svinčnik in stane samo Din 10 s poštnino Din 11. Koledar Kmečke zveze je legitimna zavedna slovenskega kmeta! Vsak naj nosi seboj to legitimacijo! — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

— Nesreča pri Žužemberku. Na različna načina, deloma celo neresnična poročila v časopisih

Za damo in gospoda!

Plašči in površniki
v elegantni izdelavi in največji izberi od cenenih do najmodernejših
FRAN LUKIČ, Stritarjeva ulica

glede nesreče pri Žužemberku, smo doznali, da se vrši preiskava pri sodišču, kjer se bo nepristransko razčistil vzrok nesreče.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pije Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Izšla je ravno kar nova, IV. orgelska zbirka Stanka Premrla. Obsega na 48. straneh velike oblike 47 orgelskih skladb: preludije, fuge in variacije na P. Angelik Hribarjevo pesem »Ti, o Marijac. Med preludiji so tudi razne prav izrazite skladbe: več pastoral, tokata, cerkvena koračnica, dve žalostinki itd. Brez dvoma bodo naši organisti z velikim veseljem in uspehom segli po tej zbirki kakor so po dosedanjih treh. Skladbe se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni in Ljubljani in pri sklada-telju. Cena 36 din. Podrobna ocena se pride v »Slovenec« in »Cerkvenem Glasbeniku«.

— Vlom v trgovino. V noči od četrta na petek so dosedaj še neznani zločinci vlomili v podružnico trgovine Godec pri Storah. Ker se je ob času vloma ravno pripeljal mimo neki voznik, je vlomilce odposlil in sporočil g. Godecu na Tahrar, na ima v podružnici nezaželjene goste. Da bi imeli vlomilci pri svojem poslu bolj mir, so prei zastrupili oba trgovčeva psa. Blaga vlomilci niso imeli časa odnesti, škodo pa ima trgovec na zviti roletni in razbiti izložbi.

— F. S. Finžgarjevi zbrani spisi v 8 zvezkih prinašajo najboljše povesti, romane in črtice, ki jih pozna naše novejšo slovo: Pod svobodnim solncem, Dekla Ančka, Prerokovana, Strici i. dr. Finžgar je ljudski pisatelj v najboljšem pomenu, zdrava misel živi v krepki domači besedi. Nobena ljudska knjižnica ne bi smela biti brez teh spisov. Založila jih je »Nova založba« v Ljubljani.

— V Službenem listu banke uprave dravske banovine od 31. oktobra t. l. je objavljena »Uredba o ustanovitvi novih okrajev in izpremembi njih območij ter o prenosu sedeža dravogradskega okraja«, dalje »Uredba o razširitvi telefonskih napeljav in telefonskega omrežja v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani«, »Uredba o izpremembi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov«, »Uredba o podaljšavi veljavnosti uredb o prepovedi ustanavljanja trgovinskih obratov velikega obsega« in »Obava banke uprave o pobijanju občinskih davščin za leto 1936-37 v Murski Soboti«.

— Prihodnje dni bo izšla novembrska številka ilustr. družinskega lista »Žike« z naslednjo vsebino: 1. Svatopluk Čeh, Vernih duš dan v gozdu. 2. Rafael Bačar, O spanju in sanjah. 3. M. S. Dve Materi. 4. Dumas, Hudičev most. 5. A. Zalaznik, Grozote vojskovanja na Španskem 1808-1814. Sledijo »Ugank« s križankami, magičnimi liki itd. »Zdravniška posvetovalnica za bolne otroke«, ki jo vodi primarij dr. Dragas in »Gospodinjski kotiček«, ki vsebuje vegetarijanske jedilnike s priloženimi recepti. Družinsko revijo »Žiko« prejema brezplačno vsak redni odjemalec žitne kave Žike. V pol kg zavrtih Žike najdete kontrolne listke; 3 take listke pošljite kot prijavo na naslov: Pražarna Žika, Ljubljana, pa boste prejeli že novembrsko številko. Če pa vaš špecijerji trgovec nima Žike, kar velja predvsem za kraje izven Slovenije, naročite 5 kg Žike v platneni vrečki direktno iz pražarne (povzete Din 65), nakar postane brezplačni naročnik mesečnika »Žike«. (16215)

Vič

Jalenovi »Grobovi« v Viču. Prosvetno društvo odvarja novo sezono s pretresljivo dramo »Grobovi«, ki jo vprižori danes, na praznik vseh svetnikov, ob 8 zvečer v društvenem domu na Glincah. Še mesec dni se igralci vestno pripravljajo pod večjo roko režiserja Pliberška Marjana. V interesu stvari same in pa kulturnih stremeljenj naše mladine je, da Vičani v čim lepšem številu posetimo to prireditev.

Ježica

Sadjarško in vrtnarsko društvo na Ježici priredi v nedeljo, 8. nov., ob 10 v šoli na Ježici predavanje o sajenju in gnojenju sadnega drevja in o različnih zemljah. Predava g. Začek. Po predavanju pa se bodo sprejemala naročila za skupno naročilo sadnega drevja. Vsi vabljeni!

Škofia Loka

Katoliško prosvetno društvo vprižori v nedeljo, 1. novembra, Jalenovo resno igro »Grobovi« režiji g. Vika Guzela. Igra je zelo primerna za praznik vseh svetnikov, zato pričakujemo številno udeležbo. Pri predstavi sodelujejo najboljši moči katoliškega prosvetnega odra. Vstopnice si pre-skrbite že vnaprej v trgovini Lovro Planina.

Jesenice

Krasen program I. prosvetnega večera. V sredo, dne 4. novembra, bo ob 8 zvečer otvoritveni prosvetni večer za Jesenice. Na sporedu so točke, ki jih mora videti vsak Jeseničan. 1. Uvodna koračnica; 2. uvodni govor; 3. film gorenjskega tabora na Jesenicah; 4. godba igra koncertni komad; 5. smuški skoki v Planici (film); 6. procesija na Telovo (film); 7. razne filmske slike. Ves spored traja dve uri. Vabimo vse Jeseničane.

Litija

Obnova vodnih del pri regulaciji Reke. Na intervencijo predsednika okrajne organizacije JRZ g. Hinko Lebingerja, je g. ban dr. Marko Natlačen nakazal vodni zadrugi v Litiji 15.000 Din, s katerimi se nadaljuje lanske leto započeta regulacija potoka Reke pri izlivu v Savo na litjskem polju. Da se polje zavaruje pred poplavi in v trganjem plodne zemlje. — Ugotavljamo ta doseženi uspeh le zato, da ei nekateri v Litiji ne bi še v naprej domišljevali, da so oni izposlovali to podporo od strani kr. banske uprave. — Pri delu je zaposlenih v izmeni po 10 delavcev.

Novi novomeški župan in podžupan

Josip Turk

dr. Polenšek

Novi novomeški župan dr. Polenšek Marjan je bil rojen leta 1902 kot sin bivšega predsednika novomeškega okrajnega sodišča dr. Jurija Polenska. Svoja mlada leta je preživel v Trebnjem, od leta 1915 pa biva v Novem mestu, kjer je tudi končal gimnazijo. Po maturi se je posvetil medicini, katero je študiral v Gradcu. Sedaj je zdravnik v bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji.

Turk Josip, novomeški podžupan, se je rodil 15. marca 1881 v Gaberju pri Vipavi. Leta 1909 je prišel v Novo mesto in je od tega časa stalno tu, kjer ima lepo idočo trgovino. Med občinstvom uživa splošno ugled kot poštnjak in dober gospodar.

Cerkveni koncert v Novem mestu

V novomeški kapiteljski cerkvi se bo v nedeljo, dne 8. novembra, ob pol 8 uri zvečer vršil cerkveni koncert, katerega priredi cerkveni pevski zbor kapiteljske cerkve, pod vodstvom svojega organista, s sodelovanjem novomeškega salonskega orkestra.

Za Novo mesto so cerkveni koncerti pač redkost, saj je zadnjega priredil franč. pev. zbor še leta 1934. v spomin na pok. skladatelja Ignacija Hladnika. V kapiteljski cerkvi pa se je vršil zadnji koncert te vrste, ki pa je bil tudi zadnji pod vodstvom pok. Naceta Hladnika, pred dobrimi dvajsetimi leti, t. j. leta 1916. Pozneje pa v kapitelju tudi ni bilo zato prilike, saj ni cerkev imela dalj časa niti svojega stalnega pevskega zbora, nikar še dobrega organista.

Šele s prihodom novega organista, ki je zopet zbral okrog sebe spočetka majhen mešan zbor, ki pa se je od dne do dne večal in katerega si je prikrojil čisto po svoje, je bila v kapiteljski cerkvi zamašena tudi ta vrzel.

Dasi še mlad, se je zbor odločil prirediti cerkveni koncert, ki naj bi po tolikem razdobju zopet pokazal poslušalcem, kako lepa in kako zelo bogata je cerkvena glasbena slovenska literatura in pa seveda, kako jo je treba razumeti in jo izvajati.

Mnogo truda je stala v prvi vrsti izbira koncertnih pesmi, da o študiranju istih niti ne govorimo. Koncertne točke so razdeljene na štiri dele. V prvem delu je v Martin Zeleznikovi Adventni (Vi oblaki Ga rosite), Avgust Cererjevi Božični (Počivaj milo detece), Mat. Tomčevi Postni (Gospod, Irpeči Bog) in Jos. Klementičevi Velikonočni (Poglejte duše), obsežno cerkveno leto. Drugi del programa je posvečen Materi božji in presv. Evharistiji s Hladnikovo Ave Maria (latinsko besedilo) in Foersterjevo Ave Maria (iz opere »Gorenjski slavček«), D. Jenkovo Kerubinsko pesmijo in Saltnerevim Evharističnim tronom. V tretjem delu nahajamo poleg Kimovčeve Ti si Peter... še Graduale in Offertorium et Communio (slov. besedilo še v rokopisu) oboje Kimovčevi kompoziciji, ter kolosalno Premrlovo skladbo, psalm, ki je še tudi v rokopisu, iz knjige modrosti. — Četrty del koncerta je posvečen v prvi vrsti farnemu patronu kapiteljske cerkve s Premrlovo pesmijo Sv. Nikolaj. Ta del, kakor tudi ves spored pa zaključijo mogočna Premrlova skladba Tebe Boga hvalimo, Klementičevo »Poglejte duše« in Premrlovo »Tebe Boga hvalimo« je posebej za kap. pevski zbor instrumentalni g. višji kapelnik dr. Jos. Čerin.

Izmed navedenih bo šestero pesmi spremljanih z orkestrom.

Za orgelske točke pa so zbrane sledeče kompozicije: Michel Dachs: Sonata v A-duru, Matija Tome: Preludij in Fuga v E-duru, J. Seb. Bach: Dorska Tokata in Fuga ter Preludij.

Vse orkestralne točke dirigira g. Drago Sproc, orgelske točke pa izvaja kapiteljski organist g. Anton Markelj.

Za lažje razumevanje izvajanih pesmi, bo občinstvu proti malenkostni odškodnini na razpolago priročen program s tiskanim besedilom pesmi in celotnim sporedom.

Vstopnina je za sedeže: po 10 din, 8 in 6 din. Za stojišča pa po 3 din in 2 din. Čisti dobiček pa je namenjen za cerkvene glasbene namene.

Iz zgoraj navedenega in pa temeljnih pripravih pevskega zbora sodeč, se nam bo 8. nov. nudil spet užitkov poln večer, kakršnih je v Novem mestu vse premalo.

Iz delovanja Glasbenega društva v Hrastniku

Glasbeno društvo Hrastnik, ki obstoja že svojih 17 let ter ga v artističnem delu spretno vodi gosp. Čander, ima ustaljen mešani zbor ter vigran orkester. 22. oz. 23. novembra bo v celoti igral pri maši, v novo otvorični cerkvi. Glasbeno društvo Hrastnik, si ne stavlja za svoj namen le vzgajati svoje članstvo v dobre pevce oz. godbenike ter podati kot plod svojega dela vsakoletni koncert, ono prireja od časa do časa pod svojim okriljem tudi koncerte drugih, sorodnih pevskih združenj. Saj je pela v Hrastniku že Glas. Matica iz Ljubljane ter Ljubljanski zvon, igrala je Dravska godba, koncertirali so Trbovelski slavčki in Zikov kvartet opetovano. Ild. Za letos pa se je društvo odločilo, da seznani javnost s solističnim sporedom glasbene umetnosti. 7. novembra zvečer ob 8.15 bo v dvorani Sokolskega doma koncert primadone ljubljanske opere g. Gjungenac in violonista S. Andree-a iz Gradca. Oba umetnika spremlja pri klavirju kapelnik in kompozist g. Štritof, nakar že danes opozarjamo vse glase ljubce hrastniško občinstvo. Znano je, da je ga. Zlata pevka odličnega formata, ki ste jo čuli že v radiu, priznan goslač je tudi g. Andree.

Žalostna smrt mladega oglarja

Pod zglatniškim hribom v občini Polšnik ima knez Gotlieb Windischgrätz iz Konjic obširna gozdnata posestva, v katerih gozdna uprava čisti gozdove ter posekane bukove drevje pretvarja v oglje. — Tako je 32 letni ogljar Janez Medvedšek, doma iz Gobe, župnija Dole, žgal kopo oglja. Bil je že nad 8 let s takim delom pri knezovi gozdni upravi zaposlen ter bil izredno vreden ter pošten. Stanoval je s svojo številno družino (žena in 6 majhnih otročičev) na Zglavnici, od koder je imel do kope pitlih 20 minut. Tako je tudi v noči na sredo 26. oktobra odšel v gozd, povedal doma ženi Mariji, da se bo vrnil drugo jutro okrog 7, ker mora biti ponoči ko »gori« kopa, pri njej, da sproti zadela odprtine na kopi, ki nastajajo pri pregrevanju bukovih polen. Ker moža drugo jutro do 9 ni bilo domov, je zaskrbljena žena poslala svojega 10-letnega sinčka pogledat v gozd do kope, kaj da je očeta zamudilo toliko časa. Pa je mali Medvedškov sinček ves v strahu nazaj prišel, češ, oče ležijo na kopi ter ne dajo nobenega glasu več od sebe,

čeprav sem jih dregal. — Žena Marija je hitro sama odšla v gozd, kjer je našla moža Janeza ležečega na goreči kopi, seveda že mrtvega ter ožganega v obraz. Takoj so nesrečnega koparja, ki je v vestnem opravljanju svojega posla izgubil življenje, spravili na hrib ter v mrtvašnico na Polšnik. Zdravnik dr. France Lebingar iz Litije je ugotovil, da je nesrečni ogljar na kopi zasopal ter se zastrupil z zdihtanim ogljikovim oksidom. Nesreča se je najbrž tako zgodila, da je Medvedšek ponoči, ko je pritisnil mrz, sedel na pregorevajočo kopo, da bi se malo ogrel, pri tem pa ga je izpuhtevajoči strupeni plin omotil, da je na kopi za vedno zasopal.

Nesrečnega koparja so ob velikem spremstvu pokopali v petek na Polšniku.

Njegova žena s 6 majhnimi otročiči, v starosti od pol do 6 let, je prišla na tako tragičen način ob skrbnega rednika ter se nahaja v najhujši bedi in stiski. Obračamo se na dobrostne ljudi s prošnjo za podporo v blagu ali denarju, katerega naj blagovolijo poslati župnemu uradu na Polšniku.

Na ljubljanskem trgu o Vseh svetih

Vsaj enkrat na leto se vsi, ki uživamo veselje in grenkobe življenja, spominjamo tudi vseh tistih, ki so pred nami stopili čez mejo življenja k večnemu počitku. Življenje nas ne pusti, da bi dolgo mislili na tiste, ki so nas zapustili. Ko pa pride otožna jesen, ko odmirajo zadnje cvetje, tedaj se sleherni odpravi k se tako zapuščenim grobovom, jih očisti, okraši in prižge svečico upanja na zopetno svidenje. Ljubezen do ranjkih se ne plaši niti žrtve in marsikdo, ki obrača vsak dinar v roki, preden ga izda, žrtvuje marsikaj samo za to, da grobovi njegovih dragih ne ostanejo zapuščeni.

Zato je tudi oživel ljubljanski trg in si nadel popolnoma drugačno lice. Po vseh stojnicah na razsežnem trgu prevladuje cvetje in še daleč po obeh nasipih ponujajo prodajalci in prodajalke zelenje, vence in cvetje, vse pripravljeno za okras grobov. Sneg in oktobrska slana sta sicer uničila velikanske množine najlepšega cvetja. Vsesvetarice-krizanteme so postale drago cvetje, ki si ga ne more več vsakdo kupiti. Te najlepše rože za okras naših grobov prihajajo večinoma z juga in Dalmacije in je zato povsod precejšnje povpraševanje po cenejših nadomestkih. Pridne roke so izdelale velikanske množine umetnega cvetja, ki gre prav dobro v denar, zlasti zato, ker je cenejše. Prav tako je veliko povpraševanje po lepem zelenju, povezanem v šopke ali zvitem v vence. Kdor ne more kupiti belega cvetja, pa kupi vsaj nekaj zelenja, ki bo prav tako dokazovalo njegovo dobro voljo in ljubezen do ranjkih. Vsa ljubljanska okolica, ki vse leto zalaga Ljubljano s cvetjem, je letošnjo jesen izgubila zaradi slane precejšnje zaslužke. Zato pa prinašajo od vseh strani s tem večjo vno vedno zelene vence in šopke, ki bodo prav tako omogočili nekaj zaslužka, čeprav ta ne bo tako velik, kakor pa bi ga vrgle lepe in uničene krizanteme. Stare mamice, odete v volnena ogrinjala in z rutami na glavah, sede in plečejo ves dan ob svojih stojnicah, ob katerih se marsikdo ustavi in

tudi marsikaj kupi. Najbolj živahno je bilo vsekar v soboto ves dan, ko so vsa pokopališča oživela in kljub jesenskemu deževju na novo ozelela in v cvetela.

Perilo prati? Ne, temveč negovati!

Ako si hočete dolgo časa ohraniti perilo tedaj ne zadostuje da ga perete kot »navadno«. Perilo je treba pravilno negovati s Schichtovim Radionom. S tem si boste prihranili tudi mnogo težkega dela.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Raztopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Schichtov

RADION

POPOLNA NEGA PERILA

Nove slovenske misijonarke

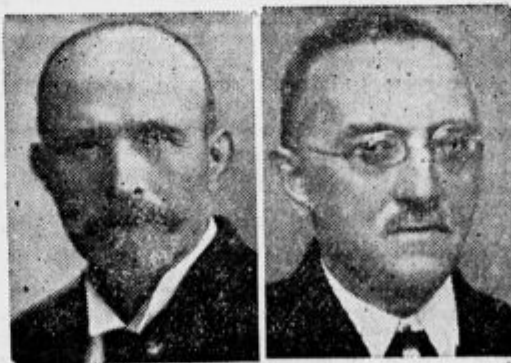

Od leve na desno: S. Imakulata Maršič, doma iz Beltincev, Slov. Krajina; S. Mihaela Rous, doma iz Crenševca, Slov. Krajina; S. Virginija Schiller, doma z Dunaja; S. Konstantina Sarjaš, doma iz Sv. Jurja v Slov. Goricah.

Vsem dragim prijateljem in dobrotnikom našega bodočega misijona se najiskrenejše zahvalujemo za dosedaj prejeto podporo za misijonsko potovanje na Kitajsko. Priporočamo se še vsem onim, pri katerih se bodo naše sestre nabirale v prihodnjih dneh oglašile. Z bogatimi obrestmi

bo vračal o svojem času dobri Bog vsak dinar, ki ga darujete v ta namen. Sestre misijonarke pa vas zagotavljajo, da se vas bodo hvaležno spominjale v svojih molitvah in žrtvah. — Kongregacija šolskih sester v Slov. Bistrici.

Trije jubilanti

Ivan Križnar

Ivan Jaklič

70 letnik rojstva praznuje danes g. Ivan Križnar, krovec in posestnik v Ljubljani. Hrenova ulica 9. Rojen je bil 1. novembra 1866. v Vinharjih v Poljanski dolini nad Škofjo Loko. Narodnik »Slovenec« je že 30 let. 19. junija 1911 mu je bila podeljena meščanska diploma, 35 let pa je že samostojen obrtnik.

V krogu svoje družine obhaja danes 70 letnico svojega življenja g. Ivan Jaklič, železniški uradnik v pokoju.

Obema slavljencema želimo š dolgo vrsto zdravih in zadovoljnih let.

Petinšestdeseti rojstni dan slavi danes v Starem trgu pri Ložu lesni industrijec g. Karel Kovač. Slavljencec, dolgoletni naročnik »Slovenca«, je markanten pojav kot trgovec in podjetnik je znan daleč naokrog po vsem Notranjskem, kakor tudi drugod po domovini. Slovci tudi kot lovec in je podrl v gozdovih Snežnika že marsikatero jelena, volka in medveda.

Prijatelji in lovski tovariši mu želimo ob petinšestdesetem rojstnem dnevu vsega najboljšega ter mu kličemo: Na mnoga leta!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josef grenčice«.

Prošnja dobrim srcem!

Društvo »Združenih bivših učenc šmihelskega zavoda za zgradbo sirotišnice za Dolenjsko v Šmihelu pri Novem mestu« je za 50 letni jubilej svojih bivših učiteljev izdalo zanimivo jubilejno knjigo, ki jo te dni razpošilja vsem onim, o katerih upa, da bodo v prid dolenjskim sirotam, katerim je namenjen ves čisti dobiček knjige, hoteli utrpiti 22 Din, kolikor knjiga po pošti stane. Plemeniti je namen društva, edinstvenega v naši banovini, zato zasluži, da njegovo nesebično stremljenje, sezidati dolenjskim sirotam sirotišnico, vsestransko podpremo. — Knjiga ima dva dela: v prvem delu opisuje zgodovino, razvoj in plodnostno delovanje Uboгих šolskih sester de Notre Dame v Šmihelu pri Novem mestu. Drugi del pa je kronika dela in uspeha za bodočo sirotišnico. Vse delo pa je bogato prepleteno toplih spominov bivših šmihelskih učenc. Iz vse knjige pa diha vdana in iskrena prošnja: dobrotniki, podprite našo akcijo s svojimi darovi, pomagajte nam sezidati dom dolenjskim in belokranjskim sirotam, dom, ki ga bodo pod varstvom nebeske Matere in pokroviteljstvom zemске kraljice Marije, vodile Uboगे šolske sestre de Notre Dame. — Knjigo krasi 45 lepih slik, med katerimi zbuja posebno zanimanje visoki obisk Nj. Vel. kraljice Marije v Šmihelu.

Vse one, ki so ali bodo še te dni prešli pošiljko iz Šmihela s priloženo polnočno, prosijo podpisano društvo, da po njej pošlje prvo Miklavžovo darilo za najbednejše dolenjske sirote. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Vsem blagim dobrotnikom naprej iskrena zahvala!

Za »Združene bivše učence šmihelskega zavoda za zgradbo sirotišnice za Dolenjsko v Šmihelu pri Novem mestu«:

Antonija Natlačenova, častna predsednica.

Krško

25. oktober je bil lep solnčen dan. Prav posebno solnčen za našo JRZ, ki je ta dan sijajno zmagala vse svoje nasprotnike. Dosedaj so bili JNS-ari trdno prepričani, da so na vsa voditeljska mesta v občini oni »instalirani«. Na, pa pride tako razočaranje. Celo kandidati jim niso ostali zvesti. Nekaj jih je volilo našo listo, nekaj jih je ostalo doma. Zato ni čudno, če so sedaj slabe volje. Da! tako se godi tistim, ki mislijo, da so občani zaradi župana in občinskih odbornikov in ne narobe — župan in odborniki zaradi občanov. Sklicevanje na to, komu je služba pri občini potrebna, ni modro, ker je velika bolj važno to: kateri ljudje so občini potrebni!

Volitve so se v najlepšem redu izvršile. Kakšna hvaležna med poprej in sedaj!

Na svetovno razstavo v Pariz 1937

Posebni odbor SK Planine v Ljubljani, ki je organiziral znano ceno in uspešno ekskurzijo k olimpijskim igram v Berlinu, pripravlja na splošno željo letošnjih izletnikov zopet za mal denar novo potovanje, in sicer ekskurzijo v Pariz na svetovno in kolonijalno razstavo, kjer se vrše tedaj tudi velike mednarodne športne prireditve.

Načrt imenovane ekskurzije pa ni samo razstava v Parizu. Poleg vseh kulturnih in zgodovinskih zanimivosti tega vele mesta si bomo pri tej priliki ogledali še druge naravne krasote, kjerkoli bomo potovali, zlasti v Avstriji, Švici in Italiji. Potovanje traja 12 dni (od 20. do 31. julija 1937).

Program potovanja je sledeč: Dne 20. julija 1937 jutraj odhod s posebnim vlakom iz Ljubljane preko Jesenic v Avstrijo do Innsbrucka, kjer izstopimo za nekaj ur, nato pa nadaljujemo pot do Feldkirchena ob avstrijsko-švicarski meji, kjer prenočimo. Naslednji dan, 21. julija nadaljujemo pot do Curiškega jezera z vlakom, kjer izstopimo, se ukrčamo na ladjo, ki nas popelje vzdolž celotnega jezera prav v Curih, kjer porabimo skoro ves dan za ogled raznih zanimivosti, na večer pa se odpeljemo zopet z vlakom proti Parizu, katerega dosežemo 22. julija jutraj.

V Parizu ostanemo polnih 6 dni, katere porabimo za ogled nešteto zanimivosti kulturnih in zgodovinskih vrednosti poleg svetovne in kolonijalne razstave.

Iz Pariza napravimo celodnevni izlet v Li-seux (grob male sv. Terezike), kjer se nekoliko ustavimo, nato pa nadaljujemo pot v svetovno znano kopališče Trouville, kjer se zbira elita sveta. Od tu nas popelje ladja v Le Havre, znano zlasti našim umeriskim izseljencem. Iz Le Havra nazaj v Pariz, iz katerega napravimo še en izlet v svetovno znani zgodovinski Versailles, v zlate palače francoskih kraljev.

Pariz zapustimo 27. julija in se podamo preko Basela v Švici v Luzern, kjer izstopimo. Tu je ogled mesta, izleti na gorske veličane z vzpenjačo (Rigi, Bürgenstock, Pilatus — višina čez 2100 m), raz katerih se nudi edinstven pogled na ta najlepši del Švice in spodaj ležeče Vierwaldstätter-See. Po raznih ogledih vstop na ladjo v Luzern, s katero se peljemo vzdolž vsega jezera do Flüelena, kjer zopet vstopimo v naš poseben vlak, ki nas popelje po progi Bellinzona—Lugano—Chiasso v Milan v Italijo.

V Milanu ostanemo dve noči in en dan. Čas porabimo za mnoge zanimivosti, razne prireditve itd. Iz Milana odhod v Padovo (sv. Anton), kjer se nekoliko ustavimo, nato pa nadaljujemo vožnjo v Benetke. Tu izlet na Lido, znano kopališče, ogled mnogih zanimivosti (Markov trg, Dožev palače itd.); pozno v noč pa odhod v domovino preko Raketa. Ljubljano dosežemo v soboto dopoldne dne 31. julija 1937.

Za vožnjo, hrano, stanovanje, izlete in vstopnine le 2260 Din.

Stroški za vse goraj navedeno, tudi hrano, (ki je popolnoma domača — za naš okus prirejena — lastna kuhinja in kuharji) so preračunjeni na 2260 Din Stanovanje v Parizu je rezervirano v konviktu šolskih bratov, v Milanu pa v hotelu.

Plačevanje v mesečnih obrokih po 250 Din. Udeležencem nudimo poleg gornjih ugodnosti tudi to, da plačujejo 2260 Din v 9 mesečnih obrokih. Prvi obrok znaša 260 Din, vsi ostali pa po 250 Din. — Prvi obrok zapade do 10. novembra t. l., vsi ostali pa do 10. vsakega meseca.

Poudarjamo, da je celotni program ekskurzije sestavljen tako, da bodo udeleženci vse čas potovanja, vsem zanimivostim, zlasti naravnim znamenjem sledili res z užitkom in spočit, kar je razvidno tudi že iz načrta samega; saj je tudi za odpočitek med vožnjo dovolj preskrbljeno.

Reflektante naprošamo, da se zaradi reda in večjih ugodnosti prijaviijo takoj pismeno ali osebno na naslov Jože Hvale, Ljubljana, Miklošičeva cesta 10, kjer se dobe tudi tozadevni prospekti, natančnejše informacije in položnice.

Vodstvo.

Reumatične bolečine

odstranimo z Nibol tabletami Bahovec, ki so se obneale tudi pri išijasu in gihtu.

Nibol tablete kot domači in zato ceneni proizvod se uporabljajo tudi kot dobro sredstvo proti trganju udov, zobobolu in glavobolu in sličnim bolečinam pri hripi in boleznih vled prehlajenja.

Zahtevajte v lekarnah izrecno prave Nibol tablete Bahovec v originalnih steklenicah. 20 tablet 20 din ali 40 tablet 34 din z napisom proizvajalca: Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg.

S. br. 17818/35

DANES PREMIERA
K. HARTLOVEGA vefilma
v ELITNEM KINU MATICI

ANA DEMIDOVA - »CARJEVA SVEČNIKA«

Ogromen in nadvse napet vohunski film po resničnem dogodku v Petrogradu

Danes v Elitnem kinu Matici
SYBILA SCHMITZ
K. LUDWIK DIEHL

Nov boj proti delomrznosti

Pred nastopom zime namerava mestni socialni urad popolnoma preurediti do sedanjosti način podpiranja brezposelnih ter bo tudi skušal končno zatreti delomrznost v našem mestu. V sedanjih težavnih razmerah je še strokovnjaku zelo težko razlikovati med resnično in neizogibno brezposelnostjo ter med prirojenimi ali priloženimi delomrznostjo. Način, kakor si ga sedaj zamišlja mestni socialni urad, bo najbrže edina prava pot da doba brezposelnih kruha, delomrznosti pa da bodo prenehali z izrabljanjem podpor za brezposelne. Rešitev tega skupnega vprašanja si socialni urad zamišlja na velikopotezen način in ga bo tudi rešil, toda samo pod enim pogojem: če bo namreč ljubljansko občinstvo s njim sodelovalo in če bo razumelo velik pomen teh naporov.

Ljudje radi zabavljajo čez množico brezposelnih ali tudi delomrznih prosjakov in govore, češ, zakaj država, banovina, mesto in policija v tem oziru ne stori ničesar. Vsi ti nešteti zabavljali niti ne pomislijo, da so tej splošni nadlogi prosečih brezposelnih sami krivi, ker ne prispevajo sami v socialne namene in sicer tja, kjer bi bila omogočena pravilna kontrola podanih darov. Na drugi strani pa so tudi krivi, ker včasih le dajo kakšno namiljeno delomrznostu majhen dar, da se ga le odkrižajo. Na ta način se seveda marsikomu ne zljubi več delati.

Mestni socialni urad namerava v bodoče sploh ukiniti vsako brezposelno podporo. Kdor bo v prihodnje prišel na socialni urad prositi za podporo, je ne bo dobil, pač pa mu bo socialni urad odkazal delo pri kakšnem javnem delu. To se dogaja že sedaj in socialni urad kaj kmalu razbere, kdo je res potreben ali kdo ni. Resnični brezposelnosti pa se je izvajalo to delo v bližnjem Gradcu 6 ali 7 krat zaporedoma. Ker so tokrat cene sedežem izredno nizke (od 10—12 Din), pričakujemo, da bo dvorana polna. Dijaštvo pa opozarjamo, da dobi na podlagi svoje dijaške knjižice ali indeksa stolišče za 3 Din v predprodaji v knjigarni Glasbene Maticice. Prosimo, da se sedeži kupijo že v predprodaji.

Ob 11. uri dop. Cene 3-50 in 5-50 Din
Dekle iz Schwarzwalda
Nepreklicno zadnjič!

Ob 11. uri dop. Cene 3-50 in 5-50 Din
Dekle iz Schwarzwalda
Nepreklicno zadnjič!

Volitve jeseni

Spored svečanosti na vojaških grobovih o Vseh svetih. Kakor običajno priredijo tudi letos Udruženje rezervnih oficirjev, Zveza dobrovoljcev in Udruženje vojnih invalidov žalno svečanost o Vseh svetih dne 1. novembra t. l. popoldne pri vojaških grobovih na ljubljanskem pokopališču. Začetek bo takoj po opravljenih molitvah pri pokopališkem križu, to je nekako ob pol 16. uri. Spored bo sledeči: 1. Godba otvori svečanost z religioznim koralom; 2. združeni pevski zbori zapoje prvo žalostinko; 3. govor; 4. bivši vojni kuratji oddolijo cerkvene molitve in zapoje »Reši me o Gospode! 5. pevci zapoje drugo žalostinko; 6. godba zaključi svečanost. Zastopniki vojaških in civilnih oblasti, društve, pevci in godba se zbero okoli spomenika judenburških žrtve, ostalo občinstvo pa okoli grobov. V ponedeljek dne 2. novembra t. l. pa se vrši ob 9. uri v franciški cerkvi žalna maša za vse padle in umrle borbe in člani gori omenjenih organizacij, h kateri se vabijo zastopniki in vse občinstvo.

Na Suhem bajeju bo tudi letos 1. nov. ob pol 11. žalna svečanost. Molitve opravi g. župnik J. Barle, žalostinke pa zapoje šentjakovski pevski zbor. Počastimo spomin nesrečnih žrtve v kar največjem številu.

KINO UNION
TEL. 22-21
Po KELLERJEVEM romanu »Zima v gozdu«
v prekrasnem filmu

IVJE Hansi Knoteck
Viktor Staal
TEL. 27-30
SLOGA
Burka iz kmetijskega življenja

Vesela nevesta
LUCIE ENGLISH — HERMAN SPEELMANN
TEL. 21-22
MATICA
Premiera K. Hartlovega vefilma

Ana Demidova
SYBILA SCHMITZ - KARL L. DIEHL
Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

Na mostovih za brezposelne! Boda naše dobe je brezposelnost. Zatreti jo hočemo le z delom. Da bo mogoče dati delo onim, ki ga najti ne morejo, nabira mestna občina ljubljanska poseben fond. Ko pojde v Ljubljano te dni preko mostu, spomni se stotin brezposelnih in njih rodbin. Pri spevju za njih zaposlitev! Vsak naj da po svojih močeh! Ne samo, ker je dolžan, temveč po svojem prepričanju in dobro naj vsak prispeva.

Ponovno opozarjamo na ponovitve Lisztovega oratorija Kristus, ki bo jutri v ponedeljek, na Vseh vernih duš dan zvečer ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Glasbena Matica ljubljanska in Ljubljanska Filharmonija izvajata tudi tokrat delo s istimi izvajalci, samo v krog solistov sta na novo vstopila ga. Bernot-Golobova Franja in g. Jože Gostič. Lisztov oratorij za soli, zbor in veliki orkester je umetnina, ki se je posebno v letošnjem letu, ko je bilo nekako jubilejno leto skladatelja Frana Liszta (125 letnica njegovega rojstva in 50. obletnica njegove smrti) zelo pogostokrat izvajala.

seini so dobili delo v mestni vrtnariji ali kje drugod proti normalni delavski mezd 20—25 Din, pripteli pa so se primeri, da so dosednji stalni podpiranci socialnega urada odklonili tako delo, češ, da »fehtarijo več zaslužijo«. Ako bo javnost priekojila ob pravem času naporom socialnega urada na pomoč, bo kaj hitro izginila nadloga delomrznosti v ljubljanskih ulic. Pomoč pa je potrebna tako v denarju, pa tudi v nakazovanju dela. Marsikdo ima kaj dela doma in mesto da bi delomrznostem dajal po malem podporo in potuho, bo raje naročil pri socialnem uradu delavoljnega in dela potrebnega brezposelnega delavca, mestni socialni urad pa bo primerno poskrbel zanj in za njegovo družino, ako jo ima. Propadlim ljudem, ki nočejo delati, seveda se tem ne bo pomagalo, toda za nje bo treba najti drug način odpomoci. Nepravičnost nadlegovanje potrebnih in v večji meri delomrznih ljudi po vseh hišah in lokalih pa bo v bodoče prenehalo.

Nepravilna je bojazn, da bi tak način podpiranja ali vzdrževanja brezposelnih škodoval mezdami revno zaposlenih delavcev. S proračunskimi sredstvi mestne občine in s pomočjo umetnih ljubljanskih prebivalcev bodo izvajana le taka dela, ki ne morejo konkurirati sedanjim zaposlenim delavcem in ki tudi ne bodo imela proizvodnega značaja. Mestna občina namerava v kratkem prirediti neko kanalizacijsko delo v lastni režiji, pri katerem bo v glavnem zaposlila brezposelne delavce.

Uspeh te akcije pa je seveda odvisen od discipline ljubljanskega prebivalstva, ki mora složno nastopiti v pobijanju delomrznosti, ki pa mora tudi v ta namen nekaj žrtvovati, da se izogne nevarnostim tega pojava.

Lani pa se je izvajalo to delo v bližnjem Gradcu 6 ali 7 krat zaporedoma. Ker so tokrat cene sedežem izredno nizke (od 10—12 Din), pričakujemo, da bo dvorana polna. Dijaštvo pa opozarjamo, da dobi na podlagi svoje dijaške knjižice ali indeksa stolišče za 3 Din v predprodaji v knjigarni Glasbene Maticice. Prosimo, da se sedeži kupijo že v predprodaji.

Ob 11. uri dop. Cene 3-50 in 5-50 Din
Dekle iz Schwarzwalda
Nepreklicno zadnjič!

Ob 11. uri dop. Cene 3-50 in 5-50 Din
Dekle iz Schwarzwalda
Nepreklicno zadnjič!

Ob 11. uri dop. Cene 3-50 in 5-50 Din
Dekle iz Schwarzwalda
Nepreklicno zadnjič!

Ob 11. uri dop. Cene 3-50 in 5-50 Din
Dekle iz Schwarzwalda
Nepreklicno zadnjič!

Dentist Palovec
Kongresni trg
zopet redno ordinira Tel. 27-88

Oris značaja goriških Slovencev je na V. svetnem večeru podal g. prof. Filip Terčelj. V svojem predavanju je opozoril jasno na rane, ki zevajo na našem narodnem telesu. Iz napak, ki jih imamo v narodnostnem oziru, naj se učimo za bodoče delo. Nato je na 3 izklesanih likih (Jeglič, Mahnič, Sedej) pokazal vse tiste dobre lastnosti, ki so bistvene slovenskemu narodu. Sele na to je prišel na oris značaja goriških Slovencev: to ljudstvo je bolj gibčno, izobrazbe željno in nacionalno zavestnejše, kar je dokazal tudi na posameznih zgledih. V tretjem delu svojega predavanja pa je podal lastnosti prebivalcev, ki živijo v goriških pokrajinah, Bovečane, Tolmince, Idrijčane, Vipavce in Brice itd. Značnica je bila njegova izjava o prebivalcih okrog sv. Višarja, Avstriji ki radi bili pa ne morejo, Italijani nočejo biti, pa morajo biti, Slovenci bi hoteli biti, pa ne znajo biti. Med vsakim delom so primorski akademiki zapeli lepe pesmi kot: Oj Dobrodo, Kaj ti je deklica? in vipavsko zdravico. Dasiiravno je predavanje trajalo skoro dve uri, so poslušalci, katerih je bila polna dvorana, vztrajali večkrat z burnim aplavzom predavatelja nagradili. Tudi to predavanje nas je potrdilo kako prav je imela Prosvetna zveza, da je dala letos na program spoznavanje naših dobrih in slabih lastnosti. Čim bolj se bomo medsebojno spoznavali, tem enotnejši in slonejši bomo postali. Dobro bi bilo, da bi se to predavanje ponovilo po vseh naših mestih in trgih, kjer nadodna zavest tako malo gori. V prihodnjem predavanju nas bo popeljal univ. prof. dr. A. Snoj: Po stopinjah Izraelcev na Sinajsko goro, kar se bo zgodilo 6. novembra.

1900 Bolnikov več. Do večerj popoldne je ljubljanska bolnišnica sprejela letos že 24.100 bolnikov, medtem ko je lani v 10 mesecih sprejela samo 22.200 bolnikov, torej letos 1900 bolnikov več. Bolj zgornjo kakor te številke, ne more nobeno drugo dejstvo govoriti o bolniški krizi v Ljubljani.

Kino Kodeljevo igra danes ob 5. in 8. in jutri ob 8. dvojni spored: »Baboon in Poročim svojo ženo«.

Ljudska univerza v Ljubljani prične s svojimi rednimi predavanji v sredo, 4. novembra. Prvi bo predaval univ. prof. dr. Evgen Spektorski o postanku sociologije, torej o temi, ki zanima vsakogar. Predavanja se bodo vršila v mali dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu (Kino Matica). Predavanja so brezplačna in vsakomur dostopna. Začetek predavanj ob 20.

Društvo za stroško varstvo in mladinske skrb za sodni okraj Ljubljana ima redni občni zbor dne 5. novembra 1936 ob 18 v razpravi dvorani justične palače soba 28.

Plašče damske od 150 Din naprej, vam sudi že od nekdaj najceneje trdka
LJUBLJANA I. Tomšič Sv. Petra c. 38

Slovensko stenografsko društvo priredi letošnjo zimo 6 do 7 mesečne večerne tečaje z dvehurnim poukom na teden za 1. slovensko stenografijo (začetniki), 2. slovensko stenografijo (nadaljevalci), 3. slovensko stenografijo, parlamentarno pismo. Ta kurz bo vodil stenograf praktiki, bivši parlamentarni stenograf g. prosvetni inšpektor Iv. Dolenc. 4. nemško stenografijo. Pouk se bo vršil na trgovski akademiji in bo veljal na mesec 30 Din za osebo. Priglasje sprejema društvo na trgovski akademiji. Pričetek pouka bo po 10. novembru za vsak tečaj, ako se priglasijo najmanj 10, največ 20 reflektantov.

Uspeh župana dr. Juvana v Belgradu

Posojilo mariborske občine

Zagotovljena je sanacija Mestne hranilnice in zidanje nove carinarnice

Maribor, 31. oktobra. Župan mariborskega mesta g. dr. Juvan se je mudil nekaj dni v Belgradu zaradi intervencij v nekaterih zadevah mestne občine mariborske ter se je danes zopet vrnil in prevzel vodstvo občinskih poslov. G. župan je danes sprejel našega udeleženika ter mu na vprašanje o vzrokih in uspehih svojega potovanja podal naslednji odgovor:

»Interviral sem v Belgradu predvsem zaradi čimprejše rešitve dveh važnih vprašanj: Posojila mestne občine pri Hipotekarni banki in pripevka iz kaldrminskega fonda za nakup vojaških akcij.

Glede posojila pri Hipotekarni banki je stvar naslednja: Kakor znano, se je pretekle dni mudila v Mariboru komisija, obstoječa iz dveh uradnikov navedene banke, ki sta pregledala gospodarstvo mariborske mestne občine. Njun referat je sedaj gotov ter je bil že predložen upravi banke. Ta je pokazala vse razumevanje za prizadevanje mariborske mestne občine, da bi s posojilom omogočila likvidnost Mestne hranilnice, zlasti, ker sta naša slovenska ministri g. dr. Korosec in g. dr. Krek našo akcijo z vso vnemo podprli. Bil sem sprejet od upravnika Hipotekarne banke in od predsednika upravnega sveta g. Djuričiča, ki mi je obljubil, da pride vprašanje mariborskega posojila na prihodnjo sejo upravnega sveta, ki bo v sredo ali četrtek in da bo pozitivno rešeno. Mestna občina mariborska bo tedaj obljubljeno posojilo v najkrajšem času tudi dobila, pogoj pa bodo kasneje fiksirani. Mestna hranilnica mariborska bo s tem postala zopet likvidna. To je bila naša največja briga, saj je Mestna hranilnica denarni zavod mariborskega mesta, ki ga moramo vsi podpirati, da si bo pridobil zopet popolno zaupanje vlagateljev.

Drugo važno vprašanje moje intervencije je bila likvidacija zneska Din 1.700.000 iz kaldrminskega fonda za nakup vojaških akcij, ki so določena za stavbišče bodoče mariborske carinarnice. G. minister financ je likvidacijo tega zneska že odobril in pride sedaj na sejo ministrskega sveta, ki mora podati še svojo odobritev. S tem bo vprašanje nove carinarnice, ki se vleče že nad 10 let, prišlo v končni stadij. Upam, da bomo v prihodnjem letu že lahko pričeli z zidanjem nove carinarnice, ki je Mariboru nujno potrebna.

Na vernih duš dan bodo na starem mestnem pokopališču v kapelici nad Slomškovim grobom tri sv. maše od 6 dalje. Iz magdalenske župne cerkve bo šla ob 6 zjutraj procesija na pobreško pokopališče, kjer bo v kapeli tiha sv. maša. Tudi v cerkvi v Radvanju bodo v ponedeljek zjutraj ob 6 naprej tri sv. maše.

Celje

Proslava Cankarjeve 60 letnice v mestnem gledališču. V petek zvečer je mestno gledališče priredilo proslavo 60 letnice rojstva pisatelja Ivana Cankarja. Ob tej priliki je govoril slavnostno besedo eden izmed naših najboljših poznavalcev življenja in del Ivana Cankarja urednik »Dom in svet« g. prof. France Koblar iz Ljubljane, ki je v izklesanem govoru podal najzanimivejše osebe Cankarjevega delovanja, ki se vse koncentrirajo v tri največje vrhove: mati, domovina in Bog. Po teh uvodnih besedah so člani ljubljanske drame prizorili Cankarjevo komedijo »Za naročev blagor«, ki bo še vedno in vedno šla preko naših odrov kot dokument tiste dobe, ko je pri nas prevladovalo še rodoljubstvo in smo se šele začeli zavedati prav za prav svoje narodne samobitnosti. Občinstvo je z napetostjo sledilo razvoju komedije in igralce od dejanja do dejanja bogato nagradilo. Gledališče je bilo ob tej priliki dobro zasedeno, manjkali so samo celjski narodni rodoljubi, ki so pri delu za narodov blagor akciji desetletja polnili svoje žepa.

Petje na pokopališčih. Združeni moški zbori Celjskega Zvona, Ojke in CPD zapoje danes popoldne ob 3 žalostinke na okoliškem, nato pa na mestnem in vojaškem pokopališču. Skupna pevka vaja bo točno ob pol 2 popoldne v Narodnem domu. Pevci se naprošajo, da se vaje udeležijo polnoštevilno.

Štetje grobov na pokopališčih. Vincenčeva konferenca sv. Danijela in Rdeči križ priredita danes na obeh pokopališčih, okoliškem in mestnem štetje grobov. Prosimo obiskovalce, da prispevajo vsak po svoji moči.

Iz srednješolske službe. Diplomirani filozof g. Mirko Močan v Celju je bil z odlokom prosvetnega ministrstva nastavljen za suplenta na realni gimnaziji v Murski Soboti.

Smrtna kosa. V visoki starosti 87 let je umrla v Gregorčičevi ulici št. 5 gospa Homschak Marija, leta upraviteljice meščanske šole v p. gdi.

Stenografijo, strojepis, knjigovodstvo, nemščino itd. se lahko učite v dnevnem ali večernem tečaju (tudi posamezne predmete) na Christofevem učnem zavodu. Domobranska 15. Prijave, informacije vsak dan tudi zvečer. Honorar nanižji.

Nemščino in italijanščino se lahko učite v večernih tečajih, ki jih prireja Društvo absolventov trg. šol. Priglasje se sprejemajo v torek od 8—9 ure zvečer na društveni seji v Trgovskem domu.

Ze nad 26 let kupuje mnogo družin »Jajnice-Pekatele«, kakor so makaroni in spageti. To je dokaz zvestobe do stare slovenske trdke in zaupanje v kakovost njenega izdelka.

Kemično čisti obleke Simenc, Kolodvorska ul. 8 in sprejemališče Knafeljeva ul. 2.

Večerni trgovski tečaj na Christofevem učnem zavodu: Domobranska 15 je prišel a poukom. Prijave se sprejemajo. Poučevanje: knjigovodstvo, stenografija, strojepis, korespondenca, matematika, nemščina.

Cerkvena glasba v stolnici

Danes na praznik vseh Svetnikov se bo pri pontifikalni maši ob desetih izvajala Premrlrova maša v čast sv. Jožetu za mešani zbor, orgle in orkester, Foersterjev gradual in ofertorij. Po maši Premrlrova pesem v čast vsem svetnikom v E-duru. — Na vernih duš dan ob desetih: Hochreiterjev Requiem, Premrlrova sekvenca, koralni »Reši me«.

Slovesni requiem za pokojnega lavantinskega knezoškofa dr. Mihaela Napotnika bo v sredo ob pol 7 v franciški baziliki. Pokojni vladika je v svoji oporoki izrazil željo, da bi se zadušnice udeležila vsako leto vsa mariborska katoliška družina.

Sveži grobovi. V visoki starosti 90 let je umrl na Betnavski 18 vpokojeni železniški strojevodja g. Ignac Grobusek. Bil je eden najstarejših mariborskih meščanov. — V bolnišnici sta umrla na dopustu se nahajajoči vojak Ribič Avgust, star 23 let, in 61 letna Ana Reibenschuch. Svetila pokojnim večna luč.

Marijina kongregacija za gospe pri Srcu Jezusovem ima sestanek v torek, 3. t. m., ob pol 5 popoldne.

Poročila sta se v romarski cerkvi Device Marije v Puščavi policijski stražnik g. Jakob Grbac iz Maribora in modna šivilja gospodična Marija Požar. Mlademu paru iskrene čestitke!

Pohišstvo

najfinije in naicenejše, dobite lahko tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami pri Ernestu ZELENKU, Maribor, Ulica X. oktobra št. 5

Promet na Pobreški cesti je danes popoldne od 12 do 19 zapri za vsa vozila, razen za avtobuse mestne občine mariborske. Vsa ostala vozila morajo za vožnjo na pokopališče uporabljati Tržaško cesto in Nasipno ulico.

Novo ugodnost odjemalcev plina nudi sedaj Mestna plinarica. V zimskih mesecih, to je od 1. novembra do vključno 30. aprila 1937 bo zaračunavala mesečno 16 kub. m plina po 1.50 za kub. meter za vse kopalnice, opremljene s plinskimi aparati, če stranka ogreva prostor s posebno plinsko pečico.

SSK Maraton. Zimske vaje za člane SSK Maratona se vršijo od 2. novembra dalje vsak večer po sledečem redu: Ponedeljek od 19 do 21 damska sekcija, torek od 20 do 22 tekoatletska sekcija, sredo od 19 do 21 lahkoatletska sekcija, četrtek od 19 do 20 damska sekcija, ob četrtek 21 do 22 tekoatletska sekcija, petek od 20 do 22 lahkoatletska sekcija. Članstvo opozarjamo, naj prihaja točno k vjam, to je četrte ure pred pričetkom, ker se pozneje vrata zapro.

Budilke od Din 40.— pri Grajakem urarju Janu.

Kožuovina v veliki izbiri in strokovna izdelava pri Šemko, krznar, Gosposka ulica 37.

Zupančičeva. Pogreb bo danes ob 16 iz mrtvašnice mestnega pokopališča. — V bolnišnici je pa umrl 58 letni čevljar g. Ivan Slamnikar iz Trbovelj. Naj počiva v miru, žalujočim ostalim izrekamo iskreno sožalje.

Vincenčeva konferenca namerava otvoriti v tekoči zimi javno ljudsko kuhinjo. V ta namen rabi poleg drugega tudi štiri postelje za službeno osebje in sestre, ki bodo vodile kuhinjo. Dobrotniki naj se oglašijo v pisarni »Slovenčev« uprave.

Vendar eden. V četrtek je pričelo »Jutro« poročilo o predavanju, ki se je vršilo na predvečer českoslovaškega narodnega praznika na meščanski šoli. »Jutro« poročevalce s predavanjem ni bil zadovoljen, češ da se je po nepotrebnem napadala neka država. Zaradi takega »Jutro« vega poročanja in kazanja simpatij za nekoga, ki bi ne bilo potrebno, je vzbudilo med »Jutrovimi« še slovensko čutečimi čitatelji precej razburjenja in eden se je dobil, ki si je upal celo protestirati proti takemu pisanju, kakor je razvidno iz večerajšnje odgovora v »Jutru«.

Kino Metropol. Danes ob 16, 18.15 in 20.30 »Čarobni svokic in najnovejši Merkurjev tednik. Ob 10.30 in 14 Matineja.

Trbovlje

Umrl je avtopodjetnik Kačnik Ivan vsled raka v želodcu. Šel se je zdraviti v ljubljansko bolnišnico, a je bilo že prepozno, omagal je in mrtvega so ga pripeljali domov. Svoječas je živahno deloval pri rudarskih organizacijah. Naj počiva v miru!

Pollivljeno prosvetno delo se je zopet začelo v Društvenem domu. Zadnjo nedeljo so naši mlajši igralci lepo podali »Luč z gorac«, posebno dobro vigrani so bili skupinski nastopi. Dobro naučena in lepo izvedena je bila tudi predigra zborna deklamacija v proslavo Kristusa Kralja. Za zimске mesece se obeta živahna igralska sezona. Prihodnjo nedeljo bodo dali novo igro: »Grobvice«.

KULTURA

Fr. Goršč: Pieta (Nagrobnik Rev. Fr. Ažbeta in Jamnikovih v Škofji Loki).

UTRUJENI OD SVETA PODAMO ROKO PRIJATELJICI, KI NAS ODVEDE OTDOD —
IN SMRT BO NAŠA KO SMRT OČIŠČENIH LJUDI: PODOBNA HOJI
IZ SOB, PRENASIČENIH Z VONJI, V CERKEV NA CVETNO NEDELJO;
PODOBNA VSTOPU NA BROD OB PLAPOLANJU ZASTAV IN IGRANJU GODB;
PODOBNA ODHODU VOJSKE V OSVOBOJENE DEŽELE, KO IZ OKEN JI SIPLJEJO ŠOPKE;
PODOBNA VESELEMU ODGOVORU PEVCEV NA BESEDE DUHOVNika, ZAVITE V SKRIVNOST;
PODOBNA POLJUBU, KI TRAJA VSEDLEJE KO SISTEMI SVETOVJI;
PODOBNA KLIČU VSEH PESMI, SKRITIH V PRETEKLIH IN BODOČIH SVETOVJIH IN DUŠAH,
IN ZDRUŽITVI VSEH PRETEKLIH IN BODOČIH DNI IN NOČI —

Otokar Březina.

V EN DAN, V KATEREM NOČI NE BO!

Razstava češkoslovaške knjige

Jaroslav Durych

Pisatelj velike wallensteinovske trilogije »Blodnjec« (»Bloudně«), ki jo je pred leti izdala v slovenskem prevodu F. Kozaka Umetniška propaganda (dva dela) ter prelepe svojevrstne novele »Marjetica« (Sedmikrásky), izšle v prevodu istega prevajalca v izdaji Jugoslovanske knjigarne, dr. Jaroslav Durych se je rodil v Kraljevem Hradcu 1. 1886. ter torej letos slavi svojo petdesetletnico, ki jo hočemo s temi vrsticami Slovenci skromno počastiti. Njegovi predniki so bili brusarji dragih kamenov ter so v prejšnjih letih

Toda nas zanima Durych pisatelj. Literarne zgodovine ga stavljajo v rod, ki je začel tik pred vojno s svojimi prvimi knjigami. To je generacija, ki je dala danes najpomembnejše pisatelje, tako Čapke, Rutteja, Fischerja, Wernerja itd., današnje petdesetletnike. Durych je izdal prvo dramo o »svetem Juriju« sicer že leta 1908, toda potem je molčal vse do leta 1912, ko je zopet prijel za pero. Toda prvo pomembnejše delo je napisal šele med vojno v letih 1915 do 1918, namreč prelepo pastirsko idilo, poetično gorsko sliko prelepe čiste ljubezni »Na gorah«, ki mu je prinesla ime. Tedaj je Durych že občeval z moravsko skupino katoliških pisateljev, Jakobom Demlom in Florianom ter z O. Březinom ozko zvezanem s to skupino, ki si ga je ob smrti Durychom vred tudi lastila za svojega kot izrazitega katolika. Ne zastonj danes smatrajo Durycha za duhovnega dediča tega velikega češkega mistika in globokega pesnika samotarja z moravskih Jaromerič ter največjega češkega obiskovalca besede. Ob njem se je navzel spiritualistnega gledanja na človeške usode. Prinesel pa je s seboj veliko vero v Boga, v kateri je bil vzgojen, dasi se je v šolah gibal tudi že v ateističnih vodah, vendar ne v toliko, da bi ga mogli smatrati za konvertita. Od tedaj je vidno posegal v češko javno življenje in sicer najprej kot borben katolik v časnikarski službi. Durych je bil krepka polemika narava, ki ga je žgoče interesirala od vsega početka zadeva Cerkve ter je prva polemika bila naperjena proti nemškemu kardinalu Skrbenskemu tik pred koncem vojne. Po vojni se je kardinal sam umaknil. Leta 1922–23 je bil Durych celo član uredništva glasila Ljudske stranke »Lidových listov« kjer je napisal znameniti napad na Husov spomenik na Staromestnem trgu, kateremu se je moral umakniti stari Marijin kip, ter prokoroval in se zavzemal za to, da se na razvalinah sedanjega Husovega spomenika postavi zopet soha Marijina. Ker je takrat stranka pristala na kompromis, ki ga je Durych napadel, je žrtvovala Durycha, ki je odslej ustanovil svoje glasilo »Rozmach« potemtično glasilo mladih katolikov, ki so sovražili vsako obliko političnega katolicizma, ter se z vso borbenostjo zavzemali za novo duhovnejše pojmovanje Cerkve in katolištva. Danes, ko že dolgo let ne izhaja več, se tej reviji priznava, da je ugodno vplivala na poglavitno češkega katolicizma. Durych pa je tudi spoznal, da ni politik, ter je ustanovil novo revijo »Akkorde«, ki se je trudila vse bolj s kulturnimi, religioznimi in asketskimi problemi, dokler ga niso nadomestili dominikanci z religiozno revijo »Na hlubino« (V globine), kamor Durych še danes piše asketske članke o sveti povesi, o ev. obhajilu, o postu in birni itd., skoraj v vsaki številki primerno cerkveno meditacijo vse do danes. Danes tudi že poudarja, da ima rajši celo politične katolike, kakor pa tiste, ki jim iz praktičnih razlogov nasprotujejo. Sicer pa vsa njegova ljubezen velja Cerkvi, kot najvažnejši ustanovi in najbližji Kristusu ter se zavzema za to, da bi se ljudje učili življenja svetnikov prav tako kakor danes živ-

neprenehoma 160 let služili Cerkvi kot cerkveniki, spremljevalci romanj in popravljalci zvonikov. Toda oče pisateljev je bil vaški častnik, ki pa je kmalu odšel ter je pesnika vzgajala babica in ga namenila za duhovnika. Po zgodnji smrti staršev se je šolal v tujih mestih, tudi v nadškofijskem vzgojevališču, po maturi pa se je odločil za zdravnika. Kot mladi zdravnik je šel v vojsko ter prišel iz nje kakor sanitetni major, ter je v tem položaju bil tudi sprejet v češko vojsko, kjer je še sedaj. V tem je njegova pot enaka velikemu dramatik F. Langeru, ki je tudi vojaški zdravnik. Durych je bil nekaj časa referent za Podkarpatsko Rusijo, zdaj pa je sanitetni poveljnik v Olomoucu. Tako je njegovo zunanje življenje brez posebnih senzacij, v kolikor ni senzacija to, da človek s tako etičnim platonskim pogledom na svet služi v tako nesentimentalni vojaški službi.

ljenja kraljev po šolah, kajti »zgodovina svetnikov predstavlja del nadprirodne zgodovine človeštva.« Človek kakor tudi narod mora biti najtesneje zvezan z Bogom in s Kozmosom, sicer pride pod vladno zla in blodi, blodi, dokler se ga ne usmili Bog ter ga privede k Luči. Durych ni bil nikdar ni malo panteist, temveč načelen branilec dogem. To je osnovna misel njegovega gledanja na svet in zgodovino človeštva in ljudi, misel, ki je našla nešteto izraz v njegovih leposlovnih umetninah.

Durychovo literarno delo je edinstveno v češki književnosti in začuda enotno. Kot umetnik gleda Durych na vse sodobne probleme samo z duhovnega stališča ter jih tudi rešuje v sferah simbolov in religioznosti. Vse njegov problem je nihanje človeka med realnostjo in kozmosom, med Absolutom in individualnostjo, je borba med dobrim in slabim, ne zgolj v smislu gotskega osebne dualizma, temveč v smislu baroka, ki priznava vladno Dobrega in vladno Zla prav tako v zgodovini človeštva. Durychova umetnost je »angelska intuicija«, kakor se je izrazil kritik Jelinek. Ta mu da gledati svet v mavričnih lučih, toda ne v romantični nerealnosti, temveč vse resnično uboge stvari, nedolžne in trpeče, ter ima zmožnost ter trpljenja in ubožstvo dvigniti v večnostni simbol. Durych ni od življenja odmaknjen magik, temveč ga gleda povsem otipljivo in z vsemi čuti, toda vidi mu globlje za realen pomen v večnostno bistvo ter prikazuje le to, ki je važnejše, absolutnejše. Tako obvlada vse registre in otenke barv; kot največji občudovalec nedolžnosti je zmožen opisovati skrajne senzualistične dožitke, pesnik supranaturalističnih vizij zna pričarati polnokrvno pokrajino, kakor le malokatero pero, apostol božanske ljubezni zna prislikati sadiščne muke in zločinstva, ter človek platonske erotike pozna kot zdravnik in pisatelj vse fiziološke otenke človeškega telesa.

Durych je najčistejši češki pesnik, občudovalec Lepote, ki jo gleda v ubožstvu, v čistosti, v nagoti nedolžnega telesa, v ljubezni in zvestobi Bogu. Vera je namreč to, kar Durycha dviga vedno višje in višje, in ki mu kaže svet vedno v novih podobah in v novi neslutni lepoti. Sam Durych pravi o svojem delu in svojem pisanju: »Vse raste eno iz drugega, ali pa ne zraste ter je treba iskati, a včasih ni mogoče najti, ter je treba čakati, a včasih se ne more dočakati ter je treba moliti, a tudi moliti se vedno ne da, ter je treba verovati.« V začetku vsega njegovega dela je — vera, močnejša vera kot pri Claudelu, pravi dr. Wiliński. Durych je velik sintetik, ki ne razčlenjuje stvari, temveč jih gleda z velike enotnosti duha, ki se ne spreminja ter je trden kot je trden krščanski svetovni nazor. Svoje motive samo odeva v nove oblike, ter se njegova problematika ne spreminja, spreminja se le sila njegovih izpovedi. Po romanu »Na gorah«, s katerim je dosegel prvi večji uspeh, je napisal več novel tako »Tri celice«, »Najvišje upanje«, »Podoba«, »Smeh zvestobe«, ter eseje »Gotska rožica«, »Gadjji cvetec«. Pred njegovim velikim romanom, ki ga bom še omenil, je morda najznačilnejša njegova novela »Čarobna svetiljka«, ter zbirka pesmi »Deklice«, kjer opisuje lepo ubožstvo, čistost nedolžne nagote, smatrajoč ženo za odsev tistega izgubljenega raja, ki ga je človek pred grehom imel, in ki ima poslanstvo voditi moža zopet nazaj k božji ljubezni. Najlepši izraz je dobila ta mistična ljubezen dekleta v prekrasnem »romanu« »Marjetica« (1923), ki pa dobi svoj

pravi smisel šele v izvirniku, glaseč se »Sedmikrásky«, to se pravi: sedmikrat se ta čista, uboga, lepa deklica spremeni na zunaj, da privede svojega izbranca nase z ljubeznijo, ki ni telesna, temveč globlja, duhovna — že prav mistično simbolna. Sedem lepot da Durych doživeti ob tem nedolžnem dekletu, ko se ob njej javlja v novi podobi sam Bog. Opozorjam na to čudovito pesniško delo, polno najlepših stilističnih lepot ter bogatih barv in čustvenih sprememb, kajti ob svojem slovenskem prevodu ni bila deležna tistega razglašja, kakor bi ga bila zaslužila. Nad vse pričakovanje velik uspeh pa je Durych dosegel s svojim velikim trodelnim romanom iz časa tridesetletne vojne, s svojo »veliko valenštajnsko trilogijo« »Bloudněnec«, ki nosijo slovenski naslov »Blodnjec«. Je to ogromna freska tega razrušenega časa, ko je ves narod izgubil pravi stik z Bogom ter blodi in išče v bojih in stranpotih svoje rešitve, dočim Bog neslišno deluje v srcih najnižjih. V tej veliki podobi, podani v najnatančnejšem zgodovinskem okviru, z arhaičnim jezikom ter izredno umetniško močjo se bori prav ta božji element, glas Boga, z dobo, ki ga ne sliši. Naslov »Blodnjec« ima za to mističen moralen smisel. Mi sicer vidimo ogromne slike vojsk, podrobno izrezane postave menhov, opatov in opatinj, cesarjev in vojvod, grozne prizore obglavljenja čeških plemičev, ki imajo svojo predlogo v Merimejevi Sentjernejski noči ali Njegoševemu pokolju poturic; vidimo vojsko pri Lutzeniu, naslikano z mojstrstvom, kakor ga ne srečavamo vsako desetletje, prisotni smo maši v Kraljevem Gradcu in noči pred smrtjo Valenštajnov: vse to vidimo in občudujemo, pa vse to ni važno za razumevanje romana, ki ima svoj globoki smisel v zgodbi paža Jurja in služkinje Andelke. Ta zadnja je pravi durychovski lik deklice, ki v tiho, skromnosti, ubožstvu in uboglivoosti predstavlja angelško bitje, tisti glas božji, ki naj upornega Jurja, nevoščljivega in nezaupnega, pravo inkarnacijo češkega značaja iz husitskega časa privede k Bogu, k Cerkvi. Ni slučajno, da je Andelka španskega porekla, kajti v latinski prvotni češki kulturi vidi Durych pravo obličje češkega duha, ne morda v poznejšem husizmu. S tem je prevrgel vse dozdajne češke zgodovinske pisatelje, ki so z jiraskom gledali na to dobo z očmi Palackega in husitske tradicije ter se je tako pridružil s Pekažom svetovačlaski ideji češkega naroda. V Jurju in Andelki se je dopolnila usoda blo, denj, v teh najnižjih osebah, katerim so vodilne osebnosti kraljev in cesarjev samo okvir, protidejanje. Prava kraljica pa je Andelka!

Še in še bi lahko govorili o umetnosti Durychovi, ko se je prav za prav v njenem najglobljem bistvu še prav dotaknili nismo, kakor bi jo bili že zdavnaj morali razčleniti in se z njo spoznati. Videli bi, da je pri vsej umetnosti prav ta vloga ubogega deklišta prav posebna in svojstvena Durychova poteza, ki ga loči od vseh svetovnih katoliških pisateljev, kakor ga je v francosčini primerjala z njo gospa Junija Letty. Govorili bi lahko še o poznejših romanih, ki pa jih ni veliko, ker zadnje čase Durych noče več pisati — ali pa morda pripravlja večje delo? Zaimivo bi bilo primerjati njegove potopise po Nemčiji, po Španiji, kjer je gledal glad in ubožstvo in občudoval cerkev — edino zavetje — ali pa po Rimu, kamor je šel, da študira nov velik roman o jezuitih XVII. stoletja, ki jih občuduje. Tudi se nismo dotaknili njegovih dram, ki so pravi »autos sacramentali«, kot pravi Arne Novak, niti njegovih polemičnih knjig (Glej človek!), ki so tako oster napad na liberalizem in pragmatizem čeških modernih pisateljev, kakor ga še nisem bral in ga ne bi prisodil njegovemu nežnemu pesniškemu peresu. Ob koncu naj poudarim samo to, da je Durych ustvaril češkemu slovstvu toliko esejnih lepot, da bo živel večno. In kaj more biti pesniku ob petdesetletnici lepše darilo za življenjsko delo? td

Na sestrinem grobu

Nad grobno tišino je noč razprostrla perot temnomračno —
v njenem globokem naročju vladata mir in tiho.
Zaspani v sladkem snu vsekrog spe bratje spokojno:
romar pade tu v sen — prispel je na zadnjo postajo.
Prsi jim zdaj ne tišči nobena več src bolečina:
v globoki tišini spe, čakajoč le še zlatega jutra.

Tako tudi, sestra, zdaj Ti v postelji hladni počivaš:
zemlja ko mati predobra drži Te trdno v naročju.
V vetru tresó se drevesa in sipljejo cvetja na rušo
in v vencu se rože vijó krog tega malega križa,
z njimi Ti grob okrasila je moja bratska ljubezen,
z rožami, ki vseokrog žaré živó z rdečimi cveti.
Žalostno v bližnjem grmovju Ti slavček pesmice poje
in rože s sosednjih grobov sladkó v ozračju dišijo.

Ti pa, sestra, nič več teh rožnih dišav ne občutiš,
Tebe slavčkove pesmi nič več iz sanj ne zbudijo.
Zdi se, da divji vihar odgnal Te od nas je za vedno,
da Te kot nežen je popek odtrgal s cvetočega grma
in se iz groba nikdar v življenje k nam več ne povrneš

Toda ne sveti zamañ na grobove jutranja zarja:
tudi nad njimi bo vzláz, še kmalu morda, zlato solnce,
ki ga kot jutro Danica oznanja Beseda po Pismu,
Tedaj svoj hladni hram zapustiš v dan nove Luči:
v nje blesku stopiš v nov stan, v vir neprestane Sreče.

Karel Hynek Mácha (umrl 5. nov. 1836), posl. Tine Debeljak.

Fr. Mihelčič: Vaško pokopali šče (iz revije »Umetnost«).

MLADI SLOVENECE

Očka in sinko

Veter jesenski zapel je
v mrak žalostinko —
nemo ob grobu stojila
oče in sinko.

Z zlato je moralo v kamen
dileto vklesati:
TUKAJ POČIVA LJUBECA
ŽENA IN MATI.

Vrba žalujka otočno
kamen objema,
v listi drhtečimi boža
ga krizantema.

Plamenčki sveč plapolajo,
Janeček moli:
»Mama, brez tebe ne bova
srečna nikoli!«

Kakor golobček neviden
dušica bela
mamina je priletela
in ju objela...

Sirotici Anici na grob

Anica!
Tvojih oči, tvojih ko nebo vedrih in ko morje
globokih oči ne bom mogel nikoli pozabiti. Ju-
trnje zarje so hodile s sestrami zvezdami vanje
vasovat. Hodile so vanje vasovat, podajale so si
v njih čez doline in gore roke ter se žarko sme-
ljale. In jim je bilo v njih tako prijetno in lepo,
kakor je prijetno in lepo onemu, ki ima svoj dom.
In kaj sem še vse videl, kaj sem še vse slišal
v tvojih očeh, Anica! Zbore nebeskih krilatec,
jate pisanih metuljev. Sam sijaj, sam paradiz. Po-
vest o zlati sreči in pesem o božjem miru.

Bilo ti je sedem let. Sedem k zvezdam zasa-
njanih let.

Mimo mene je takrat šlo že mnogo razočaranj
in spoznanj življenja.

Kadar nisem vedel, kam s svojo bridkostjo,
kam s svojo žalostjo, sem se napolnil k tebi — svoji
mami, dobri znanici. Zaupno si mi razkazovala svoje
pisane bogastvo: rdečično punčko, kosmatega
medvedka, knjigo s čudovitimi podobami, živega
zajčka in piško in kanarčka v kletki in belo ovco
v etaji. Joj, koliko teh živih in nežnih igračk si
imela!

In sva potem kramljala o vsem mogočem in
nemogočem. O hudobnih škrtih pod goró. O do-
brih palčkih v šumi. O divjem možu. O gozdnih
vilah in kraljični-kači, ki jo je pogumen pastirček
rešil iz zakletega gradu in postal kralj Devete de-
žele. Hej! — — —

Anica!
Tvojih oči, tvojih ko nebo vedrih in ko morje
globokih oči ne bom mogel nikoli pozabiti. Po-
gled vanje mi je bil kakor čudežen polet nazaj: v
vso sladkost in srečo mladih dni.

Odšel sem v tujino in te nisem videl sedem
dolgih let.

Ko sem se vrnil, je bila moja prva pot k tebi.
In sem se zgrozil: našel sem te pri tujih
ljudeh. Bedno in bolno. Komaj še senco nekdanje
živahne, razigrane Anice.

Pripovedovala si mi žalostno, prežalostno
zgodbo o najhujši sovražnici delavskih družin:
jetiki. Smrt je s kosčeno roko segla tudi v tvojo
mlado srečo in ti ugrabila vse: očeta in mater.

»Zdaj pride vrsta namel« si pristavila.
Votel kašelj iz bolnih pljuč je potrdil tvoje
besede. Trudno si se nasmehnila in se s motnim
pogledom zadrla skozi okno na vrt, kjer je posled-
nje listje padalo z vej.

Anica!
Danes, na dan Vseh mrtvih, sem spet priro-
mal k tebi. Belo svečko sem ti prigljal in sopek
belih rož sem ti prinesel, da ne bo tako pust in
zapuščen tvoj grob. Namesto spomenika, v kate-
rega bi bilo z zlatimi črkami vklesano tvoje ime,
pa sem ti napisal te skromne besede v spomin.
Pozdravljena!

M. K.

Ob sveži gomili

Umrla mi je mama.
Pod črno ružo spi,
ne sliši sinka svojega,
kako ob njej ihti.

Zaprte sladke so oči,
molči srce ljubce.
Zaklo za vedno sonce
je moje mlade sreče.

Na prsih trudno sklenjene
roke so drobne, bele,
ki zvesto zame noč in dan
so delale, trpele.

Joj, mamica, kako, kako
živim naj sam, brez tebe?
Se mene v črno zemljo naj
grobar s teboj zagrebe!
Na tla bom legel, sklenil bom
roke, oči zapri —
in vsi, vsi bodo mislili,
da sem še jaz umrl.

Grbasti sveča in revna ženica

1.
V veliki mestni trgovini so ležale v dolgi vrsti
lepe nagrobne sveče. Zraven njih se je pohlevno
stiskala v kot drobna, nelepa svečka kot beraška
deklica v družbi mestnih grizalnikov. Ze tri leta je
ležala tam in nihče se ni zmenil zanjo. V tovarni,
kjer je zagledala luč sveta, so premalo pazili nanjo,
pa je sirotica postala grbasti. Spoštljivo je zdaj
ogledovala svoje gosposke vrstnice v trgovini na
polici in zmaknjeno poslušala njihovo veselo
kramljanje.

»Meni se je nocoj sanjalo,« je začelblijala naj-
lepša sveča, »da me je kupila strašno bogata gospa.
Odnosla me je na pokopališče in me zasadila v grob,
ki je v njem pokopan njen mož. Imeniten gospod je
bil ta mož, ko je bil še živ: imel je velikansko to-
varno in denarja ko toče. Jojmene, kako lepo je
bil njegov grob okrašen s pisanimi vencami in kako
imeniten nagrobnik je imel! Iz pravega, čistega
marmorja. In z zlatimi črkami je bilo vklesano
vanj: »UMRL JE MOŽ — KJE TAK JE SE MED
NAMI?« Gospa me je zasadila na častno mesto:
prav v sredo groba. Lahko si mislite, kako sem se
postavila! Prav gotovo se bodo moje sanje uresni-
čile. Tista gospa bo vsak čas prišla in me vzela
s seboj.«

»Če bo kupila tebe, bo gotovo kupila tudi me-
ne,« se je oglašila njena tovarišica. »Ena sama sve-
ča vendar ne bo gorela na tako imenitem grobu.«

»In mene tudi! In mene tudi!« so se kar po
vrsti oglašale še druge sveče v njeni družbi.

Drobna, grbasti svečka je ob teh besedah ža-
lostno vzdihnila: »Oh, kako so srečni! Mene pa
gotovo tudi letos ne bo kupil nihče. Bog ve, koliko
let bom še morala takole pozabljen in od vseh
preziran v tem kotu ležati. Tako grda sem in ne-
znatna, zato me nihče ne mara.«

»No, kaj pa ti tako vzdihuješ, grbasti?« se je
milostno obrnila k njej sveča, ki je prej pripo-
vedovala svoje sanje.

»Oh,« je ponižno odgovorila svečka, »tako rada
bi tudi jaz letos gorela na grobu. Kaj praviš, ali
se me bo kdo usmilil?«

»Beži nol!« je gosposka sveča ošabno zavihala
nos. »Kaj ti pride na misel. Se zastoj te ne bi ma-

Drobni, grbasti svečki v kotu so se zasmilile
v dno srca. Rada bi jim pomagala, pa je bila sama
tako revna in brez moči.

»Prodajalna bo še pol ure odprta, gotovo bo
kdo prišel in vas kupil,« jih je začela tolažiti.

Pa je slabo naletel! Najlepša nagrobna sveča
jo je prezirljivo pogledala in ošabno zavrnila:
»Kaj se pa ti vtikaš v naše pogovore?! Ne
potrebujemo nobene tolažbe! Raje skrbim zase,
grbasti!«

»Oprostite, saj sem vam dobro hotela,« je
plašno zajecjela uboga svečka.

»Jezik za zobel!« je razkačeno zakrčila go-
sposka sveča in jo pogledala tako strupeno, da
je svečka kar zajecjala od ponižanja in bridkosti.

Tedaj so se steklena vrata znova odprla. Revna
sključena ženica je počasi prikrivala čez prag.
V premirni desnici je držala pisan cekar, v njem pa
je imela nekaj smrečja in napol usahljen krizantem.

Trgovca jo je premotril od nog do glave in
ko je videl, da ima pred seboj čisto navadno de-
lavsko ženo, jo je neprijazno vprašal:

»No kaj pa vi?«

»Eno svečko bi rada za na grob,« je tiho,
komaj slišno povedala ženica in ga proseče po-
gledala. »Prav lepo vas prosim, podarite mi kakšno
takšno, ki je ne morete prodati.«

»Zastoj se pri nas nič ne dobi!« jo je osorno
zavrnil trgovec.

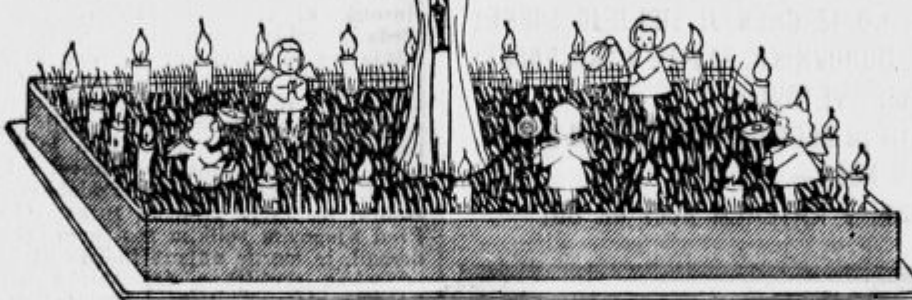
»Na grob svojega sina bi jo rada vsadila,«
je ženica milo prosila dalje in njene oči so bile
tako žalostne, tako čudno žalostne, da je svečka
na polici kar vztrepetala od ganotja.

Trdo trgovečovo srce se je ob teh besedah
omehčalo. Spomnil se je, da je tudi sam imel sina,
ki mu zdaj leži pod črno ružo... In spomnil se
je tudi grbasti svečke, ki je že tri leta ni mogel
nikomur podati. Segel je na polico in izročil drob-
no, grbasto svečko ženi s tako svečanim obra-
zom, kakor da ji izroča milijon.

»Pa naj bo, no — za duše v vicih!« je dobro-
hotno rekel.

Ženica je z drhtečo roko vzela podarjeno
svečko in se vsa srečna smehljala.

Angelčki štejejo...

Angelčki štejejo
lučke in cvetke,
ki so vsajene na grob
mlade Melke.

Štejejo, Mejejo
in so veseli,
da bi sarajali,
da bi zapeli.

Pa je Vseh mrtvih dan,
peti ne smejo;
žalost kot plitka je
žalost na vejo.

Štejejo angelčki
in se smehljajo:
»Mamine roke ojojme —
te znajo!«

V sleherni lučko in
v sleherni cvetko,
ki jo vsadila na grob
je za Melko, —

koček ljubezni je
skrila goreče.
Melkina dušica
joka od sreče...

rala, če bi bila človek. Kar pogleda se v ogledalo,
pa boš videla, kakšna si!«

Na te brezsrčne besede je drobna svečka po-
stala še bolj žalostna in potirala.

»Predobro vem sama, da nisem lepa,« je tiho
rekla in se nasrkljivo pogledala v namizno ogle-
dalce, ki je bilo prislonoženo k ozadju police. Toda
drobni žarek upanja je vendarle še zalzel v njej.
»Morda pa le pride kdo, ki mu bom všeč tudi
takšna, kakršna sem?« je boječe pristavila.

»Ho, ho, ho,« so se sveče začele vsevprek
prešno smejati in jo obkladati z zbadljivimi be-
sedami.

»Poglejte jo no, domišljavke!« je vzklila
prva.

»Ker pri belem dnevu sanjari o princih kot
Pepelka!« je vzklila druga.

»Toliko lepih in velikih sveč imajo ljudje na
razpolago, pa bodo kupili tebe! Saj se niso s pa-
metjo skregali!« je vzklila tretja.

Svečka je osramočeno utihnila in se še po-
hlevneje stisnila v kot. Če bi mogla jokati, kot se
jokajo ljudje, bi gotovo potočila grenko solzico,
tako hudo ji je postalo ob misli, da bo morala še
leta in leta samevati v puščobnem kotu.

2.

V tem hipu so se steklena vrata odprla in v
prodajalno je prisumela imenito oblečena gospa.

»Aha, to bo tista!« je zmagovalno rekla sveča,
ki je pripovedovala svoje sanje.

Njene vrstnice so se samozvestno zravnale in
napeto prisluhnile.

»Klanjam se, milostival!« je vljudno pozdravil
trgovca. »Zelite, prosim?«

»Nagrobno svetilko bi rada,« je odgovorila
gospa.

Trgovca ji je začel razkazovati dolgo vrsto na-
grobnih svetilk, velikih in majhnih, preprostih in
dragocenih. Po dolgem izbiranju se je gospa odlo-
čila za veliko svetilko z zelenim steklom.

»Zdaj pa pridemo me na vrsto!« je polglasno
vzklila najlepša nagrobna sveča.

Na njeno in njenih tovarišic največje razoča-
ranje pa je gospa poravnala račun za svetilko in
odšla, ne da bi se ozrla nanje.

»Le kaj to pomeni?« so se spogledale sveče.
Ni in ni jim šlo v glavo, da jih imenito oblečena
gospa ni kupila in vzela s seboj.

»Nemara pa sanje lažejo?« je podvomila ena
izmed njih.

»Nič ne lažejo!« se je spet samozvestno ogle-
dala najlepša sveča. »Če nas ni kupila ta, nas bo
pa druga!«

Novo upanje je napolnilo njene tovarišice.
Se mnogokrat so se ta dan odprla steklena
vrata in še mnogo kupcev je stopilo v prodajalno
— gospe, o kateri je sanjala ničemnna sveča, pa
ni bilo od nikoder...

Upanje je plahnelo, nagrobne sveče so posta-
le čedalje bolj potirne in malodušne.

Gosposke sveče na polici pa so ob tem pri-
zoru kar okamenele od zavisti.

»Kaj takega!« so ogorčeno vzklile vse vprek.
»Me, ki bi delale čast najimenitnejšemu grobu,
bomo ostale, ta beraška svečka pa bo ponosno
gorela! Ali je to kakšna pravica?«

Pa jim vsa jeza ni nič pomagala. Takoj nato je
trgovca prodajalno zaprl — in gosposke sveče so
ostale same s svojo ošabnostjo in zavistjo.

2.

Sredi zapuščenih, s travo in plevelom pre-
raslih gomil, je ležal majhen grob. A kakor je bil
majhen in reven, je bil nad vse skrbno negovan.
Zemlja je bila sveže prekopana, okoli nje pa je bil
posut droben pesek. Nizek lesen križ je stal ob
vzglavju groba, na njem pa je bilo napisano s čr-
nitil, od dežja že napol izpranimi črkami:

TUKAJ SPI MOJ SINKO EDINEC

K temu revnemu, majhnemu grobu je prikrv-
sala ženica s podarjeno svečko. Pokleknila je na
trdi pesek, položila napol usahle krizanteme in
venec iz smrečja na gomilo, nato pa vsadila še
svečko v črno prst.

»Zdaj se bo zgodilo!« je svečko sladko spre-
letele po vsem telesu.

Ženica je počasi, počasi potegnila iz žepa vži-
galice in s trepetajočimi prsti priglžala steno. Sve-
tel plamen je švignil kvišku — svečka je blaženo
zagorela...

Ženica je zakopala obraz v dlani in velike,
grenke solze so orosile premle prste.

»Sinko moj!« so šepetale njene ustnice, njeno
srce pa je vsovalo pri njem in ga božalo in ob-
jemalo do onemoglosti...

In nelepa, grbasti svečka je vse to videla in
je bila neskončno srečna, da sme darovati svoje
drobno življenje materinski ljubezni na čast in
neznatnemu fantku, ki ga je v cvetu mladosti ugra-
bila smrt, v tih spomin.

Spomnimo se zapuščenih grobov

Vse polno je na božji njivi pozabljenih, zapu-
ščenih grobov brez spomenika in brez rož. Ali bo
stopila danes človeška noga do njih, ali bo sočutna
roka zasadila drobno svečko vanje?

Prijatelji mladi, če se nihče ne spomni teh ža-
lostnih grobov, se jih spomnite vi! Vsaj en takšen
grob okrasite s svečami in cvetjem. A to si zapo-
nite vsi: Prisljenica stvar nikoli ni dobra! Kar člo-
vek dobrega v življenju stori, mora storiti najprej
s srcem, potem šele z besedami in rokami, drugače
njegovo »dobro delo« ni vredno besede. Svečka, ki
bi jo položili na pozabljen grob kar tako, brez
tole misli, brez ljubezni in brez sočutja, je kakor
mrzel kamen, ki bi ga dali lačnemu namesto kruha.

Griko Koritnik:

Očlov grob

Kje je grob tvoj, očka moj?
Bil sem dele še tedaj,
ko odšel si v suknji sivi
v bojni melež v tuj kraj.
Pa je prišlo pismo črno —
dobro pomnim še, kedaj —
in jokaje so mi rekli,
da ne bo te več nazaj...
In sem mamico povprašal,
ko je bil Vseh mrtvih dan:
»O povej mi, mama slata,
kje je očka pokopan?«
Mama pa je sahitela,
da nikoli še tako:
»Blizu, blizu, sinko dragi,
tam, kjer je najbolj hudo...«

M. K.

Vseh vernih duš dan

Nad tvojim grobom lučki dve
prižgal nocoj bom, mati,
in tiho, tiho se zasri,
zapri v sijaj njun zlati.

Tako svetlo, tako gorko
oči so jasne tvoje
nekoč gorele, utrinjale
se v dneve mlade moje.

Ugasnile so. Več, tako
ugasne sonce roži.
Ne vem zdaj kam, tako sem sanj,
po tebi se mi loži.

Iz gnezda toplega je ptica
negoden pol sred mraka,
vso noč le išče, kliče zdaj —
a tebe mi — in plaka...

Nad tvojim grobom lučki dve
prižgal nocoj bom, mati,
in kol bi gledal ti v oči,
mi bo v tej uri zlati.

Znamke pripovedujejo

Kaj je doživela jugoslovanska znamka

Komaj sem se zavedla življenja, že so me po-
slali v Ljubljano, odondod pa dalje v Kamnik na
pošto. Na, sem si dejala, komaj par tednov sem
pri življenju, pa sem že videla dve mesti. Zdalj bo
gotovo mir. O, pa sem se zelo zmotila! Nisem si
v Kamniku še dobro ogledala nove poštne stavbe,
že so me prijle mehke otroške roke in me od-
nesle s pošte. Neka deklica me je nesla daleč skozi
mesto in še iz mesta ven. Mislija sem že, da me
nese na konec sveta, a kmalu je stopila z menoj
v neko hišo tam nekje pod gorami. Ta deklica je
potem napisala pisemce svoji prijateljici v Ljub-
ljano. Nalepila me je na ovojnico in me nesla
nazaj na pošto.

Pa smo spet tam, kjer smo bili! Sem si rekla.
Ko je prijateljica dobila pismo, ga je z veseljem
prebrala in se zraven radostno smejala. Odetrigla
me je v ovojnice in me nesla g. kateheta v šolo.
Ko me je on prinesel domov, sem tam zagledala
vse polno znamk iz raznih krajev sveta. Hitro
smo se seznanile. Mnogo smo si imele povedati,
toliko, da bi z našimi pogovori lahko napolnili
kar tri stričkovke koticke — jojmene, zareklo se mi
je; stričkovke koticke, sem hotela reči.

Gospod katehet me je nesel z drugimi tovari-
šicami v misijonsko hišo k lazaristom. Tam so nas
veselo sprejeli in rekli: »Pridni otroci, pridni
otroci, ki vas uporabljajo za misijonsko delo!«
Potem so nas lepo uredili. Vsako vrsto znamk so
dali posebej. Slišala sem, ko so rekli, da nas bodo
prodali našim prijateljem in zbirateljem znamk.
Kar srečna sem, da bom koristila dobri stvari!

Slavica Langerholc,
učenka V. razr. v Stranjah pri Kamniku.

Kaj je doživela ameriška znamka

Rodila sem se v veliki tiskarni, v lepem mestu
Philadelphiji. Več ko mesec dni sem ležala na že-
lezni polici, kjer sem se seznanila z drugimi tova-
rišicami.

Nekega dne so nas vse skupaj zaprti v veliko
omaro in naložili na avto, ki je zdrcal po lepi cesti
in se ustavil pred zamreženim poslopjem, katere-
mu so moje tovarišice rekly: »Pošta«. Spet so nas
prekladali, a napolsed sem prišla v roke nališpani
gospodični, ki me je položila v knjigo, takoj nato
pa me je izročila imenitnemu gospodu, ki so ga
imenovali »gospod ravnatelj«. Ta me je nalepil na
debelo pismo in vrgel v železno omario na kraju
ceste. Čez nekaj časa so me naložili na oklopni voz
in me odpeljali na krasno letališče. Tam so me po-
ložili v aeroplan, ki je bil namenjen v Jugoslavijo.
Rahel sunek — in aeroplan se je dvignil. Tako sem
potovala preko sinjega Oceana in preko raznih
držav štiri dni in štiri noči.

Nenadoma se je aeroplan ustavil na sončnem
letališču, kjer je bilo vse polno ljudi. Pilot je
vzklilil: »Belgrad!« Minuto pozneje me je neki
mož že odnesel v neko hišo, kjer sem se sešla z
drugimi tovarišicami. Ena izmed njih me je nago-
vorila:

»Ali veš, kje si? V Belgradu, glavnem mestu
Jugoslavije!«

»Kdo pa si ti?« sem jo radovedno vprašala.

»Jaz sem jugoslovanska znamka,« mi je po-
vedala.

»Jaz pa sem prišla iz daljne Amerike!« sem
ji odgovorila.

Tedaj me je prijel gospod v svetli suknji in
me izročil revnemu možu, ki me je odnesel v neko
hišo. Spotoma sem se čudila nizkim hišam, kajti v
Ameriki so hiše zelo, zelo visoke in jim pravijo
»nebotičniki«. Mož je odprl ovitek in iz njega so
se vsuli svetli dolarji. Solza radosti in sreče je
kanila ubogemu možu na upadla lica. Dolarje je
spravil v žep, mene pa je položil v miznico, kjer
ležim še zdaj in čakam svoje nadaljne usode.

Vlado Kos, dijak v Mariboru.

Stefanija Grillj,

v Blagovici št. 8, p. Lukovica.

Kaj je doživela finska znamka

Rodila sem se v hiši, ki ji pravijo »Tovarna
znamka«. Kmalu so me prodali. Neka deklica me je
nalepila na veliko polo papirja. Zaspala sem in se
prebudila v nekem tujem kraju. Tam so rekli, da
nisem prava. Odnosli so me nazaj. Deklico, ki
me je pritisnila na papir, so ozmerjali. Ona me je
podarila dečku, ki je imel mnogo drugih znamk.
Povsod se je bahal: »Jaz imam pa finsko znamko!«
Nekega dne pa me je ježno pograbil in vrgel v koš
z besedami: »Na, tukaj bodi, ker ni prava!« Jaz
čepim v košu in čakam boljših dni. Bog ve, ali
jih bom doživela? Vekoslav Krušnik,
dijak II. razr. gimn. v Ljubljani.

DRUŽINA

Murillo: Sveta Družina. (Slika je v madridskem muzeju Prado.)

TUDI TEBI BODO NEKOČ ZVONILI...

Tudi tebi bodo nekoč zvonili, otrok moj!

Ko se bo dopolnil čas, tisti, že iz pradavnin določeni čas, bodo tudi zate stopili v zvonik. Tja bodo stopili, kjer se vrvi drsajo po tleh, kjer vise zvonovi, kjer se skozi line vidi na skalovje. Spodaj v vasi pa se bodo izpraševali: »Komu neki zvonijo?«

Potem te bodo položili na posteljo in te po mrtvaško opremili. Oči ti bodo zaprli, tiste oči s tankimi vekami in dolgimi trepalnicami. Obleki te bodo in te pokrili s tenčico. Čudili se bodo, da ti je telo tako težko. Sveče bodo prižgali, zraven bo križ, posoda z blagoslovljeno vodo. Tebi bodo zvonili. Zakaj vsaka stvar je umrljiva in ima svoj pozemski konec.

Potem te dajo v krsto. Jo dvignejo. Jo nesejo skozi vas. Mimo vodnjaka. Po poti navkreber. Pridejo na trg...

Pod težkim, z žebli zabitim pokrovom, zabitim z močnimi žebli, pod močnimi, zabitim deskami ležiš. In zato jim je tako težko nositi te.

Pa si mislijo: »Kako je bila lahka na gorskih stezicah! Vetr se je poigraval z njenimi krili. Mahoma se je obrnila; zavrnila v dolino. Kako so bili beli njeni zobje, kako rjav je bil njen obraz!«

Težkih korakov stopajo pod črno, pravokotno nosilnico. Stirje so. Skozi majhna vrata stopijo v cerkev, položijo breme na tla in kadilo se dvigne v oblaki.

V tvoji klopi, v peti od zadaj, te ne bo nihče nikoli več videl med dekleti in ženami, kako kleči in sklanja glavo. In vendar bodo prišle spet nedelje druga za drugo in bodo prišli letni časi drug za drugim. In se bodo spet novi šopi rož zablesteli na oltarju in nebo bo pripravljeno za procesijo Rešnjega Telesa. Nikoli več! Drugo dekle bo na tvojem prostoru; druga bo stala ondi in delala, kar si delala ti. A srce, tvoje srce, kje bo ostalo?

Spet te odnesejo ven. Gredó po temnem drevoredu, stopijo na sonce. Za tebe so odprli vrata pokopališča, za tebe so izkopali jamo. Kakor so te bili položili v zibel, tako te zdaj denejo v jamo. Noge izginejo najprej, nato glava. In potem začno padati grude in prst.

Zvonovi so se izpeli.

In zdaj bivaš pod rožami, ki si jih ljubila, pod perunikami in svetlordečimi nageljni, ki si jih tolikanj rada trgala in devala v kozarec. Bivaš pod kamnitim križem, pod modrimi, lesenimi križi. Zraven tebe ti leži bratec pod tvojim soncem, pod težkim cerkvenim zvonikom, kjer nalahno, nalahno potihavajo zvonovi...

Tudi tebi bodo nekoč zvonili, otrok moj.

(Francosko C. F. Ramuz, švicarski pisatelj, dramatik in esejist, ki je pravkar prejel veliko švicarsko knjižno odlikovanje.)

Kaj so obleke

Takole razmišlja neki švicarski list:

Naše misli imajo to posebnost, da preskočijo na naše obleke kakor električne iskre in se zagnezdi vanje. Zatorej je tudi tako, da že nošene obleke vzbujajo v nas misli, ki smo jih že zdavnaj pozabili in smo menili, da so že pokopane.

Obleke niso mrtve, saj tvorijo precejšen del našega življenja. Obleke so tako rekoč naša stanovanja iz blaga, ki zvesto sodoživljajo naše misli, čustva in dogodke. Zato je naravnost naša dolž-

nost, da z ljubeznijo ravnamo z oblekami. Obleka in naša osebnost morata biti tako spojeni druga za drugo, da sta tako rekoč istih misli, če hočemo, da nam pristojajo. Obleke hočejo biti posode naših misli. Saj jim prepustimo del svojega življenja med svetom in kos vsakdanjih opravkov in poklicne zaposlenosti.

Obleka je obraz telesa, ali hoče vsaj to biti. Imamo pa negovane in ne negovane, stare in mlade, nagubane in gladke, rumene in rdečelčne obraze. Prav takšne so obleke. Kakršne so naše misli, take so tudi naše obleke. Kakršnega odraza je obleka, takšne so tudi misli človeka. Neredna obleka izdaja nerednega človeka. Madeži, gube in razdrti šivi ženskih oblek potrjujejo, da dotična ženska ni baš redna in snažna.

Obleke so misli izražene v blagu, misli snage in pretirane redoljubnosti, reda, lepote, čuta, spoštovanja in ljubezni, splošne mode in osebnega okusa. Obleke so tudi vpadljive misli gizdavo-

Dvoje oblek, ki posebno izražata sedanjost. Št. 1 je posebna bluza, ki ima na prsih nabranke in obliki škrlčev. Blago je marelične barve, krog vratu pa je rjava žametasta rutica. Št. 2 je praznina obleka iz rdečega satina brez pasu, ki je okrašena z nalahno rdečimi žametastimi vrtinčami.

Cipkast ovratnik pripneš pred likanjem na desko, pritiskaš nanj, ga poškrabiš in posušiš. Poškrabiš ga z razredčeno sladkorno raztopino ali z raztopino želatine ali gumija, ki ji dodaš malo spirita. Če je premešan spirit, se čipke prej posušijo in so tudi bolj gladke in trde.

Obleka št. 1 ima b.o.o., ki že več ko deset let ni bila moderna, pa jako izrazito poudarja preprosto, žametasto obleko. — Št. 2 je kostim iz volnenega blaga, čigar jopica ima pokopčen ovratnik iz žameta in se zapenja z vrvicami.

sti, nevoščljivosti, ponosa, a tudi ošabnosti in baštva. A ne le misli poedinega človeka, marveč tudi misli časovnih dob in kulturnih celot so vpadljive v oblekah noše in mode.

Govorica oblek ni zmeraj resnična in pristna. Zdaj pa zdaj se pripeti, da se spričo kake prav kričee obleke nehoti vprašamo: kako se vendar

Pčeno pišče à la Marengo

Mnogo jedi ima svojo zgodovino. Tale je nastala na bojišču pri Marengu. Ko je cesarski kuhar Napoleonu pripravil zajutrek, ni mogel nikjer dobiti presnega masla. Zato se je kuhar spomnil

olja, da bi ga imel namesto masla — in tako je nastalo »pišče à la Marengo«. Takole ga narediš: Pišče razrežeš na primerne kose in jih opečeš v ponvi, kamor daš: 6 žlic olja in za spoznanje čebulice, malo soli in popra. Nogi daš v ponev 5 minut prej, da je potem vse enakomerno zarumenelo. Preden daš na mizo, prideniš še šopek sivke, lovorjev list in za spoznanje peteršilja. — Pišče à la Marengo pečeš le v plitvi ponvi.

Nadevane kisle kumarice

Razpolovljene, izdobljene kisle kumarice nadevas s tem nadevom: Imaš izdobljeno kumarico vsebino, kuhano sesekljano govedino, eno olupljeno, sesekljano čebulo, gorčico in nekaj kapljic olja. Nadevane kumarice položiš v obliki zvezde na okroglo skledo. Povrh jih se obložiš s sesekljanim jajcem in z rezinami rdeče redkvice.

Pretrsljiva žrtev matere iz gorskih pokrajin tujega sveta. Mati nese svojega mrtvega otroka na oddaljeno pokopališče: dva odrasla sinova piskata na piščal; povsod so visoki snežni zameti, po ure dolgo nikjer ne hiše ne človeka. Iz dalje se oglašata tuljenje volkov, a mati opravi to najbridkejšo poslednjo pot za svojega otroka.

Božje roke

Zadnjič pridem v neko kmečko hišo in vidim, da je polno otrok, pa nikogar, ki bi pazil nanje. »Ali smete,« pravim materi, »svoje otroke takole same pustiti? Ali niste v skrbeh, da se bo zgodila kaka nesreča?« — »O,« pravi mati, »to pa ni, da bi človek govoril. Vse sem dala stran, kar bi jim moglo škodovati. In če bi se komu kaj pripetilo, bo že začel vpiti in ga bom slišala. Veste, jaz se ravnam po tem, kakor Bog ravna z nami. Krušnico nam je tako visoko obesil, da je ne moremo dol potegniti. Za drobtinice se pa le kavsajmo, kolikor hočemo. Če bomo pa preveč razsajali, pa Bog že vé, kaj bo storil.« — »Tako,« pravim, »vi mislite, da Bog ne vidi v hišo in pusti, da otroci počenajo, kar hočejo in se tolaži s tem, da mu ne morejo ničesar pokvariti?« — »Seveda,« odvrne mati, »prav tako mislim in tudi ne vem, zakaj bi bilo drugače. Ali moremo Bogu kaj pokvariti, kar je ustvaril? In ali nas ne sme pustiti, da ravnamo po svoji glavi, dokler ga ne začnemo klicati na pomoč? Ali dokler se mu ne bi zazdelo potrebno, da bi nam zaklical: stoj?«

Vidim neko bajto revnega kajzarja, ki mu je prejšnjo noč pokvarila voda vse štiri ilovnate stene. »Priatelj,« mu pravim, »kako morete prestajati tu, ko skoraj za uro hodá ni nobenega sosedá in nobene pomoči pri vas, ko ste kar na stečaj izročeni vsem neprilikam, ko ste popolnoma v oblasti tatov in morilcev in vsega, karkoli more napasti kakega ubogega, osamljenega človeka; kako morete mirno bivati in spati tu s svojo ženo in z majhnimi otroki, ki jih ne morete nikamor poslati? Če bi se ponoči komu izmed vas kaj pripetilo, bi se morali zanesti pač samo na božje usmiljenje.«

»Vidim,« odvrne mož, »da ste iz mesta, kjer otroci ne morejo zaspati, če služkinja ne sedi pri postelji. Ko zvečer izmolimo večerno molitev, smo v božjih rokah. Pa naj potem dežuje ali sneži, naj razsaja in hrumi vihar. Saj nas vse to že

spravi iz postelje kakor nas je včeraj spravila povodenj, a sicer si mislimo: božja volja naj se zgodi! In tako bolj mirno zaspimo, kakor bi v mestu spričo vseh nočnih straž. Kdor v Boga zaupa, mu Bog tudi zmeraj pomaga. — Kak mešan sredi svojih zidov se naj le boji tatov, meni kaj takega še nikoli ni prišlo na mar. In ko so mi nekoč pokradli moko in kruh, sem prosil Boga, naj me obvaruje, da jaz kaj takega ne bi nikoli storil.«

Sel sem, da bi moža ne motil pri delu, ko si je popravljal kočo. Vendar sem si mislil: Kako bi mogli ti ljudje živeti, če bi ne imeli močne vere? In čeprav bi tako zvani »lim« svet vso vero izbrišal s sveta, bi jo potrebo ljudi na deželi spet poklicale nazaj. Sila bi ljudi povsod spet naučila moliti.

»Torej sestrico si dobil? Kako ji je pa ime?« — »Nič ne vem, ker ne razumem niti besedice, kar govoriš.«

Naš domači zdravnik

K. P. — T. Blijvanje pri hujšem razburjenju ne pomeni še žledolene bolezni, pač pa neko rahlost vsakega živčevja, ki se premočno odziva na daljnje dražljaje. Poznal sem nevesto, ki je v prvih časih zaroke svojega ženina pozdravljala z bruhanjem, a je kasneje to silno posebnost zavrnila. Uporno živčevje se ji je maščevalo z drugo sitnostjo, ob vznemirjenju so se zali nevesti napravljele večje ali manjše luže. Kaj naj vam svetujem, da se vam nadlega ne sprevrže v nadležnejšo? Krotite živce, izogibljite se vznemirjenju, smejte se vsakemu draženju, ki vas spravlja iz ravnotežja, češ, še se ne dam! Če tega ne zmorete, pa spravite premočno živčni odziv v drugo smer, ki je vsaj družabno dostojnejša. Ko se vas loti vznemirjenje, ki ga ne morete obvladati iz tega ali onega razloga, sprožite si kihanje z njuhanjem tobaka ali kakšne druge močne dišavine (salmijaka, kisa itd.).

Ista. Tiščanje v prsih je zadeva, ki se ne da opraviiti na daljavo. Morda je kaj napak v prsih, morda pa je napetost želodca ali črevesa, ki moti prsno dihanje. Brez zdravniške preiskave je nemogoča pravilna razpoznavna in uspešno zdravljenje.

M. H. — M. Bulice na glavi, v velikosti koruznega zrnja, ki se večajo, a se dajo pod kožo premikati in bole na pritisk, vas začena skrbeti. Take tvorbe se delajo najraje na zatiscanih krajih lasišča, časih tudi drugod. Ne hitite preveč z zdravljenjem! Potrpite, da se vam tvorbe razvijejo do nakazne velikosti ali do nevzdržne napetosti, potem pa pojdite k spretnemu zdravniku, da vam korenito izluči te kačaste mešičke. Drugega zdravljenja ni.

M. F. — Z. Zardevanje nosu vam postaja nerodno? Vsi poznamo rdeče nosove pivskih bratcev, poznamo tudi »ščinkavce« (po ozebah nastale rdeče zabrekle nosove); podobne »okraske« imajo ljudje s prebavnimi motnjami in taki, ki ljubijo dražice in močno začinjene jedi. V vseh teh primerih so nosne spremembe trajne, vaš nos, pa uganja začasne burke. Dajte si ga pregledati v notranjosti, morda tiči tam vzrok ali razlog njegovi nagajivosti. Če ni vzroka ali razloga njegovi porednosti, ga strogo kaznujte in sicer tako, da se ne zmenite zanj in ga ne pogledate do velike noči!

J. P. — Lj. Razpokline na koncu danke vas mučijo že nekaj let? Dvakratna operacija, obsevanje, mazila in kopeli, vse je ostalo brez uspeha. Ko bi videl tiste ranice in pogledil njihov pravi vzrok (ki jih je več), bi si upal kaj nasvetovati, morda tudi iz domačega zdravilstva. Tako pa ne maram varati vas in sebe smeti v vaših očeh.

E. P. — Š. Spolna bolezen se v obče ne pojavlja s tvorčki na vratu, tudi ne z »zelo malimi izpuščaji« na obrazu. Strah ima velike oči. Zlasti zakriviljen strah.

I. P. — Lj. Glavobol, ki vam je prenehal med počitnicami, se vam oglašja iznova? Najbolj ga čutite zjutraj, po malem pa ves dan. Kaj bi ga utegnili povzročiti, vprašujete. Mili Bog, kako naj zadenem dejanski vzrok in pravo vrsto vašega glavobola, ki jih je nešteto? Vsekakor se posvetujte z očešnim zdravnikom, če ni vaš glavobol v bližnji ali dalnji zvezi s pokvarjenim očesom, ki morda preveč trpi pri učenju. Skrbite za primerno razsvetljavo, proti premočni si zavarujte oči s senčnikom. Morda počivate v slabem ozračju? Navadite se, da imate okno v spalnici vsaj deloma odprto vsi zimo, zato pa si oskrbite dovolj odeje. Pazite na redno in zadostno iztrebljenje, razgibljite se vsak dan, enkrat na teden pa prav pošteno. Za nočni počitek zadošča v obče 7 do 8 ur zdravim ljudem tudi pri resnem učenju.

N. S. — C. Dušica (bronhialna astma), nastala po lanskeletni hripi, se ne da ugnati navzlic mnogemu in dragemu zdravljenju doma, v zdravilišču in letovišču. Svetujem naj vam gotovo in korenito delujoče sredstvo za dušico, ker bolnica trpi grozno? Ali mislite resno, da je kje na svetu tak čarodej? Dušica namreč je zelo zamažena zdrav-

stvena motnja, ki se izraža v krčevitem napihnjenju pljuč; človek ima v takem stanju do skrajnosti napičeno pljučno meh, ki ga ne more zadostno skrčevati ali stiskati za dihalne potrebe, zato ga duši pri prenapolnjenih pljučih. Zelo različni so povodi za takšno pljučno napihnjenost, časih je kakšna vonjava, časih kakšen prah, na slabem glasu sta prah, pernic, cvetni prah trav (ali žita), časih kakšna jed ali prebavna motnja, časih vremenska sprememba, časih duševna vznemirjenost. So dušičniki (astmatiki), ki dobivajo napade dušenja samo na posebne dražljaje, drugim pa sproža dušico vsaka neznatna zoprnost. Kako naj se torej dušica zdravi na zanesljivo učinkovit način? Odrasel dušičnik že sam spozna škodljivost, ki se jih izogiblje po možnosti. Redkokdo živi v tako ugodnih razmerah, da to zmore. Za ogromno večino dušičnikov treba drugačnega zdravljenja, utrjevanja namreč zoper vse tiste škodljivosti, ki se jim v življenju ne morejo ogibati. Poelg splošnega utrjevanja je izdelanih nešteto načinov utrjevanja za posebne občutljivosti. Izmed vseh se mi zdi najvažnejše duševnoživo utrjevanje. Razvidno vam je menda, da je tudi vašemu zdravniku vsak dušičnik bolnik primer, ki ga ne more obdelati po enakem kopitu. Imamo, hvala Bogu, nekaj sredstev, ki omiljujejo in krajšajo mučne napade dušice; kako pa naj se odpravljajo pripravljenosti ali naklonjenosti do dušičnih napadov, ostaja nelahka in tudi nehalčna naloga osebnih zdravnikov. Dasi je dušica časih zelo mučna naloga v mladih in zrelih letih, ima vendar vseeno posebnost, da popušča s sitnarjenjem v starostni dobi.

M. T. — C. Kraste po srbečih mozoljih se vam nočejo zaceliti? Kraste pomenijo začetek celjenja ranic, nastalih zaradi mozoljev; ko se ranica zaceli, odpadejo kraste same. Ako vam ob navadnem snaženju in posipanju kože s smukcem (ali lojev-cem) ne izgine nadlega v dveh tednih, vam treba iti k zdravniku, da ugotovi pravi vzrok izpuščaja, ki jih je več in se različno zdravijo.

M. K. — J. Nadušilivec, koliko let utegnete še živeti? Star je 55 let, za težko delo nesposoben in zato upokojen, opravlja brez težav vsa lažja dela, le v hrib hodi težje; zjutraj traja kašelj eno do dve uri, potem je dobro, prehrana in spanje povojno, škodljivih razvad ni razen zvečenja tobaka. — Po splošnih podatkih živi 55 leten zdrav možak še povprečno 15 let, z razvito pljučno nadohu pa devet let manj. Poudarjam: povprečno, v vsakem posamičnem primeru namreč se življenjska doba utegne še skrajšati ali pa tudi znatno podaljšati, kar je odvisno od raznih notranjih in zunanjih življenjskih pogojev. Poznam 70 letno gospo, ki se hvali, da se otepa z nadohu že 30 let, in upa dočakati še najmanj osemdesetletnico; saj ji je umrla mati v devetdesetem letu!

J. K. — M. Zivordeče pikice okoli ust se vam delajo od lani, po lahteh in golenih jih imate že dolgo, kaj počnete? Če vam je nakaza v obrazu zares nadelžna, dajte si nadlego odpraviti po kožnem zdravniku, ki ima gotovo več priprav, da vam nastale pikice zatire brez bolečin in brez nevarnosti z ugodnim lepotnim uspehom. Tvorjenje novih pikic pa ne bo mogel preprečiti.

F. G. — P. Znače duševnega razkroja opazujete pri svoji šestnajstletni, doslej bistri in prav pridni hčeri. Nemara se več učiti, sanjari in govori neumnost, vašim prošnjam in solzam se smeje; k zdravniku za duševne bolezni, ki je v oddaljenem mestu, je ne morete spraviti. Bolezen je bržkone mladostna umobolnost, ki se kaj rada pojavlja prav v tej dobi. Ker se da po današnjih izkušnjah znatno pomagati pri tej bolezni, ki je dozdaj veljala za neozdravno, a samo v bolnišnici ali na oddelku za dušne bolezni, ne odlašajte več. Posvetujte se s svojim zdravnikom, ki vam napravi za sprejem potrebno izkazilo in z zdravilom omogoči miren prevoz bolnice v bližnji zavod.

NAŠ DELAVEC

Politično delovanje krščanskih socialistov

Krščanski socialisti hočejo tvoriti okrog 10 let sem posebno in ločeno grupo tudi v političnem oziru. V tem oziru so že pisali in sprejemali resolucije. Največji med nami so mislili in se tolažili, da je vse to le igračkane z besedami. Pretekle občinske volitve so pa pokazale, da so te tolažbe zelo elabe. Sedanje občinske volitve imajo skoro da bolj političen kot pa gospodarski pomen, čeprav je občina gospodarska enotina, to pa vsled tega, ker so to prve volitve pod novim režimom, ki trdi o sebi, da hoče postopoma uvajati demokracijo. Zato gre pri teh volitvah zato, da dokažemo, da smo res enotno za to smer, ki jo predstavlja JRZ vlada in če zaupamo svojima predstavnikoma dr. Korošcu in dr. Kreku, ki nas zastopata v vladi. Gre dalje v splošno za to, če potrjujemo program, ki ga zastopa dr. Korošec. Glede na to, bi morali vsi, ki govorijo, da krščanski mislijo, čutijo in delajo, pokazati svoje mišljenje tudi v dejanju. To velja v enaki meri za kmečke kot za delavske volivce, med katere so spadali doslej tudi krščanski socialisti. Enotnost nastopa je bila toliko bolj utemeljena, ker volivni red ni proporcionalen, temveč dobi skupina, ki ima številčno premoč ali vsaj relativno premoč, v svoje roke absolutno večino občinske uprave.

Pred občinskimi volitvami smo opazili, da se je pričelo glasilo Jugoslovanske strokovne zveze ogrevati za ljudske fronte drugod in da je pričelo simpatično pisati tudi o »slovenski ljudski fronti«. Pri sestavi kandidatnih listin je bilo opaziti, da so se člani te strokovne zveze branili iti na liste, ki bi nastopale pod firmo JRZ in da so se končno tudi odstopili prizadevanju ostalih naših slojev iz JRZ, da dobe v roko občino. Ponelok so se člani JRZ abstinski ali volitev, drugod pa so sestavili skupne liste z nasprotniki krščanstva, z oboževalci liberalnega nacionalizma in marksizma. Lahko se reče, da nosijo krščanski socialisti marsikje krivdo, če JRZ ni odrezala kot bi sicer lahko.

Poglejmo posamezne slučaje: Pri zadnjih parlamentarnih tajnih volitvah iz leta 1927 je dobila SLS na področju sedanje jeniške občine — navajali bomo le okrogle številke — 600 od oddanih 1150 glasov. Za sedanje volitve je vložil krščanski socialist dr. Aleš Stanovnik listo ljudske fronte, ki so jo volili naši in marksistični delavci. Lista je dosegla skoro enako število glasov kot lista JRZ. Po zaslugi krščanskih socialistov je dobila naslednja SLS od oddanih 1733 glasov le 636 glasov, torej približno le eno tretjino, med tem, ko nam

je pripadala absolutna večina. Komu je to v dobro, gg. krščankosocialistični voditelji? Ni dosti manj-kako, pa bi zavladala nad Jenišicami peščica marksistov s pomočjo naših naivnežev. Drug primer: V Strazišču je zmagala pri tajnih volitvah absolutno večino bivša SLS nad vsemi nasprotniki. Pri nedeljskih volitvah so dobili nasprotniki pri javnih volitvah večino. Občina je prešla iz rok naslednice SLS. — V Dobu v kamniškem okraju kjer je bil včasih poslanec dr. Krek, je podlegla JRZ opoziciji z razliko 90 glasov, med tem, ko je v tem kraju dobila SLS leta 1927 dve tretjini oddanih glasov. Se več slučajev bi lahko našli, nekatere tudi iz občin, ki so volile že pred 25. oktobrom. Povsod pa je bilanca ista: Kjer je organizacija JSZ, se je občutljivo pasivno, če ne še sovražno zadržanje članov te organizacije do liste JRZ. So tudi častne izjeme! Med njimi so strokovničarji iz Bohinjske Bistrice, ki so kompaktno volili listo JRZ in s tem pokazali, da znajo ločiti med strokovno organizacijo ter stranko.

Od kod so dobili člani JSZ pobudo za odmik od JRZ. Vemo, da imajo krščanski socialisti eno samo organizacijo, to je strokovno, JSZ. V okviru te deluje tudi mladinska zveza, ki se pa kot kulturno društvo najbrže ne bavi s strankarsko opredeljitvijo svojega mladega članstva. Ostane nam torej le še preprečanje, da daje vse direktive in tudi politične JSZ. Delavci so svoječasnno že pravili, da so prejemali od JSZ navodila, naj se v vsaki in tudi politični zadevi obračajo nanjo. Komaj smo mogli to verjeti. Sedaj moramo! Politični dogodki nas v to naravnost silijo. Zadržanje članov JSZ pri volitvah nas silijo verovati, da je JSZ ne le strokovna, temveč tudi politična centrala.

Večkrat smo čuli klicati voditelje JSZ, da je JSZ nestrankarska in da hoče depolitizacijo organizacije. Sedaj vidimo, da se za temi frazami ni skrivala resnična želja po odstranitvi strankarskih vprašanj iz strokovne organizacije, temveč da je stalo za njimi le hotenje potegniti članstvo iz uprave ostalih naših slojev ter ga od njih odcepiti. Prava želja torej ni bila odstranitev strankarstva, temveč nakazati članom samostojno politično pot, torej pot, s katero se JSZ politizira in skuša razbijati enotna borbeno fronta slovenskega krščanskega delovnega ljudstva, obstoječa iz kmetov, delavcev in obrtnikov. Prav je, da je vodstvo JSZ jasno pokazalo s svojim zaupniškim kadrom, kam hoče. Čim preje se je to zgodilo, tem bolje. Ljudstvo bo sedaj lažje razumelo zamotana pota in cilje vodstva krščanskih socialistov. Kdor je bil doslej slep, bo sedaj spregledal. Tudi v tem oziru so nam pretekle občinske volitve koristile.

Kurje perje

naravno, lepo blago po Din 5 kg razpošilja po povzetju

Viljem Abt, eksport - Maribor

Najmanjša količina 15 kg

Pravni nasveti

Od psice pomorjeni kunc. K. J. Lj. Gojite čistokrvne kunce, ki jih imate v zamreženih lesenih kletkah, postavljene v drvarnici. Perd nekaj dnevi ste zjutraj pri nameravanem krmljenju zapazili, da se nahaja v zaprti drvarnici psica bernhardinske pasme. Na eni strani drvarnice ste zapazili pod leseno steno na novo skopano jamo, po kateri se je očividno psica priplazila v drvarnico. Ko ste vrata drvarnice odprli, ste zapazili pri vseh kletkah potrgane mreže, na tleh pred kletkami pa so ležali pomorjeni kunc. Vaš sorodnik je takoj z vilami premlatil psico, ki je začela cviliti. Na to cviljenje je prišel lastnik psice. Zahtevali ste od njega, da vam povrne škodo. Ta se pa izgovarja, da je mogoče kak drug pes to napravil in nato odšel, in da je šele za njim prišla v drvarnico njegova psica. Če bi ga tožili, bo pa tudi on zahteval odškodnino za pretepeno psico. Vprašate, če bi imela vaša tožba uspeh. — Sosedova psica ni imela v vaši drvarnici nobenega opravka. Če bi sodišče ugotovilo, da se je psica nahajala v sicer zaprti drvarnici in da so poleg nje ležali pomorjeni kunc, potem mora vsakdo zaključiti, da je to storila psica. Če sosed sumi drugega psa, bo moral to pač on dokazati. Sosed vam bo moral kot lastnik psice, ki jo je premalo zavaroval, povrniti vso škodo. Če je bila psica res kaj poškodovana in se ji ta poškodba še sedaj pozna, tako da je psica sedaj manj vredna, potem bo mogel lastnik psice zahtevati povračilo te škode le od poškodovalca in ne od vas. Za bolečine, ki jih je trpela psica zaradi udarcev, pa ne more lastnik zahtevati nobene odškodnine.

Niva, dana za kritje posojila. A. J. Z. V večkratnih zneskih ste posodili sosedu skupaj 9000 dinarjev s 6% obresti, z dogovorom, da vam bo dal sosed njivo, ko bo dolg z obrestmi vred narastel do vrednosti njive. Sedaj dolg že presega vrednost njive, pa jo vam sosed kljub temu noče prepustiti in se zgovarja, da je kot kmet zaščiten. Vprašate, kaj vam je napraviti, da dobite kritje za vaš dolg. — Po našem mnenju je smatrati sosedovo obljubo, da bo prepustil vam njivo, ko bo dolg narasel do vrednosti njive in ker ste vi obljubo potrdili kot dogovor, da bo sosed prodal njivo za kupnino, ki jo bo v ta namen v obrokah prejel od vas. Tak dogovor o sklepanju bodoče pogodbe je iztočljiv, če se zahteva izvršitev pogodbe najpozneje v enem letu, sicer ta pravica preneha. Če torej niste zamudili ta enoletni rok, lahko tožite sosedo na to, da sklene z vami kupno pogodbo glede njive. Pri tem položaju sosedu ne koristi prav nič, če je prav zaščiten. Če ste pa enoletni rok zamudili in je sosed zaščiten, lahko od njega terjate samo to, kolikor vam je dolžan dajati po uredbi o zaščiti.

Kmet-obrtnik in zaščita. A. S. S. Vprašujete, če je tisti dolžnik, ki mu je sicer glavni poklic kmetijstvo, ki pa poleg tega izvršuje tudi še kakšno obrt, od katere plačuje več davka, kakor od kmetije, tudi zaščiten. — Kakor smo že pisali, se smatra po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov za kmeta tista fizična oseba, ki ji je kmetijstvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje rodbine, po potrebi pa tudi z najeto delovno močjo, ki izvirajo nje obdavčeni dohodki pretežno iz kmetijstva, ki pa nje posestvo ne presega površine 50 ha za obdelovanje sposobne zemlje. — Če se taka oseba bavi tudi z obrtjo, bo treba preiskati, odkod dobiva več dohodkov in kaj ji je glavni poklic. Za kmete v smislu navedene uredbe se smatrajo, če izvirajo njih obdavčeni dohodki pretežno iz kmetijstva in njih orna zemlja ne presega površine 50 ha, tudi osebe, ki se bavijo poleg kmetijstva tudi s posli vsakega obrtnika ali vsakega trgovca; dalje osebe, ki se bavijo kot z drugimi postranskimi pridobitnimi posli, kakor: preprodajo, domačim obrtom (hišno industrijo), da pridobe svoji rodbini, ki je obdržala vse oznake kmeta, več zaslužka. — V vašem primeru bo odločilo sodišče, ki mora na predlog interesentov preiskusiti od občine izdano potrdilo in k. ga nato potrdi ali razveljavi.

Skrajšani rok. S. T. Nimate zakonskih pogojev za skrajšano vojaškega roka. Ko bosta vi in vaš brat odslužila polni rok, bo imel naslednji pravico do skrajšane.

Vzdrževanje občinske ceste. M. O. G. Občinska pot je tako slaba, da je promet po njej nemogoč. Občina se ne zmeni za pritožbe in je ne popravi. Kdo je dolžan popraviti pot? Ali se lahko občino k temu prišli, da popravi pot? — Treba je ločiti občinske ceste I. reda in II. reda. Občinske ceste I. reda se vzdržujejo z občinskimi sredstvi in s prispevki višjih samoupravnih teles (banovine). Banovina in okrajni cestni odbori dajejo po svojih sredstvih občini podporo, zlasti če nobena banovinska cesta ne drži čez njeno ozemlje. Občinske ceste II. reda se grade in vzdržujejo redno s prispevki davnih zavezancev v onih krajih,

Nepotrebne skrbi. L. M. Pred tremi leti je umrl oče, pa še do danes ni bilo zapuščinske razprave. Bojite se, da ne bi davkarja naložila kazni, ker zadeva še ni urejena. — Svetujemo vam, da vprašate na sodišču sodnika, kaj je z zapuščino vašega očeta. Naj vam pokaže spis in videli boste, kaj se je doslej v tej zadevi storilo. Ko bo zapuščinska razprava opravljena, bo sodišče dalo cel zapuščinski spis davkarji, ki bo odmerila pristojbine. Na tozadevni poziv boste morali kot dedinja plačati predpisane pristojbine, sicer se ne bo izdala pristojna listina in se posestvo ne bo moglo prepustiti na vas.

Zamrla vloga. A. M. P. Ker je vaš zavod, v katerega ste vlagali trdo prislužen in od ust pritergani denar pod zaščito, ne morete od njega zahtevati večjih izplačil, kakor jih predvideva izplačilni načrt. Če res ne morete čakati, da se razmere v tem pogledu popravijo, prevdarite, kaj je za vas manjša škoda: da čakate in odlašate s samoosvojitvijo ali pa, da vlogo prodaste po dnevnem tečaju za gotovino in tako zavrzete skoraj polovico svojih prihrankov.

Volji, ki premalo jedo radi onesnažene vode. Imam kupljena vola, ki ni jesta ne suhe ne zelene krme v zadostni meri. Dnevno porabita komaj toliko ali malo več krme kakor ena krava. Vola ste še primerne reje. Nista seveda debela, vendar tudi ne ravno mršava. Kdor jih pogleda, ne more reči, da bi bila bolna. Dlaka je uležana in gladka. Krma je v splošnem dobra, je brez kislice in brez plavinskega »šara« ali ostriže. Tudi sem z isto krmo pred kratkim spital vola za mesarjico. Edino voda ni dobra, je blatna in kalna. Tudi nekaj gnojnice priteče v napajališče. Vsa druga živina jo pije brez kakih posledic. K. F. — Sv. V. P. — Vola, ki ste jih kupili in ne sami doma vzredili, se najbrže nikdar ne napijeta slabe onesnažene vode v zadostni meri. To pa ne zategadelj, ker sta bila v domačem kraju bržkone vsak dan le dobro pitno vodo. Zelo verjetno je tudi, da voloma naravnost »koduje« neprimkladna voda, zaradi česar se slabo počutita. Če vola pijeta dan za dnevno vedno premalo vode, trpita žejo in zaradi prevelike žeje

ki so jim te ceste poglavito namenjene. Porazdelitev teh prispevkov določa občinski odbor po neposrednem davku zavezancev. — Če se občinski odbor ne zaveda svojih dolžnosti in se ne zgane, ga skušajte s pomočjo nadzorne oblasti prebuditi iz spanja. Sicer pa so naši očetje imeli navado, da so v zimskem času popravili vsa vaska in občinska pota, ne da bi čakali na pobudo občinskega odbora in ne da bi za to zahtevali od občine kakšno nagrado. Morda bi jih bilo dobro posnemati, zlasti tam, kjer občine nimajo velikih dohodkov. Ni pa izključeno, da bi oni, ki je v sili popravil občinsko pot, ne da bi popravilo odobrila občina, lahko zahteval in dobil povračilo potrebnih izdatkov.

§ 74 zakona o notranji upravi. R. T. Kaznovani ste bili zaradi prestopka po § 74 zak. o notranji upravi. Radi bi vedeli, kaj predpisuje ta paragraf. — Po § 74 navedenega zakona smejo državna oblastva obče uprave prisoditi kazni zaradi nedostojnega postopanja ali ponašanja na javnih ali javnosti dostopnih krajih, če se krši javni red, mir, varnost, morala ali dostojnost, ali če se povzroča javno pohujšanje. Kazen znaša od 10 do 500 Din, če pa je ta kazen neizterljiva, se odredi zapor od 1 do 10 dni. Ta kazen pa ne izključuje sodnega postopanja in sodne kazni.

Pridobitev našega državljanstva. A. D. Za pridobitev našega državljanstva boste morali vložiti prošnjo na ministrstvo za notranje zadeve potom občega upravnega oblastva I. stopnje. Osebe, erbsko, hrvaške in slovenske narodnosti morejo pridobiti naše državljanstvo, če imajo v trenaščku, ko vložijo prošnjo najmanj polnih 21 let, če so dobrega vedenja, če morejo vzdrževati sebe in svojo rodbino in da jim je domača občina zagotovila sprejem v domovinsko zvezo. Če stanujete vsaj tri leta v občini na ozemlju naše države, ni potrebno, da vam domača občina zagotovi sprejem v domovinsko zvezo. S pridobitvijo državljanstva boste pridobili domovinstvo v občini, kjer stanujete.

Vsako disharmonijo življenjskih funkcij takoj v začetku normalizirajte z našo najboljšo in najbolj zdravo prirodno mineralno vodo

ono z rdečimi srci, RADENSKO!

»Črtanje dolgova«. J. C. — Zetu — trgovcu ste bili za poroka. Ker ni plačeval niti dolga, niti obresti, vas toži posojilnica za večjo vsoto, ki jih zet dolguje na obestih. Vprašate, če se črta del dolgova samo zaščitenim kmetom ali tudi drugim. Tudi ne veste, če imate pogoje za zaščito in vprašujete, kako bi jo dosegli. Imate samo hišo z vrtom in nekaj zemlje v najemu. — Znižanje dolgova je predvideno po naredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov in velja samo za kmetске dolžnike, ki so po tej naredbi zaščiteni. Obširno smo pisali o tej uredbi v nedeljo 27. septembra t. l. Preberite dotični članek, ki tudi pojasnjuje, kdo je »kmet« v smislu uredbe. Tudi na ostala vprašanja boste dobili odgovor v navedenem članku.

Pravica polnoletne hčere drž. upokojenca do pokojnine. M. M. — Oče je državni uradnik, vpo-kojen leta 1934. Mati še živi. Hči je zasebna uslužbenka, polnoletna, neomožena. Ali bo po smrti staršev dobila po očetu pokojnino, če ostane neomožena. Rodbinsko pokojnino bo dobila. Pravico do nje pa izgubi s sprejemom državne službe ali mesta državne ali katerekoli javne ustanove, dokler služba ali štipendija traja; z omožitvijo; z obdobjem za kaznivno dejanje, za katero bi tudi uslužbenec izgubil osebo pokojnino in z izgubo državljanstva.

Plačan dolg. Z. A. Leta 1931 ste se zadolžili v hranilnici. Lani ste ves dolg plačali in to z denarjem, ki ste ga bili najeli pri zasebniku. Radi bi vedeli, če bi tudi vi lahko dosegli znižanje dolga za polovico, ker ste se lani zato zadolžili, da ste »star« dolg plačali. — »Stari« dolg v hranilnici je plačan in se more znižati, ker več ne obstoji. Tudi uredba izrecno predpisuje, da sme dolžnik pred zakonom poplačati vse dolg. Za dolg, ki ste ga lani napravili pri zasebnem upniku, se pa z uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov ne morete okoristiti, ker se uredba nanaša le na kmetске dolgove, ki so nastali pred 20. aprilom (Dalje prih.).

Kmetijski nasveti

požreta ob vsakem pokladanju premalo krme in še to le slabo prebavata in izrabita dovolj. Ako bi vola lahko uživala takšno vodo, kakršna se jima je nudila v kraju, kjer sta zrasla, bi pojedla vsak dan primerno količino krme. Nujno je potrebno, da primerno uredite svoje napajališče, ako hočete imeti zdravo in donosno živino. Poskrbite, da ne bo tekla več gnojnica v napajališče in se ne bo nabiralo v njem blato. Gnojnica in blato bi drugod bila bolj na mestu in koristnejša nego v napajališču. Uredite si čim prej gnojnik in gnojnično jamo, kamor naj se steka iz hlevov vsa dragocena gnojnica, ki jo uporabite za gnojenje travnikov obenem s Thomasovo žlindro ali superfosfatom. Na ta način boste imeli nekaj od gnojnice, v tem ko vam zdaj s svojim dotokom v napajališče kvari vodo in škoduje živini. Blato pa uporabite pri napravi komposta ali mešanice ter prečite, da bi se še nadalje nabiralo v napajališču. Le tako boste najbolj ustregli domači in kupljeni živini ter povečali donosnost svoje domačije.

Črvi v stebli zelja. S. L. N. — Ze dve leti nimate uspeha na zelju. Četudi sadite popolnoma zdrave sadike, se čez nekaj tednov naselijo v steblo črvi, ki jih razjedajo. Radi bi uničili ta mrčes, pa ne veste kako. — Škodljivci, ki se je naselil v steblo vašega zelja, je golovo kljunotaj. Kjer najdete namreč na spodnjem delu kocača kot lesnik debele nabreklino in v njih bele črve (žerke ali ličinke), tam je škodljivec kljunotaj. Med rastjo zelja je proti njemu težko kaj storiti. Pač pa lahko nastopite sedaj, jeseni, proti njemu. Kocene zelja ni pustiti na njivi, ampak vse je skrbno pobrati in sežgati. Lahko ga pa tudi ekunate prašičem, da bodo ja vsi škodljivci v njem uničeni. V kocenu se naselijo tudi ličinke zeljne muhe, ki so enako škodljive. Nadalje gošavost zelja ima tu svoj izvor, kajti ta gličivna bolezen ostane v kocenih in prihodnje leto je zelje še bolj napadeno. Torej vse kocene skrbno pobrati in uničiti. Nikar ne na kompost, kajti tam se vsi škodljivci čez zimo še bolj ohranijo. Najboljši pripomoček bo pa ta, da zelnik menjate in prihodnje leto nasadite sadike na drugo, izpočito zemljo.

»SLOVENECEV SVETOVALEC«

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“, 1. novembra 1936

Soba, ki čaka

To sobo prezračijo sicer vsak dan, ko jo ena izmed treh sester pospravi, a komaj je okno zaprto, je temina v sobi takoj zatohla ko v kaki zapušeni kleti. In kakor da bi okno ne bilo že več let odprto, je čuti v tej temni sobi nekakšen dihalni tišine, ki leži na pohištvi in na vseh predmetih.

Stenski koledar pri oknu brez dvoma brdko občuti vsak dan, ko mu odtrga listič, kako je brezpomenno in kruto razkazovati datum v senci in temi. In stara bronasta ura na predalniku skoraj občuti nasilje, ko je spet in spet primorajo, da mora se zmeraj po tihem tikata. Le trebušna steklenica na nočni omarici, steklenica za vodo iz zelenozlatega kristala ujame pramen svetlobe, ki prodira skozi oknice in zdi se, da se zasmije osuplosti, ki jo tedaj izraža soba.

Zares je nekakšno življenje na tej omarici. Brez dvoma povzroča sončni pramen, da se steklenica smeje. A mogoče se smeje le zato, ker more s pomočjo pramena opazovati na marmorni plošči izmalčeni spaki dveh slik škatlice za vžigalce, ki že štirinajst mesecev leži ondaj za tisti hip, ko bo treba prižgati svečo, ki že prav tako stoji štirinajst mesecev v emaljiranem svečniku, ki ima obliko deteljinega lista.

Sveča je v pričakovanju plamena, ki jo bo po-
žlil, zarumenela ko stara devica. In skoraj da je brez dvoma res, da se oni dve spačeni podobi s škatlice za vžigalce primerjata s tremi, postarnimi sestrami, ki izmenoma pospravljajo in čistijo sobo.

Cepprav je uboga sveča še nedotaknjena, bi jo vendar morale te tri sestre vsaj vsakih štirinajst dni ali vsak mesec premenjati. Zakaj, te tri sestre ne devajo le vode vsak dan v steklenico, marveč preoblečejo tudi na štirinajst dni posteljo, ki jo vsako jutro z ljubeznivo skrbnostjo prestavljajo, kakor da bi bil zares kdo spal v njej in po dvakrat na teden polagajo svežo nočno erajco na posteljo in jo vsak dan skrbno položijo na odkrito odejo. Celo copate pred posteljo so že v drugo nove in stare so dale v omarico.

Ze štirinajst mesecev pričakujejo te tri sestre in njih bolna mati, da se bo povrnil njih brat in sin Cesarino, ki je bil pred dvema letoma kot poročnik odšel v Tripolitanijsko in je bival v Fezzanu. Saj je res, da že štirinajst mesecev niso dobile nobenega sporočila od njega. Še več: dobile so celo uradno potrdilo, da poročnik Cesarja Mochija po neki praksi z uporniki niso dobili ne med mrtveci ne med ranjenimi in da tudi ni bil ujet in da je zato po zanesljivih vesteh — izgubljen.

Sploščka so radi take pretresljive novice vsi sosedje in znanci iskreno sočustvovali z materjo in s sestrami. Polagoma pa se je to čuvstvovanje ohladilo in ljudje so bili nekam ogorčeni spričo te »komedije«, ki so jo uganjale s to pospravljenjo in pripravljenjo sobo, kakor da bi se te štiri ženske s pomočjo takšne »komedije« odrekale solzam za mladim možem in si prihranile bolečino, s katero bi ga morale objokovati.

Ali pa ni bilo tako povsem naravno, da so si hotele upravičiti svojega upanja prav razkošno predložiti, ko vendar ni bilo nobenih točnih podatkov o smrti njih ljubljence? Saj resničnost kakga človeka ne zavija od tega, ali je tukaj ali ga ni. Zatorej je zadoščalo materi in sestram to življenje, ko je Cesarino še živel v njihovih mislih in v resničnosti dejanj, ki so z njimi skrbele za njegovo sobo.

»Titi, katerega smo danes?« vpraša bolna mati s svojega naslanjaja najmlajšo hčerko.

»Petnajstega.« potrdi Nanda, najstarejša, izza svojega vezena.

»Petnajstega.« ponovi Flavijsa, ki živa.

V tišino prostorne, svetle jedilnice je stopila misel, ki se je ženske ne branijo hoti, marveč pozvestno: misel na čas, ki mineva. Ta misel je namenjena Clareti, nevesti Cesarina.

Mati je hotela prešteti dneve, odkar je bila Claretina poslednjikrat pri njih in zato je vprašala po datumu.

Prej je prihajala vsak dan misleč, da je prišlo kako obvestilo. Vprav ona je bila prepričana bolj ko drugi, da bo prišlo sporočilo. Radostno je stopila v bratovo sobo in je redno pustila ondaj pismo in kako rožo. Saj je tudi v bodoče pisala vsak dan pismo Cesarinu. Pisma je puščala v sobi, ni jih odpošiljala, da bi jih ob svojem povratku takoj dobil.

Roža je zvenela, pismo je ostalo nedotaknjeno. Ali je kaj pomislila Claretina, ko je dobila rožo in pismo prejšnjega dne v sobi, na to, da je izginil tudi vseh pism, ne da bi ga bil kdo uporabil? Položila je pismo v pisalnikov predal in je na njegovo mesto položila drugega in dodala še rožo na vrh.

Več mesecev je trajala ta nežna skrb. A nekega dne je prinesla veliko rožo, pa nobenega pisma. Rekla je, da je tudi prejšnji dan pisala, še več ko navadno in da bo tudi prihodnje dni zmeraj pisala, toda v dnevnik. Poglavitna je bila pač le

misel, da bo vsak dan pisala Cesarinu. Vseeno pa je, ali piše na pisemski papir ali pa v dnevnik. A s pismi je prenehala tudi Claretina vsak dan prihajati. Najprej je prihajala na teden po štirikrat, nato po dvakrat, slednjič le po enkrat. Ko ji je umrla babica, se je opravičevala z žalovanjem in je ni bilo kar štirinajst dni k njim. Slednjič, ko je spet prišla stopila v Cesarino sobo, je doživela s sestrami nepričakovano hud prizor in se stram bi bilo do bolečine skoraj počilo srce. Kar iznenada, komaj da je bila prišla v sobo, se je bila zgrudila pred Cesarinovo posteljo in se je začela neumljivo jokati.

Zakaj? Kako? Pozneje je bila vsa zmedena radi plahe osuplosti in radi drhtenja teh treh bledeh sestr. Dejala je, da sama ne vé, kako da se ji je to pripetilo. Oprostila se je in zvalila vso krivdo na svojo črno obleko...

Spet je prihajala po enkrat na teden. A vse tri sestre so se kar nekam bale odvzeti jo v bratovo sobo. Pa ni stopila sama vanjo, niti ni prosila sester, naj jo odvedejo tjakaj. In o Cesarinu so komaj kdaj spregovorile kako besedico.

Pred tremi meseci je bila spet prišla, v živahni, nežni poletni obleki. Bila je ko cvetka, ki se razcvete, rdečih lič in vesela, kakršne vse tri sestre in uboga mati in vso niso videli. Prinesla je kar kup rož, ki jih je lastnoročno postavila v Cesarinovo sobo. Dejala je, da se ji je nekaj lepega sanjalo.

Sestram se ni prav nič čudno zazdelo, ko je Claretina zardelih lič povedala, da je radovedna, kaj je v svojih prvih pisnih pisala še pred več ko pred letom dni. Brez dvoma jih je več ko eto, skoraj sto tri in dvajset. Rada bi jih spet brala. Potem jih dala za Cesarina shranila z dnevnikom vred. In kadarkoli je prišla, je vzela po deset pisem s seboj in slednjič je imela vse pri sebi.

Odtlej je poredkoma prihajala. Stara mati strmi na naslonilo svojega naslanjaja in šteje dne-

ve, ki so pretekli, odkar je bila Claretina poslednjikrat pri njih...

Do smrti hud suneč je zadel ubogo mater, ko je zvedela, da se je Claretina vnovič zaročila.

Vse tri sestre pravijo, da bi ne bile nikoli mislile na tako izdajstvo. One tega nečesa verjeti in zatrjujejo, da se Claretina ni zaročila zato, ker bi bil Cesarino mrtvec in da bi bilo brezpomenno še čakati ga, marveč zato ker se je pač naveličala čakanja v teh šestnajstih mesecih. Pravijo, da mati ne bo umrla zato, ker ji je zamrlo upanje na sinov povratek, ko se je Claretina še enkrat zaročila, ampak zato, ker ji je hudo, kako bo Cesarino nesrečen, ko bo, prišedši domov, videl, da mu je bila Claretina nezvesta. A v njenih očeh se blesti čudna luč.

Vse tri sestre gledajo z bolelostno zavistjo v te oči, ki bodo mogle na onem svetu videti, ali je on ondaj. Ona bo zvedela resnico. Pa je ne bo nazaj in jim ne bo ničesar sporočila. Mati bi jim rada povedala, da je odveč, da bi jim prišla povedati resnico, saj se ji že zdaj dozdeva, da bo ondaj dobila Cesarina. Vendar tega ne pove hčeram. V dno duše se ji smilijo sirote, ki bodo ostale same. In zato zastre luč v svojih očeh, češ, naj le še upajo, naj žive v svojem prepričanju. In svoje poslednje besede dahne vanje: »Povejte mu, da sem ga tako dolgo čakala...«

Ponoči gorijo štiri voščene sveče na štirih vogalih postelje. Zdal pa zdaj nalahno zaprešketajo, da dolgi, rumeni plameni komaj nalahno vzdrtijo. Tišina v hiši je tako globoka, da prodira praskevanje sveč tudi v čakajočo sobo. In ono zarumenele sveče, ki že šestnajst mesecev molči iz svečnika, prešinja neko notranje drhtenje, ko da si želi, da bi tudi ona gorela, da bi bedela pri drugem mrliču tu na tej nedotaknjeni postelji.

Tega dne soba ni bila pospravljena, tudi voda ni bila obnovljena v svetilnici, niti ni bila nočna srajca razprostrta po odeji. Tudi stenski koledar je imel še večerajšnji datum.

Za en dan se je ustavilo strahotno življenje v čakajoči sobi. Ali pa nemara za zmeraj? (Luigi Pirandello.)

Povest o upornem menihu

I.

»Varujte se! Varujte se!« kakor zvon se je razlegalo po samostanskem dvorišču. Črne kavke so se plašno dvigale s streh in krožile nad visokimi topoli. Bratje kakor niz obledelih robinskih slik v starinskih okvirjih so molče gledali iz oken celice. Velikanski menih z dolgo sivo brado je stal sredi dvorišča in zrl izpod belih naježenih obrvi z žarečimi očmi.

»Varujte se!«

Dvigal je v nebo široke črne rokave in žugal s pestmi proti arhimandritovemu oknu, kjer so zaprašene pelargonije mirno sklanjale rdeče cve-

»Bog bo sodil nečestnike!«

Pelargonije so se razmaknile. V oknu se je prikazal košen obraz, in zadonel je ogorčen glas:

»K nečak, upornik! Pojdi mesit testo!«

»Kaj mi je za trpljenje sedanjega časa! Spokorniki so prenašali še večje muke!«

»Delaj boš, da bo s tebe curljalo, kričalo!«

»Delo mi bo veselje in sramota v zveličanje!«

»Le pojdi. Danes teden boš zapustil pekarnico. Delaj boš kakor vol v jarmu, dokler si ne boš polomil rogov. Jaz te bom že odvedel bosti, ti, zakrknjeni Nabuhodonozor, ti! Glejte ga no, pre-roka iz Judeje! Za dva hoče biti pameten? Kar poskusi zvonik preskočiti, če že tako visoko letaš. Nemara bo odprl še satan sam črna krila, da bi te prestregel pa ti poplačal napuh. Jaz te bom že navadil ponižnosti. Lazil boš kakor črv.«

»Naj bol! A tudi iz prahu bom dvignil glavo in zaklical: Varuj se, o, igumen, kajti tudi zate bo našel Gospod karajočo šibo. Vem, da si moj predstojnik, a tudi modrijana moramo opozoriti na pogrešek, da bo postal še bolj moder.«

»Kdo pa si ti?« Igumen se je do pasu prikazal iz okna s pelargonijami. »Mar si ti Mozes v puščavi, da bi te poslušali? Kako se upaš ugovarjati, teslo nerodno? S katero pravico?«

»Moja gorečnost mi da pravico. Mar ni razodevala se Belamova ošlica božjo voljo, čeprav je bila ponižnejša od mene? Spomni se Gospoda, da se ne bo prej On spomnil tvojega pohujšanja! Varuj se, ti pravim! Gorje ti, o, Babilon, trdno mesto.«

»Še drugi teden, še tretji se boš pokoril!«

»V mukah bom proslavil Boga! Kajti vzljubi one, ki jih strahuje. Tudi nad nečakami bom vpil: Gorje vam, ki bi kakor Nabuhodonozorjevi žreči radi vrgli resnico v razbeljeno peč! Glejte, zaničevalci, in izginite!«

Igumen ga ni mogel ukrotiti. Umolknil je in

1 Opat.

2 Samostanski prednik.

samo žugal s prestom rumenim kakor vosek med pelargonijami.

II.

»Kaj pa je zagrešil?« sem vprašal rdečelasega novince, ki mi je razkazoval starike.

»Oh, gospod, ta oče Mardarij nam vedno katero zagode. Saj veste, kako je. Seveda je menih nepokopan mrlič, ampak včasih si le kdo zaželi pijačo ali recimo tobaka, jajec ali masla. Seveda, to ni prav, ampak saj je tudi izkušnjavec kriv. Saj vedno preži, da bi koga dobil v mreže. Vrag je zviti. Kjer ne najde greha, tudi čednost izrabi za pohujšanje. Vprav na ta način je opeharil očeta Mardarija. Drugače je res vzoren menih brez napak. Nikoli se ni ponižal grešnemu mesu na ljubo. Lahko bi bil samostanski ponos, pa bi se mi z njim postavljali pred drugimi. A vrag ga je ujel. Pošepnil mu je:

»Samo ti si brez greha!« Pa mu je obvisel oče Mardarij na tem trnku kakor debel som. Domisljuje si, da je poklican kakor na primer Elija vsakega razkrinkati. A če je že tako, saj bi brate lahko posvaril na tihem, na samem, da bi preprečil pohujšanje. A to mu ne gre v glavo. Ima navado vse takoj obešati na veliki zvon. Dere se kakor v Jerih in stresa ves samostan. Nobene sposobnosti ne pozna. Nekeč nas je obiskal general, veliki zmagovalac. Križ je imel na vratu in na arcu zvezdo. Prišel je na božjo pot. Nekeč po maši je ostal na soncu ob zvoniku, si prižgal cigaro za tlenil oči. A oče Mardarij je šel mimo in ga za-

gledal. Ali ne bi lahko malo zamislil iz spoštovanja do vojskovodje? Kje neki! Takoj je zavpil o pohujšanju. Zagrabil je generala za vrat pa ga kakor brezbožnega Ahaba odvelkel naravnosti v cerkev. Z drugo roko mu je iztrgal cigaro pa ga z njo tolkel po nosu. Vsi bratje so pohiteli na pomoč, a mu niso mogli iztrgati plena iz medvedjih šap. Vodja bojnih trum naposled ni vedel, kam bi se skril od same sramote. Takoj zvečer se je odpeljal in se pozabil, da bi se kje pritožil. Okrajni glavar je to zvedel, prišel k nam in je očeta Mardarija vprašal vseh ostel. A ta je dvignil Četji Mineje nad glavo kakor njega dni Samson ona mestna vrata v Gazi Filistejski pa mu je zabrusil: »Poberi se, pregrešna Jezabel, ker sicer ne bo niti toliko od tebe ostalo, da bi psi lizali tvojo kri.« Ali se to spodobí, prosim vas, glavarja imenovat Jezabel, če je policijski častnik, in mu štrlijo brki kakor dve sablji. No, smo mislili, zdaj pa jo bo Mardarij skupil. In res, kmalu so ga poklicali v mesto pred škofa pa mu naložili kazen. Dva meseca je v škofiji cepil drva, a to ga ni prav nič omeščalo. Le pomislite, vikarni škof si je nekeč v petek noročil ribjo juho. A kuhar je rekel, da bo moral poprej govoriti s ključarjem. Kaj se je zgodilo? Škof je bil rahlega zdravlja, pa so mu po navadi kuhali ribo na kurji juhi. Kuhar je prišel vprašat, ali ni to proti cerkvenim predpisom, ker je petek postni dan? Ključar je vzrotil: »Kdo pa si?« mu je rekel. »Če si kuhar, se tudi brigaj samo za kuhno. Če pa boš kdaj, Bog ne daj, poklican v ev. sinodo, pa boš nosil bel klobuk z briljantnim križcem.« potem boš lahko odločal o cerkvenih predpisih. No, seveda je bilo razvidno, kdo je kuharja zmotil. Naš Mardarij se je takoj oglašil: »Varujte se! Mar nima kokeš dveh nog, in ni riba brez nog? Kdo vam je dovolil povisati kuretino za apostolsko ribiško hrano?« Po tem so ga nam poslali nazaj: »Le imejte ga sami, pri nas se ne bo spokoril.« A kateri, prosim vas, ga bo spreobrnil? Mar je to meniška ponižnost?

III.

Prozorno sončno jutro je žarelo kakor sveže umito okno. Veter se je poigraval z zelenim listjem, raz katerega so padale rosne kaplje kakor blagoslovljena voda. Maša se je končala. Menihi so se porazgubili med topole. A zrak je še dišal po kadilu. Stopil sem skozi vratica v plotu na dvorišče, kjer so stale kuhinje in pristave. Iz nekega nizkega mrkega poslopja je zadušilo po kvasu. Pogledal sem noter. Velika, a motna okna so slabo propuščala dnevno luč. Moji koraki so votlo doneli po kamenitih tleh. Zagledal sem sredi vlažnega razpokanega zidovja velikansko črno postavo nad ogromnim čebrom.

»Dobro dan, oče.«

Oče Mardarij je izpustil kakor veslo dolgo metilo in si obrisal vlažno čelo: »Bog ga daj. Ali si prišel na obravko k meni?«

»Ne.«

Metilo je zopet pričelo delati. Menih je na svo moč priliskal ročaj in gnetel gosto, težko testo, ki se je mehuralo in cmokalo pod njegovim veslom.

»Kdo pa si? Radovednež? Pisatelj?«

»Upri je vame oči.«

»Tako, tako... Kdor piše dobre knjige, tudi služi Bogu. Tudi cerkveni učitelji so pisali. Marš-

katera knjiga je kakor ona vrh, s katero je očisl Jezus tempelj. Marsikateri pismouk se ni ustrašil Neronovega preganjanja.«

Razvnel se je in tako obrnil metilo, da se je vzpelo testo čez rob.

»A resnica se ne da zatreti. Še kamenje bo pričalo isino. Ribe so neme, a človeku je dan jezik, da bi molil in žigosal krivico. Če si goreč, služi Gospodu! Kaj bi se zbal jaz zakvasa! Nasprotno: še podžigal me bo! Tudi Samson je Filištejem gnal milnska kola, dokler ni strl z žitom vred svoj greh, dobil izgubljeno moč in podrl Dagonov tempelj. Brigajo me trije tedni! Zopet bom stopil ven iz zopet zaklinal: »Gorje ti, o, Dagon, ošabni malik na sedmerih stebrih! A zdaj se poberi, pismouk! Jaz nimam časa. Kdor pase lenobo, je kakor pes na smetišču.«

IV.

Zvečer sem odpotoval. Kmalu sem pozabil na belo ozidje, pozlačene kupole in visoke topole. Če sem se kdaj spomnil menihove epke postave in gromovitih besed, mi je šlo nehoti na smeh. Nisem takrat razumel, da ga je vodila neizprosna vest v boj povsod enako, kjer je naletel na zlo. Samouk Samson nad testom je bil morebiti nekoliko komičen. A leta so brzela naprej, in sem naposled spoznal očeta Mardarija v drugi podobi. Pod drugimi razmerami, ki so nadomestile nekdanje malenkostne, je dokazal z lastno krvjo, da je bil v njem vedno skrit pravični junak. Ta teden sem sedel doma, v Pragi, ob odprtem oknu. Na malern vrtu so se razcvetele prve jabolane in so se dvigali iz trave pisani tulipani. Poslušal sem kose in škorce. Nenadoma je zadonel zvonec. Pismošča mi je izročil pismo, in je bilo — iz Luzona. Bog pomagaj! Kdo ve kaj zame tako daleč? Izkazalo

• Življenje svetnikov po razvrstitvi cerkvenega leta.

• Nadškof. pokrivalo.

LEPOTE NAŠE ZEMLJE

Vsi sveti v Parizu

(Malo zgodovine.)

Prvi november, veliki katoliški praznik mrtvih, se prikaže v primernem vremenskem okviru. Napoveduje francosko vlažno zimo brez snega. Crna debila golih plahten obupno gledajo kosti neprestan dež. Po križastih kurjijo pečice konstantin. Zelenkaste plinske luči se motno svetlikajo po neštevilnih točilih. Zvonovi ne pojo z zvonicov. Pušča megla samo nekoliko ublaži velemestni ropot. Nepregledna množica, neštevilne črne sence romajo skozi meglo po zemlji in pod zemljo na predmestna pokopališča, ki so velika kakor mesta. Lani je bilo 742.832 oseb na njih v Parizu, t. j. za 82 tisoč več kakor predlanskem, in 906.701 v predmestjih, t. j. za 141 tisoč več kakor leta 1934. Tega dne vidis, kako globoko je kljub vsemu zasidrana katoliška miselnost v francoski duševnosti. Vse osebje slavne gladiolaze »Comedie Française« se zbira dopoldne ob spomeniku nekdanjih igralcev in poslušala slavnostni govor. V Marseilleu počastijo v navzočnosti zastopnikov političnih in vojskih oblasti spomin letošnjih mrtvih žrtve. Krizarka, ki pride nalašč za to iz Toulona, največjega vojnega pristanišča, odrine v spremstvu neštevilnih parnikov, ribiških jadrnic in čolnov z napol spuščenimi zastavami v morje. Spreved se ustavi pred spomenikom Poilus d'Orient, in vse sirene se ogalsijo na kraju, kjer je doletela predčasná smrt našega kralja, dočim padajo v morje venci in cvetice.

Največje parisko pokopališče se je imenovalo po nedolžnih otrokih, ki jih je dal pomoriti Herod. A bilo je opuščeno kmalu po letu 1800. Ime sedanje ulice »Rue des Innocentes« in nekaj kipov v Narodni galeriji so zadnji spomini na nekdanjo božjo njivo. Nastala je okoli (med revolucijo) razdrte

cerkve Nedolžnih otrok. Poleg prebivalcev domačega okraja so tu pokopali predvsem reveže, bolnike iz mestnih bolnišnic, gobavce in žrtve v srednjem veku razširjenih kužnih bolezni. Prvi grobovi so nastali sredi odprtega polja. A kralj Filip Avgust, ki je Pariz zelo okrasil okoli leta 1200, je zgradil razen univerze in palače, (sedanjega Louvrea) tudi visoko in široko pokopališče ograjo s trojnimi vrati. Vzdolž sten okoli pokopališča so postavili do 80 pokritih hodnikov, kakor so bili v navadi po samostanih. Tu so pokopali premožne in ugledne ljudi. Zdal, ko se je spremenilo način gledanja pokopališče v mestni vrst, so še videli nekdanji ostanki teh obokov sredi pročelja onih hiš, ki od vseh strani obdajajo nasade. Pokopališče je bilo kmalu natrpano. Zanimarjeni in zapuščeni grobovi so se v rednih presledkih izpraznili. Kostni so napokopili na podstrešje obokanih galerij. Če pa je zmanjkalo prostora, so nadzidali še eno nadstropje. Na ta način je raslo pokopališče vedno višje in tudi v globino. Tudi zdaj, ko je davno izginilo, so ostali podzemeljski rovi s piramidami kosti. Pariški zgodovinarji so ugotovili, da je sprejelo to pokopališče nad en milijon mrtvih. Spomeniki na grobovih so bili redki. Zato je stala sredi pokopališča prižnica za duhovnika, in je gorela velika večna luč pred priljubljenim Marijinim kipom. V letih, ko je razgrajala kuga in slične bolezni, so zasuli mrličje z zemljo, ne da bi se pogrebili za krste. Leta 1416 je na primer umrlo za kugo v 5 tednih nad 50 tisoč ljudi. Pariški glavni trg za živila je bil v neposredni bližini pokopališča. A takratni ljudje niso bili preveč občutljivi in se niso zmenili za higijeno. Preteklo je več stoletij, dokler niso proglasili zdravniški, da je nevarnost za javno zdravstvo tede dosegli, da so opustili pokopališče.

V nasprotju s sedanjimi navadami je pomenilo pokopališče v starih časih morebiti najbolj živahen pariski okraj. Ljudje so prihajali poslušati pridige, se sprehajali po grobovih ali nakupili dnevne potrebščine. Obokani hodniki so bili pretesni za

trgovce, ki so imeli svoje prodajalne med grobovi ali tudi naravnost po grobovih. Posebni pogrebni klicanci so morali oznanjati žalne sprevede, ki sicer ne bi mogli skozi množico. Policija je imela, kakor tudi zdaj, največ opravka dne 1. novembra s to razliko, da so takrat zavrli stražniki naval s pomočjo navadnih dolgih palic. Otroci so po stari navadi romali s plamenicami na pokopališče v velikem tednu, in je štel sprevod do 12 tisoč dece. Pariški nadškof je redno pridigal na pokopališču na veliki četrtki. Ko je postal Henrik IV. kralj in leta 1593 zasedel Pariz, ga je počastilo mesto z lovom na jelene, ki pa je bil prirejen na istem pokopališču.

Čas je zelo razredčil število nekeč razširjenih obokanih pokopališč. Vendar zadostujejo ostanki, da bi si lahko predstavljali nekdanje hodnike pri Nedolžnih otrokih. Zidovje in močne debele opeke je pokrival strop iz stare hrastovine v obliki obrnjene čolna. Stebri so nosili pod streho okraške v obliki lohani. Hodniki so bili poslikani. Žal se ni ohranilo do danes siljano delo pozabljenega umetnika začetka XV. stol. »Mrtvaški ples« (Danse macabre) podoba kola, ki ga vodi neizprosna smrt. Tu so zastopani vsa stanovi od kralja in do beraca. Vendar lahko občudujemo sodobni posnetek pariskih slik na presno na zidu velikanske benediktinske stolnice »Las chez Dieu« sredi odjudne vetrne planote blizu Puya. Starinska, v teku stoletij poskodovana slikarja, mogočno in brezmejno žalostno vpliva na človeka.

Skoraj vsa pariska cerkev je nekeč imela lastno župniško pokopališče. Zdal se izginila. Ta usoda je doletela tudi pokopališče pri sv. Pavlu, kjer je bila pokopana skrivnostna »Železna maska«. Zato se je ohranilo, dasi že dolgo ne sprejema novih stanovalec pokopališče sv. Marjete. Tu je bil pokopan poletnega večera leta 1795 skrivnostni deček, ki je umrl v ječi Templeu. Zgodovinarji še vedno niso na jasnem, ali je bil res nesrečni Louis

XVII? Sredi predmestnega trga sv. Blaža, (Saint Blaise) v okraju Bagnolet se je tudi ohranilo majhno starinsko pokopališče, ki še vedno sprejema potome nekdanjih prebivalcev. Tu stoji dobro ohranjen in skrbno ograjen spomenik iz litine. Kaže v naravni velikosti moža z ostrim pogledom in v noši XVIII. stol. Z levega se opira na gorjajo, v desnici pa drži veliko vrtnico. Napis na podstavku se glasi: »Bagne all po domače Magloire, pleskar, patriot, pesnik, filozof in Robespierrev tajnik.« Napis se omenja, da je bil tudi vrtnar in odgojil novo vrtnico, kateri je nadel avdi priimek Magloire. Ljubezen do cvetlic v zvezi z neumljivim delovanjem pri voditelju teroristov je bila pač značilna za takratne istočasno krvava in čustvena leta. Ta spomenik je deležen zgodovinske zaščite in jo tudi zasluži. Tako počivajo na pariskih pokopališčih zadnji kralj in njegovi rablj skoraj v neposredni bližini. Prodajalke pripravljajo vence in cvetje. Vse bo razprodano. Francozi ne pozabijo na svoje mrtve in časte njih spomin.

ZA BOŽIČ 1936!

NEKA MARIBOR 15

TOPLE

puhnete odeje
volnene odeje
vata odeje
tkanice
za odeje!

se je, da je vrgel boljševiški vihar na Fikpinski otoke mojega starega prijatelja. Saj smo sčrčali na vse konce in kraje, ter je še zemeljska obla postala pretesna za ruske »uprčlike«, kakor nam pravijo Čehi. V dolgem pismu je stalo med drugimi:

»Mnogo let nisem slutil, kje si, čeprav sem vedel, da se ti je bilo posrečilo pobegniti iz komunističnega nasilnega raja. To mi je rekel tukaj, v Sanhaju, poveljnik ruske policijske čete, ki te je bil srečal na dopustu v Pobebradih, ali kako se je zdelo, kako se je med tem meni godilo. Prevrat me je zatekel v Sibiriji. Naposled sem se boril z rdečimi kot vodja malega vstaškega oddelka v okolici Vrhneudinska. Blizu je mali samostan, kamor so že pred vojno pregnali iz južne Rusije nekega zanimivega menihi. Pravijo, da so se ga bile naveličale oblasti, ker se je vtikal v njih grehe in povsod branil pravico. Boljševiki so razdrli njegov samostan, kjer je bil postal igumen. Oče Mardarij s sedmoročnimi bratovi ga je branil do zadnjega, in so komunisti drago plačali zmago. Kot pravi junak niti ni maral, da bi ga obvezali, čeprav so imeli zdravnika. »Kaj bi tisto! Same se bodo posušile,« ga je zavrnil, in res so mu ostale en tedni pozneje od ran same brazgotine. Ne bom ti popisoval, kako je maseval na prostem, obhajal umirajoče in se potem kakor lev boril poleg drugih vojakov. Kratkotrajno, delal je čudeže. Če smo ga posvarili, je samo odgovarjal: »Ne bodite leni v skrbi, bodite goreči v duhu, služite Gospodu!« Med našo zadnjo bitko ob Volgi sopki si je krčil pot skozi rdečo premoč in se branil skoro eno uro, ko je bil obkolen. Komunisti so ga hoteli ujeti živega. Poskušali smo ga rešiti, a nas je ostalo samo 27 mož. Porabili smo vse naboje, in so nam ostali sami tulci. Umaknili smo se onstran sopke. Šele več mesecev pozneje nam je pripovedoval ujeti so-

* Sopka (od »sopsti«) je ime za ugase ali delujoče ognjenike na Kamčatki.

vjetski rabelj, kako mučeniško je umrl oče Mardarij. Grozno je povedati, a so mu živemu ven potegnili čreva. Ujetnik, ki je stal pod vešali, nam je vneto pripovedoval: »Razparali so ga kakor merjasca, a on si je sam bral zadušnico. Ko so ga še živega zakopavali v jama, in so letele nanj kepe grude, si je čital zadnje molitve: Kajti ni nobenega človeka, ki bi živel, da ne bi grešil. Samo Ti si brez vsakega greha, in Tvoja resnica je na vekomaj. Samo Ti si Bog milosti.« Zasuli so ga vprav v trenutku, ko je govoril te besede.

(Iz zapuščine najstarejšega ruskega pisatelja in znanega glasila slovanske vzajemnosti Vas. Iv. Nemiroviča-Dančenko, ki je pred kratkim umrl v starosti 92 let na Češkem.)

Grša Koritnik:

Na pokopališču

Pršli so in godrnjali z malovernostjo v oči: Počemu je treba kamnov, sveč in cvetja na grobeh? Živim naj bi rajši dali, kar so potrošili zanje — mrtvi že imajo svoje: večni dom in mirno spanje...

Zraven pa so nemo stali kakor sveče nad oltarji: svečarji in prodajalci, cvetličarji in grobarji; silšali so in molčali kamnoseki in kiparji.

Nisem slišal žal besede — v meni pa je misel vzlela: Več, še več bi bilo bede, da so tudi ti brez dela.

Razvezano snopje

Prvi slovenski koledarji

Slovenci so imeli že zgodaj svoje koledarje. Najstarejši je brčkone rokopisni koledar iz leta 1415, ki ga ima licealna knjižnica v Ljubljani. Pisan je v latinskem jeziku in ima slikane svetnike ko današnje pratike.

Drugi rokopisni koledar je dodan rokopisni mašni knjigi župnijskega arhiva v Kranju iz 15. stoletja. Tudi škof Petrečič je knjigi »Sveti Evangelium« dodal v kajkavskem narečju pisan koledar. V vsem 16. stoletju nismo izdali nobenega koledarja. Z naslovom »Pratika« se je natisnil prvi slovenski koledar: »Nova Crainska Pratica« za leto 1746 v Augsburgu. Brčkone je priredil ta koledar župnik F. M. Paglavac o priliki, ko so obhajali sveto leto. Izvirnik je bil nemški koledar.

Slovenci so dosti romali v Kelmorajn in so se ob tej priliki seznanili z nemškimi proizvodi te vrste. Od 1770 dalje (izvzemši leta 1775) so vsi v ljubljanskem muzeju. V muzejskem arhivu je tudi koledar iz leta 1741, ki ga je natisnil Reichard. Imena mesecev so: prosenec, sican, eušec, mali trauen, veliki trauen, rozni cuejt, mali serpan, veliki serpan, kimovic, kasapersk, listovgnul, grudun. Za vsak mesec je dodano vremensko pravilo. Na naslovni strani so trije možje, kakršni so se zdaj na pratikah. Nekaterim pratikam je oče Marko Pohlin priskrbel kratke spise in uganke. Nekateri letnike so tiskali v 30.000 izvodih in so veliko pripomogli, da se je širila omika med Slovenci.

Kaplan Anton Breznik (1737—1789) je l. 1789 izdal »Večno Pratico« v Ljubljani. — Konec 18.

stoletja so se v Ljubljani zanimali najodličnejši rodoljubi za to stroko, tako Cojz, Vodnik, Linhart. Uspehi tega so bili tudi Vodnikov koledarji od leta 1785—1797 z naslovom »Velika Pratika«.

Poleg Vodnikovih koledarjev je izhajala še »Mala pratika« do 1844 v raznih ljubljanskih tiskarnah. Do leta 1818 jih je izhajalo celo več. Založniki so bili Merk, Eger, Degotardi, Gassler in Janez Rezer. Prvi trije so imenovali svoje koledarje »Nova Kranjska Pratika«, druga dva pa: »Kranjska pratika«; Rezer jim je dal ime: »Narnovski pratika Za prestopno Lejto 1812«.

Vse to je bilo urejeno po nemških in laških vzorcih.

V to dobo spada tudi

»Colomone - Zegen«,

a je brez letnice in kraja, kje so ga tiskali. Ta »Colomonežegen« obsega 71 poglavij in je poln vraž. Za zgled bodi 7. poglavje: »Te besede, katere pridajo sede šribane so tako kratke al knočas varjeti pa obesi ta cedele anomi nakragen alpa anomi pesi noi pa strieli na nja boš vidov kaj ti samora. Omnibus + horje + Agla + tetragramathion + the + Agart + machei + Aesael + Amore + Konsumatumest + omiel + ariel + araissei + INRI Amen. Viomeni Boga + očeta ino sina + ino S. + Duha; Amen.«

Kakor je razvidno iz pisave, pisec ne zna pravilno pravopisa in po jeziku sodeč, je »Colomonežegen« spisal kak Korošec. Casih so se pri nas dosti ukvarjali s tem žegnem.

Frtaučku Gusli ma beseda

enkrat med ldi, ke na paše medne, kakor se je men že večkrat zgudl.

Puglejte, zadnji sem biu glih mal bl žejen, koker sem punavad. No pa sem stopu mal not u ena starija, ke m je bla glih pr rok, na en špricar. Nisem še prou douh sedou čist sam za ena miza, pa že prmašira in že bl prleten gspud h moj miz.

»Sej je duvlen?« me je prašu, pa ni čaku mojga duvulejna. Kar usedu se je nasprut mene h miz in se m je predstavu: »Moje ime je tku po tku. Oberkumiser tle pa tle.«

Ke se je že on men predstavu, sem se mogu sevede tu jest nemu, koker je med bulša družba navada. »Jest sem pa ta pa ta,« sem mu reku. »Pu puklice sem pa tu pa tu.«

Ke sva se tku enkat bliži seznanla in sem jest vedu, de se on piše Tkupatku in je oberkumiser tle pa tle, sva se pa začela usesorte puguvarjat. Ta nar preh sva se spraula na vreme, koker se punavad puguovori začneja. Pol sva začela pa še druge dumače in tuje nuvice prešetavati. Še Nasička aferla sva mela u grii. Ke nama je že štofa prmankval, me je pa prašu gspud Tkupatku, če m je znan, de je »Zadružna gspudarska banka« kepila ceu Blejsk jezer in pa tist grad, ke stuji ub jezero gor na skal?

»Kua m na bo znan? Sej je etal že use tu po časupiseh,« sem mu je jest udguvuru, ke se m je res iržmagal, de me ma za tku zarukanga, koker de b nekol nubenga časupisa u roka na prjeu.

»No, kua pa vi mislte, gspud Tapata? A bo banka nardila kej prehta pr te kepči? Rib je res hedu velik u jezere, ampak konkurencja z dalmatinskim ribam, ke jih Iblančani še bl ubrajtaja, ket naše dumače, pa tud m špas. Jest na vem, če se bo splačal bank, de b soje ldi pušlila gor na Bled ribe luvit. Če bo pa pestila, da boja Blejčani zajna ribe luvil, bo pa prou gvišn še gor plačala. Sej veste kašn sa dondons lde. Usak će bit sam eeb ta nar flizi. Sej še gspud Kenda, ke je biu sam nuč in dan tam pr vod, ni mogu nekamer naprej prideti. Ce b slučajn na mou ne pršparanga, b mogu zdej kar ud samga lufta žiut. Sej ne na rečem, lfi je res dober na Bled. Tulk pa tud lohka rečem, de se ud samga lufta tud na Bled še ni nubeden zredu, če ni mou tud še kašnga družga prbulška zraven.«

»Kua boja ribe? Ribe sa ja pustranska reč,« sem mu jest udguvuru. »Glauna reč je prouzaprou voda. Z vudo bo banka delala kšefta, če bo pame ten gspudarla. A na veste, de jezer mer tkula ukul eneh stupedeset hektarju? Glubok je pa tud, koker se guvuri, ta nar mn kašneh osemidvejet metru. Zdej pa use tula škp zrajtite, pa boste videl, de je u Blejskem jezere gvišn kašneh šterdeset meljonu kubikmetru vode. Slišite, tu pa tud nisa mačke ne souze.«

»Noja, kua bo pa mela banka ud tega, če je u Blejskem jezere tulk vode?«

»Le še mejčken pučprie, de vam use puvem, koker je. Kene, iblanska občina predaja zdej nam srumakem voda pu tri dinarje kubik. Če začne »Zadružna gspudarska banka« predajati ta voda, ke ja je zdej kepila, pu dva in pu dinarja kubik, boma Iblančani kar planil pu ne in usa pukepil. Pr tem špase bo pa banka škepila sam pr vod več ket stu meljonu. Če zdej še use ribe, kar jih je u Blejskem jezere zraven prštejema, pa bo tulk zaslužka, de bo loka prec usem ulagatelem uloge s čimžem vred izplačala. Delničarjem pa še prou masne dividende prvušila. Vite, gspud Tkupatku. Le s takem knifem se bo dala pučas gspudarska griza, ke že tulk časa med nam razsaja, enkat za useli panat, drgač pa ne, če se usi na glava puštauma. Jest sam tulk rečem, de je prava sreča za nas, de u Belgrade nisa pršli na ta ideja. Če b u Belgrade pugnural, kašn kšeft se da pr te kepči nardit, b gvišn na trpel, de b sluvenska banka ta kepčija nardila. Država b kar planila pu Blejskem jezere, in nazadne še clu voda pa ribe monopoliziraal. Mi b se pa pud nusam ubrisal. Pa Dalmatinci se sojem ribam tud.«

»Tu je že use res, kar praute gspud Tapata. Ampak jest mislem, de država pr te reč tud na bo prekrat pršla. Država bo »Zadružna gspudarska banka« tulk enga pridubinskega dauka zašarbala na ta kepčija, de bo banka kar zjala. Zatu mama ja pulance u Belgrade, de use natančen prštederaja, na kašn viža se pride brez pusebne muje du kašnga pustranskega zaslužka.« F. G.

Zlogovnica v verigi

Iz zlogov: be, bo, ba, čan, da, di, do, grad, ha, la, le, lo, na, pa, ra, ri, ta, va, vi, ze — e tavi enajst trizložnih besed. Zadnji zlog vsake besede je obenem prvi zlog naslednje.

Nega naših zob

Casih se vleče vnetje pozobnice dalj časa — tu govorimo o kroničnem vnetju. Narava se brani proti napadalcem-bakterijam s tem, da tvori ob vršički korenine novo tkivo, ki se lahko tako razmnoži, da doseže včasih velikost lešnika. Če tak zob izravamo, lahko vidimo to tkivo, ki se drži korenine. Imenujemo ga granulom. Zob z granulomom lahko ostane dolgo dobo v čeljusti, ne da bi vedeli, da je navidezno popolnoma zdrav zob bolan.

Granulom, če je nekoliko večji, v svojem središču razpade in se spremeni na ta način v mehurček, napolnjen s tekočino. Tak mehurček imenujemo cista, ki se razširi lahko tudi na sosednje zobe, da doseže včasih velikost golobjega ali celo kurttega jajca. To večanje gre na račun čeljustne kosti, od katere ostane včasih na nekaterih mestih samo še koščena lupina, ki se bočji in naredi bujo, vidno na čeljusti. Bula se na pritisk vdaia, pri tem je slišati ščest koščene lupine, ko bi upogibal kak trd papir. V votlini, ki je napolnjena s tekočino, štrijo korenine enega ali več zob.

Tu je nuja operacija. Tudi zobe z granulom in majhnimi cistami operiramo. Tu naprej dobro razkuženo korenino napolnimo in damo plombo na zob, kakor običajno na vsakem izlečenem zobu. Nato pa odstranimo vršiček prizadete korenine in vse po bolezn nastalo tkivo. Zob je v kratkem zopet v redu, kakor hitro je vse zacejeno.

Če so zašle gnojne bakterije na kronično vnetje pozobnice, si poišče gnoj pol in prežre kost nad korenino — kot že zadnjič opisano —, naredi se fistula. Nad takim zobom se od časa do časa pojavijo gnojne pike, tam se izcedi gnoj. Lahko se

vse zopet umiri, fistula zaceli, pa se zopet ponovi, če ne išče pacient zdravniške pomoči. Dostikrat ne gre drugače — pri zobeh z več koreninami skoro redno — kot da zob izravamo, kar se da danes narediti brez bolečin, kot je vsakemu znano.

Izlečen zob zaplombiramo z različnim materialom. Ko smo izlečeno korenino napolnili s kakšno razkuževalno pasto, s srebrno iglico ali tenkim čepom iz gutaperhe, jo pokrijemo s cementno plombo, ki neprodušno zapre dostop zraku in bakterijam. Nad to pride še končna plomba.

Za te plombe rabimo sledeči material. Redko se uporablja poseben cement, ki sicer dobro lepi, plombe pa niso odporne. Te plombe se uporabljajo pri mlečnih zobeh, ki itak kmalu izpadejo.

Največ plomb se dela iz amalgama. Imamo bakren (ta se redko rabi), srebrni, zlasti in platinasti amalgam. Te plombe so prav odporne, v sled temne barve jih pa na sprednje zobe ne dajemo.

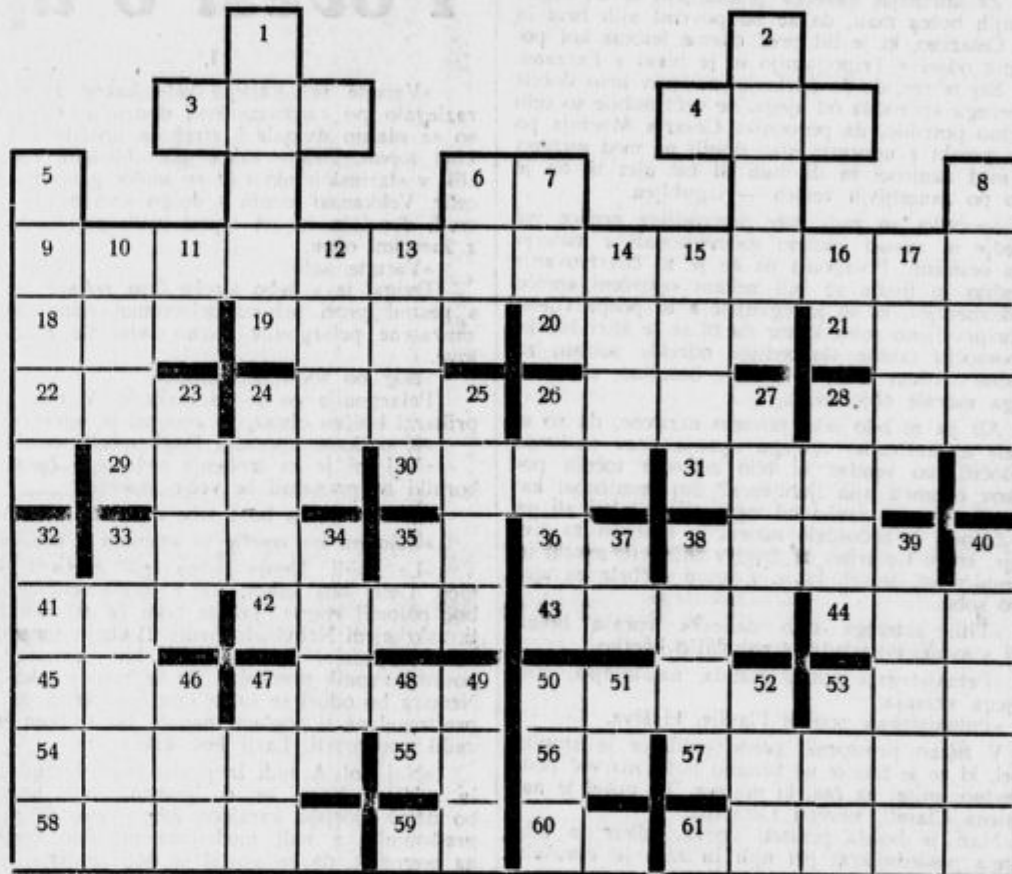
Nadalje imamo takozvane porcelanaste plombe. V teh plombah je silicij, zato so prav odporne. Dobi se jih v vseh barvah naravnih zob, so prosojne kot zobna sklenina in tako plombo je prav težko opaziti na sprednjem zobu, če je dobro izvršena.

Se bolj trpežna je plomba iz pravega porcelana. Te plombe moramo po pripravljenem modelu žgati v posebnih pečeh v delavnici in so zato razmeroma precej drage.

Najboljša od vseh je pa plomba iz litnega zlata. Tu naredimo v ustih plombo iz voska, po tej obliki vlijemo enako iz zlata in pritrdimo s pomočjo cementa na zob.

Nagradna križanica

Vsi reševalci naj naslovijo svojo rešitev: Uredništvo Slovenca in označbo Križanica. V pismu naj — razen izrezane križanice iz Slovenca in znamke za 1 dinar — ne bo ničesar drugega, nobenega vprašanja ali podobnega!

Besede se začno pri številki in se pri debeli črti končajo ter pomenijo:

Vodoravno: 3 človeška naselbina, 4 draga tekočina, 6 del voza, 9 misel praznika vernih duš, 18 rimski pozdrav, 19 posta a ob južni železnici, 20 sveženi slame, 21 strupena kača, 22 del spovedi, 24 koroška gora, 26 žensko krstno ime, 28 vprašalna členica, 29 del telesa, 30 gozdno drevo, 31 južna rastlina, 33 čarolniski zagovor, 35 sibirski reka, 36 vzpodbujalna členica, 38 šivalna potreba, 41 strupena žuželka, 42 druga beseda za silo, 43 geometrijska oblika, 44 rumunska reka, 45 vrsta sporta, 47 rumunsko mesto, 50 vrsta jedi, 53 drevesni sad, 54 leposloven izraz, 55 izraz pri kartanju, 56 leposlovna oblika, 57 mohamedanski svetni prostor, 58 vrsta masla, 59 del telesa, 60 matematični izraz, 61 tuško mesto.

Navpično: 1 moško krstno ime, 2 kopaško orodje, 5 grda podoba, 6 del voza, 7 navadni števniki, 8 svetopisemski izdajalec, 10 domača žival, 11 pogojna členica, 12 ribiška potreščina, 13 tuja beseda za pribežališče, 14 italijanski ogenik, 15 del obraza, 16 va pri Ljubljani, 17 drug izraz za podložno ljudstvo, 23 gorenjska reka, 24 del njive, 25 vodna žival, 26 snov za zidanje, 27 vodna rastlina, 28 del voza, 32 vodna žival, 33 druga beseda za srečo ali nesrečo, 34 domača žival, 35 vzklík vesolja, 37 mesto in reka v Jugoslaviji, 38 kraj ob vznožju Fruške gore, 39 navočnost na drugem kraju, 40 del knjige, 46 jugoslovanski otok, 47 ženski glas, 48 ploskovna mera, 49 bližnji sorodnik, 50 del drevesa, 51 kratice za lastnoročno, 52 lesena posoda, 53 sončna svetloba.

Odbiralnica

Azazel, interes, tromostie, Zelimlje, pregnanstvo, raznašalka, vitamin Aristotel interurban akumulator, odpiral, Neapoli, nakovalo, zarebrnica, Senegal, Ogarev, encijan, Čerka ca.

Vzemi iz vsake besede po določenem redu po dve črki, da dobiš važno vprašanje Slovenčeve uprave.

Pošljite naročnino!

Konrad Gologranc

MESTNI STAVBENIK V CELJU, Mariborska 30
prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in po cenit. Sodnijsko zapriščeni cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila.

Oskrbite si

za Vaše leposlovne, znanstvene in druge knjige primerne preproste ali fine

Poslužite se

za vezavo revij: Dom in Svet, Mladika, Ilustracija, Zena in Dom

trpežne vezave

originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

R. Z. S. S. R.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

FRANC JAGER

Telefon 20-42 tapetništvo Telefon 20-42

naznanja, da se je preselil v svoje lastne novo urejene prostore

na Sv. Petra cesto št. 17

Za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, ki jih bo tudi v naprej točno in solidno izvrševal, bo do nadaljnjega sprejemal knjižice Mestne hranilnice ljubljanske.

Bela krajina je slovenska!

Preteklo nedeljo so se vršile občinske volitve tudi v 7 občinah v Beli krajini. Pri teh volitvah je belokranjsko ljudstvo dokazalo, da hoče trdno in hrabro stati na straži slovenstva, kakaj izreklo se je v veliko večino glasov za slovensko narodno skupnost in za njenega voditelja dr. Korošca. 1545 mož in fantov je odločno in javno izpovedalo svojo obojbo in izreklo nezaupanje onim, ki so tuji in ki hočejo pahniti v nesrečo naše pošteno belokranjsko ljudstvo. Če tukaj ugotovimo gospodarsko zelo močan položaj veletrgovcev gg. Korena in Sterka, ki sta se z vsemi sredstvi zagnala v borbo proti naši skupnosti pod firmo dr. Mačka, in če dalje ugotovimo, da so v ogromni večini vsi oni, ki so glasovali pri petomajskih volitvah za Jevtičevega kandidata g. Lovšina (obč. Vinica in dr.), če upoštevamo teror, ki so ga izvajali nasprotniki (obč. Dragatuš in dr.), potem moramo ugotoviti, da je močnatost in odločnost naših volilcev res velika. Čast takim hrabrim borcem!

Nasprotniki so nastopili povsod skupno. Stari liberalci, Pueljevi samostojenci, Mačkovi in komunisti so tvorili pri nas to »srače gnezdoc. Dobili

so 1364 glasov; veliko, veliko od teh gre na račun gospodarske odvisnosti naših revnih ljudi od gori imenovanih gospodov.

V občini Vinici, kjer smo izgubili z razliko 20 glasov, potem, ko se je zadnji hip neka »žlahta« odločila, da gre volit nasprotno listo, zakaj, si lahko vsak sam razlaga, smo dobili 296 glasov. Zanimivo je, da ima ta občina 35 km dolgo mejo s Hrvaško. V ponedeljek zvečer so se volilci iz te občine zbrali v velikem številu, brez vsake napovedi, da bi zvedeli rezultat iz ostale Slovenije. Zelo ponosni so bili na velik uspeh v Sloveniji in v Beli krajini. Domov grede so se formirali v štiristo, ali skozi trg Vinico in dali duška svojemu navdušenju z vzkliki: »Živijo slovenski narod, živijo slovenska Bela krajina, živijo dr. Korošec, živijo slovenski Belokranjci!« in s slovensko himno »Hej Slovinci«.

Dokler bomo imeli v Beli krajini tako odločne ljudi, kot so to pokazale zadnje občinske volitve, lahko Belokranjci gledamo mirno v bodočnost — zakaj to je naše — ker nas družijo ena ideja, ki je nepremagljiva, in to je slovenstvo.

Polom združenih nasprotnikov v Litiji

Volilna borba za litjsko občino je v zadnjih dnevih dosegla svoj vršek. Doslej vsemogočni JNSarji v Litiji sami svoje liste niso niti skupaj spravili mogli pri 917 vpisanih volilcih, zato so se združili s socialisti in komunisti. Volilno borbo so se potem oboji vrgli s vso srditostjo, na vse strani so grozili in terorizirali: mirne ljudi, posebno so se spravili na podrejeno delavstvo v litjski predilnici, kjer so nekateri nameščenci grozili delavcem z odpustom. Na drugi strani pa socialisti in komunisti, ki imajo, samo za letos še, večino v obratnem zaupništvu. Pa se je teror po večini pravočasno zrušil, ko se je delavstvu zamislilo, da vsled oddanega glasu JRZ nihče ne bo odpuščen.

Nasprotniki od »napredne« strani so se proti nosilcu JRZ liste posluževali tako podlih sredstev, da se niso ustavili niti pred njegovo družino. Ker so se borili na smrt, so v skupnem strahu pred koncem posegli še tako daleč, da so z anonimnimi pismi ki so jih oddali na litjski pošti, navladili na vse žene volilcev cele litjske občine, ter apelirali na njihovo krščanstvo, e podpisom krščanskih žen in deklet. V noči od sobote na nedeljo so napadli naše mirne moše, ko so odhajali na svoje domove, ter je eden prebodel z nožem našega moža Učakarja.

Ze dneve preje pa so grozili, da bodo razbili v občinski pisarni, kjer je bilo volišče vse, ter tako onemogočili izvolitev. Seveda se je od naše strani vse potrebno ukrenilo za varnost in red pred volilnim lokalom. Pred volilnim lokalom je bilo cel

čas volitev zbranih naših mož in fantov toliko, da bi v kati zadušili vsek nered. V naših vrstah je bilo odlično razpoloženje, agitacija ni nikjer prešla mej dostojnosti, bila pa je odločna, moška, nikjer niti enega letaka »napopane«. Zato je bil tudi končni uspeh nad vsa pričakovanja odlična. Lista JRZ je prejela na vseh treh voliščih 537 glasov (leta 1933 »le« 272, ko so s 3 žandarji eskortirali našega vrliga nosilca liste g. Hinkota), združeni nasprotniki pa komaj 192 glasov (leta 1933 pa brez komunistov 383). Samo volišče Litija je JRZ dala 356 glasov, nasprotnikom pa komaj 139. Ko je glavni zapisnikar g. Franci Pretner pred občinsko hišo razglasil volilni rezultat, je ogromna množica litjskega ljudstva, bilo jih je najmanj 1500 zbranih, zaorilo v živijo klice, nakar je nagovoril množico izvoljeni župan g. Hinko Lebinger.

Po govoru je množica z županom Lebingerjem odšla po Litiji, nakar je krenila čez most do predilniških stavb, kjer prebivajo naši pridni predilniški delavci.

Iz stanovanj so vzklikali našim manifestantom ter vpili zoper delavske izdajalce, ki so se v tej volilni bitki združili s svojimi najhujšimi tlačitelji orjunaši, ki so se pred letom dni gonili delavce na volišča za JNSarske protiljudske tipe. Na županov poziv, se je množica izpred županovega stanovanja dostojno razšla. Po hribih litjske občine pa je v čast taki odlični zmagi zagorelo 10 kresov ter zadoneli topiči.

dovali, da bodo zastavo oni nosili. No pa je ni bilo videti. Najbrž je postala do večera preveč črna, kar pomeni žalost, ki za take prilike ni ravno priporočljiva... Izid volitev so naši fantje, katerim gre glavna zasluga za tako krasno zmago, z velikim navdušenjem pozdravili. S petjem in živjijo klici novemu županu, voditelju dr. Korošcu, krajevskega domu in Jugoslaviji so se fantje, veseli prestopanja dne, mirno razšli. Povdariti moramo, da je levji del volilne agitacije spona na naši mladini in mladih gospodarjih, na katere s ponosom lahko zremo in trdimo: bodočnost je naša.

Bloke

Volitve dne 25. t. m. so tudi na Blokah pokazale, da se z veseljem otrešamo polovskega jarma.

Nasprotniki niso šli v boj z namenom in mislijo, da narod odobrava njihovo politiko, ampak s prepričanjem, da so naši ljudje še vedno strankarsko nezavedni in politično nezreli. Rezultat 498 proti 109 v korist JRZ pa dokazuje, da so se ti ljudje zmotili. Dobili so broco po zaslugi. Bili so tako nespametni, da so računali z večino celo pri Sv. Trojici, kjer je rezultat za nje še poraznejši, od 205 volilcev so jih dobili 10 (deset), dočim je dobila JRZ 137 glasov.

Teharje

Volilna borba je pri nas končana s častno zmago JRZ, ki je dobila 272 glasov večine in 22 odbornikov, medtem ko jih ima opozicija 2. Najbolj zavedno so se pokazali volilci bivše občine Svetina, kjer je dobila naša lista 109 glasov, opozicija pa 1 (enega). Za novega župana naše velike občine je izvoljen obče spoštovani posestnik g. Franjo Dimec, v katerega imamo popolno zaupanje, da bo vodil občino v zadovoljstvo vseh občanov.

Dornova

Naši volilci so pokazali smisel in razumeli važnost takratnih obč. volitev v polni meri. Prihajali so na volišče mirno in dostojno ter oddali svoje glasove svobodno, brez najmanjšega nasilja. Opoldne je imela Pihlarjeva lista 100 glasov več od nasprotne. Nasprotniki videč, da jim preti zgrba, poberejo zadnje moči, da rešijo, kar se še rešiti dan. Ker pa je kljub vsemu naporu ostala razlika akoraj neizpremenjena, so pričeli pred volilnim poslopjem besno razgrajati in preklinjati naše poštene moše, ter rabili pri tem najostudnejše izraze. Volilci si bodo dobro zapomnili, e kam bodo imeli v bodoče opraviti. Datum 25. oktobra je za nas veliki dan zmag.

Tržič

Petdesetletni jubilej dela pri istem gospodarju je obhajal pretekle dni predilniški mojster g. Jurij Schweiger. Manjka mu le še šest let do osemdesetletne rojstva in dve leti do zlato poroke, pa svoje delo opravlja v tržiški predilnici še z velikanskim globinostjo in zgledno točnostjo. Odlikuje ga vernost, skromnost in poleg stanovskega dela je navezan samo na družino. Od osemih otrok jih živi še pet; znan je g. prof. Viktor s svojimi malimi harmonikarji, en sin in ena hčerka pa prosita božjega blagoslova svojem v redovnem poklicu. Naj bolji Bog ohranja vrliga moža, zvestega prijatelja »Slovenca«, še mnogo let. Čestitamo!

Odšel je šolski upravitelj g. Avguštin Clemente iz Doline, za upravitelja na Breznico. Bil je prvi učitelj in upravitelj dolinske šole in če bodo po njegovem zgledu delali nasledniki, bo v Dolini ohranjena vernost dedov, ki bo obenem združena tudi s pravo umsko in etično izobrazbo. Hribovska šola je takoj po otvoritvi odprla na steež vrata mladini in odraslim in šele po odhodu prvega učitelja so se mnogi zavedli, da je odšel mož, ki je bil vedno na svojem mestu. G. Clemente ostane Dolini in Tržiču v hvaležnem spominu. Breznici na veliki pridobitvi čestitamo, dolinski šoli pa želimo naslednika, ki bo znal začeti pot nadaljevat.

Tudi tu pomaga Sargov KALODONT!

V vmesnih prostorih in skritih kotičkih Vaših zob, ravno tam preti nevarnost. Tam se zbirajo ostanki jedil, iz katerih se tvorijo povzročitelji tolikih zobnih bolečin.

Vzemite Sargov Kalodont! Čistite svoje zobe z zobno ščetko od zgoraj navzdol in sicer ne samo na zunanji, temveč tudi na notranji strani zob. Ne pozabite očistiti vmesnih prostorov! Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi, katera vsebuje že nešteto preizkušeni sulforicinoleat, odpravi zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvoritev.

* Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Narodnim Slovencem

častilec sv. Cirila in Metoda ter služabnika božjega
Antona Martina Slomška

Sveti ogenj, ki je letos zagorel v srcih Slovencev, ko so podpisovali prošnje za beatifikacijo Slomška ter sprejemali nase delo, ki ga je Slomšek med nami in med vsemi Slovani začel, to je Ciril-Metodovo delo, ne sme ugasniti! Vedno znova je treba o tem napravljati načrte, krepiti voljo, dajati navodila za delo in neutrudljivo nadaljevati, kar smo začeli. Da je to mogoče le s primernim listom, je bilo Slomškovi družini takoj jasno. Tudi čestitci Slomška so prigovarjali k temu, da je Slomškova družina začela izdajati list »Slomškov glasnik«, ki pa je v prvem letu služil le za organizacijo Slomškovih praznikov.

Slovenci kot majhen narod ne moremo vzdrževati preveč nabožnih listov. Listi morajo biti zato bolj skromni. Da bi tako obstoječa lista »Kraljestvo božje« kot glasilo Bratovščine sv. Cirila in Metoda ter »Slomškov glasnik« kot glasilo Slomškove družine ne ovirala drug drugega, sta se lista združila v eno glasilo, Tiskarna sv. Cirila pa je to novo glasilo sprejela v izdajanje v lastni režiji. Tako združen list bo v bodoče ohranil dosedanje ime »Kraljestvo božje« s podnaslovom, da je glasilo BSCM in Slomškove družine. V listu bo ostala tudi dosedanja liturgična priloga »Božji vrelci«. Tako bo ta mesečni resni pristo naš domać ne le verski, temveč tudi narodni mesečnik.

List bo izhajal na 28 straneh, čim bo priglasenih zadostno število naročnikov, pa štalo na 32 straneh. Letna naročnina bo 15 din. Prinašal bo veliko slik iz slovenskih krajev, povesti, poročila iz prvih najzanesljivejših virov, posebno pa bo vso pozornost posvečal slovenskim narodom širom sveta. Če slovenska inteligenca pravi, da nima svojega nabožnega glasila, tega odsele ne bo mogla več reči. Kljub temu bo pa list pisan tako, da ga bo vesela tudi kmetska in delavska družina.

Gotovo bodo vsi pozdravili to sporazumno in sistematično delo našega tiska, delo, ki je dolžnost vseh vernih Slovencev brez razlike, da vršimo dediščino sv. Cirila in Metoda ter našega velikega Slomška. Vabimo zato že sedaj vse, da bodo naročniki in prijatelji tega skupnega lista! Prosimo posebno naše preč. gg. duhovnike, da predložijo narodu dolžnost tega dela, da s pomočjo požrtvovalnih poverjenikov v vsaki župniji dosežejo, da bo sveti ogenj postal večni plamen verske narodne zavesti.

Vse, ki bi nam pri delu mogli pomagati, prosimo, da nam sporočijo svoje naslove, istotako vabimo tudi tiste, ki želijo, da jim prvo številko novega mesečnika dopošljemo na vpogled. Pišite na naslov: Uprava lista »Kraljestvo božje«, Maribor, Koroška cesta 5.

Selnica ob Dravi

»Bratovska nedelja«. Srečna smrt! Kdo si je ne želi? Saj pa je misel vsakega pametnega človeka večkrat v to usmerjena. Človek išče in se poslužuje raznih pripomočkov v dosego srečne in zveličavne smrtne ure, ker se zaveda: Blažena smrt, blažena večnost! — En takšen izdaten, a poceni pripomoček je tudi že zelo stara, menda ena izmed prvih in močno razširjenih bratovščin, ki se ji pravi »Večna bratovščina za srečno smrt« in ki ima svoj sedež v Selnici ob Dravi nad Mariborom. Ta bratovščina ima namen, da človek sebi in drugim izprosi srečno zadnjo uro ter tudi pomaga vernim dušam v vica. Glavna dolžnost je, da član ali ud te bratovščine pobožno moli vse 3 dele sv. rožnega venca vsako leto 1 uro, ki si jo pri vpisu vsak sam izvoli. Druge, manjše dolžnosti so razvidne na listku, ki ga dobí vsak ud ob pristopu. — Glavni praznik te bratovščine je vsako leto prvo nedeljo po godu vernih duš (2. nov.), to je letos 8. novembra, ki se vrši vsakokrat zelo slovesno. Imenuje se ta nedelja »bratovska nedelja«. Ze od nekdanj pride na ta praznik mnogo romarjev od blizu in daleč, poseamezno in v procesijah. Vendar se zdi, da zadnja leta ne prihajajo več v tolikem številu, da popuščajo. Morda pozabijo v svojih vsakdanjih skrbah na to pomembni romanje! — Zato se opomni na to prelepo pobožnost vse že vpisane člane, a so vabljeni tudi vsi drugi, še nevpisani, da se udeležijo slovesnosti »bratovske nedelje«, se vpišejo v bratovščino, se včlanjeni pa obnovijo svoje dobre sklope ter vsi pobožno srečno in pronojo pri bratovskem Marijinem oltarju srečne zadnje ure za sebe in za druge ter pomagajo tudi vernim dušam v vica. — Romarska pobožnost se začne že na predvečer (na bratovsko soboto), 7. novembra: spovedovanje, pridiga, slovesne večernice in molitve za rajne ter procesija z lučkami po vasi. V nedeljo, 8. nov. bodo sv. maše od zgodaj jutraj naprej pri bratovskem oltarju slovesne in tihe, vmes pa sv. obhajilo romarjev in pridige ter popoldne večernice. Tudi bodo darovanja po cerkvi in okoli oltarja za cerkvene potrebe. Lepo se prosí, da bi po možnosti vsak obiskovalec selniške cerkve poklonil primeren dar v ta namen, kajti cerkev je potrebna po pravila — nekaj se je že popravilo (nove klopi) — zlasti pa še podružnica cerkev sv. Janeza, ki že dalje časa ječi v razvalinah, napravljenih po strelu ter vzdihuje po obnovitvi, a ni aredejev. Z darovi dobrih src pa upamo to vpostaviti. — Ves čas, na predvečer in v nedeljo, bo v župnišču prilika za vse, ki še niso udje te zveličavne bratovščine, da se vanjo vpišejo, kakor se bodo tam tudi lahko vsak čas najemale in naročale sv. maše. — Za opravljanje sv. spovedi bo na razpolago več gg. spovednikov, vendar je dobro, da po možnosti že doma opravite sv. spoved, zlasti tisti, ki neradi dolgo čakate in vam je stiska pri spovednici ne-

prijetna. — Pripomnimo še to, da se romarji, posebno iz oddaljenejših krajev, ki ne morejo priti peš (e procesijo), poslužijo na železnici nedeljskih povratnih kart, a katerimi se peljejo nazaj zastonj. Karto je treba kupiti do postaje Ruše, od Ruš pa se pride v Selnico preko Drave z brodom. Ne pozabite pa na domači postaji izrečno zahtevati nedeljsko povratno karto, ki velja od sobote opoldne do ponedeljka opoldne; seveda ne smete karte v Rušah oddati, marveč dobro ohraniti. Za prenočišče ne bodite v skrbih, kajti dobri in gostoljubni selniški prebivalci vas bodo dobrohotno vzeli pod streho, romarjem pa se priporoča obzirnost, potrpežljivost, dostojnost in zadovoljnost tudi v malem. — Pridite torej v obilnem številu, pričakuje vas Marija, priprošnjica srečne smrti ter tudi mi Selčani!

Ptuj

Nočni revolverski napad. Ko se je vračal preteklo nedeljo 26 letni Ivan Rihtarič iz Mezgovcev v pozni noči na svoj dom, je iz zasede padel strel, ki je Rihtariča zadel v levo nadkolenico in ga nevarno ranil. Ranjenca so spravili v ptujsko bolnišnico, za nočnim strelcem pa poizvedujejo orožniki. — V isti zavod so prepeljali tudi 34 letno Lizo Golob, ženo kočarja iz Podvinca. Ob priliki obiska pri neki družini v Kicarju je dobila udarec s trdim predmetom na obrazu s tako silo, da ji je razbilo nosnico.

Dol pri Hrastniku

Farna univerza. V nedeljo 8. novembra ob 4 popoldne bo v dvorani otrovitev »Farne univerze. To ni novo društvo, temveč je izraz za prosvetno šolo, ki je namenjena vsej fari in jo vodi cerkveno predstojništvo. Otvoritveno predavanje bo imel univerzitetni profesor dr. Lambert Erlich o špiritizmu, vračanju in klicanju duhov umrlih. O špiritizmu pri nas mnogo govorijo, mnogi tudi v »plečo« mizice trdno verujejo. Odgovor na dvome o tej stvari vam bo dalo zanimivo predavanje v nedeljo. Predavanje bo ob vsakem vremenu in obvezne vstopnine prosto. Pridite in vršite apostolat še pri drugih potrebnih.

Zagorje

Društvo za varstvo otrok v Zagorju ob Savi bo letos že četrto leto pobiralo pred zagorskimi pokopališčem »štveni novčič«, ki bo namenjen za pomoč revni rudarski deci v bližajoči se zimi. Ker so potrebe našega kraja vsako leto večje, se društvo obrača na vse obiskovalce pokopališča, da po možnosti darujejo čimveč za revne otroke.

Pošljite naročnino!

Zahvala volivcem na Rakeku

Dobojevali smo boj, ki nam je prinesel zmago. Ves Tavčarjev nimbus, da je nepremagljiv, se je razblinil v nič. Prvič po 23 letih je občina zopet v naših rokah. Podčrtamo, da je bila naša lista brezkompromisna, da smo šli ravno pot in z jasnim ciljem v boj, da damo popolno zaupanje našemu voditelju dr. Korošcu. Pripravljeni smo bila naša kopja, vprav nikogar se nismo bali v trdni zavesti, da moramo zmagati. Volilna tehnika je bila izpeljana do zadnje podrobnosti in naše straže in agitatorji do zadnjega na mestu. Ze ob 10 dopoldne smo postavili na volišče 160 mož, medtem ko so jih imeli nasprotniki le 40. To nas je še bolj dvignilo in nam zagotovilo zmago. Nismo pa pričakovali tolike večine 144 glasov, saj smo pri 84% udeležbe dobili skoro dve tretjini oddanih glasov. Deset jurjev je nekdo hotel staviti od nasprotnikov, da zmagajo. Čast vrlim Ivancem, ki so prišli skoro vsi korporativno na volišče in tako dvignili razpoloženje. Tudi Učanci so dali več glasov, kot smo pričakovali. Vrlo so se držali Rakovci v zavesti, da morajo dobiti svojega župana. Naša iskrena zahvala vsem državnim nameščencem, ki so kljub vsej agitaciji nasprotnikov, da naj ostanejo doma, oddali svoje glasove za našo listo. Izjemo je napravilo le učitelstvo ljudske šole tako na Rakeku kot na Uncu z edino častno izjemo na meščanski šoli. Največja naša topla zahvala prav vsem, ki so oddali svoje glasove in s tem pripomogli, da je obmejna občina Rakek kot nov biser uvrščena v venec naših slovenskih občin. S tem je obmejna občina Rakek dala politiki dr. Korošca popolno zaupanje, zato pa zvestoba za zvestoba.

Do zadnjega kotička smo razgibali občino in zanimanje za izid je na dan volitev raslo od ure do ure. Ko se je bližala 6 ura, so naši volilci napolnili prostor pred gasilnim domom. Vsi smo vedeli, da smo sijajno zmagali, le uradno potrjeni volilni izid smo še pričakovali. Združeni nasprotniki poraza niso mogli preboleti, zato so ju ubrali pred gasilni dom. Kakor dve bojni armadi smo si stali nasproti, le majhen presledek je bil med nami. Ko je volilni komisar razglasil izid in se je naš novi župan zahvalil za zaupanje, tedaj so nasprotniki zagnali krik, da bi nas preglasili, pa se jim ni posrečilo. Navdušenje naših je bilo na vrhuncu in spontano so se naši volilci formirali v sprevod, ki je z dvema zastavama na čelu in med prepevanjem domoljubnih pesni odkorakal od gasilnega doma mimo kolodvora po cesti čez železniški tir in krenil na spodnjo cesto mimo Tavčarjeve vile, ki je bila zavita v črno tmino, kot v hiši, odkoder odnesejo mrliča in pogasijo vse sveče. Vse druge hiše so bile razsvetljene. Sprevod je nato krenil mimo cerkve navzgor in spremlj našega novega župana na njegov dom. Naši fantje in dekleta so še eno zapeli, nakar se je sprevod mirno razšel. Niso pa mirovali nasprotniki. Ko je bilo videti že vse mirno, so naenkrat pridrveli in obsuli hišo našega novega župana z divjim kričanjem, kar so pozneje še enkrat ponovili. Padali so klci, ki jih doslej nismo bili navajeni. Nazadnje so jo ubrali pred Sokoleki dom, kjer se je končal zadnji akt te komedije, ko se je Tavčar zahvalil za nezaupanje, ki so ga volilci njemu ta dan izkazali.

Št. Rupert na Dol.

Kakor ogromna večina slovenskih občin — se je tudi naša občina mogočno odzvala vabilu našega voditelja dr. Korošca, in mu izrekla zaupanje, kakršnega dosega še ni izrekla nikomur. Od 1006 volilnih upravičencev, med katerimi je precej nad 100 etarih in bolnih ter odsotnih, kateri se volitev niso mogli udeležiti, je prišlo na volišče in glasovalo za našega župana g. Mavčarja, 699 volilcev. To je številka, katere dosega še nobene volitve v Št. Rupertu niso gosegle. Treba povdariti, da smo imeli samo eno listo. Nasprotniki, pri vsej svobodi, ki so jo imeli, liste niso mogli sestaviti. Da bi pa bil njih poraz manj viden — so se zatekli k abstinenci, za katero so zadnje dni vse sile napeli. A zastonj! Volilci jih niso poslušali. Še na dan volitev, v nedeljo zjutraj, so pripove-

Muslimanski nagrobni spomeniki

Kult mrtvih je v tej ali oni obliki ohranjen pri vseh narodih sveta. Ponekod bolj, drugod manj vidno. Med tremi glavnimi veroizvedmi pri nas je posebno negovan pri pravoslavcih. Imajo ga pa seveda tudi muslimani. Namen pričujočega članka je v glavnih obrisih naznačiti način krasitve grobov pri muslimanih. Predvsem bo govor o umetniški in narodopisno-pomenski strani muslimanskih nagrobni spomenikov, ki jih človek v različnih oblikah srečuje v vseh balkanskih pokrajinah, kjer prebivajo muslimani, zlasti še v Bosni in Hercegovini, južni Srbiji in Sandžaku.

Ko so Turki pred koncem srednjega veka začeli gospodariti na Balkanskem polotoku in ga v nekaj desetletjih tudi zasedli vsaj v tistih delih, ki so se jim zdeli zasedbe vredni, so prinesli s seboj tudi svoj način krasitve grobov. Seveda je bila njihova umetnost orientalskega izvora. Počasi, skozi desetletja in stoletja pa se je začela mešati s slovanskimi elementi, posebej še radi tega, ker je večji del prvotnega prebivalstva, ki je bil slovanskega porekla, zlasti v Bosni in Hercegovini, pa tudi v južni Srbiji, in ki je sprejel za njih takrat tujo, vsiljeno jim vero novih gospodarjev, v duši ostal še vedno navezan na stare navade in je tudi v nagrobni umetnosti, ki se je razvijala skozi stoletja sicer po tujem vzoru, toda pod vplivom dotedanjega slovanskega kulta mrtvih, ohranil prvotne poteze. Zato je več kot razumljivo, če so prvotni orientalski elementi, ki jih zasledimo v nagrobni umetnosti pri muslimanih, na različne načine prepleteni s slovanskimi. V koliko, bomo kmalu videli.

Turbe

Znane so tri glavne vrste muslimanskih nagrobni spomenikov: Turbe, sarkofag (oklep) in nišan (navaden skromen kamen). Turbe (znano je zgodovinsko Muratovo turbe, ki se še danes nahaja na Kosovem polju blizu Obiliča, dosti jih je pa tudi drugod) je najvidnejši muslimanski

podobno turbe (odprto) vpogled v vse tri načine krasitve muslimanskih grobov, ker je sestavljeno iz vseh treh. Na mrljača namreč, ki ga pokopljejo pod turbetom, položijo navadno kamenit ali pa lesen sarkofag, kakršnega pač zmore pokojnikova družina ali sorodniki. Po kamenu, ki je postavljen nad glavo pokojnega, je lahko presoditi, ali je tukaj pokopana ženska ali moški. Moške spomenike namreč zgoraj, na tako imenovni spomenikovi glavi ki je podobna buči, ovijejo z lanenimi pasovi v obliki znanega turškega turbana (pokrivala). Kjer imamo pri odprtih turbetih dva kamna, je nišan, ki je nad pokojnikovo glavo, večji in bogato okrašen z raznimi izdolbinami in okraski, dočim je oni nad nogami (bašluk) po navadi brez okrasja. Moški nišani so pogosto namestu turbana okrašeni oziroma izdelani v obliki fesa, torej vsekakor tako, da že na prvi pogled jasno govorijo, da je tukaj pokopan musliman. Stene sarkofaga so pri nekaterih spomenikih, zlasti na grobovih odličnikov, okrašene s svojevrstnimi reliefi, ki imajo čisto precejšnjo umetniško vrednost in so na njih obdelani narodni motivi.

Sarkofag in nišan

Z opisom glavnih dveh vrst turbetov sem nazkazal že tudi obliko ostalih dveh vrst muslimanskih nagrobni spomenikov: sarkofaga in kamena (nišana). Vendar se bomo tudi pri njih še zadržali in pojasnili posamezne njihove dele. Kakor sem že zgoraj dejal, je število nišnov največje, pa je razumljivo, da je prav na njih prišla do popolne veljave različnost pojmovanja krasitve pokojnikovega groba, česar pri turbetih ne moremo v toliki meri opaziti, ker so sorazmerno redki. Nišan je torej najenostavnejši način označitve pokojnikovega groba. Na deset tisoče je teh med seboj si tako podobnih kamnov po Bosni, pa je vendar razlika tudi med njimi. Navdno so štirikotni, pa tudi okrogli stebriči, ki se končujejo, kakor sem že omenil, pri moških z glavo v obliki turbana ali fesa, pri ženskah pa so okrogli ali v

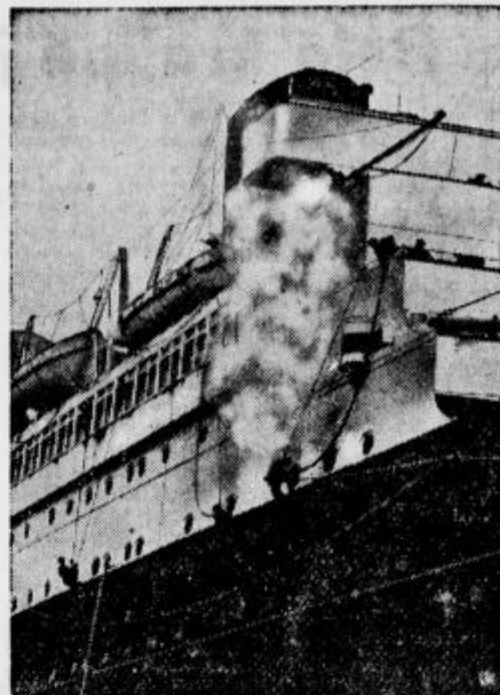
je arabeska. Motivno so spomeniki zelo različno obdelani. Največkrat je na njih predstavljen polmesec, simbol muslimanstva, dalje zvezda danica, pa tudi vsa mogoča orožja, tako sablje, sekire, handžarji, sulice, zastave, puščice, pa tudi kij (buzdovan), torej samo obrambeno oziroma bojno orožje, pač zato, ker so bili muslimani oziroma Turki nekdanj v glavnem na vojno navajen narod. Redkeje so podobne vrčev, kakršne rabijo Turki za obredno pranje (umivanje). Včasih je zraven vrča upodobljena tudi brisača spodaj ob kamenu, kar vsekakor spominja na umivanje nog pred vstopom v mešero.

Narodni motivi so še bolj pogostni, posebej na nagrobni spomenikih manj premožnih. Tu najdemo predvsem vse mogoče rastline v različnih stilizacijah. Vedeti je seveda treba, da muslimanske nagrobne, skromne nišane namreč, izdelujejo čisto navadni kamnoseki in so zato tem bolj odkrit in pristen izraz ljudske domišljije. Pogosten je motiv trte oziroma njenih vitic, ki je vsekakor v svojem temelju krščanskega izvora. Razne veje, vejice, polkrogi, krogi, cik-cakaste črte in vse mogoče vijuge so najnavadnejši okras preprostih nišnov. Vendar je v njih pogosto toliko iznajdljivosti, čuta za simetrijo in svojevrsne razporeditve, da človek obstane in se čudi. Seveda se najdejo tudi drugačni nišani, zlasti ženski, ki niso zgoraj okrogli, ampak izdelani v obliki četrstroganega stebriča, ki je zgoraj debelejši ko pri tleh, pa vodoravno priaskan, dočim je ob straneh ves okrašen z ornamentami in raznimi pasovi.

Bosanski in hercegovski nišani

Dočim so tipi turbetov in sarkofagov splošno isti, so nišani v raznih krajih Bosne in Hercegovine zelo različni. Vplivala je včasih uporaba določene vrste kamena, pa tudi drugi vzroki. Tipični so predvsem trije načini, tri oblike nišnov, iz okolice Sarajeva, Jajca in iz zapadne Bosne okrog Bihača. Sarajevski spomeniki so večji del iz tršega kamna in zato mnogo neprikladnejši za obdelavo. Zaradi tega je kamen samo v grobih potezah zunanje plastično obdelan, dočim mu pa manjkajo vse mogoče fine, ki so posebej vidne na nišanih okrog Bihača. Pri sarajevskih nišanih so navadno samci turbani oziroma fesi deloma obdelani z žlebiči ali pasovi, dočim je noga spomenika pogosto enostavno obsekana ali pa kvečjemu ovojčasto izdolbena. So pa sarajevski nišani povprečno tudi manjši kot na pr. bihačski. Seveda je treba razlikovati udomačeni lokalni sarajevski tip nišnov od vseh mogočih variant, ki se sicer prav tako nahajajo po sarajevskih pokopališčih, ki pa niso lokalnega sarajevskega izvora, ampak so prišli tjakaj pod vplivi od drugod, ker Sarajevo je bilo kot osrednja muslimanska točka, kot središče muslimanske verske in dolgo tudi politične moči, najbolj izpostavljeno vsem mogočim vplivom. Tu najdemo ponekod tudi čisto evropske manire in način obdelave. Prav sarajevski krog ima najmanj zveze z narodno umetnostjo.

Nasprotno pa so nišani iz okolice Bihača v najtesnejši zvezi z narodnimi motivi. Večinoma spadajo med največje pri nas in so nekateri pravi orjaki. Zelo pogostni so simboli, vdolbeni na njih Orožja ne najdemo skoraj nikjer upodobljenega, posebej strelnega ne. Šele najmlajši spomeniki so deloma izjeme. Pač pa so spomeniki barvani. Najbolj navadni barvi sta rdeča in mo-

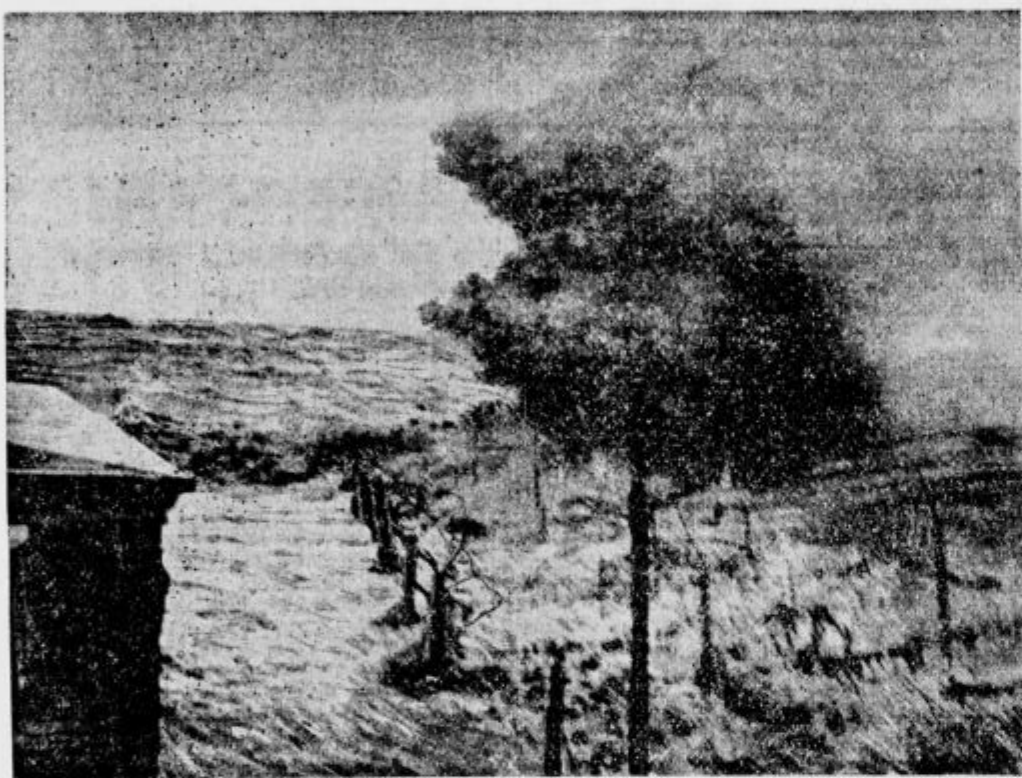
Na krovu angleškega orjaškega parnika »Berengaria«, ki je zdaj v Southamptonu, je izbruhnil požar. Le po hudih naporih so mogli gasilci požar ustaviti.

dra, redka je rumena. Včasih se jim pridruži še črna. Spomeniki so izdelani iz mehkega kamna in zato tehnično dovršenejši in rezbarsko podrobnejši. Barvana pa je samo ploskev reliefa in pa njegovo dno.

Pri nišanih v okolici Jajca pa je drugače. Pogosto so prebarvani od vrha do tal. Tudi niso tako mogočni ko v Bihaču, ampak prej neznamiti, malenkostni. Zelo mnogo je na njih arabesk in naturalistično stiliziranih rastlin in cvetov. Relievi so izdelani v neke vrste renesančnem stilu. Čuta za simetrijo je malo. Sem in tja se najdejo tudi simbolični motivi, na pr. drevo življenja na pokopališču zraven Eski sultanove mešere.

Taka je v temeljnih obrisih preprosta, pa vendar ljubka muslimanska nagrobna umetnost. Vendar je zanimivo, kako različno razmerje je imel muslimanski človek do groba in na pr. do mešere. Dočim pri mešerah lahko razlikujemo samo dva glavna tipa: vsakega in mestnega, to se pravi čisto skromno in pa mogočno zgradbo, kakršno so pač mogli po svojih denarnih močeh postaviti verniki, tako da pogosto naletimo na popolne kopije oziroma dvojnike posameznih mešer, je pri grobovih drugače. Tu je v večji meri prišel do izraza individualni okus za lepo, pa magari v preprosti in enostavni obliki. Zato so tudi z estetskega stališča sprehodi po muslimanskih pokopališčih več ko zanimivi. V nazorni podobi nam kažejo razmerje med pokojnim in njegovimi domačimi, pa tudi vse čustvovanje muslimanskega človeka sploh. Krščanski in narodni motivi, ki niso redki, pa so dokaz duhovnega prepletanja vsiljene orientalske in latentne domače kulture in čustvovanja, pa imajo kot ostanki pristnega narodnega blaga svojo ceno in vrednost.

(Literatura: Prof. dr. Petar Knoll »Mohamedanische Grabmalkunst in Bosnien«, Zagreb 1912.)
(Tone Potokar.)

Grozotne posledice orkana: Mogočni valovi kraj kopališča Cuxhavena

nagrobni spomenik. To je prav za prav cela zgradba, kapelica bi jo lahko imenovali, ali kakorkoli. Vendar je od treh vrst najredkejša, kajti take nagrobne spomenike so postavljali samo najvidnejši in splošno znani bogati muslimani. Več je spomenikov v obliki sarkofaga. Največ pa je seveda po muslimanskih pokopališčih navadnih, različno obdelanih kamnov, takozvanih nišnov, ki jih človek posebej po Bosni vidi lahko na tisoče, in to ne samo na današnjih ali nekdanjih sklenjenih pokopališčih, ampak tudi drugod, po zasebnih vrtovih, za vaškimi hišami itd., kjer so nekoč pokopavali umrle.

Turbe torej vedno označuje grob bogatega in uglednega muslimana. Lahko je odprta stavba nekako v obliki baldahina, pogosto pa je tudi zaprta in zidana v obliki osmerokotnika. Seveda so tudi turbe lahko raznovrstne, različne; imamo bogate, trdno grajene stavbe, kamor spadajo zlasti zaprte stavbe, na drugi strani pa sem imel priložnost videti odprte, ki so čisto enostavne, skromne, s štirimi stebri in streho nad njimi. Pod streho, ki je baldahinu podobna in ki je vsekakor vzeta in svojevrstno prikrojena po krščanskem baldahinu, pa je oklep v obliki sarkofaga, katerega doprtina je nasuta navadno z zemljo ali pa drobnim kamenjem. Iz te zemlje pa moli navzgor kamen (nišan), ki je vedno tamkaj, kjer je pokojnikova v zemljo zakopana glava, in drugi kamen, imenovan bašluk, ki se nahaja nad pokojnikovimi nogami. Potem takem nudi

obliki kline. Zdolnji del moškega nišana imenujejo v Bosni »stane«, zoženo mesto »vrat«, turbanško glavo »čalmo«, konico nad turbanom pa »perčine«. Spomenik (nišan) je navadno okrašen v obliki ornamenta. Na kamenu pa se nahaja tudi napis, ki ga muslimani imenujejo »taric«. V tem napisu je splošno omenjeno, kdo tu počiva, to se pravi pokojnikovo ime in priimek, letnica rojstva in smrti, včas pa tudi ime tistega, ki spomenik postavlja. Slikarije na muslimanskih grobovih ni, pač pa jih ponekod barvajo. Vse, kar je na spomenikih, je vdolbeno vanje. Zato tudi ostane dolgo leta.

Kakšni so okraši

Različnost obdelave in motivov na nišanih je tolika, da je človek niti v obsežnem, znanstveno podprtem članku ne bi mogel izčrpati. Tukaj, na nagrobni spomenikih, človek šele občuti občutno udejstvovanje muslimanske fantazije, ki se sicer tako rada skriva in prihaja na površje in nam je dostopna v glavnem samo še v raznih filigranskih delih, ki zlasti v Bosni prihajajo največ iz muslimanskih rok v prekrasnih in najfineje izdelanih čipkah in vzeninah turških žena in deloma v preprogarstvu. Kolika je ta fantazija, lahko sila nazorno vidimo prav na nišanih. Ločiti moramo orientalske in neorientalske motive. V Bosni n. pr. je neorientalskih zdaleč več. Glavna oznaka orientalskega načina krasitve namreč

Tajfun na Filipinih. Nedavno je na Filipinih razsajal tak tajfun, da je razdejal pet filipinskih pokrajin in je 400 oseb umrlo. Na sliki je uničeno mesto Sitio.

Prebivalstvo v Avali se veseli belih čet — osvoboditeljev.

»SLOVENE« pred 60 leti:

V torek 31. oktobra 1876.

Politični pregled.

Na Goriškem so pri volitvah zmagali slovenski kandidati. Izvoljeni so: V Gorici dr. Jos. Tonkli, prof. Fr. Kovše; v Sezani dr. Abram in Fr. Mohorčič; v Tolmini Ant. Gorjup in Izid. Pagliaruzzi.

Izvirni dopisi.

Iz Reke, 29. oktobra. Dolgo že nisem poročal v Vaš cenjeni list o nikakoršnih novicah tu pri nas na bregu jadranskega morja, izvolite torej sedaj vrstiti majhno moje poročilo med dopise Vašega lista. — Začetkom oktobra pripeljal nam je velik ruski parobrod iz Odese »Rostov« po imenu mnogo žita, iz ktere so tudi teden dni nosili neprestano najboljšo pšenico. Tako bi bili s tujim žitom za kruh preskrbljeni. A od druge strani nam je jela voziti šentpeterska železnica cele vagonne željnatih glav iz Kranjske, ktere se nekoliko tu pokupijo, a druge nalagajo na barke ter vozijo preko morja. Kruh je tu jako poceni in dober, a sočivje, fižol, krompir itd. je drago, in marsikaj kranjski kmet bi z razumom in srečo dobro kupčijo napravil.

Razne reči.

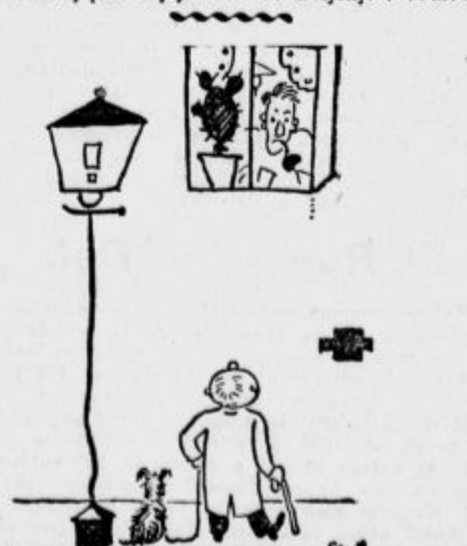
— Koliko tržaški magistrat za dca na mesec denarja poganje; to je: za vino, pivo, žganje in meso. Pretekli mesec je prišlo v mestno denarnico 173.532 gl. 81 kr. Druga davka od zemljišča pa 174.434 gl.; vsega skupaj 347.966 gl.; potem Lah lahko tako zapravljivo trosi.

— Nadvojvoda Karl Ludvik se je v nedeljo z naglicem skozi Ljubljano peljal v Pol.

Za kratek čas

»Prosim, ali lahko zamenjam knjigo, ki sem jo zadnjič kupila pri vas?«
»Prosim. Kakšno knjigo ste pa kupili?«
»Navodila za ljubezenska pisma.«
»In zdaj želite?«
»Kuharsko knjigo.«

»Mina! Kaj ne boste ribe umili?«
»Zakaj pa? Saj je bila vse življenje v vodi!«

»Oprostite, ali niste vi gospod Rjavec?«
»Ne... moje ime je Zelenec!«
»Čudno... Kaj sem slep za barve?«

Gospodarstvo

6% občinsko posojilo

27 milijonov Din podpisanih

Dne 10. oktobra se je začelo vpisovanje 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske, o katerem smo že prve dni mogli poročati, da je razpis imel velik uspeh. Sedaj so zbrani podatki o vpisovanju do dne 30. oktobra zaključno ter je bilo dotlej vpisano posojila pri mestni hranilnici ljubljanski 24.589.000 dinarjev, torej znatno več kot je znašala prvotno razpisana vsota.

Vpis se je razdelil sledeče:

1.564 kom. po 1.000 din = 1.564.000 din
657 kom. po 5.000 din = 3.285.000 din
in 1.974 kom. po 10.000 din = 19.740.000 din

To je lep uspeh, katerega je doseglo posojilo. Ker pa vpisni rok še ni zaključen, teče do 10. novembra, je pričakovati, da bo ta vsota še narasla. Ze do sobote popoldne je vsota vpisov narasla na 27 milijonov dinarjev.

Isprememba pravilnika o kontroli hmelja, namenjenega izvozu. Minister trgovine in industrije je skupno s kmetijskim ministrom izpremenil 2. (v prvem odstavku) pravilnika z dne 10. junija 1932. Ta odstavek se odsele glasi: a) Savinjsko področje dravske banovine in to okraja Celje ter Gornji Grad. To področje se označuje kot »Južnoštajerska Savinjska dolina«. Ta izprememba stopi v veljavo 3 mesece po objavi v Službenih novinah, kjer je izšla 29. oktobra 1936.

Zborovanje gospodarstvenikov dne 4. oktobra. Po poročilu glavnega akcijskega odbora za zborovanje gospodarstvenikov dne 4. oktobra, ki so bila po vsej državi, je bilo takih zborovanj na področju naše banovine 21, skupno v vsej državi pa 210.

Anketa o strokovnem nadaljevalnem šolstvu. Na zadnji seji upravnega odbora Delavske zbornice je bilo sklenjeno, da bo Delavska zbornica v Ljubljani sklicala večjo anketo o strokovnem nadaljevalnem šolstvu. Delavska zbornica bo na tej anketi predložila mnogo gradiva in predloge za izboljšanje zaščite vajencev in pa strokovnega šolstva v naši banovini.

Predavanje o varčevanju. Dne 31. oktobra zvečer je predaval v ljubljanskem radiu priv. docent dr. Vladimir Murko o temi »Pomen varčevanja in naši denarni zavodi«.

Poravnalna postopanje je uvedeno o imovini Pernuša Ivana, neprot. trgovca s usnjem v Kranju. Narok za sklepaje poravnave 9. decembra, oglašiti se je 3. decembra 1936.

Odprava konkursa: Vreček Ivan, trgovec v Ljubljani (ni kritja za stroške postopanja).

Likvidacija. Deln. družba Ante Berkovič in sinovi v Brodskem Varošu sklicuje za 7. november občni zbor, na katerem bo predložena likvidacija družbe.

Novi tečaj ruskega rublja. Svet ruskih ljudskih komisarjev je sklenil ugotoviti novo pariteto ruskega rublja na 4,25 frankov, dočim je bila lani določena dne 1. marca relacija 1 rubel — tri franki. Zmanjšanje znaša torej 29,4%. Vendar ta novi tečaj ne bo imel posebnega vpliva na rusko zunanjo trgovino, ker približno bolj v poštev kot uradni tečaj za preračunavanje valut.

Družinska Pratika za leto 1937

se dobiva za ceno Din 5.— po vseh knjigarnah in trgovinah. Zahtevajte povsod Pratico s podobo sv. Družine. Posebej opozarjamo na nagradno uganko in knjižna darila.

Borza

Denar Dne 31. okt. 1936.

V posameznih devizah je bil ta teden promet na ljubljanski borzi naslednji (v oklepajih podatki za prejšnji teden):

Ta teden je znašal promet na ljubljanski borzi 4.924 milij. din v primeri s 6.863, 4.408, 7.211 in 2.767 milij. din v prejšnjih tednih.

London 2.153 (2.818), Dunaj 832 (1.546), New York 505 (1.476), Berlin 474 (392), dinarska deviza 319 (237) in Praga 301 (—) tisoč dinarjev.

Carij. Belgrad 10, Pariz 20.23, London 21.2775, Newyork 435.25, Bruselj 73.50, Milan 22.95, Amsterdam 235.30, Berlin 175, Dunaj 76.25, Stockholm 109.70 Oslo 106.90, Kopenhagen 96, Praga 15.40, Varšava 81.80, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.385, Buenos Aires 1.21.

Živina

Sejem za Prašiče v Ptuj. Zaradi zelo slabega vremena je bil sejem za prašiče v sredo 28. t. m. slabo založen in tudi kupčija je bila slaba. Priglasili so sicer 161 rilcev, prodali pa 41 komadov. Cene svinjam se od zadnjega sejma niso bistveno spremenile in so bile naslednje: pršutarji 5—6, mastne svinje 6.25—7, plemenske 5.50—5.75 Din za kg žive teže; prasce stare 6—12 tednov so prodajali po kakovosti od 50—130 Din komad.

Mariborski svinjski sejem 30. oktobra. Pripeljanih je bilo 130 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči, stari 5—6 tednov 70—105, 7—9 tednov 130—160, 3—4 mesece 175—235, 5—7 mesecev 250—340, 8—10 mesecev 365—540, 1 leto 575—910 Din komad; 1 kg žive teže 6.50—8, 1 kg mrtve teže 9—10.50 Din. Prodanih je bilo 56 svinj.

Dotok zlata v francosko banko

Gibanje zlata po izkazih Francoske banke. Najnovejši izkaz Francoske banke kaže v dobi od 16. do 23. oktobra povečanje zlatnega zaklada za točno 2 milijardi frankov, torej na 64.358.74 milij. frankov. To je po devalvaciji franka že drugi priložni tok zlata, prvi priložni tok je bil zabeležen od 2. do 9. oktobra v znesku točno 5 milijard frankov. Skupno je prišlo zlata v banko od devalvacije sem za 7 milijard frankov. Toda to niso kapitali, ki so se vrnili v Francijo, ampak je to zlato, ki ga je prodal stabilizacijski fond banki, da dobi za svoje operacije potrebne zneske v frankih. Da so pa tako veliki zneski v frankih fondu potrebni, pa pišejo francoski finančni listi, da je to pripisovati dejstvu, da mora fond kupovati velike količine zlata od dosedanjih lastnikov zlata.

Sport

Joso Gorec:

Nekaj ugotovitev h kongresu zimsko-sportnih delavcev

Zimski športniki so v nedeljo zborovali na svojem I. kongresu. Namen mu je bil temeljita reforma organizacije in načina dela, da bi se doseglo izboljšanje in še večji uspehi.

Naš JZSZ je postal močna organizacija, ki šteje okoro 120 klubov, razdeljenih prav do Skopja po vsej državi. Dočim ima Slovenija s svojimi štirimi podvezami in skoraj polovico klubov športno dobro razvite smučarje, se že v zagrebški podvezi to stanje močno spremeni, ker prevladuje tam v veliki večini smučka turizma, a skoro vse, kar je vzhodno od Zagreba, pa je zaradi zadnjih slabih dveh zim predvsem usmerjeno v turizmo in pa v začetno razvojno stanje smučkega športa — s primernimi izjemami. Da je v teritorijalno tako oboje organizaciji pri tako različnem članstvu težko zadovoljiti vsem zahtevam, je jasno, zaradi česar je bila misel, poslati a pomočjo kongresa, to je razpravi, boljši sistem dela in uspešnejši, povsem poenoten.

Toda kakor čitam v časopisu, so se govorniki sklicevali na dosedanje delo zveze in ga označili v svojih poročilih tako, kakor ne odgovarja docela stvari. Smatram, da je v zaščito prejšnjih odboj, ki svojo vodilno smučko šport od vsega početka do letošnjega leta, potrebno ugotoviti, da je bilo delo v preteklosti v mnogočem drugačno, kot izhaja iz poročil.

V poročilih čitam, da je bilo doslej delo zveze usmerjeno samo na tekmovanje, ni se pa upoštevalo potrebe razširiti smučki šport med narodom. Imel sem priliko sodelovati v prejšnjih odborih in moram ugotoviti, da je uspešno te zvezi bolj kot večini ostalih popularizirati smučarstvo tako na široko, da je v naši državi ravno smučarstvo tisti šport, ki ga goje široke vrste naroda od kmeta do delavca in do intelektualca. Danes je ta šport dobro pripravljen na skrajnih delih naše države, prav v Južni Srbiji, prav ob bolgarski ali albanski meji, enako v Črni gori in Dalmaciji, tok v Banatu, da v ostalih pokrajinah tega niti ne poudarjam. Lahko trdim, da ni večjega kraja v državi, kjer ne bi bil ta šport izvajal, svede v obsegu, kot ga vremenake prilike dopuščajo. Dejstvo je, da je uspešno zvezi s primernimi in pravočasnimi ukrepi in s pomočjo raznih ministrstev razširiti smučarstvo mnogo bolj, kot pride

to do izraza v organizaciji sami, kajti ta šport se goji v veliki večini brez tekmovalni, zato ne čutijo posamezniki potrebe, da se organizirajo. Slučaj je podoben, kot v planinstvu. Ena prednost pa ima, da v smučarstvu ni drugih športnikov, kot aktivnih, kajti kdor ne smuča, pač nima v smučarski družbi ničesar iskati. Mnogo več bo težko storiti, kajti bodoče delo bo samo podpiranje razvoja, dočim je bilo preteklo v postavljanju temelja razvoju in razmahu.

Kar se tokom tiče, je bilo tekmovalno sredstvo za doseženje napredka in sredstvo za propagando tega športa. V vseh državah se dela na tem, da se izpopolni znanje posameznika v smučanju, da zna smučar kaj več, ko stati na smučeh in zapeljati po travniku nizdol. Tekmovalna so potrebna in če bomo značili v njih, bomo nazadovale ne samo v znanju, tudi v razvoju. V vseh narodih so posamezniki, ki so sposobni pokazati v posrednih panogah več kot povprečne množice. Ti gredo med tekmovalce in tem je nuditi priliko za izpopolnitev njihovih sposobnosti. Nikdar pa niso prejšnje uprave zveze skrbela samo za tekmovalno, temveč so svoj delokrog, kot je to iz vsakoletnih skupščinskih poročil razvidno, zalele tako na široko, da je bilo precej vse onega obdelanega, kar je ta šport potreboval za svoj razvoj.

Se bi se dalo mnogo ugotovitev na kongresu popravljati, toda dovedlo bi predaleč. Hotel sem samo najbolj kričeče popraviti in pri tej priliki ugotoviti, da more vsak poizkus izboljšanja koristiti delu in organizaciji, le graditi se mora na poznava-nju tega, kar je že ustvarjeno. Bila bi potratna časa, začeti znova in naleteti tu in tam na že opravljeno delo v domnevi, da se gradi novo; mnogo koristneje bi bilo izboljšati organizacijo in delo in izkoristiti obtoječe stanje za hitrejša napredovanja od prejšnjega dela. Delokrog je zelo obsežen in cilji, ki so si ga organizatorji kongresa postavili, je težak, zato je treba ekonomično razdeliti moči in delati tam, kjer je delo najpotrebnejše. Naleteli bodo vedno in v povsod na razumevanje in podporo v delu, ker je vsem tako blizu, toda njihovo delo naj pokaže svojo novo smer v pozitivnem smislu, v napredovanju a ne v zmanjševanju že preje narejenega.

Reorganizacija zimskega športa

Začnimo kar s Zvezo kot krovno organizacijo zimskega športa.

Iz vseh referatov — kakor tudi uspehov, ki so bili doseženi in ki niso mogli vzdržati koraka s časom — je bilo videti, da, med drugim, tudi našoj Zvezi ni doreklo današnjim zahtevam. Zveza je imela v splošnem zelo dobra pravila in pravilnike, toda kaj pomaga vse to, ko pa ni pri tem mislila tudi na delitev dela. Tako je imela Zveza do pred kratkim upravni in tehnični odbor, ki sta morala vse reševati. Logična posledica tega je bila, da je zelo mnogo, da celo preveč potrebne in važnega dela za razvoj zimskega športa bilo zanemarjenega. Zvezni kongresni odbor je pripravil radi tega naslednji predlog za reorganizacijo našega športa, ki je bil od upravnega odbora v našem sprejet in izročen v izdelavo posebni komisiji.

Takorekč kot srce upravnega odbora smo vzeli statistični osek, ki ima nalogo vse delo Zveze ugotoviti, primerjavalno opazovati in sporočati svoja opazovanja in ugotovitve upravnemu odboru za reguliranje njegovega delovanja. Tehnični odbor je postal samo osek kot so vsi ostali in ima prav tako svoj določen delokrog. Letos je postal samostojen mladinski osek, ki ima ogromno delo pred seboj. Zdravstveni osek je sicer na papirju star znanec, toda tudi njemu se obeta mnogo, mnogo dela, če naj opraviči svoj obstoj. Nov je propagandni osek, tisti, ki ste sodelovali na delu sekcije za propagando boste vedeli kako važen je ta osek za razvoj in napredek zimsko-sportnega gibanja, kako bogat in zanimiv je njegov delokrog.

K temu pridejo še zbor smučskih učiteljev, smučko-sodniški zbor, vojaška delegacija in zastopstvo Zveze planinskih društev kraljevine Jugoslavije. To enako delitev dela morajo uvesti tudi podveze kot organi Zveze, dočim morajo uvesti društva poleg T. O. in M. O. referente za društveno statistiko, propagando in zdravstveno nadzorstvo nad društvenimi člani. Vse to je bilo že več ali manj samo na papirju. Zakaj?

Prvi predpogoj je in ostane: vsi zimski športniki se morajo podrediti redu in disciplini. Ako tega ne dosežemo, nam ne pomagajo niti najboljše pravila, niti največje denarne podpore.

Najprej red in disciplina, najprej pravi športnik, iskreni ljudje — potem bomo šele vredni večjih denarnih podpor, ker bomo mogli upravičiti uporabo teh vsot povsod in vsak čas — potem bomo šele lahko stopili pred poklicano oblast s zahtevo po izdatni materijalni podpori.

Zato so predvidene v pravilih kazni, ki naj se uporabljajo proti tistim, ki se nečesto pokoriti odredbam Zveze — proti tistim, ki grešijo proti dostojanstvu zimskega športnika.

Odstavek zame so funkcijonarji. Naš tov. Predalič jih je razdelil v različne razrede, tako tehnične delavce, organizatorje in propagatorje ter končno upravne delavce. Vsi ti so — od društva pa do Zveze — važni in potrebni. Veseli območja, ako bomo imeli s časom na pokrajnih delavcev, ki bodo vsaj v eni teh strok doma.

Tega se moramo držati vsaj tako dolgo, dokler ne bo moralni športni nivo pri nas dosegel one stopnje, ki bo dopuščala sodelovanje vseh društvenih eksponentov tudi pri podvezi odnosno Zvezi.

Kakor v pravilnem športnem udejstvovanju, tako mora biti kontinuiteta tudi v delu za šport, da se dosežejo uspehi. Zaradi tega predlaga kongresni odbor JZSZ-e: da se volijo funkcijonarji tako pri Zvezi kakor pri podvezah za dobo dveh let. Ta doba bo omogočila poedinemu funkcijonarju neprekinjeno in uspešno delo.

Sedaj pa denarno vprašanje. Razne korporacije podpirajo z različnimi utemeljitvami, bodisi društva, bodisi podveze ali Zvezo z denarnimi podporami. Te podpore imajo vedno svoj poseben — rekli bi — delni namen, tako da so tudi samo malokateri, ki so deležni te dobrote. Zimski šport pa je za vse državljane naše kraljevine. Imamo ministrstvo za telesno vzgojo naroda! Ali ne bi smeli pričakovati, da nas to ministrstvo z ozirom na velik pomen tega športnega zibanja za vso državo, podpre z redno podporo?

Naloga športa je krepiti človeško telo, napraviti ga odpornim, ter plemeniti in izpopolniti človeški duh! Svojo popolno upravičenost do obstoja pa doseže šport šele tedaj, ako je dostopen najširšim plastem naroda.

Reorganizirani in enotni, skupni, preudarni in stvarni podlagi bomo postali močni in vredni one podpore, tako moralne kakor materijalne s strani vlade, čije dolžnost je propagiranje, podpiranje in nadziranje telesne vzgoje naroda. Ta podpora pa bo mogoča le, če bo ministrstvo za telesno vzgojo naroda pokazalo pravilno razumevanje s tem, da bo pritegnilo k sodelovanju najboljše in najizkušenejše športne delavce poedinih športnih panog!

Ce hočemo za naš šport in s tem tudi za Jugoslavijo in njeno gospodarstvo nekaj doseči, bomo dosegli to samo s tesnim medsebojnim sodelovanjem in ne s delom enega proti drugemu, ker moramo staviti obči blagor nad osebne interese, ker mora biti naše delovanje in ravnanje čisto. Če imamo voljo obvladati same sebe, potem ne bo ostala naša naloga in naše delo brezuspešno.

Bodimo svetel zgled onim, ki stojijo danes še izven našega kroga, vzbudimo pri njih ljubezen do športa, katero čutimo v sebi, in naš kader bo rasel, postal bo mogočen in bo vodil mladino preko vseh zaprek k svojemu cilju, k svojemu pravu.

Razpis

propagandnega taksonitskega meetinga kot prireditve po dolžnosti SK Svobode Ljubljana, dne 7. novembra 1936.

Športni klub Svoboda Ljubljana prireditelj v soboto, dne 7. novembra 1936 ob 15.30 na igrišču ASK Primorja, Tyrsove ceste, propagandni taksonitski meeting kot prireditve po dolžnosti. Prireditelj se vrši na taksonitski, dolgom 420 m, ki je pokrito s snegom in ima štiri nedvigljene zavoje. Pravico nastopa imajo vsi vršiči, etranci in neverificirani člani klubov. Planov JZAZ, in dravske banovine. — Prijavo s priloženo prijavnino 1 Din za točko in osebno, 5 Din za moštvo, je poslati do 31. oktobra ob 13 na naslov: Fein Ciril, Glavna bratovska akademija, Vrsta 4. Naknadno prijavo, kakor tudi prijavo brez prijavnine se ne sprejema. Nagrada: pri 3 tekmovalcih 3 priznanja, pri več kakor 5 tekmovalcih 3 priznanja, leto velja tudi za moštva. Tekmovalci se vrši po pravilih in pravilnikih JZAZ.

Program in vrstni red disciplin je naslednji: Sobota, dne 7. novembra ob 15.30: 1. Tek 50 m juniorji B (1920, 1921), 2. Tek 100 m juniorji C (1918, 1919), 3. Tek 100 m seniorji, 4. Škok v višino z zaletem juniorji B (1920, 1921), 5. Škok v višino z zaletem juniorji C (1918, 1919), 6. Škok v višino z zaletem seniorji, 7. Tek 1000 m juniorji C (1918/1919), 8. Met kroglice seniorji, 9. Met kroglice 5 kg juniorji C (1918, 1919), 10. Tek 1000 m seniorji.

SLUŽBENE OBJAVE GZSP

s dne 28. oktobra 1936.

Dopis SPD. Kranjske gore, radi obvestila, da se bo vrtil akom zimsko sezono v Kranjski gori stalen smučki tečaj pod vodstvom gosp. Zdravko Zoreta, se vsame ne manja.

Obveščamo vse klube, ki so prho na stavili ranne predloge za izredno glavno skupščino JZSZ, da leti našo moglo priti v preloz na skupščini, ker so se tam določale le smernice našega bodočega dela, pač pa bomo letu urgirali pri upravnem odboru JZSZ.

Prosimo vse naše klube in društva, da nam po. Njelo imena svojih zastopnikov v naše širšo upravo. Za stalnega zastopnika GZSP pri JZSZ v Ljubljani je določen tajnik I. Stanko Ravnik.

Določa se 14 Din kot verifikacijska taksa (vravnana je tudi za izkaznice). Verifikacijska doba traja 1 leto, za podaljšanje se dobe ponovno za 3 leta, je določena znesek 30 Din. Spremenili smo način postopanja pri verifikaciji in sicer je novi postopek sledeč: Takos 14 Din je treba nakazati po poštni polovnici na naš ček račun, nakaš šele klub dobi verifikacijsko prijavnico, ki jo nam izpolnjeno vrne, nakaš, če ni zadruka, se prijavljene verifikacije za prijavljeni klub.

Te dni bo razpisana ob JZSZ za vse klube osnutek prenovljenih pravil JZSZ, poslavmo vse naše klube, da nova pravila takoj proučijo in nam takoj javijo eventualne nesporazumljive točke, da bomo tako lahko pravočasno zavzeli skupne stališče in protokolirali pri JZSZ.

Dočim se, da se seje oke uprava vrše ob četrtih točno ob 20 v restavraciji Legat: za Jesenčaki.

Smučka telovadba, ki jo prireditelj Slovenske planinske društvo v Ljubljani prične v ponedeljek, dne 6. novembra L. L. ob 19 v telovadnici II. državne realne gimnazije na Poljanski cesti. Prijave sprejema planina SPD Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 4/I.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Kar potrkaj! — Le naprej! Kaj želiš si, nam povej. Službo so na razpolago, tu iskanje ni draga.

Pekovski pomočnik
in vajenec se sprejmeta. Prednost ima oni, kateri se je že učil. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 16069.

Čevljarsko delavnico
opremljeno, oddam v našem samcu. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 15948. (n)

Agilne zastopnike
za povečane slike, nagrobne spomenike itd. — Iščemo v vseh mestih v Sloveniji. Ponudbe s točnimi referencami poslati na: Turnauer, Ostjsek I., Beogradska 6. (b)

Prodajalko specer. stroje
s svojo obrtjo, ki je zmožna 3000 Din kavčice, sprejemem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16301. (b)

Manufakturnist
prvovrstna moč, zmožen samostojne prodaje, priden, vreden in pošten, prijaznega nastopa, z znanjem nemščine ter prost vojašine, se išče za takoj. — Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prvovrstna moč« 16239.

Kuharico
spretno, ki bi opravljala tudi ostala hišna dela — išče boljše družino v bližini Celja. Ponudbe upravi »Slovenca« Celje pod »Samostojna« (b)

Podnatakarico
še izveščeno, iščem. Gostilna Cinkole, Kopitarjeva 4, Ljubljana. (b)

Pomočnika
za stavbo ključavničarstva, pridnega, mladega, sprejemem takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod 16291.

Trgovska samostojna moč
s kavčico 25.000 Din v gotovini za modni artikel, se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »25.000« št. 16288. (b)

Natakarica
za podelželo gostilno — dobi takoj službo. Ponudbe na podružnico »Slov.« v Celju. (b)

Družabnika
k leoni trgovini, kateri bi sodeloval pri delu — sprejemem. Cenj. ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Zlata jama« 16277.

Stavbnemu polirju
prvovrstnemu, za visoke in nizke zgradbe — nudi mesto trdika »Slograd«.

Vešč mlad prodajalec
kot potnik za Zagreb, z znanjem hrvatskega in nemškega jezika, za prodajo avtomobilov, avto-olja in biciklov, se išče. Ponudbe s sliko, referencami in zahtevami na: Zagreb I., poštni predal 316. (b)

Žensko
delovno, solidno, srednjih let, samsko, sprejemem za gospodinjsko v večji trgovski hiši za stalno. — Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Dobra služba« št. 16134. (b)

Učiteljski par brez otrok
sprejme s 15. novembrom samostojno.

kuharico
srednjih let, vajeno boljše kuhe in vseh hišnih opravil. Samo snažne in zdrave, ki imajo veselje do obdelovanja vrta, naj pošljejo ponudbe z zahtevano plačo: Franciški Ferencak, učiteljici v Smarju pri Jelšah.

Kmečko dekle
delavno, zdravo in pošteno, dobi službo v trgovski hiši na delu za hišno in gospodarsko delo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Skromna« 16361.

Voznike

s lastnimi konji ali vozili, za nadrobno provizijsko prodajo kuriva — sprejemem. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Sezona« št. 16074. (b)

Polirja

za visoke stavbe, s večletno prakso, samo prvovrstno moč, takoj sprejemem. Ponudbe na gradbeno podjetje arh. Ivan Ledl, Ljubljana. (b)

Hlapec za trgovino

sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod 16160.

Trgovski pomočnik

vojašine prost, vsestransko izvešan v manufakturi, speceriji, železnini in v steklarstvu, se sprejme za takoj ali s 15. novembrom v večji trgovini. Ponudbe nasloviti na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 16167. (b)

Samostojna kuharica

s kapitalom 8000 Din na 10% obresti — se takoj sprejme. Lahka služba. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Dober zaslužek« št. 16191. (b)

Krojaškega pomočnika

takoj sprejemem. Vodopivec Vinko, Zagorje ob Savi. (b)

Hlapec h konjem

sprejemem. — Andlovic, Škofljica. (b)

Izurjeno navijalko

za rašel stroj sprejme v trajno službo Lana, Gregorčičeva 5. (b)

Dekle

ki zna samostojno kuhati, se sprejme k tričlanski družini. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj« P 16245. (b)

Sprejememo zastopnike

za Ljubljano in ostale kraje za sklepanje dobrodošlih zavarovanj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober zaslužek« 16043.

Službe iščejo

Težko biti je brez kruha, glad mori samo lenuha. S par vrsticami pobara, vse dobiš bolj, — nič ne maraj.

Švicar

oženjen, srednjih let, trenin v maršju, vešč živinodarstva, išče službo. — Balas, Bresternica pri Mariboru. (a)

Dekle

vajeno nekoliko kuhe in vseh hišnih del, išče službo. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 15978. (a)

K vinskemu trgovcu

želi stopiti v službo fant, ki je zmožen opravljati vsa dela, sodarstvo, kletarstvo; gre tudi za potnika. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 15944. (a)

Dekle

z gimn. malo maturo, stara 15 let, želi zaposliti v manufakturni trgovini. V začetku event. samo za hrano in stanovanje. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16084. (a)

Mlad fant

z nižjo gimnazijo in trgovskim tečajem, vojašine prost, želi službo v kakšni pisarni; gre tudi za inkasanta, skladiščnika in silnično. Ponudbe v upr. »Slov.« v Mariboru pod »Zanesljiv« 16274. (a)

Dekle

zmožna šivanja perila ter šikanja, išče zaposlitve. Sprejme šikanje tudi na dom. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16176.

Mlajši moški

trgovsko naobražen, išče primerno zaposlitev kot moč v trgovini, pisarni, skladišču ali temu primerno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Najrajši v Srbijo« št. 16157. (a)

Šofer - mehanik

abstinent in nekadilec, vojašine prost — išče službo. Zmožen eventuel. kavčice. Naslov pri vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 16131. (a)

Mesto gospodinje

iščemo za takoj k samostojnemu gospodu ali k manjši družini, lahko tudi z otroci. Sem 40 letna, pridna, delavna, zanesljiva, veča voditi vsako delo, pripadajoče k gospodinjstvu. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. »Potrebna« št. 16155. (a)

Šivilja gre šivat na dom

perilo in ženske obleke po 15 Din dnevno. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16185. (a)

Absolventinja

dvorazredne trgovske šole išče primerno službo. Nastop takoj ali kasneje. Naslov v upr. »Slovenca« pod »Vestna« 16208. (a)

Kuharica

izučena, 23 let stara, z znanjem nemščine in šivanja, želi službo pri gospodu ali manjši družini kjerkoli. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16236.

Služkinja

vajena nekoliko kuhe, in se želi več naučiti, išče službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj« št. 16241. (a)

Služkinja

vajena kuhe in vseh gospodinskih del, išče mesto za takoj. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pridna« št. 16230. (a)

Kot gospodinja

želi službo v župnišču ali pri gospodu 32 letna, čedna in snažna gospa. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Slovenca« št. 16249. (a)

Učiteljska abiturijentka

išče mesto k otrokom ali v pisarno. Lahko pomaga pri vseh gospodinskih delih. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Delavna« 16265. (a)

Mlad trgovski pomočnik

vojašine prost, vešč slovenskega, hrbohrvatskega in nemškega jezika, išče službo. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slovenca« v Mariboru pod št. 1736.

Vajenci

Mesarski vajenec
vaje vseh del, s 2 leti in pol učne dobe — išče mesto. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16070. (v)

Kovaškega vajenca

poštenih kmečkih staršev, sprejemem takoj. Hrana in stanovanje pri mojstru. Leben Leopold, kovač, Seničica 15, Medvode. (v)

Pekovskega vajenca

in raznašalca sprejemem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16047. (v)

Vajeno za trgovino

brez oskrbe, sprejme takoj Radio-Starkel, Maribor, Trg Svobode 6. (v)

Učenko za šivanje perila

takoj sprejemem. Kopališka 12. (v)

Vajenca

za stavbo in umetno ključavničarstvo sprejemem brez hrane in stanovanja. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16292. (v)

16 letni kmečki fant

se želi izučiti mesarske obrti. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16283. (v)

Izvaliti

Mlade pse voljake
zanesljivo pasme, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16949. (j)

Prodamo

Čevljarski šivalni stroj
cilinder, »Jax«, močan, dobro ohranjen, ceno naprodaj. — Verhovnik M., Tunjice 11, p. Kamnik.

Jabolka

sortirana, in fine hruške, štajerske, doblite najcenejše, dokler traja zaloga, v skladišču ABC, poleg gorenjskega kolodvora. (l)

Sadno drevje

prilčno, nizke vrtnice in lepote grmičje nudi za jesensko saditev Matko Maretič, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 44. (l)

Ia zimska jabolka

najskrbnejše odbrana, v ameriških in jugoslovanskih zabojih, po dnevnih cenah. Oglejte si stalno »Sadno razstavo«, Kmetijska družba, v Ljubljani, Novi trg 3, tel. 21-05, 37-55. (l)

Hindenburg

jagoda
največja na svetu

100 rastlin Din 30.—

Zajamčeno nepleničenje sadja, cepit, rože itd.

Navodila za sajenje, opis vrst in glavni poučni katalog pošljemo brezplačno.

Akad. dipl. višji vrtnar

H. rsl Vladislav
i drugovi

Velika trto- in sadjereja
SUBOTICA
Poštanski pret. 26. Telefon 66

Razprodaja!

zaradi opustitve mojega obrta: ameriški stroj de Vilbis za avtomobilje, surovi landaver, šivalni stroj, orodje, blago, usnje, barve in drugo po nizki ceni. Wijsan, sedlar, Kolodvorska 25, Ljubljana.

Miza

ki se raztegne, za 12 oseb, naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod 16189.

Apno

ugašeno, štiri leta staro, več m. po nizki ceni naprodaj. Vprašati v gostilni »Pri Kovaču«, Tomačovo. (l)

velika izbira

smučarskih čevljev

Zalokar

Ljubljana, Mestni trg 19.

Šivalne stroje

Pfaff, Vesta, Kayser in Gritzner ter kolena in radio aparate — kupite po zelo nizkih cenah pri trvdki M. R. Pleveš v Preski pri Medvodah. (l)

Lepa zimska jabolka

na zalogi pri

Gospodarski zvezi

Rabljene hmelovke

večjo količino, prodam. Koželj Franc, Ljubecna št. 63, Celje. (l)

Srebrni jedilni pribor

za 12 oseb — prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16297. (l)

Prave pečnice

sveže, se dobi vsako sredo in soboto pri

M. Urbas

Sloška ulica št. 13 poleg Mestne elektrarne in Stari trg št. 15.

Soliden nakup

damskih volnenih plaščev in oblek ter raznega manufakturnega blaga se vam nudi le pri

Oblajilnici za Slovenijo

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 29 (hiša Gospodarske zveze).

Državnim uradnikom tudi na mesečne obroke.

Do preklica nudimo blago deloma tudi na hranilne knjižice članic Zadrugne zveze.

Hrastove deske

suhe, 25 mm debele, se kupijo. — Cena franko Sv. Peter Savinjska dolina in količina na naslov: »Levak«, Sv. Peter v Savinjski dolini. (l)

Smrekovih storžev

več vagonov, prodam. Informacije daje Simon Hudovernik, Gorje-Bled. (l)

Proda se oz. da v najem

z 21. januarjem 1937 knjižarna in papirnica zaradi starosti. Pogojni ugodni. K podjetju spada knjižovoznica s šestimi potrebnimi stroji in drugim orodjem, ki se lahko prevzame skupno ali brez. Podjetje obstoji 55 let in nima v krogu 50-70 km konkurence. Ponudbe pod »Knjižarna, papirnica in knjižovoznica« 16042 na upravo »Slov.« (l)

Singer, Pfaff stroji

malo rabljeni, poceni na prodaj pri »Promet« (nasproti križevni cerkve).

Poročne prstane

ure, veržice, uhane, kakor tudi očala, kupite najbolj ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Šutna, nasproti farne cerkve. (l)

Pekovski delilni stroj

(prešmašina), v dobrem stanju, naprodaj za 1000 Din. — Gostilna Kaučič, Zg. Šiška. (l)

Dva pletilna stroja

skoraj nova, eden dolg, drugi okrogel, kovčeg-gramofon s ploščami in stari denar, ugodno naprodaj. Vprašati: Maribor, Magdalenska ul. 37.

MODNO VOLNENO BLAGO

za damske obleke in plašče

SVILA IN VSE DRUGO BLAGO

Velika izbira, nizke cene!

R. MIKLAUC

»pri škofu« LJUBLJANA

Lingarjeva ulica Medarska ulica Pred škofijo

Mizarji!

Okovje za stavbe in poštvo, klej itd., izberete najceneje tudi na hranilne knjižice pri

»Jeklo«

Ljubljana, Stari trg.

Frizer. salon v Mariboru

novi opremljen, prodam zaradi družinskih razmer. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod št. »Promet« št. 16136. (l)

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETB

DRVA, KOKS tudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 3.

Hubertuse

nepremojljive 250 Din, in vsa oblačila po neverjetno nizkih cenah si nabavite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Šivalni stroj

malo rabljen, znamke Singer, poceni naprodaj. — Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg

Specerijska trgovina

s trafiko, dobro idoco, v najprometnejšem središču Zagreba, tik mestne trdnice, prodamo s vso zalogo blaga in vzornim inventarjem zaradi bolezn lastnika za 28.000 Din. — Pojasnila pri Agenciji Pavlekovič, Zagreb, Illica št. 144. (l)

Vino

izvrstno, belo, prodam tudi proti vlogam Spodnještajerske ali Posojilnice v Slatini. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Vino«. (l)

Peči

za centralno kurjavo na toplo vodo, rabljene, poceni proda Sučević Maribor, Slovenska 8.

Buteljsko vino

1908, 1917, 1921, 1932 — loco engros 10 Din. Dekanjski urad Sv. Andraž v Halozah. (l)

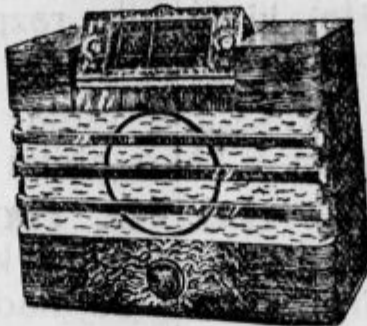
Izvolite...

samo izpolniti dolnji kupon in brezplačno in brez obveznosti Vam postavimo na poskušnjo najnovejši

PHILIPS RADIO

Naši plačilni pogoji od **Din 90.- mesečno**

omogočijo vsakomur, da si nabavi PHILIPS RADIO

PHILIPS RADIO H. Suttner, Ljubljana, Aleksandrova c. 6

Denar

Denar — sveta stvar! Le plačaj par oglasov, pa kmalu zlatih časov zasije tibi bar.

Iščem kompanjona

za štiri nove iznajdbe, katere bodo sejo dobičkonosne, in za šest že patentiranih in masloženih patentov v Jugoslaviji. — Frane Grebenc, Trbovlje I. (d)

Tvrdba

A. & E. Skaberne

LJUBLJANA, javlja, da jemlje do preklica v račun sopot

hranilne knjižice

Meatne hranilnice, Ljudske posojilnice.

Posojilo od 50 do 100.000

dinarjev išče gostilničar in uradnik v svrhu nakupa posestva. Vknjižba na prvo mesto. — Resne ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobre obresti« 16152. (d)

Kmečko zaščito

vse posle, informacije, obračune in revizije na upnike in dolžnike.

znižbo dolgov

Vam strokovno zadovoljive uredi Komercijalna pisarna

Lojze Zajc,

Ljubljana, Gledališka ulica 7. (Za odgovor priložite znamke 5 Din.) (d)

50.000 do 60.000 Din

posojila iščem proti primernim obrestim in agurnemu jamstvu. Imam tudi gostilno na prometnem kraju v najbližji okolici Maribora s dolgoletno najemno pogodbo. Prostori primerni za mesarstvo ali trgovino, ker je kraj brez konkurence. — Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Sigurno« št. 16020. (d)

50.000 Din posojila

iščem. Vknjižba in obresti. Ponudbe pod »Sigurno« naložba: št. 16284 upravi »Slovenca«.

Izrabite ugodno priliko

od 31. oktobra do 10. novembra

Velika ODPRODAJA cca 200 raznih damskih plaščev od Din 150.— naprej in za cca 200 damskih plaščev blaga po zelo nizki ceni. Prodaja se v skladišču:

Turševa cesta št. 41 — nasproti sv. Krištofu

„JAKA“

modni salon za dame in gospode Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 1
Izdelujemo najnovejše modele po konkurenčnih cenah. Zastopstvo angleških štofov.

Za jesen in zimo

so že došle vse novosti obutve. Oglejte si izložbe trgovine čevljev

M. Wregg, Maribor, slovenska ul. 6

Zagrebska manipulacija

moškega in ženskega porila in trikotaja, ki dela z 20 stroji na električni pogon, delo v polnem obratu, išče zaradi odstopa poslovanja družabnika, ženaka ali moškega. Ki postane lastnik polovica strojev in ostalega inventarja. Potreben kapital 40.000 Din. Vprašati: Zagreb, Račkova 3.

Posedstva

Droben oglaš v »Slovenca« posredstvo H. Hito prodaja; če se ne s gotovim denarjem pod kupca št. 1 knjižico da.

Večje hiše

trgovske in stanovanjske, s dobrim donosom, v Ljubljani na periferiji.

Lepe vile

eno- oziroma dvodružinske, komfortne, po ugodnih cenah, hipoteke za prevzeti.

Posedstva

po vsej dravski banovini, v različnih cenah in velikostih, ugodne lege.

Stavbne parcele

v centru Ljubljane in na periferiji proda

Pristavec Franjo

Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a. Telefon 23-81. Nasproti dramskega gledališča.

Naprodaj

nova enonadstropna hiša s vrtom, v bližini lesene cerkve v Mostah. Moderna stanovanja. — Visokopritlična hiša na Smarinski cesti s prevzemom večje hipoteke. — Josip Oražem, Predovičeva 5, Moste — Ljubljana.

Hiša v Ljubljani

v kateri se nahaja gostilna in trgovina, naprodaj. Dopise pod »Ugodno 200.« št. 16064 upravi »Slov.«

Parcele v ljublj. okolici

kupim na mesečno odplačilo. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Brez posredovalcev« št. 15925. (p)

Javna dražba

V Prevaljah, Meziška dol., na sedežu vseh oblasti, na najpomembnejši točki, naprodaj dne 24. novembra 1936 enonadstrop. hiša s gostilno in trgovino. Lepi, veliki prostori, sobe za tuje in letoviščarje, velika, nova veranda za razne prireditve, lep vrt in gospodarsko poslopje. — Najlepša prilika za podjetnega gostilničarja ali trgovca. Cenilna vrednost 472.000 Din. Najmanjši ponudki 242.000 Din. Plačilni pogoji za združitelja jako ugodni. — Vsa pojasnila daje: Hranilnica in posojilnica v Prevaljah. (p)

Tristanovanjsko hišo

pri novi soli v Zg. Siskli, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16127. (p)

Hiše,

vile, posestva, gostilne, trgovine, mline — kupuje in prodaja najkulantneje znana posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gospodarska ulica št. 28. (p)

Stavbna parcela

pri kolodvoru in glavni cesti, naprodaj. Vprašati: Cirman, št. Vid 28 nad Ljubljano. (p)

Majhno hišico

s hipoteko kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Periferija« 16159.

Manjše posestvo

naprodaj ob banovinski cesti v Zlupovcu pri Krškem. Lepa lega. Prosto-voljna dražba 18. novembra 1936 ob 9 dopoldne pri sreskem sodišču v Krškem. Pojasnila daje Marija Urban-Grozde, Zlupovec 22, pošta Krško, Dolenjsko. (p)

Ugodni nakupi in prodaje

vsakovrst. posestev, stanovanjskih in trgovskih hiš, vil, hotelov, pensio-nov, hiše s dobro vplačano točlinico in parno pekarno najnovejše konstrukcije itd. Posredovalnica Ivan Godina, Maribor, Aleksandrova cesta št. 30. (p)

Velika hiša

v Zagorju ob Savi naprodaj. 7 sob, 2 kuhinje, klet, vrt. — Kastelic Jože, Breg — Litija. (p)

Srednje posestvo

kje v Sloveniji ali v okolici Ljubljane, kupim. — Plačam takoj v gotovini. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Srednje posestvo« 16200.

Ugoden nakup!

Naprodaj lepo posestvo s stalno vodno močjo, pri-pravno za vsako indus-trijo. Sedaj se nahajata dva polnojarmenika. Go-spodarska poslopja v do-brem stanju, hiša enonad-stropna, vse blizu kolod-voza v Domžalah. Po-jasnila se dode pri dr. J. Vorišču — odvetniku v Ljubljani. (p)

Enodružinsko hišo

v Ljubljani (tri velike sobe in kuhinja), s par-celo za stavbišče in vr-tom prodam. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Cena solidna« 16242. (p)

Hiše, posestva, parcele

kupite ali prodaste naj-ugodnejše potom pisarne Adamič, Ljubljana, Go-sposvetska cesta 8/II. Te-lefon 22-86. (p)

Majhna hišica z vrtom

v Zagorju naprodaj za hranilno knjižico Zagor-ske posojilnice. Naslov: Mihelič, Zagorje ob Savi

Posestnik!

za svoje resne interese-nte potrebujem različne hiše, vile, stavbne parce-le in posestva. Prodajo izvršim v največji tajno-sti. — Pristavec Franjo, Ljubljana, Erjavčeva ce-sa 4a. (p)

Nova hiša

v Sv. Petru v Savinjski dolini — naprodaj. Naslov v vseh poslovaln. »Slov.« pod št. 16271. (p)

Hiše, vile, parcele,

posestva, kupuje in pro-daja Realitetna pisarna v Ljubljani, Wolfova I. (p)

Vrtnarsko posestvo

v Trnovem prodam, tudi delno. Ponudbe na: Tech-na, Ljubljana, Mostni trg št. 25. (p)

Zemljišče

ca. 1000 m² v bližini tramvaja v Ljubljani, ku-pimo. Ponudbe na: Tech-na, Ljubljana, Mostni trg št. 25. (p)

Stanovanja

ISČEJO:

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob, z vrtom, iščem za takoj v Brezicah ali v neposredni bližini. Cenj. ponudbe na »Privredno in zdravstveno nadzrugo« v Mariboru, Tattenbachova ulica 2-I. (p)

Stanovanje išče

v bližini Bežigrada proti plačilu ali delu ženske srednjih let. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16175. (e)

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

s kopalnico in vsemi pri-tliklinami se takoj odda v hiši Gledališka ul. 7-II., Beethovnovi ul. št. 15-I., II. in III. nadst., in na Zrinjskega cesti 7-II. (e)

Za 1000 dinarjev

oddam zelo veliko štiri-sobno stanovanje s bal-konom na Bregu 13. Po-lavdebe pri hišniku, Kri-ševniška 11 od 11—12. (e)

Dvosobno stanovanje

strogno separirano, s pri-tliklinami, takoj oddam mirni stranki. — Iščem samostojno hišnico, ki je obenem postrežnica. Po-vprašati: Tržaska c. 11, I. nadstropje. (e)

Stanovanje

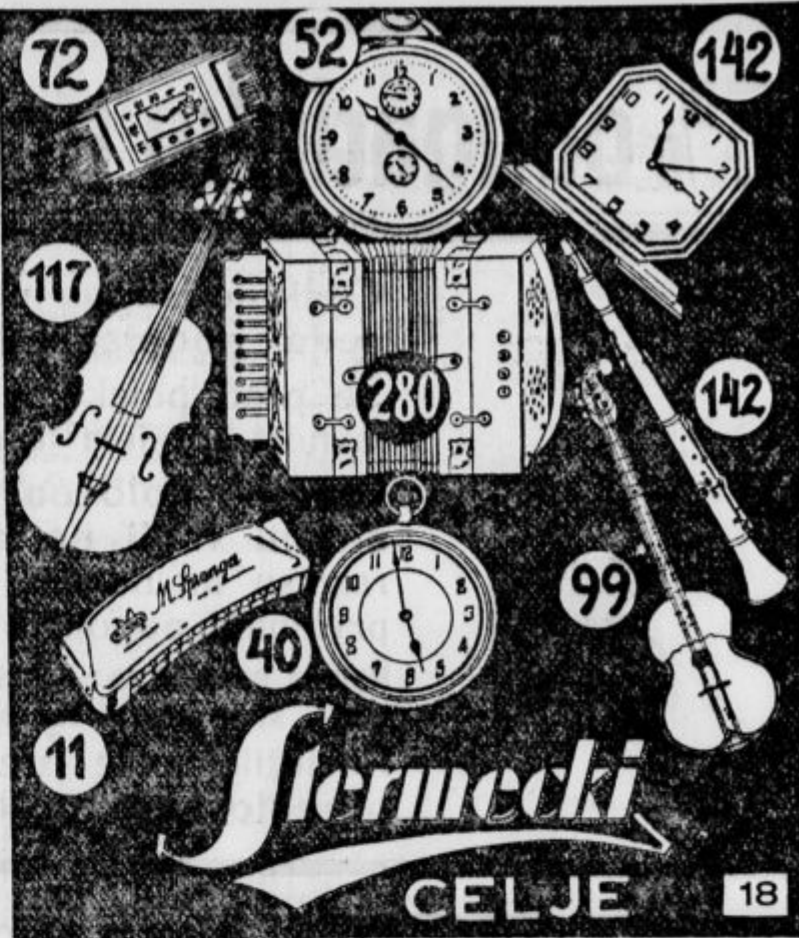
dveh sob, kabineta, ve-rande in vseh pritliklin, oddam Pod Rožnikom. — Poisve se: Rozman, Dvorni trg 2-II. (e)

Sončno stanovanje

treh sob, s pritliklinami, v bližini kavarne »Evro-pe«, oddam s 1. januar-jem ali 1. februarjem. — Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod »Sončno« št. 16145. (e)

Celo nadstropje

potrebno komfortno sta-novanje s vsemi pritliklinami, pripravno tudi za zdravnik ali odvetnika, takoj oddam v Gledališki ulici. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16022. (e)

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

Trisobno stanovanje

oddam. Cirman, št. Vid št. 28 nad Ljubljano. (e)

Dvoje trisobnih stanovanj

event. cela hiša, se odda v najem v severnem delu mesta. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16140. (e)

Enosobno stanovanje

s kabineto in pritliklinami, pod enim ključem, pri operi, oddam za 525 dinarjev. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16173.

Sobo in kuhinjo

oddam zelo čedni, točni stranki odraslih oseb. — Cankarjeva ulica 5, Kodeljevo. (e)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, kabineto, krasno, takoj oddam. Si-ska 235 (blizu gostilne Carman). (e)

Dvosobno stanovanje

kabinet in vrt, se odda. Milčinskega ulica 72 — Siska. (e)

Enosobno stanovanje

takoj oddam. Galjeviča 13

Enosobno stanovanje

v pritličju, in dvosobno stanovanje v I. nadst., s pritliklinami, takoj oddam. Cerkevna ulica 21. (e)

Enosobno stanovanje

s kabineto oddam. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 16222. (e)

Enosobno stanovanje

v vsem pritliklinami se odda dvema ali trem oseb-am za takoj. Poisve se: Zg. Siska 273, vis-a-vis opekarne »Sitar«. (e)

Stanovanje

dveh sob, kabinet, kuhinja, sraven Mladinskega doma na Kodeljevem, od-dam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16246.

Enosobno stanovanje

oddam. Tovarniška ul. 29.

Stanovanje

treh sob, kabineta, s vse-mi pritliklinami, na dvo-rišču, I. nadst., se takoj odda za 650 Din mesečno, Gosposvetska cesta 10. — Ogled v ponedeljek od 10. ure naprej. (e)

Trisobno stanovanje

oddam takoj ali pozneje. Zeljarska c. 11. (e)

Enosobno stanovanje

blizu stolnice, oddam sa-mostojni osebi. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Trgo-vina« št. 16252. (e)

Dvosobno stanovanje

s kabineto, veliko kuhinjo itd., takoj poceni od-da Tribuč, Glince, Trža-ska 6, telefon 26-05. (e)

Enosobno stanovanje

takoj oddam. Medvedova cesta 22. (e)

SOBE

Priprosto sobo

prazno ali opremljeno, s posebnim vvhodom, oddam takoj pošten osebi. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 16045. (e)

Sobo

elegantno opremljeno, s vvhodom iz stopnišča — oddam. Poisve se: Kralja Petra trg 2-I., desno. (e)

Sobo

oddam takoj proti niski odkodnini kršćanski žen-ski zaradi družabnosti. Blizina tarne cerkve v Smledniku 41. (e)

Dve manjši sobi

v pritličju, oddam za pi-sarno. Dalmatinova ulica št. 11-I. (e)

Soba

volika, lepa, prazna, se takoj odda. Devinska uli-ca 2. (e)

Separirano, lepo sobo

v centru, oddam stalnemu solidnemu gospodu. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 16202. (e)

Opremljena sončna soba

se odda. Cesta 29. oktobra št. 18, pritličje, levo. (e)

Iščem svetlo sobico

neopremljeno. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Soliden« št. 16222. (e)

V sobo s štedilnikom

sprejem sestanovalca (sostanovalko) za 30 Din. Vidovdanska cesta 2. (e)

Dve sobi

s posebnim vvhodom, eno prazno, eno opremljeno, oddam. Friškovec 6. (e)

Lepo sobico

oddam v bližini kolodvo-ra. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16279. (e)

Pohištvo

Oprema za jedilnico

iz mecesnovega lesa, do-bro ohranjena, naprodaj. Ogleda se v skladišču Balkan dnevnega med 11. in 12. ure. Vprašati pri vra-tarju. (e)

Akademik instruiira

vse predmete, razen francoščina. — Naslov v upravi »Slovenca« pod »Dobro instruktore« št. 16243. (u)

Prevzamem instrukcije

za vse predmete, razen francoščina. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16210. (u)

Šestošolec

I. resne gimnazije in-struiira vse predmete. Po-nudbe upravi »Slovenca« pod »Dobro instruktore« št. 16243. (u)

Akademik instruiira

vse predmete za stano-vanje. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gotov uspeh« 16294.

Damske plašče

dekliške in otroške v vseh velikostih, kakor tudi vse ostalo damsko in otroško konfekcijo cenejše vrste, dobite v največji izbiri pri

F. I. Goričar :: Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29.

Lastna delavnica za konfekcijo. Sprejemamo tudi po naročilu.

6% obligacijsko posojilo mestne občine ljubljanske

Obligacijskega posojila, ki je bilo razpisano dne 10. oktobra za mesec dni, je do sedaj podpisanega deloma v knjižicah, deloma v gotovini v vsoti Din 24.000.000.-. Še pred potekom roka presežena vsota je najboljši dokaz, s kakšnim zaupanjem je javnost sprejela ta razpis in v kako obilni meri je segla po obligacijah.

Prvotno določeni rok — do 10. novembra — se kljub že zdavnaj doseženi vsoti ne bo skrajšal. Mestno knjigovodstvo, Mestna hranilnica in vsi že v razpisu imenovani denarni zavodi še nadalje sprejemajo podpisovanje obligacij pod prvotnimi pogoji: 6% obrestovanje, izplačevanje po žrebanju tekom 15 let.

Namen posojila je: vzpostavitev likvidnosti Mestne hranilnice. Ta namen pa najbolj dosegajo podpisi v gotovini, ki je prav v teh obligacijah najbolj plodonosno naložena.

Poslužite se te izredno ugodne prilike. Izrabite zadnje dni, da si zagotovite: najvišje obrestovanje, gotovo izplačevanje in popolnoma varno naložbo.

Obrt

Poceni izdeluje pohištvo

od navadne do najfinišne moderne izdelave. Oprema trgovin in gostilniških sob po lastnih načrtih. Specialna delavnica za popravila antičnega pohištva vseh slogov. Zadoštuje dopolnila in Vas obišče. Mizarstvo

Venturini Ludvik
Uršičev stradan št. 56, ob Ižanski cesti, Ljubljana.

Kupimo

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah **CERNE, zvelir, Ljubljana** Wolfova ulica št. 3.

Suhe gobe
fišol cipro, Koka, zelenček - nudite takoj trdki A. Nachbar, Radeče. (K)

Polže
pokrite - vsake količine - prevzamam proti takojšnjemu plačilu. Nabiralci, pošljite takoj tudi manjše količine! F. Bischof, Maribor - Melja.

Poštarne znamke
jugoslovanske, rabljene - kupim vsako količino. Sedanje poštarne znamke z rdečim križem kupim po 100 kom. za 20 Din. - Karlo Deutsch - Stara Kanjiza. (K)

Kožuhovina

po solidnih cenah je pripravljen. - Nove izdelke in popravila izvršuje poceni

ŠOPER JULIJANA
krznarstvo - Maribor, Glavni trg št. 9

Načrte za hiše, vile
in gospodarske stavbe - nudi najceneje F. Trškan, Hudovernikova 41. (t)

Zenitbe

Nevesto
za mojega poslovođa iščem. Prednost, katere ima veselje do trgovine ter nekaj gotovine za prevzem trgovine. Ponudbe s sliko, katere se pod diskretno vrne, upravi »Slovenca« pod »Lepa bodočnost« št. 16164. (t)

Simpatičen gospod
22 let star, bi se priženil v bogato trgovsko hišo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober trgovec 1904« št. 16206. (2)

Radio

NAJNOVEJŠI LOEVE-SUPER
je najbolj dovršen radio aparat. - Zahtevajte brezplačno predvajanje!

KLEINDIENST & POSCH
Maribor, Aleksandrova 44

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume. foto oglične, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman
Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Naznanila

Liubljana
1. Prosvedno društvo Trnovo priredi v sredo, dne 4. novembra ob 20 v dvorani Prosvednega doma v Karlovni ulici 14/II. prosvedni večer, na katerem bo imel samoljubni skopitni predavatelj g. prof. Janko Mišar, O Trnovski gori. Na to predavanje se danes opozarjamo vse prijatelje.

1. Kat. prosvedno društvo za frančiškansko župnijo ima v torek, dne 3. novembra t. l., ob 8 zvečer svoj redni sestanek. Na sestanku bo predaval g. dr. Franjo Knific: Nesmrtnost duše

1. Ženski odtok Salisijanske prosvedne na Kodeljevem ima v torek redni sestanek, na katerem predava šol. uprav. gosp. Grad o vsigoli

1. Kino Kodeljevo igra danes ob 5 in 8 in jutri ob 8 dvojni spored: Baboon in Porohim svojo ženo.

1. Nočno službo majo lekarne: danes: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 3; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Garina, Moste; jutri: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kurnat, Gosposvetska c. 10 in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

Drugi kraji
Dramatični odtok Prosvednega društva »Slovenija« Zdobovca vprizori danes Javno dramo v 3 dejanjih »Grobovi«. Začetek ob 8. zvečer. Vabimo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.
Nedelja, 1. novembra: Prva legija. Znižane cene od 30 in navzgor.
Ponedeljek, 2. novembra: Zaprti.
Torek, 3. novembra: Kvadratura kroga. Premieri aktom.

OPERA — Začetek ob 20.
Nedelja, 1. novembra: Hoffmannove pripovedke. Gostovnja gosp. Marijana Rusa, Izola.
Ponedeljek, 2. novembra: Zaprti.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 1. novembra ob 20: Živi mrtvec. Znižane cene. Zadržljivi v sezoni.
Ponedeljek, 2. novembra: Zaprti.
Torek, 3. novembra ob 20: Prva legija. Red A.

Radio

Programi Radio Ljubljana:
Točen program domačih in tujih postaj vam nudi revija »RADIO LJUBLJANA«.

Nedelja, 1. novembra: 8.00 Saint Saens: Simfonija v e-molu (plošče) — 8.30 Telovadba (15 minut za ženske, 15 minut za moške, vodi g. prof. Marjan Dobovšek) — 9.00 Čas, poročila, spored — 9.15 Klavir in harmonij (gđ. Melita Gnjelja, g. Dimitrij Kaškarov) — 9.45 Verski govor (g. dr. Roman Tomšič) — 10.00 Poročilo cerkvene glasbe iz stolne cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani — 11.00 Plošče — 11.15 Otvoritev razstave mladih slovj. kiparjev in slikarjev — prenos iz Jakopičevega paviljona. Poudarjeni nagovori: prof. Kregar Stane. Otvoritveni govor: dr. Rajko Loka — 11.30 Otroška ura (vodi gđ. Slavica Venceljova) — 12.00 Opoldnevni koncert Radijskega orkestra — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Zborovske pesmi (plošče) — 13.30 Čas, vreme, poročila, spored — 13.40 Nac. ura — 13.50 a) Otolne slovenske narodne pesmi poje gđ. Vida Rudolfova; b) Naši grobovi (g. prof. Mirko Avenek) — 14.00 Hvala gre v nebo (Gerhart Hauptmann) — Sanjska igra. — Igrajo člani rad. igralne družine — 14.30 Reprodukcijski orkestralni koncert — 14.40 Čas, vreme, poročila, spored — 14.55 Reana glasba (izvaja Radijski orkester).

Ponedeljek, 2. novembra. 12.00 Predigre (plošče) — 12.45 Čas, vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Solistični koncert: plošče in pozvna (g. Vrhovnik Karel, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek) — 14.00 Čas, vreme, poročila — 14.15 Plošče — 14.30 Plošče — 14.45 Plošče — 14.55 Plošče — 15.00 Plošče — 15.15 Plošče — 15.30 Plošče — 15.45 Plošče — 15.55 Plošče — 16.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 16.30 Nac. ura: Vloga mladine v razvoju jugosl. mladi (Borovnjak iz Belgije) — 16.45 Zanimivosti — 16.55 II. koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta (gg. Leo Pfeifer, Franc Stančič, Vinko Sušteršič, Gustav Müller) — 17.00 Na grobovih naših davnih prednikov (g. Vladimir Regally) — 17.15 Mrtvim v spomin (igra Radijski orkester) — 17.30 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 17.45 Reana glasba (Radijski orkester).

Drugi programi
Nedelja, 1. novembra: Belgrad I.: 16.30 Rahmaninov simfonijski orkester »Otok smrti« — 16.45 Plošče — 16.55 Narodne pesmi — 17.15 Blazetove skladbe — 17.30 Radijski orkester — 17.45 Plošče — 17.55 Belgrad II.: 18.00 Naše časopisje ob deset letnici (Svabič) — Zagreb: 18.00 Zbor — 18.30 Orgle — 18.45 Nabozne pesmi — Dunaj: 18.10 Igra — 18.30 Reana ura — 18.45 Klavir — 18.55 Plošče — Trst-Milan: 18.30 Orkestralni koncert — 18.45 Igra — 18.55 Plošče — 19.00 Plošče — Rim-Bari: 18.45 Opera — Praga: 18.55 Češka filharmonija — 19.00 Plošče — Varšava: 19.00 Poljska glasba — 19.15 Italijanska pianinska glasba — 19.25 Simfonični koncert — Berlin-Lipsko: 19.30 Zahvalni koncert — Napolni glasba — Bratislava: 19.30 Igra — Repokjevi — Frankfurt: 19.30 Simfonični koncert — Stuttgart: 19.40 Mozartova opera »Don Juan« — Strasbourg: 19.50 Komorni koncert — 20.00 Orgle

Ponedeljek, 2. novembra Belgrad I.: 20.00 Opera — Belgrad II.: 19.00 Jugosl. motivi v II. Lisovski raspodihi (Zivadinović) — Zagreb: 20.00 Ženski kvartet — 20.30 Verdijev »Rekvijem« — Dunaj: 20.10 Mozartov »Rekvijem« — 20.30 Reana glasba — Vse Italijanske postaje: 17.15 Nabozna glasba — 17.40 Oratorij »Transitus anime« — Praga: 20.00 Gledališki večer 22.15 Plošče — 22.30 Orgle — Varšava: 20.30 Cerkevne pesmi — 21.05 Nabozna glasba — 21.55 Planino — 22.35 Orgle — 23.00 Plošče — Nemške postaje imajo ob 20.10 različne programe resne vsebine — Strasbourg: — 21.30 Muzorkejskega opera »Boris Godunov«.

Kako je volilo Posavje

Brežice, 29. oktobra.

Znano je in povsem razumljivo, da je Posavje razen šmarskega okraja najbolj pereča točka dravske banovine in smo se zato po pravici bali, da bo po naših posavskih občinah spel zavladal tujec našega naroda in še naprej tlačil naše dobro ljudstvo. Dolge mesece so bili naši nasprotniki na delu, uporabljali vsa sredstva in se niso pri tem sramovali niti najbolj podlih načinov agitacije. Nedeljske volitve so pa pokazale, da je ljudstvo v svojem jedru vendar še zdravo in da je silo nadvlade JNS in tiranstva vaških magnatov.

V Artičah, ki so se tudi pri zadnjih volitvah pokazale lumaške, je dobila JRZ z nosilcem Jožom Lepuhom 287 glasov in 17 odbornikov, vsa nasprotna opozicija pa je spravila skupaj komaj 69 glasov in 1 odbornika.

Prav tako so se sijajno odrezale Zdole in poverile zaupanje nosilcu liste JRZ g. Ivanu Pleterškemu, dočim je nosilec nasprotnih list Aloiž Soba izgubil zaupanje ljudstva.

V Sromljah so se vršile volitve že poprej in tudi tu je ljudstvo izreklo svoje zaupanje našemu voditelju dr. Korošcu. Najhujša borba se je bila za Videm. Vse kaže, da so se nasprotniki zakleli, da ga obdržijo v svojih rokah. Baš skozi Videm in sosednje občine je pri zadnjih volitvah vozil avto, nadpisan mladencičev, pa tudi nekaterih drugih, ki jih vsi poznamo, in imel v ospredju naslikano mrtvaško glavo, grozeč opomin vsem, ki ne bi trobili v JNS-arski nacionalni rog. Tudi pri sedanjih volitvah so se nasprotniki skušali posluževati podobnih sredstev, pa so še pravčasno spoznali, da je doba njih tiranstva minula.

Ljudstvo je pri nedeljskem glasovanju dalo zaupanje g. Cerjaku Ivanu, nosilcu liste JRZ in to z večino 102 glasov, dočim je nosilec opozicijske liste, dosedani župan, g. Lepšino Franc, prepozno spoznal, da je naselil praznim JNS-arskim obljubam. Vsa JNS-arska opozicija je na Vidmu dobila le 2 odbornika. Prepričani smo, da je JNS kliki na Vidmu odklenalo za vedno in da bodo občino upravljali odslej možje svetovno-krščanskega nazora.

Sijajno se je odrezala občina Brežice-okolica in poverila zaupanje nosilcu liste JRZ g. Schincu, dočim sta si dve opoziciji priborili komaj 2 odbornika.

V Dobovi je kljub nečutenemu terorju, ki so ga izvajali opozicionci in ki je poglavje zase, zmaga lista JRZ z nosilcem g. Kovačičem na čelu. Z Dobrovo je padla težka obmejna trdnjava. Isto velja za Bizeljsko, obmejno mačkovsko trdnjavo, ki pa je prav tako izrekla zaupanje g. Kocjanu, nosilcu JRZ liste.

Na Blanci je dobila JRZ 255 glasov in 23 odbornikov, vsa opozicija skupaj pa komaj 96 glasov in 1 odbornika. Nosilec liste JRZ je bil gosp. Radej.

V Brežicah je zmaga sicer opozicija, pa večina bormih 7 glasov priča, da se bo tudi ta trdnjava kmalu udala. Isto velja za Sevnico in istih nekaj občin, ki so še ostale to pod oblastjo opozicije.

Splošen rezultat v naših posavskih občinah je nad vse razveseljeval, saj smo si kljub tujemu gibanju od sosednjih Hrvatov priborili večino občin in tako dali zaupanje našemu voditelju g. dr. Antonu Korošcu.

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENECE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Razpošiljamo prima:

Bosanske suhe slive 10 kg	Din 62.-
Bosanske suhe slive 50 kg	Din 220.-
Očiščene orehe bele 5 kg	Din 80.-
Očiščene orehe bele 20 kg	Din 320.-
Očiščene orehe bele 30 kg	Din 405.-
Orehe v luščinah, letošnje 50 kg	Din 250.-

Vse franko voznina povzajem bto/nto.

Agentura Pranjč — Tuzla

Zahvala

Vsem, ki so se spomnili v boleznih in ob smrti naše blage soproge, nadomestljive mamice, sestre, dobre tetke in svakinje, gospe

Alojzije Kermel

in vsem, ki so jo spomnili na njeni zadnji poti ter ji poklonili krasnega cvetja — najtoplejša zahvala.

GLOBOKO SALUJOČI

Zahvala

Ob smrti naše nepozabne mame, gospe

Julijane Cukala

se vsem, ki so nam ob tej težki izgubi izkazali ustmeno ali pismeno svoje sožalje, iskreno zahvaljujemo. Posebno se še zahvaljujemo gđ. duhovščini za številno spremstvo na zadnji poti, številnim zastopnikom trgovstva, pevcem z Gomilkega za žalostinke, prostovoljni gasilski četi na Gomilskem, župniku g. Satlerju in bogoslovcu g. Škorjancu za poslovilne besede ob odprtem grobu, vsem darovalcem cvetja in vencev ter vsem številnim prijateljem in znancem, ki so našo drago mamo spremenili na njeni zadnji poti in nam lajšali bol. — Vsem skupaj: Bog plačaj!

Gomilsko, dne 30. oktobra 1936.

Rodbina Cukala

Blago za zimsko sakajo.

hramovni, športni, šivilji

za fine obleke

Velika izbira, nizke cene

L. MIKLAUČ "Pri Školu"

LJUBLJANA

Lingerjeva ulica - Medlar
aka ulica - Pred Škofijo

Adler

pisalni stroji

J. Karbantz - Maribor,

Glavni trg 20. Tel. 2884.

Pletenine so res poceni

pri TRPINU. Oglejte si izložbe!

Maribor, Vetrinjska 15.

Posebno priporočljivo!

Hofmanova „Razlaga
sv. rožnega venca“

s priporočilom škofa Barage

Mehko vezana Din 10—
v platno vezana Din 15—

Sv. Terezija, Deteta Jezusa,
čudodelka naših dni

Mehko vezana Din 15—
v platno vezana Din 20—

H. NIČMAN, Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

NAJVEČJE LJUDSKO ZAVAROVANJE

»KARITAS«

CELE ZAVAROVALNE VSOTE smo Izplačali v
zadnjem času med drugimi tudi po smrti
sledenih članov:

Prešern Valentin, zasebnik, Koroška Bela 106; Trudna Terezija, posestnica, Nadlesk 35, p. Stari trg pri Rakeku; Jajnik Elizabeta, zasebnica, Založe 11, p. Polzela; Campa Alojzij, dninar, Zamostec pri Sodražici; Zupan Marija, posestnica in gostilničarka, Loke 16, p. Trbovlje I; Urankar Valentin, tovarniški delavec, Moste pri Ljubljani, Predovičeva 16-L; Konjar Ulrik, šolski upravitelj, Motnik pri Kamniku; Bisjak Ivan, voznik cestne železnice v Ljubljani; ubil ga je električni tok. Ker je umrl radi nesgode, je Karitas izplačala dvojno zavarovalno vsoto; Premk Valentin, nadstojnik v pok., Ljubljana, Pred škofijo 7; Markošek Edvard, šolski upr. Ljubno na Gorenj. 86; Trtnik Ivana, posestnica, Zg. Kašelj 94, p. Dev. Marija v Polju; Primožič Karmela, soproga žel. sprevodnika, Jesenice, Prešernova 1; Oman Peter, tovarn. upokojenec, Javornik 38; Grošelj Alojzija, zasebnica, Ljubljana, Dolinska steza 4; Lorbek Alojzija, posestnica, Zanjak 11; Dimnik Alojzij, železničar v p., Dovje 99; Suholešnik Jožef, posestnik, Kaplanja 6, p. Vojnik; Podgoršek Franc, tesar, Selo pri Vodicah 27; Simončič Tomaž, delavec, Stresetina; Pleničar Franc, sodni oficial, Ljubljana, Stari trg 6; Juriške Ana, zasebnica, Cadranska vas 14, p. Poljčane; Oves Marija, delavka tobačne tov. Ljubljana, Milčinskega 70; Koroša Ana, zasebnica, Ljutomer 46; Faja Marija, zasebnica, Sp. Nova vas 37; Končnik Jurij, čuvaj v smodnišnici, Vrhpolje 11, p. Kamnik; Mrak Valentin, jedn. upokojenec, Guštanj 63; Kerua Marica, žena trgovskega pomočnika, Ljubljana, Celovška 61; Smrdel Katarina, žena železničarja, Maribor, Ferkova 11; Tisnikar Rozalija, zasebnica, Šmiklavž št. 112; Ivačič Jožef, posestnik, Lastni št. 22, p. Kosje. Šestletni čevljarjev sinček Perke Franc iz Retenja pri Trzinu, ter štirinajstletni posestnikov sin Sikovec Ivan sta bila brezplačno zavarovana, ker so zavarovani ajiu starši.

Ne zamudite!

Samo še do 15. nov. 1936!

Vsi, ki ste rojeni leta: 1857, 1862, 1867, 1872, 1877, 1882, 1887, 1892, 1897, 1902, 1907, 1912, 1917, 1922 in 1927, pristopite v Karitas takoj! Po 15. novembru 1936 bo za vas zavarovanje dražje!

Glede pojasnil in pristopa se obrnite na:

»KARITAS« - Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice

»KARITAS« - Maribor, Orožnova ulica št. 8

Damski plašči

Oglejte si
neobvezno
našo zalogo!

J. PREAC,

KONFEKCIJA
MARIBOR

GLAVNI TRG 13

zopet v največji izbiri

Bolni na pljučih!
Tisoč že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji
novi umetnosti prehranjevanja

ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega na-
čima življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga.
Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se
zviša ter po pospešeni stasoma bolezen preneha.

Resni moč je

zdravniki vede potrjujejo prednost te moje metode in
o radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom
prehranjevanja, tem bolje.

Popolnoma zastoj in poštnine prosto
dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo
koristnega.

Pišite takoj

zadostuje tudi dopisnica, na naslov:
Zbiralnica za pošto:
ERNST PASTERNAK, Berlin S.O.
Michaelkirchplatz 13, Abt. Z. 498.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim oče-
som je mast CLAVEN. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjsek, lekarnar, Siskak
Varujtese potvarb

Zaščitni znak

Damske plašče

za jesen in zimo

modne in športne, s kožuho vino
ali brez, v cenah od Din 240—
do 580— v veliki izbiri nudi

F. I. GORIČAR, Ljubljana

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 29

Plašče izdelujemo tudi po meri!

Nihče ne sme zamuditi

prilike, ker izpraznimo našo zalogo

Fantovske hlače od	Din 27—
Moške hlače od	42—
Mornariške otroške oblekce od	68—
Moške obleke od	150—
Moški plašči od	165—

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 LJUBLJANA Stritarjeva ul. 1-3

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine,

kjer biva nad 350.000 naših rojakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Zato je naj-
bolje, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael“

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini.
Naročnina znaša letno za jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava Izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Tigrševa 52

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD PAULINA

ker lahko dokažemo, da ne našli plašči najlepše izdelani in da uporabljamo le prvovrsten material

Damska konfekcija PAULIN - Ljubljana, Kongresni trg 5

Ajla Rahmanova:

95

Tovarna novega človeka

Roman.

Cemu pa tudi? Vse svoje življenje vendar ni
storil nič slabega! Pošteno je delal, dokler ni prišla re-
volucija. Denar, ki si ga je bil prihranil, je bil izgub-
ljen, njegovi otroci so deloma padli v meščanski vojni,
deloma pa so živeli sedaj v podobnih razmerah kot on
sam. Bila je še velika sreča, da so mu v njegovi lastni
hiši pustili sobo, zaradi katere je moral vzeti nase po-
sel domkova. Kot nedelotvoren človek ni imel pravice
do prehranjevalnih kart; vse, kar je mogel rešiti iz pre-
jšnjih časov in je imelo kaj vrednosti, sta že razprodala
in sedaj je prišlo tako daleč, da bi se moral ločiti tudi
še od svojega gugalnika...

Mračilo se je, samovar se je že davno ohladil in oba
starca sta si sedela nasproti, nepremično, vsak zatop-
ljen v svoje misli. V sobi je vladala tista tišina, ki skriva
v sebi vso brezupnost, in v izrazu tope ravnodušnosti,
ki je prevlekla starčeve poteze, je bilo nekaj, kar bi mo-
ralo omečiti celo najbolj trdosrčnega človeka. Agraferna
Aleksejevna ni mogla več prenašati molka.

»Paša,« je dejala, »če bi našel na mesto šest voz
osem ali deset, bi si mogla zopet kupiti hrane. Kdo pa
ti v e, koliko drži greznica!«

Pavel Ivanovič je dvignil oči in razburjen zgrabil
svojo ženo za roko. To je bila misel, ki se je porodila že
v njem samem, le da se jo je vedno bal izreči.

»Gronja? In če to opazijo?« je pripomnil. »Če re-
čimo komu pride na misel, da presteje vozove in me na-
znani, ker sem hotel ogoljufati stanovanjako zadrugo,
potem me spravijo še na Solovke!«

»Bom že jaz pazila, da nihče ne opazi. Bom že za-
pletla ženske v kuhinji v zanimiv razgovor!«

»Če pa opazi kdo z okna?«

»Kdo pa? Može so v službi in ženske v kuhinji...
Paša, spekla ti bom rebrcel!«

Misel na rebre je odločila. Pavel Ivanovič je vstal
in odšel urnih nog na dvorišče; prej pa si je še hitro
ovil okrog vratu zeleno ruto. Spodaj je srečal ravno An-
dreja Ivanoviča, ki je hotel odpreti dvoriščna vrata in
spustiti noter voz »zlatokopov«.

Medtem ko je eden od teh, majhen Tatar, pričel od-
pirati greznico, je vprašal Pavel Ivanovič Andreja Iva-
noviča, ki je v hiši opravljal posle domačega hlapca:

»Ali bodo ljudje še danes izpraznili greznico?«

»Seveda, saj je ne bo več kot šest voz!« je odgo-
ril nagovorjeni, majhen mož, čigar obraz je bil tako
zelo porasel, da iz te goščave ni gledalo nič drugega
kot dolg, bel nos in par majhnih, sivih oči, ki so silno
bistro zrlje v svet.

»No, več jih bo že kot šest!« je odvrnil Pavel Iva-
novič skorej proseče. »Andrej Ivanovič, kar domov pojdi,
bom že sam pazil, saj tako nimam nobenega dela!«

»Tako, tako, nobenega dela! To bi bilo že prav!«
je ugovarjal Andrej Ivanovič z dobrovoljnim smehljajem,
»toda trese se od mraza. Pojdi rajši nazaj in pusti, da
pazim! Sicer pa, Pavel Ivanovič, tu sem prinesel nekaj

s seboj... pri zavledujučem kooperativa sem kral svi-
njo in njegova žena mi je podarila rep, parklje in ušesa.
No, kaj misliš, ali si ne bi skuhal juhe?«

Pavel Ivanovič ga je debelo pogledal in solze so
mu stopile v oči.

»Oh, moj zlati Andrej Ivanovič!« je rekel. »Pojdi
tako gor h Gronji in ji povej o repu, parkljih in ušesih!
Pojdi gor in kuhaj z njo, bom že jaz šel vozove!«

Srečen smehljaj mu je igral okrog ust; mahoma
mu je postalo tako lahko pri srcu!

Andrej Ivanovič je zopet oprezno zvil rep, parklje
in ušesa v papir in stopil k Agraferni Aleksejevni. Ta
je bila od veselja vsa iz sebe in je takoj pričela s ku-
hanjem. Tako je ljubila ta svoj posel, ki ga je tako dolgo
ni mogla več opravljati. Hitro je stekla k študentki de-
lavske fakultete, ki ji je razbila toplomer, in sproščala
od nje nekaj drv, pri drugi sosedu si je izposodila vži-
galice, pri tretji slamo za podžiganje, nato pa se je lo-
tila sitnega čiščenja in pripravljanja. Andrej Ivanovič
je medtem ugodno sedel v gugalniku in pričel po svoji
stari navadi filozofirati.

»Ko sem še študiral na univerzi, sem nekoč nekje
bral, da je Rus uganka, da je ruska duša knjiga s sed-
mimi pečati, ali tako nekako. S takimi frazami so se
razveseljevali inozemci. Dovolj sem bil v inozemstvu,
dobro poznam Nemce, Francoze, Angleže, toda povem
vam, vsa zagonetnost Rusa leži samo v tem, da je zmo-
žen sprijazniti se s svojo fantastično beračijo! Svoj ro-
dovnik lahko zasledujem prav tja do Rurika — in glejte,
neznansko sem vesel, če dobim nekaj svinjskih parkljev!«

Celoletna naročnina na:

Leposlovno in ljudsko knjižnico 7 vezanih knjig mesečno Din 25—

Zbirko domačih pisateljev 3 vezane knjige mesečno Din 11—

Zbirko mladinskih spisov 4 vezane knjige mesečno Din 10—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

* Hišnik.

* Delavci, ki čistijo greznice.

* Vodja.

Novo trgovino na sv. Petra c. št. 30 je otvorila znano solidna trgovka F. I. GORIČAR

kjer bo imela **Specijalno zalogo** platnenega in bombažastega blaga na pr.: platno, šifone, kontenino, flanele, prte, servete, namizne garniture, gradl za žimnice, inlete, volnene in prešite odeje od preprostih do najfinejših kvalitet, flanel rjuhe, pernice, blazine, perje in puh, bombaž za odeje ter izgotovljeno moško, damsko, otroško in posteljno perilo, pletenine in trikotažo.

Božata izbira blaga za poročne opreme.

Praktična darila za razne prilike.

V delo prevzamemo vse vrste perila, kompletne opreme za neveste, kar izgotovimo solidno po najnižjih cenah. Da se nova trgovina vpelje, dobi vsak, kdor kupi nad 25.— Din reklamno darilce.

Veliko tovarniško skladišče
volnenih tkanin za dame in
gospode išče sposobnega

zastopnika za Slovenijo

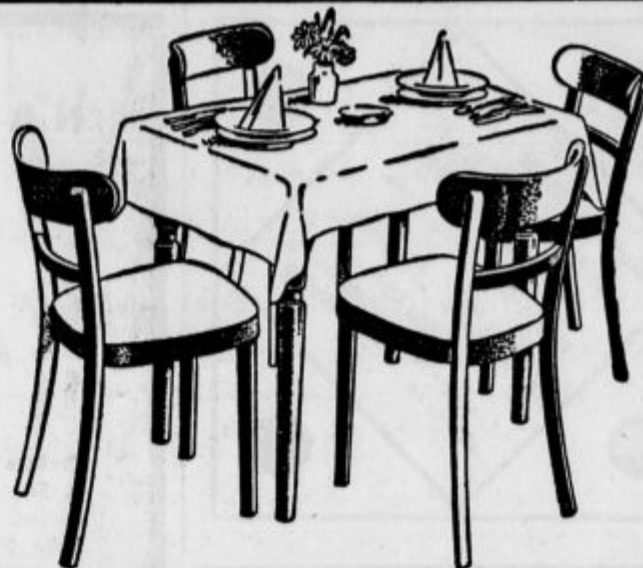
dobro vpeljanega pri trgovcih
v večjih in manjših mestih.

Ponudbe pod »Zastopnik« na
Unioreklam, Zagreb, Gajeva 4

Znani SALVAT-ČAJ
proti žolčnim kamnom in
boleznim žolčnega mehur-
ja se dobiva pri glavnem
zastopniku

Lekarna pri Sv. Ivanu,
Zagreb, Kaptol 17.
Ogl. reg. S. br. 27870

THONET-MUNDUS

Jugoslovanska tovarna pohištva iz upognjenega lesa d. d.
VARAŽDIN, telefon interurban 33

Izdeluje iz parjene upognjene bukovine izbrane kvalitete:
stole, naslonjače, garniture, stojala za oblike in ostalo pohištvo za ka-
varne, restavracije, hotele in privatna stanovanja.
Originalne Thonetove stole dobite v vseh boljših trgovinah pohištva.
Specijalni oddelek za kino-fotelje in vrtno stole. — Cene zmerne.
Zahtevajte prospekte in ponudbe.

Tinček in Tonček v Atlantidi

197.

Tinček v nevarnosti.

Nenadoma pa je Tinček sklenil, da mora pogledati, kaj je spodaj pod temi visokimi kamenitimi stebri. Zviška se je spustil navzdol v globočino.

»Halo, dečko, kam pa, kam?« je zakričal z bližnje hiše neki možakar in pomahal z roko. »Nikar se ne podajaj v nevarnost! Tam spodaj ni vse tako, kakor bi moralo biti. Tisoč nevarnosti preži na takale majhne, slabotne dečke.«

Tinček pa ni slišal svaričev klicev. Letel je navzdol v neznano globočino.

Po dolgem spuščanju se je Tinček ves utrujen zleknil na trda tla in zadremal. Niti sanjalo se mu ni, kakšna nevarnost mu grozi. Iz črnega podzemnega brloga se je prikazal ogromen medved. Nekaj časa je pozorno vohal po zraku in brundal predse.

Ljudska posojilnica v Celju

registrirana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posetnikov z vsem svojim premoženjem.

Pet let zavarovanja Karitas

1. november 1931 — — 1. november 1936

Niti splošna gospodarska kriza, niti polom Samopomoči nista mogla preprečiti hitrega razvoja tega solidnega zavarovanja.

V PETIH LETIH JE »KARITAS« POSTALA NAJVEČJE LJUDSKO ZAVAROVANJE

Smatramo za svojo dolžnost, da se ob tej obletnici zahvalimo vsem našim zavarovancem, ki so svoje in svojih domačih življenjsko zavarovanje zaupali našemu domačemu zavodu in mu tako pripomogli do velikega razmaha.

KARITAS, LJUBLJANA, PALAČA VZAJEMNE ZAVAR.
KARITAS, MARIBOR, OROŽNOVA ULICA ŠTEV. 8

SVINJEREJCI!

Belgijski prašek PROVENDEINE naglo odebeli Vaše svinje ter jih napravi odpornejše proti boleznim.

Zastopnik za Celje:

g. Valentin Kunstek, Aškerčeva št. 4.

Zastopnik za Mursko Soboto:

g. Eugen Kušter, Radgonska cesta.

Pošiljamo po povzetju: 1 škatlja 800 grm

Din 23.—, 6 škatelj Din 105.—.

PROVENDEINE DRUŠTVO S O. J.

Beograd, Francuska 35.

Otroški vozički naj-
novejših modelov
Po zelo niski ceni! Ceniki franko!
»TRIBUNA« F. BAYTEL, LJUBLJANA, Karlovaška 6.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

Zahtevajte povsod

PRISTNI ZDRAVSTVENI LIKER

izdelek veležganjarne in
rastlinske destilacije

FRANC ZALETEL
ST. VID NAD LJUBLJANO

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd
kupujejo po najvišjih dnevnih cenah
Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana

Najcenejši nakup

zimskega perila ter pletenin lastnega izdelka.
Perje čehano in kemično čiščeno po kg Din 24.

polpuh beli. kg Din 80—
sivi puh. " " 110—
beli puh. " " 145—
beli puh la. " " 215—

»LIA«, Maribor, Aleksandrova 19

Karol Florjančič

Celje Elektro-radlo

CANKARJEVA CESTA ŠT. 2

elektromotorje — radioaparate
lestence — žarnice

ves elektromaterijal — Velika
izbira — Znižane cene

Tovarna pohištva

Franjo Vehovar, Celje

Kersnikova ulica 17

ki ima edina v Celju moderno urejeno sušilnico za sušenje lesa, izdeluje po naročilu iz zdravega in suhega lesa prvovrstno kvalitetno pohištvo. Cene konkurenčne in zmerne
Zaloga Celje, Glavni trg 12

Naznanilo

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem preselil svojo
obrt iz Solskega drevoreda na

Sv. Petra cesto 61

v lokal, kjer sem imel dosedaj svojo podružnico. Zahvaljujem se
cenjenim odjemalcem za njihovo naklonjenost ter se priporočam
še za naprej. V zalogi bom imel vse vrste sveže meso kakor tudi
razne mesne izdelke po solidnih dnevnih cenah. Na željo stranke
bom dostavljala tudi na dom v vsaki množini.

Jože Musar mesar in prekaževalec Ljubljana

Sv. Petra cesta 61 telefon 32-40

Celovška cesta 43 telefon 20-23 podružnica

Prometna banka d. d.

Stritarjeva ulica 2 v Ljubljani Telefon števil. 21-49

Kupuje in prodaja valute, čeke po najvišjih cenah.
Izvršuje nakazila v tu- in inozemstvo najkulantnejše

**Izplačuje brez omejitve stare
in nove vloge**

GOSTILNA KMETIČ

na Aleksandrovi cesti 5, nudi za praznike domače krvavice in
pečenice, ter na razniju od specialista pripravljena perutnina,
čevapčiči, ražnjiči

svinjski kotlet, bršlica, jetra, ledvičke. Naša prvovrstna kuhinja
Vas postreže odlično v vsakem oziru.
Točimo izbrana štajerska in dalmatinska vina, sladak mošt, Bermet,
likerje ter razna originalna žranja

Se priporoča **Mici Kmetič**, lastnica.

Obvestilo vsem, kateri potujejo v Zagreb

Do voljsem si obaviiti, da sem prevzel z dne 1. XI. t. l. znani »HOTEL MILINOV« v Zagrebu, na Jelačićevem trgu in bom do 1. XII. t. l. v istem poslopiju uredil poleg hotela največjo in najmodernejšo kavarno v državi. Preskrbel sem tudi za primerno znižanje cen v hotelu in jih prilagodil današnjim razmeram. Cene sob s celim komfortom od Din 35.— naprej omogočajo dostop vsakomur. Trgovski potniki lahko dobe tudi celodnevno oskrbo.

Slovenci, kadar potujete v Zagreb, obiščite »Hotel Milinov« in novourejeno »Veliko Kavarno«.

Joško Petan & Co.

»SLOGRAD«

slovenska gradbena in industrijska d. d.

SE PRESELI

1. novembra 1936

v nove poslovne prostore

Ljubljana, Vrtača št. 9